

Økonomiske analyser

Statistics Norway

Statistisk sentralbyrå

Konjunkturtendensene

- Utviklingen i norsk og internasjonal økonomi
- Prognoser for norsk økonomi for 2013-2016

3/2013

Økonomiske analyser

3/2013

32. årgang

Innhold

Konjunkturtendensene	3
1. Internasjonal økonomi	4
2. Konjunkturutviklingen i Norge	12
Innholdsfortegnelse for Økonomiske analyser de siste 12 måneder	32
Temabokser i Konjunkturtendensene. 2006-2013	33
Tabell- og diagramvedlegg	
Konjunkturindikatorer for Norge	1*
Nasjonalregnskap for Norge	17*
Makroøkonomiske hovedstørrelser for Norge, regnskap og prognoser	46*

Arbeidet med Konjunkturtendensene ble avsluttet 28. mai 2013.
Publisert 30. mai 2013 på www.ssb.no.

Spørsmål om konjunkturutviklingen i:

- Norge: Torbjørn Eika, torbjorn.eika@ssb.no, tlf. 21 09 48 07
- utlandet: Andreas Benedictow, andreas.benedictow@ssb.no, tlf. 21 09 47 98

Signerte artikler står for forfatterens regning.

Konjunkturtendensene og artiklene er tilgjengelig på internett: www.ssb.no/oa/

Redaksjonen Økonomiske analyser: Torbjørn Hægeland (ansv.), Helge Brunborg, Torbjørn Eika, Taran Fæhn, Elin Halvorsen, Øyvind Langsrud, Bodil Merethe Larsen, Jørgen Heibø Modalsli, Hong Pham og Knut Sørensen.

Redaksjonssekretær: Aud Walseth, telefon: 21 09 47 57, e-post: aud.walseth@ssb.no

Redaksjonens adresse: Statistisk sentralbyrå, Forskningsavdelingen, P.b. 8131 Dep, NO-0033 Oslo

Trykk: Statistisk sentralbyrå

Økonomiske analyser

utgis av Forskningsavdelingen i Statistisk sentralbyrå. Forskningsavdelingen ble opprettet i 1950 og har ca. 90 ansatte. Knappt halvparten av virksomheten finansieres av eksterne oppdragsgivere, hovedsakelig forskningsråd og departementer. Avdelingen er delt i 6 grupper og ledes av *forskningsdirektør Torbjørn Hægeland*.

- Offentlig økonomi
Forskningsleder Nils Martin Stølen
- Miljøøkonomi
Forskningsleder Taran Fæhn
- Makroøkonomi
Forskningsleder Torbjørn Eika
- Mikroøkonomi
Forskningsleder Rolf Aaberge
- Energjøkonomi
Forskningsleder Mads Greaker
- Demografi- og levekår
Forskningsleder Kjetil Telle

**Økonomiske analyser utkommer med 5 nummer i 2013.
Neste utgave publiseres 26. september 2013.**

Standardtegn i tabellen	Symbol
Oppgave mangler	..
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	0
Foreløpige tall	*

Konjunkturtendensene

Den økonomiske veksten hos Norges handelspartnere er fortsatt meget lav. I euroområdet er det ingen vekst overhodet og arbeidsledigheten er stort sett meget høy og økende. I amerikansk økonomi er veksten moderat og her har ledigheten falt noe. Blant framvoksende økonomier er bildet blandet. Samlet sett er det internasjonale konjunkturbildet ganske dystert og IMF har nylig nedjustert sine anslag ytterligere noe. Med unntak av Japan, preges fortsatt den økonomiske politikken av kutt i offentlige budsjetter og ekspansiv pengepolitikk. Kombinasjonen av disse tiltakene har ikke umiddelbart gitt de effektene som mange håpet på, men i stedet gitt slike resultater andre har advart om. Det er ingen klare tegn på at politikkinnetningen vil bli mye endret med det første. Vi venter derfor at den svake utviklingen fortsetter ennå en tid og at konjunkturtsiktene internasjonalt ikke vil bedres vesentlig før om et par års tid.

For Norge vil den internasjonale utviklingen føre til fortsatt svak vekst for våre tradisjonelle eksportnæringer samtidig som låntakere får glede av lave nominelle renter. Det innebærer at drivkreftene bak oppgangen i norsk økonomi er omtrent som tidligere. Det er veksten i husholdningenes etterspørsel sammen med petroleumssektoren som særlig bidrar til oppgangen. Finanspolitikken gir også et lite bidrag både gjennom en viss vekst i konsum og investeringer samt høy vekst i stønadene til husholdningene. Disse er med på å stimulere husholdningenes etterspørsel.

Konjunkturoppgangen i norsk økonomi tok et hvileskjær mot slutten av fjoråret. De svake impulsene fra internasjonal økonomi bidro til dette. Dette førte til en noe mer moderat vekst i sysselsettingen og økt arbeidsledighet – en utvikling som har fortsatt inn i begynnelsen av 2013. Produksjonsveksten i 1. kvartal har imidlertid tatt seg opp i forhold til slutten av fjoråret. Produktivitetsveksten ble høyere i fjor og inn i 2013 enn vi har kunnet observere tidligere i oppgangen. Dette er hva man skulle forvente i denne konjunkturfasen, men når veksten ikke er sterkere enn den nå er, og økningen i arbeidsstyrken er høy som følge av stor arbeidsinnvandring, har altså ledigheten økt noe.

Den lave veksten i Europa bidrar til at inflasjonen i eurosonen har sunket klart i senere tid. Lav inflasjon ute har bidratt til at den norske krona blir noe svakere enn sist vinter. Sammen med høyere energipriser har det ført til at konsumprisveksten i Norge har økt fra et svært lavt nivå og er blitt litt høyere enn i eurosonen. Høyere produktivitetsvekst har imidlertid bidratt til å dempe kostnadsimpulsene. Det tror vi fortsetter og anslår derfor at prisveksten fortsatt blir moderat framover og klart under inflasjonsmålet.

Framover ser vi for oss at husholdningenes etterspørsel kan bli stimulert av impulser fra finanspolitikken både i form av høy stønadsvekst og skattestimulanter. Boliginvesteringene er nå rekordhøye, men vil fortsatt kunne øke noe. Dette vil antakelig dempe prispresset i boligmarkedet. Om et års tid vil rentenivået i Norge kunne begynne å øke gradvis. Da er det grunn til å regne med at både veksten i boligbyggingen og boligprisen avtar. Ifølge våre beregninger vil norsk økonomi komme inn i en moderat høykonjunktur fra 2015. Med noe høyere renter vil da realveksten i boligprisene kunne bli meget beskjeden.

Med en moderat oppgang grunnet svake internasjonale konjunkturer, vil veksten både i produksjon, sysselsetting og produktivitet bli moderate sammenliknet med et mer normalt konjunkturmønster. Dette henger sammen med svak vekst i næringsinvesteringene. Vi ser derfor for oss at ledigheten vil endre seg lite og bare synke svakt framover fra dagens nivå.

1. Internasjonal økonomi

Den internasjonale konjunkturedgangen fortsetter. Stram finanspolitikk bidrar fortsatt til å hemme veksten i OECD-området. Euroområdet er nå inne i en rekordlang resesjon, også lenger enn nedturen i 2008 og 2009, om enn ikke like dyp. Arbeidsledigheten har passert 12 prosent for euroområdet sett under ett, og er betydelig høyere i Sør-Europa. I USA er veksten meget moderat. Arbeidsledigheten er på vei nedover, men er fortsatt høy. I Japan er det knyttet stor spenning til den ultraekspansive pengepolitikken som har blitt ført siden i fjor høst. Den har bidratt til et kraftig oppsving i japanske aksjekurser det siste halvåret og en markert svekkelse av japanske yen. I årets første kvartal vokste den japanske økonomien igjen, etter tre påfølgende kvartaler med nedgang. I Kina har veksten avtatt markert, og var i 1. kvartal på 6,6 prosent målt som årlig rate. I de andre BRICS-landene tok veksten seg litt opp mot slutten av fjoråret, men er fortsatt meget moderat sammenliknet med årene før og etter finanskrisen i 2008/2009.

Motstykket til den stramme finanspolitikken er lave renter og ekspansiv likviditetspolitikk. Det er trolig en viktig årsak til at internasjonale aksjemarkeder stiger. Tiltakene synes i beskjeden grad å ha gitt utslag i realøkonomien. Statsgjelden øker, om enn mindre enn før, og i Europa faller BNP slik at gjeldsbyrden fortsetter å øke. Rebalansering pågår både med hensyn til kostnader og internasjonal handel, men mye gjenstår fortsatt, og prosessen er sårbar. I Europa er styringsrenta satt ytterligere ned i vår. I de perifere landene medfører kombinasjonen av svake banker og svake statsfinanser at markedsrentene som husholdninger og næringsliv må betale fortsatt er høye. I USA har gjeldsveksten avtatt markert samtidig som økonomien vokser. Dermed ser det lysere ut for amerikansk økonomi, men også her ligger det an til lave renter enda en stund.

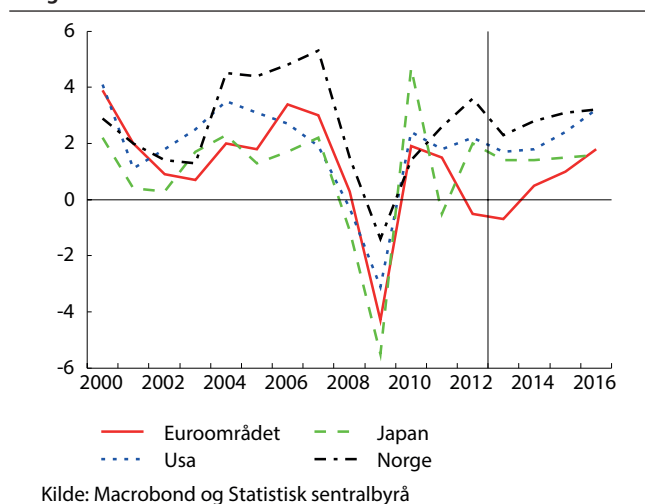
Norges handelspartnere vil samlet sett ikke passere konjunkturbunnen før i 2015 og de vil fortsatt være i lavkonjunktur ved utgangen av prognoseperioden i 2016. Våre vekstanslag er om lag som i forrige konjunkturrapport, og fortsatt noe lavere enn anslag fra for eksempel IMF og Consensus forecasts. Det reflekterer først og fremst at vi tror det tar noe lengre tid før veksten i verdensøkonomien normaliseres.

1.1. Fortsatt moderat vekst i amerikansk økonomi

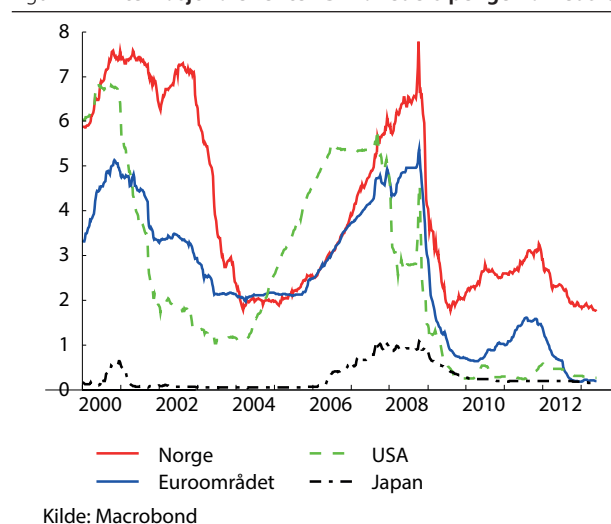
Veksten i amerikansk økonomi er fortsatt meget moderat. Finanspolitikken strammes markert inn, noe som vil legge en demper på veksten i tiden som kommer. Svake internasjonale konjunkturer sørger for beskjeden etterspørsel rettet mot amerikanske eksportnæringer. Næringslivets investeringer har økt noe, men det er fortsatt særlig husholdningene som drar lasset. Bedring i boligmarkedet og arbeidsmarkedet bidrar til at dette kan fortsette, understøttet av lave renter og et markert oppsving i aksjemarkedet.

I årets første kvartal økte BNP med 2,5 prosent, sesongjustert og målt som årlig rate. Dette er en klar oppgang fra kvartalet før, da veksten var på beskjedne 0,4 prosent. En stor del av oppgangen kan tilskrives tilfeldige svingninger i offentlige utgifter til forsvar, og særlig i justering av lagre. I følge amerikanske nasjonalregnskapstall bidro lagerendringer isolert sett til å trekke opp BNP med ett prosentpoeng i 1. kvartal, i kontrast til et negativt bidrag på 1,5 prosentpoeng kvartalet før. Veksten i husholdningenes konsum tok seg markert opp. Det økte vekstbidraget fra husholdningene ble imidlertid motsvart av en tilsvarende nedgang i næringslivets investeringsvekst utenom lager. Eksporten vokste igjen i 1. kvartal etter en nedgang i kvartalet før, men utviklingen var fortsatt beskjeden som følge av svake internasjonale konjunkturer. Importveksten var

Figur 1.1. BNP-vekst for USA, euroområdet, Japan og Fastlands-Norge

Figur 1.2. Internasjonale renter. 3-måneders pengemarkedsrente

enda større, slik at nettoeksporten trakk BNP-veksten ned med 0,5 prosentpoeng.

I 2012 vokste BNP med 2,2 prosent sammenliknet med året før. I år ventet vi at veksten bare blir på 1,8 prosent, før den tar seg gradvis opp gjennom prognoseperioden. Anslagene innebærer at det ikke kommer en markert konjunkturoppgang før mot slutten av 2014 og at økonomien går inn i en ny høykonjunktur først mot slutten av prognoseperioden.

Etter en pause i fjor høst har arbeidsledigheten falt videre siden årsskiftet, og var i april 7,5 prosent. Ledigheten har dermed kommet markert ned fra toppen på 10 prosent ved inngangen til 2010, men er likevel høy i et historisk perspektiv. I de 20 årene fram til 2008 var ledigheten i gjennomsnitt om lag 5,5 prosent. Mye av nedgangen skyldes svak vekst i arbeidsstyrken, som følge av at mange har gitt opp å søke arbeid. Det er fortsatt tre millioner færre sysselsatte enn på toppen sent i 2007. Dette må dessuten ses i sammenheng med en befolkningsvekst på rundt 1 prosent årlig. Til sammen innebærer dette et betydelig underskudd på jobber. Med moderate vekstutsikter vil en normalisering av arbeidsmarkedet trolig ligge flere år fram i tid.

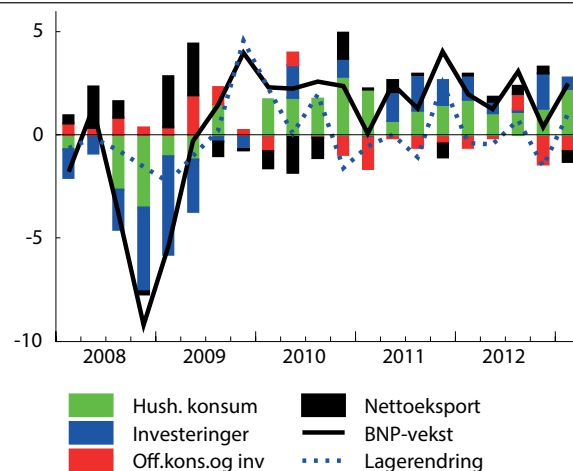
Boligmarkedet ser definitivt ut til å ha passert bunnen. Oppgangen har vart i halvannet års tid, men har vært beskjeden. Boligprisene har steget med nesten 10 prosent, men er fortsatt om lag 25 prosent lavere enn toppen i 2006, nominelt sett. Boliginvesteringene har økt med 20 prosent, men er fortsatt bare halvparten av det gamle toppnivået.

Husholdningenes samlede gjeld er redusert med rundt 10 prosent nominelt siden toppen høsten 2008. Samtidig har inntektene har steget. Når en måler gjelda som andel av disponibel inntekt er den således redusert fra 130 til 105 prosent i den samme perioden. En modererende faktor er det imidlertid at en betydelig del av husholdningenes gjeldsreduksjon skyldes at mange husholdninger med betalingsproblemer har fått ettergitt gjeld, og samtidig forringet sin kredittverdighet og dermed muligheten til å reetablere seg i boligmarkedet. Sammen med bedring i arbeids- og boligmarkedet samt stigende aksjekurser, bidrar husholdningenes bedre finansielle stilling likevel til at husholdningenes etterpørsel kan fortsette å vokse framover.

Industriproduksjonen har tatt seg noe opp etter en flat utvikling i fjor sommer. 12-månedersveksten var på 1,9 prosent i april. Eksportorientert næringsliv er rammet av svake internasjonale konjunkturer. Næringslivets investeringsvekst falt markert og på bred basis i 1. kvartal, riktignok fra meget høye vekstrater i kvartalet før. Tillitsindikatorer antyder meget moderat optimisme i næringslivet. Det borger for en moderat investeringsvekst.

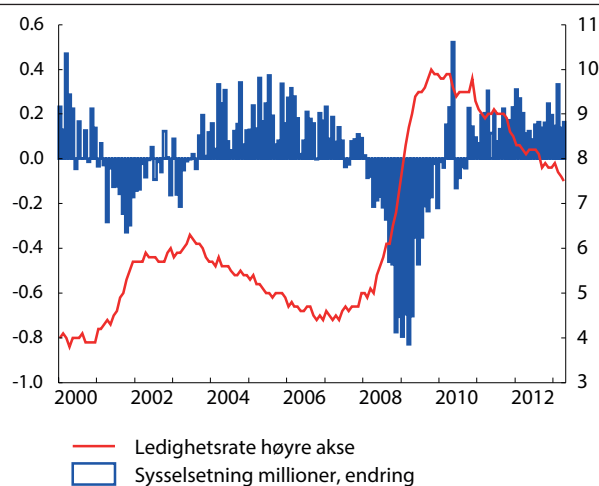
Etter stort sett å ha ligget mellom 1,5 og 2 prosent siden i fjor sommer falt inflasjonen til 1,1 prosent i april i år,

Figur 1.3. USA, Bidrag til BNP-vekst

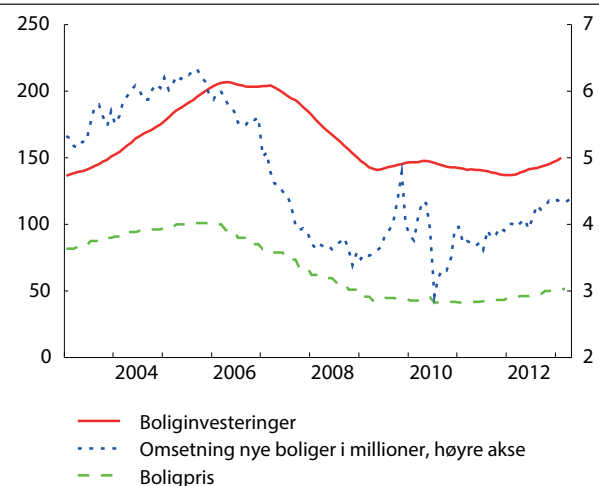
Kilde: Macrobond

Figur 1.4. Arbeidsmarkedet i USA

Kilde: Macrobond

Figur 1.5. Boligmarkedet i USA

Kilde: Macrobond

Tabell 1.1. Makroøkonomiske anslag fra IMF og Statistisk sentralbyrå (SSB). Årlig endring i prosent

	BNP-vekst											
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Euroområdet												
SSB	1,7	3,2	3,0	0,4	-4,4	2,0	1,4	-0,6	-0,7	0,5	1,0	1,8
IMF									-0,3	1,1	1,4	1,6
USA												
SSB	3,1	2,7	1,9	-0,3	-3,1	2,4	1,8	2,2	1,7	1,8	2,4	3,2
IMF									1,9	3,0	3,6	3,4
Sverige												
SSB	3,2	4,6	3,4	-0,8	-5,0	6,3	3,8	1,2	1,3	1,8	2,2	2,8
IMF									1,0	2,2	2,3	2,4
Storbritannia												
SSB	2,8	2,6	3,6	-1,0	-4,0	1,8	0,9	0,2	0,7	1,2	2,2	2,8
IMF									0,7	1,5	1,8	1,9
Kina												
SSB	11,3	12,7	14,2	9,6	9,2	10,4	9,3	7,8	7,4	7,4	8,1	8,5
IMF									8,0	8,2	8,5	8,5
Handelspartnere¹												
SSB	2,6	3,7	3,5	0,5	-3,2	3,4	2,3	0,8	0,8	1,6	2,2	2,9
IMF									1,0	2,1	2,4	2,6

	Prisvekst											
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Euroområdet												
SSB	2,2	2,2	2,1	3,3	0,3	1,7	2,7	2,5	1,2	1,4	1,7	1,9
IMF									1,7	1,5	1,5	1,6
Øvrige (anslag fra IMF f.o.m. 2013)												
USA	3,4	3,2	2,9	3,8	-0,3	1,6	3,1	2,1	1,8	1,7	1,9	2,0
Sverige	0,5	1,4	2,2	3,4	-0,5	1,2	3,0	0,9	0,3	2,3	2,6	2,4
Storbritannia	2,0	2,3	2,3	3,6	2,1	3,3	4,5	2,8	2,7	2,5	2,3	2,1
Kina	1,8	1,5	4,8	5,9	-0,7	3,3	5,4	2,7	3,0	3,0	3,0	3,0
Handelspartnere ¹	2,2	2,2	2,4	3,7	0,7	2,0	3,2	2,3	1,9	2,1	2,1	2,1

¹ Euroområdet, Sverige, USA, Storbritannia, Danmark, Kina, Sør-Korea, Polen, Russland og Japan.

målt ved 12-månedersveksten i konsumprisene (KPI). En del av fallet kan tilskrives en markert nedgang i bensinprisene i mars og april. Svak konjunkturutvikling har også bidratt til å dempe inflasjonen. En klar nedgang i kjerneinflasjonen kan vitne om dette; målt ved veksten i konsumprisene utenom energi og matvarer var inflasjonen 1,7 prosent i april i år, mot 2,3 prosent for et år siden. Med inflasjon godt under Den amerikanske sentralbankens (Fed) mål på 2 prosent er det duket for en videreføring av politikken med kvantitative lettelse, der sentralbanken kjøper private verdipapirer med lang løpetid for å presse ned langsiktige renter. Styringsrenta er nær null på femte året, og Fed har uttalt at den ikke vil øke renta før økonomien er i en klar konjunkturoppgang og arbeidsledigheten er nede i 6,5 prosent.

En viktig årsak til den vedvarende ekspansive pengepolitikken er at finanspolitikken strammes inn. Offentlig konsum og investeringer har falt markert de siste to årene. Ved inngangen til 2013 ble arbeidsgiveravgiften satt opp og tidligere president George W. Bush's skatteretter til de rikeste avvirket. I mars i år ble det iverksatt automatiske kutt i det amerikanske statsbudsjettet på 1200 milliarder dollar over en tiårsperiode. For inne-

værende år kan disse kuttene dempe BNP-veksten med 0,5-0,75 prosentpoeng. Ifølge IMF tilsvarte amerikansk statsgjeld 107 prosent av BNP i 2012. Underskuddet ser imidlertid ut til å krympe betydelig både i år og neste år som følge av økte skatteinntekter, til dels hjulpet av økonomisk vekst, og de automatiske utgiftskuttene. Gitt at innstramningene ikke kveler den økonomiske veksten, ligger det dermed an til at gjeldsveksten etter hvert bli mindre enn BNP-veksten, slik at gjeldsbyrden reduseres. Congressional Budget Office anslår at dette kan skje allerede i 2015. Amerikansk lov krever at Kongressen godkjenner offentlig gjeldsøkning. Med stadige underskudd på offentlige budsjetter og sterk uenighet mellom republikanere og demokrater om hvordan gjelden skal håndteres, har dette skapt en serie med kriser i amerikansk økonomi de siste årene. Hvis ikke politikerne kommer til enighet om å heve budsjettet kan det i prinsippet føre til mislighold av amerikansk statsgjeld. Myndighetene klarte i midten av mai å utsette beslutningen om å heve gjeldstaket til september gjennom flere ekstraordinære tiltak, som å utsette investeringer i offentlige pensjonsfond. Den raske forbedringen i budsjettbalansen kan bidra til at det blir enklere å komme til enighet til høsten. Vi legger til grunn at mislighold

unngås også framover, men at finanspolitikken vil fortsette å gi negative impulser til økonomien.

1.2. Europa: Fortsatt mange skjær i sjøen

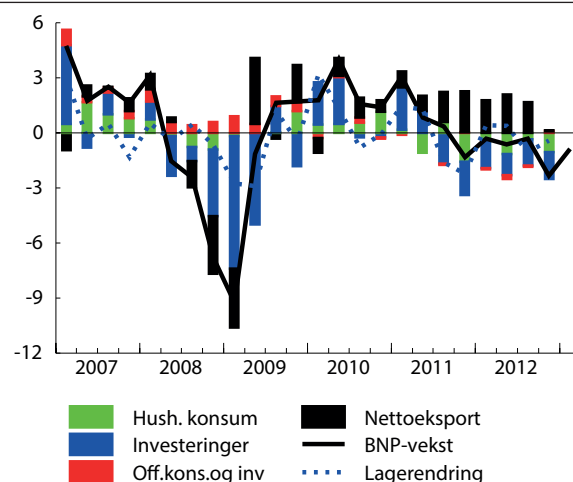
BNP fortsatte å falle i euroområdet i 1. kvartal i år, med 0,8 prosent fra kvartalet før sesongjustert og målt som årlig rate. Det var det sjette kvartalet på rad med nedgang, og kom i kjølvannet av et fall på hele 2,3 prosent kvartalet før. Også denne gangen var nedgangen bredt basert. BNP falt i samtlige av landene rundt Middelhavet, og den tyske økonomien vokste med bare 0,3 prosent. Dessuten økte arbeidsledigheten til 12,1 prosent i april, det høyeste nivået noensinne. Finanspolitiske innstramminger, høy og stadig økende ledighet, stramme utlånsbetingelser i store deler av bankvesenet, en relativt sterk euro og svake etterspørselsforhold internasjonalt er forhold som alle har bidratt til den svake utviklingen.

Det er lite som tyder på at den realøkonomiske utviklingen kommer til å snu med det første. Riktignok har det kommet signaler fra EU sentralt om en viss lettelse i kravene til budsjettkonsolidering for landene som er mest berørt av gjeldskrisen. Den europeiske sentralbanken (ESB) har forsikret at den vil gjøre det som skal til om utviklingen blir svakere enn ventet. Dette har både ført til klart lavere renter på statsgjelda til de mest gjeldsbelastede landene i Sør-Europa samt en svakere euro. I våre prognoser ser vi for oss at veksten i euroområdet vil bli negativ også i år, og at økonomien ikke vil være ute av lavkonjunkturen før prognoseperiodens slutt i 2016. Lav og fallende inflasjon kombinert med svak og fallende stemning i næringslivet tyder dessuten på at det er en ikke ubetydelig nedsiderisiko forbundet med våre anslag.

I Tyskland skyldtes den svake veksten i 1. kvartal til dels ekstremt kaldt vær. Det lille som var av vekst kan stort sett tilskrives vekst i husholdningenes konsum. Investeringene fortsatte å falle og selv om bidraget fra nettohandelen med utlandet var tilnærmet null, kom dette som følge av like store fall i eksporten og importen. Det var andre kvartal på rad med nedgang i eksporten, noe som kan få en til å stille spørsmål ved hvor sterk den eventuelt eksportledede delen av veksten vil bli i tiden som kommer. Til tross for en viss dreining av tysk eksport mot nye framvoksende markeder, foregår størstedelen av tysk utenrikshandel fortsatt med land i Europa. Med høy arbeidsledighet og lav konsumvekst i store deler av Europa er det derfor mye som tyder på at tysk eksport vil fortsette å slite framover.

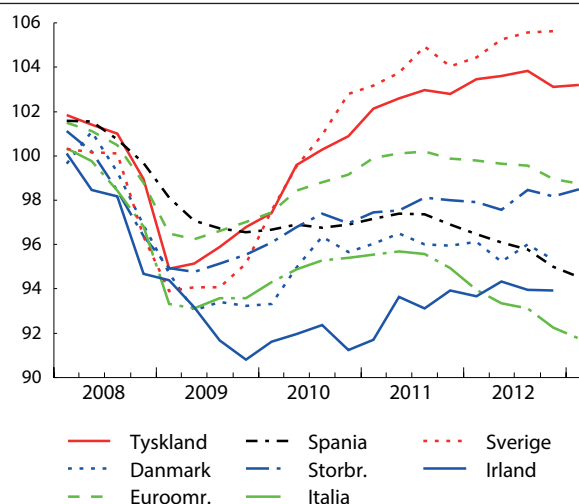
Det gis for tiden relativt store lønnstillegg i tysk industri. Blant annet ble en avtale nylig inngått med IG Metall, den største arbeidstakerforeningen i Tyskland, som antas å tilføre hele 10,6 milliarder euro til den innenlandske delen av tysk økonomi over en 20 måneders periode. Samtidig har lønningene falt i mange andre europeiske land, særlig i Sør-Europa. Denne utviklingen har de siste årene bidratt til å redusere kost-

Figur 1.6. Euroområdet. Bidrag til BNP-vekst. Sesongjustert, årlig rate

Kilde: Macrobond og Statistisk sentralbyrå

Figur 1.7. BNP i utvalgte europeiske land. Sesongjustert, faste priser. 2007=100

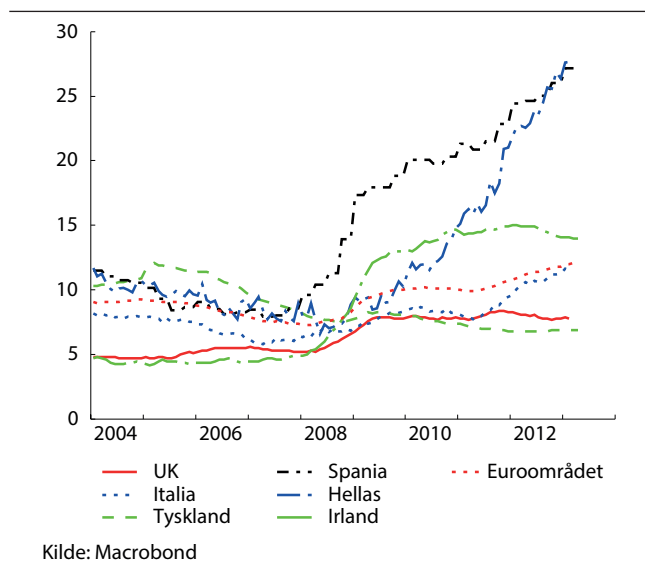
Kilde: Macrobond

nadsforskjellene i Europa, og til at handelsoverskuddet i Tyskland reduseres mens handelsunderskuddene blir mindre og til og med snur til pluss i sør.

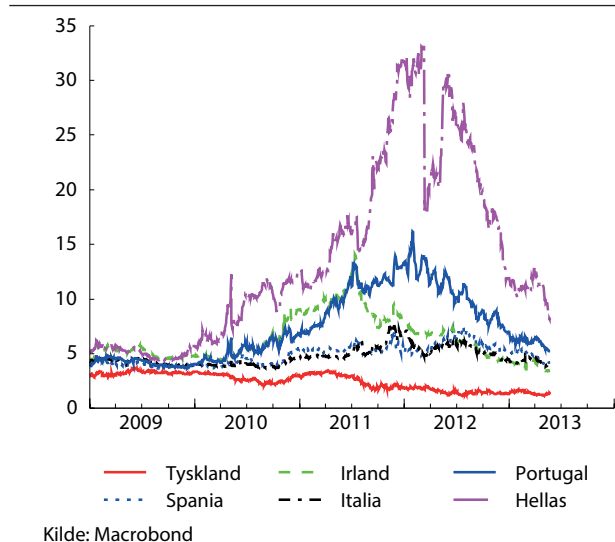
Også i Frankrike har eksporten nå falt to kvartaler på rad. I tillegg fortsatte investeringene å krympe, med hele 3,6 prosent i 1. kvartal og for syvende kvartal på rad. Fortsatt vekst i det offentlige konsumet kombinert med lageroppbygging bidro til å begrense det franske BNP-fallet i 1. kvartal til 0,7 prosent. Også husholdningenes konsum økte noe. Det må imidlertid ses i lys av det kalde været og et ualmennlig høyt energiforbruk. Bilkonsumet falt markert og tjenestekonsumet viste klare svakhetstegn. Med en arbeidsledighet som i løpet av det siste året har økt fra 10 til 11 prosent står fransk økonomi overfor store utfordringer i tiden som kommer.

Både italiensk og spansk BNP falt for syvende kvartal på rad i 1. kvartal, og med om lag 2 prosent begge steder. Nedgangen kom hovedsaklig som følge av svake

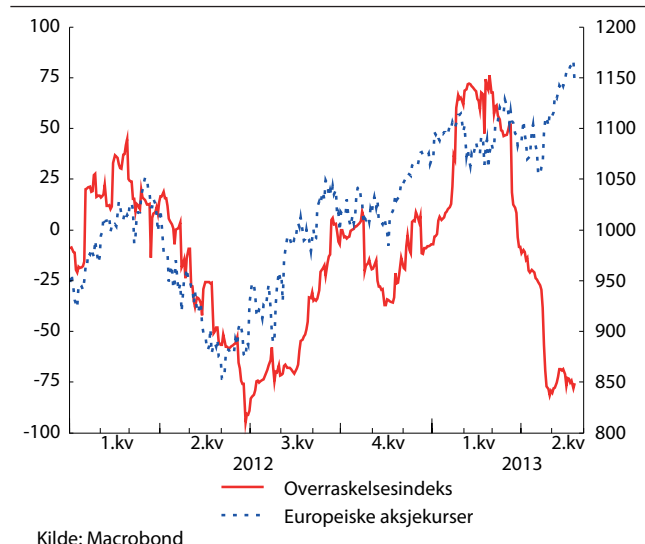
Figur 1.8. Arbeidsledighetsrater i utvalgte europeiske land. Prosent

Figur 1.9. 10 års statsobligasjonsrenter i utvalgte europeiske land

Figur 1.10. Økonomisk overraskelsesindeks og aksjekurser

innenlandske etterspørselsimpulser. Ser vi framover er det imidlertid flere forhold som kan tyde på at Italia nå nærmer seg bunnen og at vi kan komme til å oppleve vekst i annen halvdel av inneværende år. Tidligere statsminister Mario Montis avgjørelse om å betale tilbake offentlig gjeld til privat sektor vil trolig bidra med stimulanser til en verdi av rundt 20 milliarder euro. I tillegg har dagens koalisjonsregjering ledet av Enrico Letta nylig godkjent tiltak som delvis vil fjerne boligskatten innført av Montis regjering i fjor. Det vil også bli tilført penger til et sosialt velferdsfond for arbeidsløse italienere. Et ytterligere fall i landets finansieringskostnader kan også tenkes å gi rom for en mer ekspansiv innretning av finanspolitikken i tiden som kommer.

I Spania er situasjonen noe mer uvisst, som følge av utviklingen i arbeidsmarkedet og at bankene i tiden som kommer kan bli tvunget til å ta store tap på sine utlånsporteføljer. Med en arbeidsledighet som ved utgangen av 1. kvartal oversteg 27 prosent og stilt ovenfor langt dårligere utsikter enn forventet, har statsminister Mariano Rajoy nylig annonsert tiltak som vil bidra til å redusere byråkratiet og å støtte opp om kredittgivningen til små og mellomstore bedrifter. I tillegg har den spanske regjeringen vist vilje til å lette noe på den planlagte innstrammingspolitikken. Den spanske regjeringen har nylig innrømmet at den vil trenge minst to år til for å komme under EUs grense for budsjettunderskudd på 3 prosent. Som andel av BNP har årets underskudd dessuten blitt oppjustert til 6,3 prosent, godt over det vedtatte målet på 4,5 prosent. Foruten at de europeiske myndighetene ser ut til å ha blitt mer mottakelige for lettelsener i tidligere vedtatte innstrammingsplaner, har Spania, som Italia, også nytt godt av et kraftig fall i landets finansieringskostnader. I følge det spanske statistikkbyrået fortsetter dessuten eksporten å gi positive stimulanser til økonomien.

Når vi beveger oss ut av euroområdet, var BNP-veksten i Storbritannia i 1. kvartal så vidt sterk nok til å utligne nedgangen i kvartalet før. Veksten som ble registrert til 1,3 prosent, ble understøttet av oppgang både i industriproduksjonen og detaljhandelen. Mye av veksten kom fra tjenestesektoren, mens eksporten falt til tross for at pundet siden starten av finanskrisen har mistet mer enn en femtedel av sin verdi. Den svake eksportutviklingen skyldes i stor grad svak etterspørsel fra det europeiske kontinentet, som står for mer enn halvparten av Storbritannias totale handel med utlandet. Den britiske økonomien har vært i stagnasjon siden slutten av 2010 og med fortsatt fokus på finanspolitisk innstramning ligger det an til svak utvikling enda en stund.

Våre prognoser lages denne gang før offentliggjørelsen av nye nasjonalregnskapstall for våre naboland Sverige og Danmark. Løpende månedsstatistikk for 2013 tyder på fortsatt vekst i svensk økonomi, mens situasjonen i Danmark er mer negativ. Den svenske industriproduksjonen har vist tegn til å vokse på nyåret, etter å ha falt markert gjennom 2011 og fram til høsten 2012, blant annet som følge av svak internasjonal etterspør-

Boks 1.1. Utviklingen i oljemarkedet

Den gjennomsnittlige oljeprisen var rett over 110 dollar fatet både 2011 og 2012. I februar i år falt oljeprisen fra i underkant av 120 dollar til noe under 100 dollar per fat. Siden har oljeprisen steget noe og ligger i slutten av mai på like over 100 dollar fatet. Som gjennomsnitt over de første fem månedene i inneværende år har oljeprisen vært om lag 110 dollar per fat.

Den høye oljeprisen gjennom de to siste årene skyldes blant annet urolighetene i Midt-Østen og Nord-Afrika, som har medført redusert oljeproduksjon i flere land. Dessuten vedtok EU, USA og enkelte andre land sanksjoner mot Irans oljeeksport. Forhandlingene mellom Iran og det internasjonale samfunnet om landets atomprogram har ved flere anledninger vist seg å ikke føre fram og har ført til økt frykt for en åpen konflikt mellom USA og/eller Israel på den ene siden og Iran på den andre. Det har bidratt til at oljeprisen har vært høy også i de fem første månedene i år. Årsaken til at oljeprisen har falt noe i inneværende år er at man så klare tegn til lavere fremtidig etterspørsel både i EU, USA og Kina.

IEA (International Energy Agency) har ved flere anledninger nedjustert sine etterspørselsanslag som følge av lavere vekst både i og utenfor OECD. IEA forventer at den globale etterspørselen etter råolje vil øke med 0,8 millioner fat daglig fra 2012 til 2013. Økningen i år er først og fremst forventet å komme i Kina og andre asiatiske land, i Midt-Østen, Afrika og i Latin-Amerika. IEA antar at etterspørselen i OECD vil falle med 0,5 millioner fat per dag i inneværende år. Det er i tråd med utviklingen siden toppen ble passert i 2005. Nedgangen er først og fremst forventet å komme i EU på grunn av forventninger om lavere vekst i regionen og i Japan som vil importere mindre olje ettersom de starter opp igjen en del av sine kjernekraftverk i tillegg til at de erstatter en del av oljeforbruket med billigere naturgass.

Råoljeproduksjonen utenfor OPEC forventes av IEA å øke med 1,1 millioner fat i 2013. Størsteparten av denne økningen er forventet å komme i OECD, selv om produksjonen også forventes å øke noe i Latin-Amerika og Afrika. Økningen i råoljeproduksjonen i OECD i år er forventet å komme i USA og Canada, mens produksjonen i Nordsjøen fortsetter å falle. USA vil øke sin produksjon av lettolje fra tette bergarter og Canada vil øke sin produksjon av oljesand. IEA forventer at disse to landene bidrar til økt tilbud av olje utenfor OPEC også i årene som kommer, selv om det er visse utfordringer knyttet til infrastruktur i de områdene produksjonen foregår.

Det er ventet en viss økning i produksjonen av våtgass (Natural Gas Liquids) i OPEC i årene fremover. Denne produksjonen er ikke omfattet av OPEC sitt kvotesystem og dette bidrar til å trekke tilbudet opp. Dersom OPEC holder framtidig produksjon lik det gjennomsnittlige nivået over de første fire månedene i år, vil de globale lagrene av råolje øke med 0,7 millioner fat daglig i 2013. Dette vil isolert sett legge et press nedover på prisene, selv om lagrene av spesielt mellomdestillater (diesel, flybensin og lett fyringsolje) er en del lavere enn gjennomsnittet for de siste fem årene i enkelte regioner i OECD.

Iran eksporterer vanligvis rundt 2,6 millioner fat råolje daglig. Det ser ut til at Iran nå eksporterer om lag 1 million fat per dag mindre enn vanlig på grunn av boikotten fra Europa, USA og enkelte andre land. Forhandlingene i april i år mellom Iran på den ene siden og USA, Storbritannia, Tyskland, Frankrike, Kina og Russland på den andre førte heller ikke fram. Dersom eksporten fra Iran skulle fortsette å falle i tiden framover, forventer mange analytikere at andre OPEC-land vil øke oljeeksporten tilsvarende.

Det hersker usikkerhet omkring størrelsen på OPECs ledige produksjonskapasitet utenom Iran, men de fleste analytikere anslår den til mellom 3 og 4 millioner fat per dag (når man ser bort fra Irans ledige kapasitet). IEA forventer nå at produksjonen utenfor OPEC nesten vil være like stor som økningen i global etterspørsel i årene fremover, først og fremst grunnet økninger i Nord-Amerika (i følge deres Medium-Term Oil Market Report). IEA forventer i tillegg at OPEC makter å øke kapasiteten noe og at denne økningen først og fremst er forventet å komme i Irak, De Forente Arabiske Emirater og til dels Saudi-Arabia. Dersom dette skulle skje vil det føre til mindre bekymring for mulig produksjonsbortfall og legge en demper på den videre prisutviklingen.

Vi legger til grunn at oljeprisen vil holde seg noenlunde konstant og falle fra dagens nivå til rundt 100 dollar mot slutten av 2014 og at realprisen deretter øker litt over prognoseperioden i tråd med at den økonomiske veksten internasjonalt tar seg noe opp. Saudi-Arabia har ved flere anledninger signalisert at de ønsker en oljepris på rundt 100 dollar fatet.

Tilbud og etterspørsel av råolje. Millioner fat per dag inkl. NGL

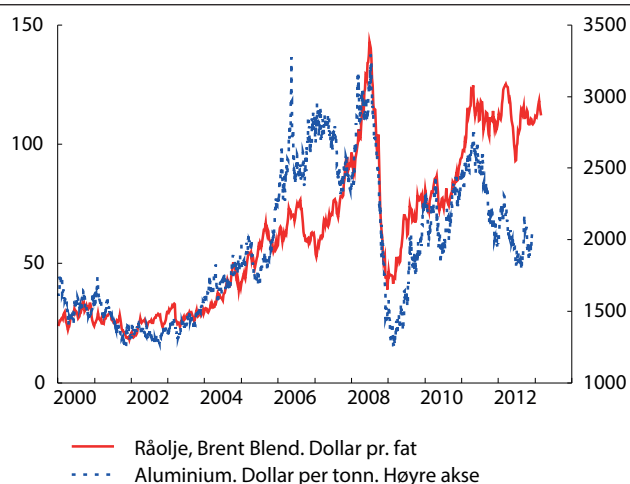
	2010	2011	2012	Prognose		12.1	12.2	12.3	12.4	Prognose			
				2013						13.1	13.2	13.3	13.4
Etterspørsel	88,3	88,9	89,8	90,6	88,9	89,2	90,2	90,8	89,9	89,5	91,1	91,8	
OECD ¹	46,9	46,5	45,9	45,4	46,2	45,5	45,9	46,1	45,8	44,6	45,5	45,9	
Europa	14,7	14,3	13,7	13,4	13,7	13,8	13,8	13,6	13,1	13,1	13,6	13,6	
Nord-Amerika	24,1	24,0	23,7	23,7	23,5	23,8	23,9	23,9	23,7	23,6	23,9	23,8	
Stillehavsområdet	8,1	8,1	8,5	8,3	9,1	8,0	8,2	8,7	9,0	7,9	8,0	8,5	
Tidligere Sovjetunionen	4,2	4,4	4,5	4,6	4,4	4,4	4,6	4,6	4,4	4,5	4,8	4,8	
Resten av verden	37,2	38,0	39,4	40,5	38,3	39,3	39,7	40,1	39,7	40,4	40,8	41,1	
Tilbud	87,3	88,4	90,8	91,4	90,7	90,6	90,6	91,3	90,5	90,8	91,6	92,5	
OPEC ²	34,6	35,7	37,5	36,9	37,3	37,8	37,6	37,1	36,6	36,8	37,1	37,1	
OECD	18,9	18,9	19,8	20,7	19,9	19,6	19,4	20,4	20,5	20,3	20,6	21,2	
Tidligere Sovjetunionen	13,5	13,6	13,7	13,7	13,7	13,6	13,6	13,8	13,8	13,7	13,5	13,7	
Resten av verden	20,3	20,3	19,9	20,1	19,8	19,6	20,0	20,0	19,6	20,0	20,4	20,5	
Lagerendring (og diverse)	-1,0	-0,5	1,0	0,7	1,8	1,4	0,4	0,5	0,7	1,3	0,5	0,7	
Etterspørsel rettet mot OPEC	35,7	36,2	36,5	36,1	35,5	36,4	37,2	36,5	35,9	35,6	36,6	36,4	
Gjennomsnittlig oljepris (Brent Blend)	79,6	111,4	111,7		118,5	108,5	109,8	110,2	112,5				

Kilde: IEA: Oil Market Report April 2013.

¹ Europa inkluderer nå Slovenia og Estland, Amerika inkluderer Chile i tillegg til USA, Canada og Mexico. Israel er nå en del av Asia Oseania.

² Prognosen for råoljeproduksjonen i OPEC er basert på en forlengelse av det gjennomsnittlige nivået over de fire første månedene i 2013 og er gjort av Statistisk sentralbyrå.

Figur 1.11. Spotpris råolje og aluminium

Kilde: Macrobond

sel. Detaljhandelen har vokst videre etter en negativ korleksjon i fjor høst, noe som borger for fortsatt vekst i konsumet. Imidlertid fortsatte den sesongjusterte arbeidsledigheten å øke i april, til 8,4 prosent, opp fra 8 prosent i januar, og arbeidsledigheten blant ungdom i alderen 15 - 24 år var på hele 24,7 prosent. Dette øker presset på Riksbanken for å senke styringsrenten ytterligere fra dagens nivå på 1 prosent. I Danmark er det nullvekst i industrien så vel som i samlet eksport på tredje året, og det er foreløpig få tegn til oppgang. Detaljhandelen har fortsatt å falle inn i 2013, og indikerer at nedgangen i husholdningenes konsum vil fortsette.

De svake konjunktorene gjenspeiles i flere markeder. Prisene på tradisjonelt sykliske råvarer som kobber og aluminium har falt markert. Inflasjonsforventningene målt ved differansen mellom ikke-inflasjonsindekserte og inflasjonsindekserte obligasjoner, har også avtatt. I aksjemarkedet derimot har utviklingen gått i motsatt retning. Siden i fjor høst har brede aksjeindekser for euroområdet steget med over 10 prosent.

Den divergerende utviklingen i aksjemarkedet og realøkonomien skyldes nok i stor grad at risikoen for at eurosamarbeidet skal bryte sammen er redusert som følge av innføringen av Outright Monetary Transactions-ordningen i fjor høst. Den åpner under visse betingelser for at ESB kan intervenere for å bringe ned statsobligasjonsrentene. Med utsikter til svært ekspansiv likviditetspolitikk og fortsatt rekordlave renter i mange land framover, framstår dessuten det internasjonale aksjemarkedet som ett av få steder hvor det er mulig å få god avkastning på investeringene. At ESB som følge av vedvarende svak økonomisk utvikling og lav og fallende inflasjon nylig bestemte seg for å kutte styringsrenta med 0,25 prosentpoeng, bidro til å styrke en slik oppfatning. Store institusjonelle investorer og bedrifter søker som følge av dette å omfordele sine porteføljer fra kontanter, som de har mye av, og over til aksjer.

Med lav og fallende inflasjon, i april registrert til 1,2 prosentpoeng, og der fallet fra måneden før nærmest

fullt ut ble reflektert i et liknende fall i kjerneinflasjonen, og fallende BNP vil ESB holde styringsrenta lav en god stund framover. I våre prognoser ser vi således ikke for oss noen renteoppgang før i siste halvdel av 2014. Deretter har vi lagt til grunn en gradvis og forsiktig økning i markedsrentene, men ikke mer enn at tremåneders pengemarkedsrente vil ligge på rundt 2 prosent ved prognoseperiodens slutt.

1.3. Mot avmatning i Kina, men tegn til bedring for andre framvoksende økonomier

Kinas BNP vokste i 1. kvartal med 6,6 prosent, sesongjustert og målt som årlig rate. Dette er vesentlig lavere enn i kvartalet før, da veksten var på 8,2 prosent. Sammenliknet med året før vokste den kinesiske økonomien i 2012 med 7,8 prosent. På vei mot en mer balansert vekstbane har Kommunistpartiet et årlig vekstmål på 7,5 prosent, og vi legger til grunn at Kinas vekst i årene framover vil ligge i nærheten av dette. Inflasjonen holder seg lav. I april i år økte prisene med 2,4 prosent fra samme måned året før. Dette gir myndighetene handlingsrom for å nå sine vekstmål. Myndighetene fortsetter også innskjerpingen i eiendomsmarkedet for å motvirke bobletendenser, særlig i storbyene. I mars i år ble det innført gevinstskatt på eiendom, slik at huseiere heretter må skatte opptil 20 prosent av all gevinst på eiendom de selger.

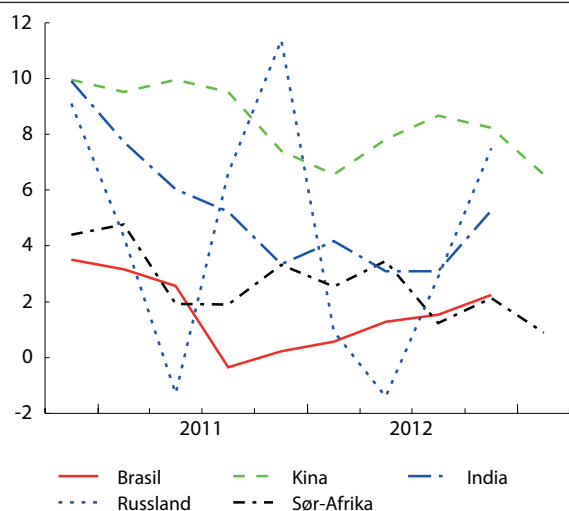
Den indiske økonomien har de siste årene vært inne i en periode med svak vekst. BNP-veksten nådde et bunnivå i 2. og 3. kvartal 2012, da den knapt var i overkant av 3 prosent, sesongjustert og målt som årlig rate. I fjorårets siste kvartal økte imidlertid veksten til 5,3 prosent, den høyeste vekstraten siden 2. kvartal 2011. Det var særlig et oppsving i industriproduksjonen som bidro til den positive utviklingen.

Også den brasilianske økonomien ser ut til å ha passert vekstbunnen. I 4. kvartal vokste BNP med 2,2 prosent. Sammenliknet med året før var veksten på 0,9 prosent i 2012, mens reviderte tall nå viser at bunnen ble nådd i 3. kvartal 2011, da BNP falt med 0,4 prosent. En økning i inflasjonen i mars til 6,6 prosent førte til at sentralbanken i april i år økte renten med 0,25 prosentpoeng til 7,5 prosent. Økt aktivitet i forkant av fotball-VM i 2014 ventes likevel å bidra til økte vekstrater framover.

På det afrikanske kontinentet sør for Sahara fortsetter den positive utviklingen. Tall fra Verdensbanken viser at veksten i 2012 var 5,8 prosent for disse landene, om man ekskluderer Sør-Afrika som hadde en vekst på 2,5 prosent. Utviklingen er godt hjulpet av høye internasjonale råvarepriser og en relativt sterk utvikling i husholdningenes konsum.

1.4. Abenomics stimulerer Japans økonomi

I Japan har statsminister Abe sittet ved makten i et halvt år. Siden han tiltrådte i desember har japanske yen svekket seg med om lag 20 prosent mot Japans

Figur 1.12. **Framvoksende økonomier. Sesongjustert BNP-vekst, målt som årlig rate**

Kilde: Macrobond

viktigste handelspartnere, og den brede aksjeindeksen Nikkei har steget med rundt 50 prosent. Abes økonomiske program (Abenomics) har som mål å få Japan ut av en langvarig periode med fallende priser og svak økonomisk vekst og regnes for å være et av de største økonomiske eksperimentene verden har sett. I grove trekk innebærer Abenomics svært ekspansiv finans- og pengepolitikk, kombinert med omfattende strukturelle reformer. Siden han kom til makten har han annonsert omfattende finanspolitiske stimulanser samtidig med omfattende endringer i landets pengepolitikk. Abe har nå innført et nytt og høyere inflasjonsmål på 2 prosent for Japans sentralbank, som skal nås innen 2 år. Den nyinnsatte sentralbanksjefen Kuroda vil oppnå dette blant annet ved at sentralbanken over de neste to årene vil doble landets pengemengde gjennom kjøp av obligasjoner. Videre har Abe uttalt at Japan nå vil inngå flere handelsavtaler med andre store land rundt Stillehavet, noe som vil tvinge fram konkurranseutsetting av flere av Japans skjermede industrier og løse opp i store rigiditeter i blant annet arbeidsmarkedet.

Den nye retningen i Japan innebærer en relativt stor risiko, og for å lykkes kreves relativt raske resultater utover stigende aksjekurser og svakere yen, i form av økt inflasjon og økt økonomisk vekst. BNP-veksten i første kvartal er målt til 3,5 prosent, sesongjustert og målt som årlig rate og kan regnes som gledelig nytt for Abes økonomiske politikk. Den positive utviklingen understøttes også av forbrukertillitsundersøkelser som har steget markant siden årsskiftet.

Også Sør-Koreas økonomi opplever en viss framgang. I 1. kvartal vokste økonomien med 3,5 prosent. Oppgangen kommer til tross for at den svært eksportavhengige koreanske økonomien har blitt rammet av den kraftige depresieringen av japanske yen. Landets eksportindustri har hatt omtrent nullvekst hittil i år, og ved det som delvis blir sett på som et motsvar på Japans kraftige ekspansive pengepolitikk satte landets sentralbank i mars

ned renten med 0,25 prosentpoeng, til 2,5 prosent. Hvis tendensen fortsetter er det ventet at Sør-Korea vil svare på den japanske økonomiske politikken med ytterligere rentekutt. G7-landene har ikke uttalt stor misnøye med den ekspansive japanske pengepolitikken. Det kan delvis skyldes at de selv allerede fører en svært ekspansiv pengepolitikk på egenhånd.

2. Konjunkturutviklingen i Norge

Den økonomiske veksten målt med BNP Fastlands-Norge var 3,4 prosent i 2012. Unormalt høy kraftproduksjon bidro til å trekke veksten opp med 0,3 prosentpoeng. Konjunkturoppgangen som startet rundt årsskiftet 2010/2011 fortsatte gjennom det meste av 2012, men blant annet nedgang i kraftproduksjonen bidro til at vekstraten i 4. kvartal ble lavere enn trendveksten. Også industriproduksjonen utviklet seg svakt mot slutten av 2012. I 1. kvartal 2013 har aktivitetsveksten i norsk økonomi igjen tatt seg opp og BNP Fastlands-Norge økte med 2,7 prosent regnet som årlig

rate mot bare 0,8 prosent i forrige kvartal. Justerer vi for utviklingen i kraftproduksjonen var veksten litt høyere. Den underliggende veksten gjennom de to siste kvartalene var imidlertid samlet sett svakere enn trendveksten.

En mer moderat vekst har ført til svakere utvikling i arbeidsmarkedet. Gjennom de siste tre kvartalene har veksten i sysselsettingen vært beskjeden, og det har vært en økning i arbeidsledigheten ifølge Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) med et halvt

Tabell 2.1. **Makroøkonomiske hovedstørrelser. Regnskapstall. Vekst fra forrige periode. Prosent**

	2011*	2012*	Sesongjustert			
			12:2	12:3	12:4	13:1
Realøkonomi						
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	2,5	3,0	1,0	0,6	0,4	1,0
Konsum i offentlig forvaltning	1,8	1,8	1,2	0,4	0,4	0,5
Bruttoinvesteringer i fast realkapital	7,6	8,0	3,8	2,7	1,8	1,0
Fastlands-Norge	8,5	3,7	2,9	3,6	0,0	-1,6
Utvinning og rørtransport	14,1	14,5	6,4	0,6	6,6	5,5
Etterspørsel fra Fastlands-Norge ¹	3,3	2,8	1,4	1,1	0,3	0,4
Eksport	-1,8	1,8	1,2	-3,6	-2,0	0,2
Råolje og naturgass	-6,2	0,9	0,8	-6,2	-3,0	-3,7
Tradisjonelle varer	0,0	2,6	0,7	0,5	-1,2	1,6
Import	3,8	2,4	3,5	0,4	-1,5	0,3
Tradisjonelle varer	3,6	2,7	1,3	1,9	-1,5	-0,5
Bruttonasjonalprodukt	1,2	3,1	0,6	-0,6	0,1	-0,2
Fastlands-Norge	2,5	3,4	0,6	0,8	0,2	0,7
Arbeidsmarkedet						
Utførte timeverk	1,8	2,0	0,3	0,3	0,1	0,1
Sysselsatte personer	1,3	2,2	0,7	0,2	0,3	0,3
Arbeidsstyrke ²	1,1	1,8	0,4	0,1	0,3	0,3
Arbeidsledighetsrate, nivå ²	3,3	3,2	3,0	3,1	3,5	3,6
Priser og lønninger						
Årslønn	4,2	4,0	..	..	..	..
Konsumprisindeksen (KPI) ³	1,2	0,8	0,4	0,4	1,2	1,2
KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE) ³	0,9	1,2	1,1	1,2	1,2	1,0
Eksportpriser tradisjonelle varer	5,7	-4,5	-1,5	-1,1	1,1	0,4
Importpriser tradisjonelle varer	4,2	0,7	0,4	0,6	0,0	-0,8
Utenriksregnskap						
Driftsbalansen, milliarder kroner	351,4	414,0	78,0	94,2	105,2	..
MEMO (ujusterte nivåttall)						
Pengemarkedsrente (3 mnd. NIBOR)	2,9	2,2	2,3	2,1	1,9	1,9
Utlånsrente, rammelån med pant i bolig ⁴	3,6	3,8	3,9	3,8	3,8	3,8
Råoljepris i kroner ⁵	621	649	641	646	625	634
Importveid kronekurs, 44 land, 1995=100	88,1	87,1	87,6	87,2	85,8	85,6
NOK per euro	7,79	7,48	7,56	7,39	7,37	7,43

¹ Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner + konsum i offentlig forvaltning + bruttoinvesteringer i Fastlands-Norge.

² Ifølge AKU.

³ Prosentvis vekst fra samme periode året før.

⁴ Gjennomsnitt for perioden.

⁵ Gjennomsnittlig spotpris Brent Blend.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank.

prosentpoeng siste halvår. Veksten i arbeidsstyrken er følgelig for tiden så høy at en vekst litt lavere enn trendveksten i økonomien ikke er nok til å bringe ledigheten ned. Utviklingen i antall registrerte ledige hos Arbeids- og velferdsetaten viser ikke en så klar økning i ledigheten som AKU, men også tallene fra Arbeids- og velferdsetaten tyder på at ledigheten nå øker. Våre prognoser tilsier imidlertid at økningen i ledigheten ikke kommer til å vedvare.

Veksten i konsumprisene har holdt seg lav lenge. Den lave prisveksten fortsatte inn i 2013 selv om prisveksten for april var noe høyere sammenliknet med de foregående månedene. Økte strømpriser bidrar til at KPI-veksten regnet på 12-månedersbasis har økt og utviklingen i elektrisitetsprisene gjennom 2012 vil føre til at inflasjonen fortsatt vil øke fram til over sommeren. En noe svakere kronekurs har bidratt til litt høyere importprisvekst slik at også veksten i KPI justert for avgifts- endringer og uten energivarer (KPI-JAE) har økt.

Den vedvarende ekspansive pengepolitikken med lave renter har stimulert både husholdningenes konsum og boligmarkedet. Dette har bidratt til produksjonsveksten i markedsrettet tjenesteyting og i bygg- og anlegg og dermed til konjunkturoppgangen i norsk økonomi. Realboligprisene stiger fortsatt klart og boliginvesteringene øker sterkt. Igangsettingen av nye boliger er høy, selv om det er noen tendenser til avdempet vekst. Det varsler om mindre vekst i boliginvesteringene framover enn vi har sett gjennom de siste fire kvartalene.

Husholdningenes konsum vokste svakt i andre halvår i fjor, men veksten tok seg klart opp i 1. kvartal i år. Det var særlig varekonsumet som økte mye. Det kan nå se ut som at rentenivået har passert en nominell bunn. Inntektsveksten i husholdningene er høy og selv om årets lønnsoppgjør varsler en litt lavere lønnsvekst sammenliknet med 2012, øker husholdningenes realdisponible inntekter fortsatt mye og på linje med veksten de siste to årene. Det er derfor grunn til å regne med at konsumet vil fortsette å vokse klart framover.

Tradisjonell eksport har økt lite i flere kvartaler. Dette skyldes hovedsaklig den svake veksten i internasjonale markeder og en svekket norsk kostnadsmessig konkurranseevne. Vi ser ikke for oss en så høy internasjonal markedsvekst i prognoseperioden som man så etter at IT-boblen sprakk på begynnelsen av 2000-tallet. Det vil ikke bare legge en demper på eksporten, men også på næringsinvesteringene. Behovet for kapasitetsutvidelser er ikke så stort i mange eksportorienterte næringer når forventningene til markedsveksten er beskjeden. Derimot regner vi med at investeringene i petroleumsvirksomheten øker ytterligere fra dagens høye nivåer. Sterkere vekst i investeringer i offentlig konsumkapital vil bidra til at fastlandsinvesteringene øker. Det samme gjør økende investeringer i elektrisitetsproduksjon og distribusjonsnett. Konsumet i offentlig forvaltning har økt moderat de siste to årene og har bidratt til å dempe veksten i fastlandsøkonomien.

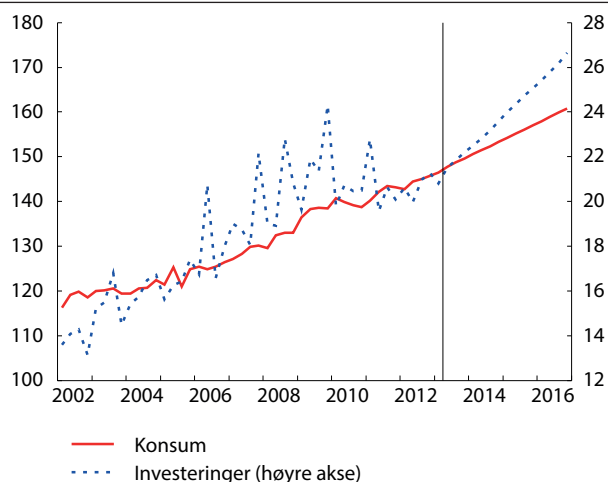
I forhold til et mer normalt konjunkturmønster for norsk økonomi er det spesielt den svake veksten i tradisjonell eksport og i næringsinvesteringene de siste to årene som er påtakelig. Dette henger sammen med utviklingen i internasjonal økonomi. Konjunkturoppgangen fra 2003 til 2007 var kjennetegnet av til dels sterk vekst i etterspørselen etter norsk eksport og høye råvarepriser. Det bidro til både høy vekst i eksportvolumet og i bytteforholdet for tradisjonelle varer. Dette førte til høy lønnsomhet, høye investeringer og høy vekst i arbeidsproduktiviteten. I det som hittil har vært en meget moderat norsk konjunkturoppgang, har den svake veksten i verdensøkonomien og særlig hos våre tradisjonelle handelspartnere bidratt til å motvirke oppgangen. Konjunkturmønsteret er derfor litt utypisk når man går ned i detaljene både på produksjons- og etterspørselssiden av norsk økonomi.

Et annet trekk ved konjunkturutviklingen er den svake veksten i arbeidsproduktiviteten så langt i konjunkturoppgangen. Normalt er produktivitsveksten mot-syklisk ved at den øker klart i slutten av nedgangen og i begynnelsen av oppgangen, for så å avta mot slutten av oppgangen og i begynnelsen av konjunkturedgangen. Dette mønsteret er klart til stede i sykkelen på 2000-tallet fram til 2009. Normalt skulle veksten i produktiviteten ha tatt seg opp deretter. Dette skjedde i 2010, men produktivitsutviklingen i 2011 var overraskende svak, særlig på bakgrunn av at produksjonsveksten kom i privat sektor. I 2012 har produktivitsveksten tatt seg noe opp, og oppgangen ble forsterket i 1. kvartal 2013. En av grunnene til en svak produktivitsvekst er nettopp at investeringsveksten i store deler av næringslivet har uteblitt. Det har ført til at vi ikke har fått den økningen i kapitalintensiteten vi kunne vente i en konjunkturoppgang og som ville bidratt til økt arbeidsproduktivitet.

Vi tror den krisepregete økonomiske utviklingen hos mange av Norges viktigste handelspartnere vil prege utviklingen i flere år framover. Det gjør at oppgangen i norsk økonomi ikke får drahjelp fra utlandet av betydning med det første. På den annen side tilsier dette at vi får små inflasjonsimpulser fra utlandet og at styringsrentene både i USA og i Europa forblir lave. Siden inflasjonsforskjellen mellom Norge og euroområdet er blitt borte etter tre år med lavere inflasjon i Norge, har kronekursen svekket seg litt i forhold til hva den var på det sterkeste sist vinter. Sammen med litt avdempet lønnsvekst i Norge har dette isolert sett bedret utsiktene noe for tradisjonell norsk eksport.

Skal oppgangen i norsk økonomi komme ut av det hvileskjæret som den nå har tatt, må innenlandsk etterspørsel være drivkraften. Lave renter vil fortsatt virke positivt på innenlandsk etterspørsel selv om de har vært lave en stund. Finanspolitikken vil gi litt større impulser til veksten som følge av høyere vekst i bruttoinvesteringene i offentlig forvaltning og sterk vekst i stønadene, noe som øker husholdningenes

Figur 2.1. Offentlig forvaltning. Sesongjustert, mrd. 2010-kr, kvartal

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

etterspørsel. Den videre utviklingen i finanspolitikken er vanskeligere å vurdere siden høstens valg ser ut til å gi store endringer i Stortingets sammensetning. Selv om handlingsregelen for finanspolitikken forventes å bli retningsgivende også i prognoseperioden, er effekten av finanspolitikken på økonomien ganske avhengig av den konkrete innretningen og ikke minst fordelingen på ulike utgifter og på sammensetningen av skattene. Vi har lagt til grunn en viss økning i ekspansiviteten gjennom noe skattelette og vi utdyper disse problemstillingene gjennom analyser av effekter av endringer i finanspolitikken, se boks 2.1. Så lenge oljeprisen holder seg ganske høy, vil Statens pensjonsfond utland vokse sterkt framover og således fortsatt gi et betydelig handlingsrom i finanspolitikken. Det vil, selv om det ikke skulle utnyttes fullt ut slik tilfellet har vært under nåværende regjering, kunne gi positive impulser til veksten framover.

I 2015 og 2016 regner vi med at vekstbidragene jevner seg noe mer ut enn i år og neste år. Dette følger av forutsetningen om økende vekst i internasjonal økonomi hvor pengepolitikken gradvis normaliseres og rentene øker litt. Samlet vekst i fastlandsøkonomien holder seg rundt tre prosent årlig, noe som er om lag et halvt prosentpoeng høyere enn anslått trendvekst i fastlandsøkonomien. Vi anslår at norsk økonomi kommer inn i en svak høykonjunktur i 2015 og 2016.

Vi ser for oss en utvikling med relativt arbeidsintensiv vekst framover slik at sysselsettingsveksten forblir ganske høy, men ikke så høy som i de to foregående årene. Vi regner med at arbeidstyrken øker om lag på linje med sysselsettingen, slik at AKU-ledighetsraten bare faller svakt fra 3,6 prosent i 2013. Høy innvandring fra nærliggende økonomier med ledighetsrater vesentlig over det norske nivået bidrar til at ledigheten ikke går mye ned selv om veksten i sysselsettingen tiltar. Økt yrkesdeltaking fra eldre arbeidstakere trekker i samme

retning. En noe høyere ledighet i 2013 og framover enn vi har hatt de to foregående årene, bidrar til å dempe reallønnsveksten. Det samme gjør en noe høyere prisvekst som skyldes en litt svakere kronekurs. Veksten i husholdningenes realdisponible inntekt vil fortsette, men i et noe lavere tempo enn tidligere anslått. Det vil dempe veksten i boligmarkedet de nærmeste årene.

2.1. Finanspolitikken

Reviderte nasjonalregnskaptall viser at konsumet i offentlig forvaltning økte med 1,8 prosent fra 2011 til 2012. Veksten i konsumet i kommuneforvaltningen og sivil statsforvaltning var om lag den samme, mens konsumet i forsvaret var tilnærmet uendret. Tallene for konsumet i kommuneforvaltningen er litt nedjusterte i forhold til tidligere beregninger. De samlede bruttoinvesteringene i offentlig forvaltning gikk noe ned fra 2011 til 2012, mens investeringene i sivil forvaltning økte med 3,7 prosent. Offentlige stønader til husholdningene, som nå tilsvarer om lag 17,5 prosent av BNP Fastlands-Norge, økte med 5,4 prosent i fjor. Det ga en realvekst på 4,6 prosent. Summen av offentlig forvaltnings konsum og investeringer, samt stønader, økte reelt med 2,6 prosent fra 2011 til 2012, og var om lag lik trendveksten i fastlandsøkonomien.

Foreløpige og sesongjusterte KNR-tall viser at konsumet i offentlig forvaltning økte med om lag 2 prosent i 1. kvartal 2013 regnet som årlig rate. Sterkest var veksten i statsforvaltningen. Bruttoinvesteringene falt litt sammenliknet med 4. kvartal 2012, men i sivil forvaltning var investeringene uforandrete.

Våre anslag for finanspolitikken for 2013 ligger tett opp til anslagene i Revidert nasjonalbudsjett 2013 (RNB). Realveksten i konsumet i offentlig forvaltning antas å bli 2,5 prosent i 2013. Økte investeringer i infrastruktur gjør at bruttoinvesteringene vil øke mer, og vi anslår volumveksten i år til nærmere 6 prosent. Den sterke realveksten i stønadene fortsetter i 2013, om enn i noe lavere tempo enn i fjor. Samlet realvekst fra de tre nevnte budsjettkomponentene, som utgjør nærmere 90 prosent av de samlede offentlige utgiftene og tilsvarer 46 prosent av BNP i fastlandsøkonomien, vil kunne øke med vel et halvt prosentpoeng fra 2012 til 2013 til 3,3 prosent. Skatte- og avgiftssatser for i år er som vanlig baserte på Stortingets vedtak i fjor. I all hovedsak er satsene justert for vekst i priser eller inntekter og kan betraktes som reelt uendrete. Et unntak er en nedjustering av gebyrprisene i år, noe som isolert sett bidrar til litt lavere prisvekst. I det alt vesentlige er disse anslagene de samme som i forrige konjunkturrapport.

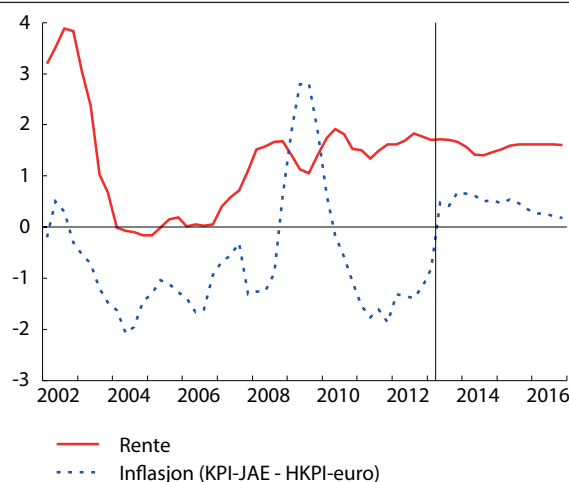
I RNB anslår regjeringen strukturelt, oljekorrigert budsjettunderskudd (SOBU) til 105 milliarder kroner i 2012, noe som utgjør 3,2 prosent av fondskapitalen ved inngangen til 2012. Våre budsjettanslag for 2013 avviker ikke mye fra RNB verken på utgifts- eller inntekts-siden. Vi anslår, som RNB, at SOBU i 2013 som andel av fondskapitalen blir 3,3 prosent.

For 2014-2016 finnes det ingen vedtatt innretning av finanspolitikken. Usikkerheten knyttet til våre forutsetninger i denne perioden er derfor stor. I foregående konjunkturrapporter har vi videreført hovedtrekkene i dagens innretning av finanspolitikken. Politiske meningsmålinger tyder så langt på at det vil skje betydelige endringer i Stortingets sammensetning etter høstens valg. Vi har lagt til grunn at finanspolitikken fortsatt baseres på handlingsregelen, men at personbeskatningen blir noe redusert sammenliknet med nivået i 2013. Den sittende regjeringen har nylig signalisert at den vil foreslå en reduksjon i selskapsskatten fra 28 til 27 prosent fra 2014. Dette finansieres gjennom skjerpelser i petroleumsskattleggingen og noen andre skatteregler for konsernforetak. Vi har derfor lagt til grunn at deler av det finanspolitiske handlingsrommet framover utnyttes ved å senke skattene for personer med om lag 15 milliarder kroner i forhold til dagens nivå. Rent teknisk har vi gjort det i vår makromodell ved også å senke satsen for skatt på alminnelig inntekt gradvis fra 28 til 27 prosent i løpet av perioden 2014-2017. Bak dette ligger ingen vurdering av hva som er den mest sannsynlige eller hensiktsmessige innretning av skattepolitikken, men bare at en slik skattereduksjon vil omfatte de fleste skatteyttere.

Vi legger til grunn om lag samme vekst i konsumet i offentlig forvaltning framover som i 2013, men antar at utgiftene vris fra tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning til kjøp av liknende tjenester fra privat sektor, det vil si en privatisering av selve tjenesteproduksjonen, men ikke av betalingen for tjenestene. Forbruket av tjenester vil da fortsatt bli regnet som konsum i offentlig forvaltning ifølge nasjonalregnskapet. Den sterke veksten i bruttoinvesteringene vil føre til at tjenestene fra offentlig konsumkapital kommer til å øke framover. Dessuten vil forsvarets investeringer i nye kampfly påvirke investeringene i kommende fireårsperiode. Begge deler vil også øke veksten i konsumet i offentlig forvaltning. Regnet som andel av BNP Fastlands-Norge anslår vi at konsumveksten i offentlig forvaltning vil holde seg om lag konstant framover, mens bruttoproduktet i offentlig forvaltning faller som andel av BNP Fastlands-Norge. Det er nå høy realvekst i alderspensjoner fra Folketrygden, mens andre stønader vokser mer moderat. Vi anslår derfor at realveksten i stønadene for perioden 2014-2016 sett under ett blir på linje med realveksten i 2013. Samlet øker dermed realveksten i finanspolitikken utgiftsside i perioden 2014-2016 med noen ti-deler sammenliknet med veksten i 2013. Det gir en reell utgiftsvekst på om lag 3,5 prosent per år. I tillegg kommer en reduksjon i skattenivået til personer som tilsvarer vel en halv prosent av BNP Fastlands-Norge i løpet av prognoseperioden.

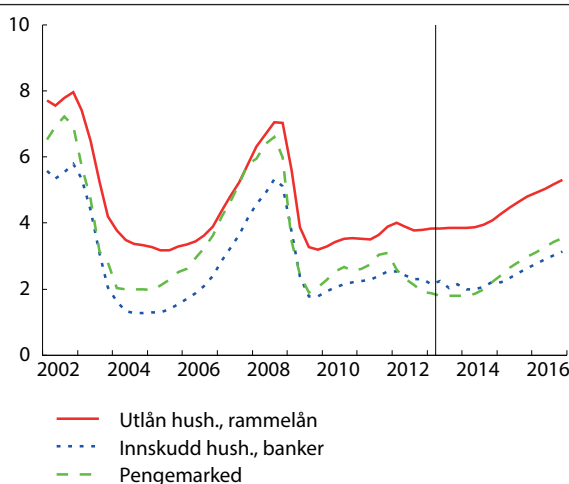
Vi regner med oljepriser om lag på dagens nivå framover. Det bidrar til at Statens pensjonsfond utland fortsetter å vokse mye og bidrar til at selv med en mer ekspansiv budsjettpolitikk, vil SOBU som andel av fondet holde seg om lag uendret i perioden 2013-2016.

Figur 2.2. Rente- og inflasjonsforskjeller mellom Norge og euroområdet. Prosentpoeng

Kilde: Norges Bank og Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.3. Norske renter. Prosent

Kilde: Norges Bank og Statistisk sentralbyrå.

2.2. Lav rente ennå et år

Styringsrenta har siden mars 2012 vært 1,5 prosent. Det er 0,25 prosentpoeng over det rekordlave nivået sommeren 2009. Tremåneders pengemarkedsrente har siden den siste reduksjonen i styringsrenta falt fra 2,3 prosent i april i fjor til 1,8 prosent i mai i år. Påslaget mellom styringsrenta og pengemarkedsrenta er dermed kommet ned i 0,3 prosentpoeng, som tilsvarer nivået fra tida før finanskrisen.

Statsgjeldskrisen i mange land og de realøkonomiske ettervirkningene av finanskrisen er mye av bakgrunnen for det lave rentenivået i Norge. I euroområdet har pengemarkedsrenta siden september i fjor vært under 0,2 prosent. Den store renteforskjellen har, sammen med høyere økonomisk vekst i Norge enn i euroområdet, bidratt til å styrke krona mot euro. Rundt årsskiftet 2012/2013 var kronekursen 7,30 mot euro, men siden da har krona svekket seg noe. Ved utgangen av mai i år koster en euro om lag 7,50 kroner, noe som innebærer at krona er 6,5 prosent sterkere nå enn

Boks 2.1. Usikkerhet om finanspolitikken

Meningsmålingene før høstens valg antyder en klar endring i Stortingets sammensetning og det er dermed en betydelig usikkerhet knyttet til innretningen av finanspolitikken. Dette gjelder både størrelsen på oljepengebruken og sammensetningen av budsjettets utgifts- og inntektsside. Konjunkturutviklingen påvirkes av begge deler, og enkeltanslag kan være svært følsomme for detaljer i innretningen.

Stortingspartiene, med ett unntak, står bak handlingsregelen for finanspolitikken. Langsiktige statsfinansielle utfordringer, usikkerhet om den tallfestede forventningen til realavkastningen og bekymring for konkurranseutsatte virksomheter er momenter som taler for en moderat oljepengebruk og i de senere årene har pengebruken derfor ligget godt under 4-prosentbanen. Handlingsreglen gir dermed ingen helt klar rettesnor for nivået på oljepengebruken.

Våre prognoser er basert på en innretning av finanspolitikken som innebærer en viss økning i oljepengebruken målt med det strukturelle oljekorrigerte budsjettunderskuddet. Budsjettunderskuddet er imidlertid fortsatt godt under 4-prosentbanen i alle prognoseårene. Veksten i offentlig etterspørsel er forutsatt å bli om lag som i år, men med en vridning fra offentlig produksjon i retning av økte kjøp av tjenester fra markedsrettet virksomhet. I tillegg har vi blant annet lagt til grunn en gradvis generell lettelse i personskattene som i løpet av fire år kommer opp i om lag 15 milliarder kroner på årsbasis. Det er ikke lagt til grunn noen reelle avgiftsendringer.

I denne boksen gjøres det rede for fire virkningsberegninger som kaster lys over hvordan våre prognoser vil påvirkes av ulike endringer i forutsetningene for finanspolitikken. Vi ser på endringer i skatten på alminnelig inntekt, merverdiavgift, offentlig produksjon (offentlig konsum) og offentlig investeringsetterspørsel. Vi har valgt å gjøre endringer som kan betraktes som generelle og ikke lagt stor vekt på at den nøyaktige innretningen skal være realistisk, men at de skal gi et dekkende bilde av tiltaket. Detaljer i utformingen av skattepolitikken kan imidlertid ha store konsekvenser for enkelte makrostørrelser, og fordelingen mellom individer.

Alle virkningsberegningene er presentert som innstramminger i forhold til vår prognosebane. Virkningene vil imidlertid være nær symmetriske slik at en kan finne effektene ved en mer ekspansiv politikk på de ulike områdene ved å skifte fortegn på virkningene som er gjengitt i tabellene. Beregningene er gjort slik at de initiale budsjettimpulsene er om lag de samme, med initiale impulser på 3,5-4 milliarder kroner det første året. Dette tilsvarer lettelsene i personskattene i prognosebanen. Deretter trappes tiltakene gradvis opp i løpet av de neste tre årene fram til 2017.

I tråd med at alle endringene innebærer en strammere finanspolitikk, er de kvalitative virkningene stort sett de samme innenfor vår horisont. Aktiviteten i økonomien reduseres og reallønna blir lavere. Utgiftsendringer virker med noen få unntak kraftigst i realøkonomien, mens avgiftsendringer påvirker nominelle størrelser mest. Aktiviteten i næringslivet påvirkes mest av endrete offentlige investeringer og minst av endret offentlig produksjon. Skatte- og avgiftsendringer

virker ganske likt og ligger mellom de to utgiftsendringene. Todelingen av den økonomiske utviklingen, hvor næringer rettet mot hjemmemarkedet og petroleumsrelatert virksomheter går godt og tradisjonelle eksportnæringer går dårlig, påvirkes i liten grad i prognoseperioden av de skatte- og avgiftsendringene vi har studert. Kutt i offentlig produksjon er det mest virkningsfulle, men også kutt i offentlige investeringer øker tradisjonell eksport etter en stund.

Reversering av kuttene i personskatten innebærer en gradvis økning av den generelle personskatten i forhold til prognosebanen. Økt personskatt virker direkte på husholdningens inntekter og derigjennom på deres etterspørsel. Av tabell 1 går det fram at veksten i konsumet i husholdningene reduseres med 0,1-0,3 prosentpoeng i hvert av årene 2014-2016. Virkningene øker over tid og også etter at skattene har sluttet å øke. Generelt vil virkningene av ulike tiltak ikke være uttømt før en god stund etter at tiltaket er gjennomført. Veksten i BNP Fastlands-Norge ville i prognoseperioden blitt redusert med om lag 0,1 prosentpoeng hvert år. I 2016 ville boligprisene vært 1,4 prosent lavere, mens boliginvesteringene ville vært redusert med nær 0,6 prosent i forhold til prognosebanen. Virkningene på andre nominelle størrelser og i arbeidsmarkedet er beskjedne.

En økning i avgiftene vil i stor grad også ramme husholdningene direkte og mange av virkningene blir om lag de samme. I denne beregningen økes alle momssatser med 2,5 prosent første år og ytterligere 2,5 prosent i hvert av de tre neste årene. Den økte prisveksten i Norge bidrar til at krona svekkes. Dette tiltaket fører dermed til at nominelle størrelser øker. Den nominelle renta stiger, men ikke mer enn at realrenta faller. Dermed øker etterspørselen etter boliger, og boliginvesteringene går opp. Fra og med 2018 faller økningen i inflasjonen kraftig fordi det ikke er flere avgiftsimpulser, og realrenta blir høyere enn hva den ellers hadde vært. Dette bidrar til at etterspørselen etter boliger faller, og dette forsterkes av at boligbeholdningen er økt gjennom perioden med lavere realrenter.

I investeringsskiftet er sivile offentlige investeringer redusert med 5 prosent i 2014, og deretter tilsvarende ekstra ned i hvert av de neste tre årene. I dette tilfellet dominerer økningen i arbeidsledigheten og reduksjonen i BNP renteutviklingen, slik at renta blir litt lavere. Dermed svekkes krona, og prisene øker, mens situasjonen i arbeidsmarkedet bidrar til at lønna synker i forhold til hva den ellers hadde vært. Lavere produktivitsvekst medfører at det likevel ikke blir noe økning i eksporten før etter prognoseperioden.

Produksjonsskiftet er en 1 prosent nedsettelse av sivile offentlige timeverk og produktinnsats, som trappes tilsvarende ned i hvert av de neste tre årene. På grunn av den direkte virkningen på sysselsettingen og liten importlekkasje, er virkningen i arbeidsmarkedet her de kraftigste. Det fører til de klart sterkeste effektene på renta og valutakurs, og i dette tilfelle innbærer reduksjonen i relative lønninger målt i felles valuta at konkurranseutsatte næringer opplever økt aktivitet i prognoseperioden.

Tabell 1. **Reversering av skatteletten i prognosebanen. Virkning i prosent der annet ikke framgår**

	2014	2015	2016	2017	2020
Konsum, husholdninger	-0,11	-0,35	-0,68	-1,08	-1,70
Boliginvesteringer	-0,01	-0,14	-0,57	-1,32	-3,97
Investeringer fastlandsnæringer	-0,01	-0,05	-0,11	-0,18	-0,19
Tradisjonell vareeksport	0,00	-0,01	-0,03	-0,05	0,05
Import	-0,06	-0,21	-0,43	-0,70	-1,22
BNP Fastlands-Norge	-0,04	-0,13	-0,26	-0,43	-0,68
BNP FN utenom offentlig forvaltning	-0,05	-0,16	-0,33	-0,53	-0,85
Sysselsatte personer	-0,01	-0,03	-0,08	-0,13	-0,24
Ledighetsrate, pst.poeng	0,00	0,01	0,02	0,04	0,09
Pengemarkedsrente, pst. poeng	0,00	0,01	0,01	0,00	-0,12
Valutakurs	-0,01	-0,03	-0,01	0,06	0,53
Konsumprisindeksen	0,01	0,01	0,03	0,05	0,08
Lønn	0,00	0,00	0,00	-0,03	-0,20
Boligpris	-0,13	-0,60	-1,38	-2,37	-4,34
Husholdningenes disponible realinntekt	-0,32	-0,67	-1,04	-1,44	-1,63
Memo: Endring i skattesats på alminnelig inntekt pst.poeng	0,25	0,50	0,75	1,00	1,00

Tabell 3. **Gradvis reduserte offentlige sivile investeringer til 2017 i forhold til nivået i prognosebanen, nye 5 pst. hvert år. Virkning i prosent der annet ikke framgår**

	2014	2015	2016	2017	2020
Konsum, husholdninger	-0,04	-0,12	-0,26	-0,43	-0,81
Boliginvesteringer	0,01	0,05	0,08	0,03	-0,75
Investeringer fastlandsnæringer	-0,06	-0,22	-0,42	-0,58	-0,20
Tradisjonell vareeksport	-0,02	-0,04	-0,04	-0,01	0,33
Import	-0,16	-0,37	-0,62	-0,90	-1,26
BNP Fastlands-Norge	-0,16	-0,34	-0,55	-0,76	-0,90
BNP FN utenom offentlig forvaltning	-0,19	-0,40	-0,62	-0,83	-0,88
Sysselsatte personer	-0,06	-0,15	-0,23	-0,32	-0,33
Ledighetsrate, pst.poeng	0,05	0,08	0,13	0,17	0,18
Pengemarkedsrente, pst. poeng	-0,01	-0,02	-0,05	-0,09	-0,23
Valutakurs	0,04	0,11	0,27	0,46	0,98
Konsumprisindeksen	0,02	0,05	0,09	0,13	0,20
Lønn	-0,03	-0,06	-0,13	-0,23	-0,54
Boligpris	-0,02	-0,14	-0,35	-0,66	-1,61
Husholdningenes disponible realinntekt	-0,10	-0,24	-0,41	-0,59	-0,78
Memo: Offentlige investeringer	-4,54	-8,71	-12,76	-16,21	-16,28
Offentlig konsum	-0,01	-0,06	-0,15	-0,27	-0,63

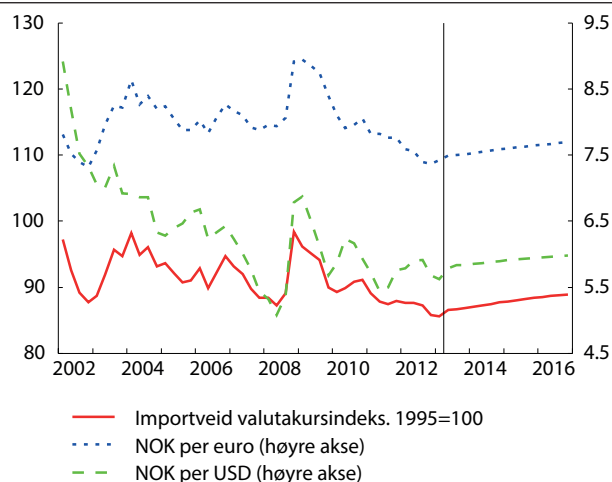
Tabell 2. **Gradvis økning av momssatsene til 2017. Virkning i prosent der annet ikke framgår**

	2014	2015	2016	2017	2020
Konsum, husholdninger	-0,18	-0,40	-0,69	-1,09	-2,21
Boliginvesteringer	0,03	0,19	0,50	0,75	-1,59
Investeringer fastlandsnæringer	0,03	0,03	0,08	0,07	-0,61
Tradisjonell vareeksport	-0,01	-0,02	-0,04	-0,06	-0,12
Import	-0,10	-0,21	-0,36	-0,57	-1,41
BNP Fastlands-Norge	-0,05	-0,13	-0,22	-0,35	-0,87
BNP FN utenom offentlig forvaltning	-0,07	-0,16	-0,27	-0,43	-1,08
Sysselsatte personer	-0,02	-0,04	-0,05	-0,08	-0,22
Ledighetsrate, pst.poeng	0,01	0,01	0,01	0,02	0,10
Pengemarkedsrente, pst. poeng	0,03	0,08	0,15	0,22	0,35
Valutakurs	0,29	0,44	0,66	0,87	1,21
Konsumprisindeksen	0,45	0,91	1,42	1,97	2,51
Lønn	0,18	0,38	0,60	0,83	0,91
Boligpris	0,23	0,67	1,04	1,03	-2,55
Husholdningenes disponible realinntekt	-0,33	-0,68	-1,05	-1,48	-2,09
Memo: Endring i den generelle momssatsen pst.poeng	0,63	1,25	1,88	2,50	2,50

Tabell 4. **Gradvis redusert sivil offentlig produksjon fram til 2017 i forhold til nivået i prognosebanen, nye 1 pst. hvert år. Virkning i prosent der annet ikke framgår**

	2014	2015	2016	2017	2020
Konsum, husholdninger	-0,09	-0,26	-0,49	-0,76	-1,20
Boliginvesteringer	0,00	-0,06	-0,23	-0,50	-1,50
Investeringer fastlandsnæringer	0,09	0,36	0,68	1,10	2,24
Tradisjonell vareeksport	0,00	0,07	0,18	0,33	0,97
Import	-0,16	-0,33	-0,58	-0,84	-1,17
BNP Fastlands-Norge	-0,22	-0,43	-0,64	-0,84	-0,78
BNP FN utenom offentlig forvaltning	-0,07	-0,14	-0,21	-0,28	-0,20
Sysselsatte personer	-0,24	-0,47	-0,66	-0,82	-0,59
Ledighetsrate, pst.poeng	0,16	0,25	0,35	0,44	0,35
Pengemarkedsrente, pst. poeng	-0,09	-0,14	-0,26	-0,37	-0,58
Valutakurs	0,38	0,61	1,13	1,56	2,05
Konsumprisindeksen	0,02	0,09	0,15	0,22	0,20
Lønn	-0,15	-0,26	-0,45	-0,72	-1,32
Boligpris	-0,06	-0,23	-0,48	-0,82	-1,59
Husholdningenes disponible realinntekt	-0,23	-0,47	-0,73	-1,03	-1,17
Memo: Offentlig konsum	-0,85	-1,68	-2,49	-3,29	-3,25

Figur 2.4. Valutakurser

Kilde: Norges Bank.

årgjennomsnittet for 2007, året før finanskrisen. Målt mot den importveide kronekursen styrket krona seg med 4 prosent i samme periode. Den sterke krona svekker lønnsomheten og aktiviteten i norsk konkurranseutsatt næringsliv. Hvis ikke renta i Norge hadde vært så lav, ville krona trolig vært enda sterkere og dermed forsterket problemene for konkurranseutsatt næringsliv. Både kronestyrkingen og lav internasjonal vekst medvirker til lav importert prisstigning.

Norsk inflasjon, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE) har i tre år vært minst ett prosentpoeng under inflasjonsmålet. I april i år var 12-månedersveksten på 1,5 prosent. Det lave rentenivået i Norge fører til økt inflasjon både ved å begrense kronestyrkingen og ved å stimulere innenlandsk etterspørsel. Dette bidrar isolert sett til å øke aktiviteten i økonomien.

Den gjennomsnittlige utlånsrenta fra finansinstitusjoner på rammelån med sikkerhet i bolig er etter vår oppfatning en god indikator for boliglånsrenta generelt. Ved utgangen av 1. kvartal 2013 var denne renta 3,8 prosent, mens gjennomsnittlig innskuddsrenta var 2,3 prosent. Både rammelånsrenta og innskuddsrenta var uendret fra kvartalet før og 0,2 prosentpoeng lavere enn samme kvartal året før. Differansen mellom disse to rentene har dermed ikke endret seg det siste året.

Lav rente bidrar isolert sett til relativt høye utlån fra norske banker og finansinstitusjoner. Publikums innenlandske bruttogjeld (K2) økte med 5,6 prosent i 1. kvartal i 2013 i forhold til kvartalet før, sesongjustert og regnet som årlig rate. Dette er den laveste veksten siden 2010. I 1. kvartal i 2012 var kredittveksten oppe i 8,1 prosent. Det er i ikke-finansielle foretak kredittveksten har falt, noe som må sees i sammenheng med de lave næringslivsinvesteringene. Her var kredittveksten på 2,4 prosent i 1. kvartal i år, mens den var oppe i over 10 prosent i samme kvartal i fjor. Kredittveksten i husholdningene var om lag 7 prosent i 1. kvartal i år,

sesongjustert og regnet som årlig rate. Dette er på linje med kredittveksten de siste fire årene, som stort sett har ligget i intervallet 6-8 prosent. Husholdningenes gjeldsvekst har sammenheng med både boliginvesteringene og utviklingen i boligprisene, se omtalen i avsnitt 2.4.

I prognosene legger vi til grunn at Norges Bank holder dagens styringsrente lav i lang tid framover. Dette følger i stor grad av den svake internasjonale utviklingen, som gir lave renter ute. Sterk krone og lav inflasjon er grunner for å holde rentenivået lavt. Norsk økonomi vil etter hvert nærme seg det vi betrakter som en normal kapasitetsutnyttelse, og inflasjonen vil trolig øke noe. Vi har utsatt renteoppgangen sammenliknet med renteforutsetningen i vår forrige prognose og legger nå til grunn at styringsrenta vil bli økt gradvis og forsiktig fra midten av 2014. Pengemarkedsrenta følger i stor grad styringsrenta og kommer opp i 3,6 prosent i slutten av 2016. Vår renteprognose følger i stor grad renteprognozen til Norges Bank fram til 2015, mens vi har lagt inn noe sterkere renteoppgang gjennom 2016.

Høy rentedifferanse mellom Norge og euroområdet bidrar til å holde krona sterk mot euro. Vi tror krona likevel vil svekke seg med om lag én prosent på årsbasis i 2014 og 2015 og noe mindre i 2016. Svekkelsen skyldes at inflasjonen øker mer i Norge enn i utlandet. Krona antas å bevege seg mot en kurs på rundt 7,70 målt mot euro i 2016.

Renteforskjellen mellom rammelånsrenta med sikkerhet i bolig og pengemarkedsrenta var ved utgangen av 1. kvartal i år 1,9 prosentpoeng. Dette påslaget var i gjennomsnitt over ett prosentpoeng lavere i perioden fra slike lån ble bredt lansert i 2006 og til utgangen av 2011. Det høye påslaget skyldes blant annet finansinstitusjonenes behov for å øke egenkapitalen på grunn av strengere egenkapitalkrav. Det synes som om konkurranse situasjonen i det norske finansmarkedet er slik at det er mulig å øke egenkapitalen gjennom økte renter. Påslaget mellom rammelånsrenta og pengemarkedsrenta har økt noe siden utgangen av 1. kvartal som følge av at flere banker har økt utlånsrentene samtidig som pengemarkedsrenten har falt. I prognosene har vi lagt til grunn at dette påslaget ligger nær 2 prosentpoeng i år og neste år og kommer ned i 1,8 prosentpoeng i 2015 og 2016. Rammelånsrenta antas dermed å komme opp i 5,3 prosent i slutten av 2016.

2.3. Sterkere konsumvekst

Sesongjusterte KNR-tall viser at konsumet i husholdninger og ideelle organisasjoner økte med hele 1,0 prosent i 1. kvartal i år etter en beskjedne vekst i kvartalet før. Varekonsumet var hele 1,8 prosent høyere i 1. kvartal enn i 4. kvartal i fjor, mens tjenestekonsumet økte svakt i samme periode. Veksten i kjøp av biler og andre transportmidler, som utgjør nær 5 prosent av samlet konsum, bidro til å trekke opp konsumet med om lag 0,3 prosentpoeng. Det var også sterk vekst i varekonsumgruppene klær og sko, møbler og hvitevarer samt sportsutstyr. Førstekvartalstallene, sammen

Boks 2.2. Effekter av fortsatt forsiktighetsmotivert sparing

I vår prognosebane fram til 2016 faller husholdningenes sparerate med vel 2 prosentpoeng. Denne nedgangen tolker vi som en følge av at husholdningenes spareatferd normaliseres. Vi viser her den isolerte betydningen av denne forutsetningen for prognosebanen gjennom en beregning av effektene på norsk økonomi av at spareringen forblir på 2013 nivået i perioden 2014-2016 og endringen i spareringen i 2016 videreføres til 2020. Finanspolitikken er forutsatt å være den samme. Pengepolitikken justeres i tråd med fleksibel inflasjonsstyring hvor lavere produksjon og sysselsetting bidrar til at sentralbanken setter ned styringsrenta, mens høyere inflasjon bidrar til økt styringsrente.

Økt sparing i husholdningene for et gitt initialt inntektsnivå, reduserer etterspørselen. Da reduseres produksjon, sysselsetting og annen faktorinnsats i fastlandsnæringene. Over tid vil bedriftene redusere sine investeringer for å tilpasse realkapitalen til et lavere etterspørselsnivå. Lavere sysselsetting vil føre til at arbeidsledigheten øker og dette vil redusere lønnsveksten. Lavere aktivitet i økonomien innebærer lavere produktivitet, noe som øker prisene. Det gir litt høyere rente og fører til litt sterkere krone på kort sikt. Først når økningen av spareringen har virket en tid, og effektene på

produksjon og sysselsetting er så stor at det oppveier for høyere priser vil styringsrenta bli redusert. Da svekkes kronekursen og importprisene i norske kroner stiger, noe som øker konsumprisene.

Effekten på veksten i BNP Fastlands-Norge framgår ikke av tabellen direkte. I 2014 er effekten på veksten bare 0,1 prosentpoeng. I 2015 vil fortsatt forsiktighetsmotivert sparing føre til at BNP veksten blir redusert med 0,4 prosentpoeng og blir da ikke 3,3 prosent som i prognosebanen, men 2,9 prosent. I 2016 reduseres veksten med 0,3 prosentpoeng slik at veksten også i dette året blir 2,9 prosent i banen med uendret forsiktighetsmotivert sparing. Deretter er effektene på veksten i økonomien meget små, men som tabellen viser er det likevel slik at det for enkelte størrelser skjer betydelige endringer også etter 2016 selv om ingen nye sjokk inntreffer sammenliknet med prognosebanen.

Høy forsiktighetsmotivert sparing i husholdningene vil altså dempe veksten i fastlandsøkonomien, men konjunkturoppgangen vil likevel fortsette i 2014-16 om enn i et meget beskjedent tempo.

Fortsatt forsiktighetsmotivert sparing. Avvik fra prognosebanen i prosent der ikke annet framgår

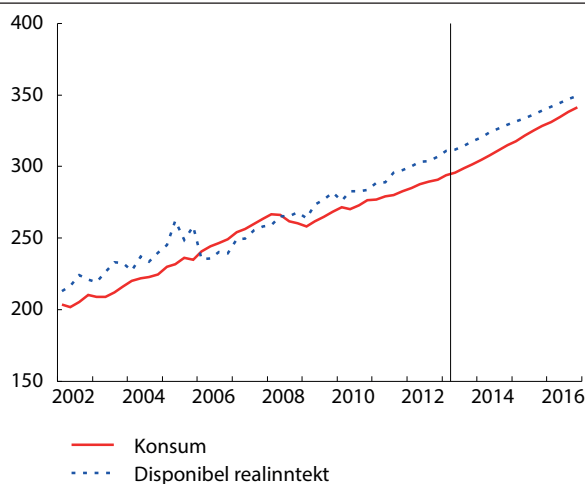
	2014	2015	2016	2017	2020
Konsum, husholdninger	-0,28	-1,81	-2,75	-2,82	-2,91
Boliginvesteringer	0,00	0,00	-0,05	-0,22	-1,08
Investeringer fastlandsnæring	-0,02	-0,16	-0,38	-0,42	-0,10
Tradisjonell vareeksport	-0,01	-0,05	-0,11	-0,11	0,21
Import	-0,16	-1,06	-1,66	-1,77	-1,94
BNP Fastlands-Norge	-0,09	-0,62	-0,95	-0,96	-0,89
Sysselsetting	-0,02	-0,12	-0,23	-0,26	-0,24
Ledighetsrate, pst.poeng	0,01	0,08	0,12	0,13	0,13
Pengemarkedsrente, pst.poeng	0,01	0,05	0,03	-0,01	-0,15
Valutakurs	-0,02	-0,10	-0,01	0,28	0,87
Konsumprisindeksen	0,02	0,10	0,17	0,23	0,31
Lønn	-0,00	-0,03	-0,09	-0,16	-0,44
Boligpris	0,00	-0,02	-0,20	-0,49	-1,13
Husholdningenes disponible realinntekt	-0,04	-0,25	-0,45	-0,53	-0,62
Husholdningenes sparerate, pst.poeng	0,23	1,51	2,25	2,25	2,25

med den svake utviklingen gjennom siste halvår i fjor, bærer bud om en noe sterkere konsumvekst på årsbasis i 2013 enn i 2012.

Utviklingen i husholdningenes inntekter, boligformue og renter er viktige drivere for konsumutviklingen. Husholdningenes disponible realinntekter økte med 3,7 prosent i 2012. Lønnsinntektene, som er den største inntektskilden for husholdningene, bidro særlig til inntektsveksten i fjor ettersom reallønnsveksten var relativt høy og sysselsettingen økte med 2,2 prosent. Økte offentlige stønader, i hovedsak som følge av økte utbetalinger av pensjoner, ga også store bidrag til inntektsveksten. Lav prisvekst ligger også bak den høye realinntektsveksten. Netto renteinntekter ga derimot et negativt vekstbidrag ettersom renteutgifter på lån økte mer enn renteinntekter på bankinnskudd og husholdningenes gjeld økte som andel av disponibel inntekt.

Vi regner med at lønnsinntekter og offentlige stønader vil fortsette å gi klare bidrag til inntektsvekst i de nærmeste årene. Skattelette vil også kunne gi et bidrag framover. Høyere renter og økende inflasjon vil imidlertid dempe veksten i disponible realinntekter. Vi venter således en årlig vekst i disponibel realinntekt på knappe 3,5 prosent i inneværende år, om lag 4 prosent neste år og rundt 3 prosent i både 2015 og 2016. Fortsatt vekst i boligprisene, om enn i et mer moderat tempo enn tidligere, vil øke boligformuen og virke stimulerende på konsumet. Med våre anslag på inntekter, boligformue og renter blir konsumveksten om lag 3,5 prosent i inneværende år, nær et halvt prosentpoeng høyere enn i fjor. Konsumveksten vil kunne stige til nær 4,5 prosent i både 2014 og 2015, for så å komme ned til 4 prosent i 2016. Dette er en noe svakere konsumutvikling enn under konjunkturoppgangen fra 2004 til 2007.

Figur 2.5. **Inntekt og konsum i husholdninger mv. Sesongjustert, mrd. 2010-kr, kvartal**

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Ettersom befolkningsveksten nå er høyere, blir forskjellen i konsumvekst per innbygger enda større.

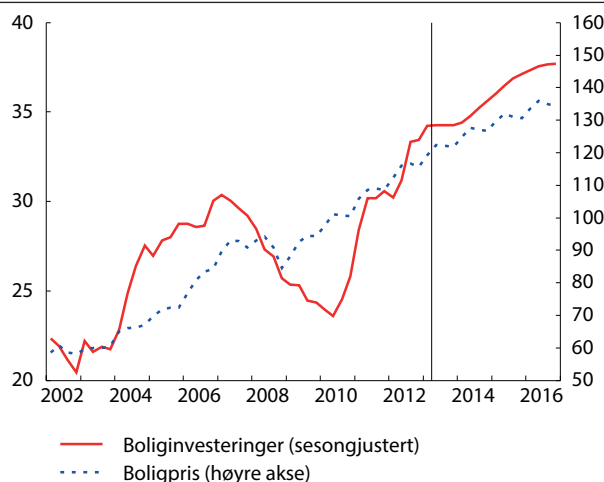
Vi ser nå for oss at nivået på husholdningenes sparerate kan bli rundt 8,5 prosent i år, om lag som i fjor. I takt med inntekts- og konsumutviklingen som her legges til grunn vil spareraten gradvis kunne synke til et nivå på vel 6 prosent mot slutten av prognoseperioden. Dette impliserer at forsiktighetsmotivert sparing, som bidro til å forklare den økte spareraten i kjølvannet av finanskrisen, gradvis vil spille en mindre rolle under konjunkturoppgangen fram til 2016. Vi omtaler dette nærmere i boks 2.2.

2.4. Lavere boligprisvekst

Boliginvesteringene er blitt rekordhøye og økte med 2,4 prosent i 1. kvartal 2013. Det er investeringer i nye boliger som ligger bak veksten, mens rehabilitering av eksisterende boliger viste en svak utvikling. Tallene er i godt samsvar med forløpet for igangsetting, som har vist en klar stigende trend siden en bunn etter finanskrisen både med hensyn til igangsatt bruksareal og antallet igangsatte boliger. I 2012 ble det igangsatt 30 000 boliger som er på nivå med det høyeste tallet under den forrige konjunkturoppgangen og 10 000 flere enn i 2009. Gjennom de siste månedene har det imidlertid vært en avmatning av igangsettingstakten. Utsikter til noe lavere vekst i boligprisene taler for en moderat utvikling i igangsettingen framover. Det vil trekke ned veksten i boliginvesteringene. På grunn av sterk vekst i boliginvesteringene gjennom 2012 og inn i 1. kvartal 2013 blir boliginvesteringene likevel nær 7 prosent høyere i 2013 enn i 2012. Deretter vil boliginvesteringene holde seg på et høyt nivå framover. Vi regner med at den årlige investeringsveksten vil variere rundt 3 prosent ut prognoseperioden.

Boligprisene påvirkes positivt av en økning i husholdningenes disponible inntekter, befolkningsvekst og av lave renter. Forskning viser at husholdningenes låneopptak og boligprisene påvirker hverandre gjensidig.

Figur 2.6. **Boligmarkedet. Venstre akse mrd. 2010-kr, kvartal, høyre akse indeks, 2010=100**

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

De siste to årene har husholdningenes bruttogjeld og boligprisene vokst om lag i samme takt og et par prosentpoeng mer enn veksten i husholdningenes disponible inntekt.

I våre beregninger har vi tatt hensyn til samspillet mellom husholdningenes gjeld og boligprisene. Høye boliginvesteringer bidrar isolert sett til økt bruttogjeld for husholdningene, men demper boligprisveksten. Med et fortsatt lavt rentenivå regner vi med at veksten i husholdningenes bruttogjeld vil holde seg rundt 8 prosent gjennom hele prognoseperioden. Det vil, sammen med nominell vekst i husholdningenes disponible inntekter på om lag 5 prosent de neste fire årene, bidra til at boligprisene fortsetter å stige framover. Ifølge våre beregninger vil imidlertid boligprisstigningen avta utover i prognoseperioden etter hvert som veksten i realdisponibel inntekt reduseres og realrenta etter skatt stiger. Vi tror at boligprisveksten vil falle fra i overkant av 5 prosent i 2013 til om lag 3 prosent i 2016, slik at realprisveksten på boliger da er i underkant av 1 prosent.

2.5. Petroaktiviteten holder seg oppe

Investeringene i petroleumsvirksomheten, som inkluderer plattformer og moduler i tillegg til aktivitet innen oljeboring og oljeleting, landanlegg samt nye olje- og gassrørledninger, økte klart i 1. kvartal med en vekst på 5 prosent. Dette er en fortsettelse av den sterke utviklingen gjennom de siste to årene.

I fjor ble veksten hovedsakelig drevet av en kraftig oppgang i investeringer innen plattformer og moduler. Flere borerigger på norsk sokkel har gjort det mulig for boreselskapene å øke aktiviteten etter noen år med begrenset kapasitet. Investeringene i 1. kvartal i år drives dermed opp av økt aktivitet innen leting og produksjonsboring. Den økte kapasiteten vil også bidra til å løfte boringen videre de kommende årene. Økt produksjonsboring knyttes både til oppstart av nye felt og til innsats for å øke utvinningen på eksisterende

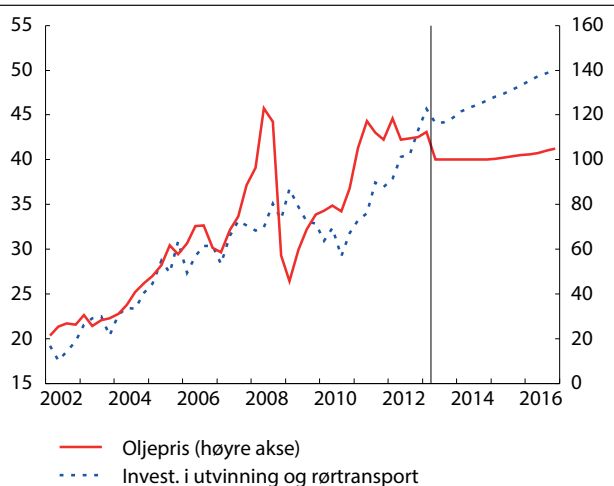
Tabell 2.2. **Makroøkonomiske hovedstørrelser 2012-2016. Regnskap og prognoser. Prosentvis endring fra året før der ikke annet framgår**

	Regn- skap 2012*	Prognoser									
		2013			2014			2015		2016	
		SSB	NB	FIN	SSB	NB	FIN	SSB	NB	SSB	NB
Realøkonomi											
Konsum i husholdninger mv.	3,0	3,5	3 1/4	3,4	4,3	3 1/2	..	4,4	3 1/2	4,0	3
Konsum i offentlig forvaltning	1,8	2,5	2	2,5	2,4	2 1/2	..	2,4	..	2,4	..
Bruttoinvestering i fast realkapital	8,0	5,4	..	5,9	4	..	..	4,6	..	4,2	..
Utvinning og rørtransport ¹	14,5	8,9	11	10,0	4,2	5	5,0	3,3	4	4,2	4
Fastlands-Norge	3,7	3,9	4	4,4	3,9	6	..	5,0	..	4,3	..
Næringer	3,2	0,8	..	1,9	4,2	..	..	4,1	..	5,0	..
Bolig	7,4	6,9	..	6,8	2,2	..	..	4,8	..	2,5	..
Offentlig forvaltning	-0,6	5,7	..	6,0	6,1	..	..	6,9	..	5,7	..
Etterspørsel fra Fastlands-Norge ²	2,8	3,3	3	3,3	3,7	3 3/4	..	4,0	3 1/4	3,6	3
Lagerendring ³	-0,2	0,0	..	..	0,0	..	..	0,0	..	0,0	..
Eksport	1,8	-0,3	..	-1,3	2,1	..	..	1,7	..	2,4	..
Råolje og naturgass	0,9	-1,1	..	-5,5	1,9	..	..	0,0	..	0,4	..
Tradisjonelle varer ⁴	2,6	0,0	1/2	0,5	1,5	1/4	..	2,2	..	3,7	..
Import	2,4	4,5	3 3/4	4,7	4,5	3 1/2	..	5,0	..	4,5	..
Tradisjonelle varer	2,7	2,9	..	4,8	4,6	..	..	4,5	..	4,3	..
Bruttonasjonalprodukt	3,1	1,7	1 3/4	1,4	2,7	2 1/4	3,0	2,7	2	2,8	2 1/4
Fastlands-Norge	3,4	2,4	2 3/4	2,6	3,0	3	3,0	3,3	2 1/2	3,2	2 3/4
Arbeidsmarked											
Sysselsatte personer	2,2	1,2	1 1/2	1,3	1,2	1 1/4	..	1,6	1	1,5	1
Arbeidsledighetsrate (nivå)	3,2	3,6	3 1/4	3,4	3,5	3 1/4	3,5	3,5	3 1/2	3,4	3 3/4
Priser og lønninger											
Årslønn	4,0	3,7	4	3 1/2	3,8	4 1/4	..	3,8	4 1/2	4	4 1/4
Konsumprisindeksen (KPI)	0,8	1,8	1 1/2	1,7	1,9	1 1/2	..	2,1	2	2,2	2
KPI-JAE ⁵	1,2	1,4	1 1/4	1,2	1,9	1 1/2	..	2,1	2	2,2	2
Eksportpris tradisjonelle varer	-4,5	-0,2	..	0,3	2,1	..	..	2,5	..	2,3	..
Importpris tradisjonelle varer	0,7	0,2	..	0,3	1,6	..	..	1,9	..	1,9	..
Boligpris	6,7	5,3	..	..	4,3	..	..	3,4	..	2,9	..
Utenriksøkonomi											
Driftsbalansen, mrd. kroner	414,0	319,7	..	323,0	274,5	..	..	254,5	..	250,4	..
Driftsbalansen i prosent av BNP	14,2	10,7	..	10,8	8,9	..	..	7,8	..	7,3	..
MEMO:											
Husholdningenes sparerate (nivå)	8,5	8,5	..	..	8,3	..	..	7,0	..	6,3	..
Pengemarkedsrente (nivå)	2,2	1,8	1,8	1,7	2,0	2,1	1,7	2,7	2,8	3,3	..
Utlånsrente, rammelån med pant i bolig (nivå) ⁶	3,9	3,8	..	..	3,9	..	..	4,5	..	5,1	..
Råoljepris i kroner (nivå) ⁷	649	595	..	600	588	..	587	600	..	618	..
Eksportmarkedsindikator	1,4	1,1	..	..	3,3	..	..	4,6	..	6,1	..
Importveid kronekurs (44 land) ⁸	-1,2	-0,7	-1,8	0,5	1,1	-1,2	..	0,9	0	0,7	0,6

¹ Finansdepartementets anslag inkluderer tjenester tilknyttet oljeutvinning.² Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner + konsum i offentlig forvaltning + bruttoinvesteringer i fast kapital i Fastlands-Norge.³ Endring i lagerendring i prosent av BNP.⁴ Norges Bank gir anslag for tradisjonelle varer, reisefrafer og annen tjenestetransport fra Fastlands-Norge.⁵ KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE).⁶ Gjennomsnitt for året.⁷ Gjennomsnittlig spotpris, Brent Blend.⁸ Positivt tall innebærer svekket krone. Finansdepartementet gir anslag på konkurranseprisindeksen.

Kilde: Statistisk sentralbyrå (SSB), Finansdepartementet, St.meld.nr.2 (2012-2013), (FIN), Norges Bank, Pengepolitisk rapport 1/2013 (NB).

Figur 2.7. **Petroleumsinvesteringer og oljepris i USD.**
Sesongjustert, mrd. 2010-kr, kvartal

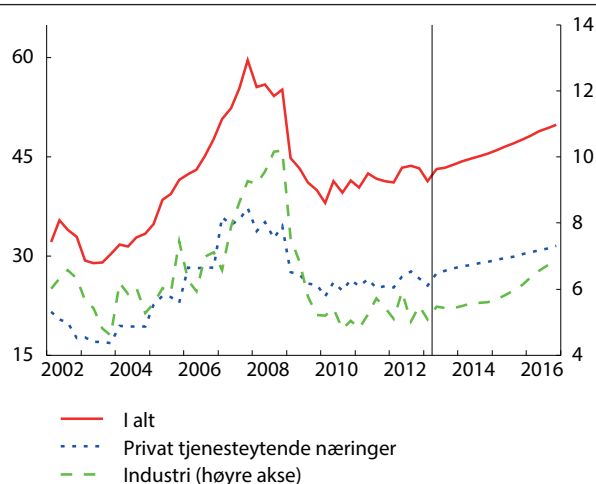
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

felt. Utsiktene til lønnsomme funn har bedret seg, både fordi oljeprisen har holdt seg høy og fordi det har blitt gjort flere store funn de siste årene. Dette er viktige årsaker til at nivået på leteboringen er høyt og vil holde seg høyt framover.

I årene etter finanskrisen ble det kun igangsatt bygging av noen få plattformer. I løpet av 2011 og 2012 ble flere plattformer og moduler igangsatt og flere av disse ventes ferdigstilt i løpet av det kommende året. Ferdigstilling av flere store prosjekter trekker dermed investeringene ned, ettersom de ikke fullt ut erstattes av nye store utbygginger. Vedlikehold og oppgradering av eksisterende felt har økt de senere årene og vil fortsette å vokse framover. Disse investeringene vil bidra til en forsiktig oppgang i samlede investeringer i plattformer og moduler. Sammen med moderat vekst i lete- og produksjonsboring medfører dette at veksten i petroleumsinvesteringene blir noe sterkere enn trendveksten i fastlandsøkonomien

I RNB er det foreslått endringer i bedriftsbeskatningen, som foreslås senket fra 28 prosent til 27 prosent fra 2014. Samtidig økes særskatten på petroleumsutvinning og vannkraft med et prosentpoeng slik at ressursrenten beskattes som tidligere. I tillegg vil den såkalte friinntekten, som er et beløp oljeselskapene trekker fra i skattegrunnlaget før beregning av særskatten, bli justert ned fra 7,5 prosent til 5,5 prosent. Endring i friinntekten øker oljeselskapenes finansieringskostnader for nye investeringsprosjekter. Endringen er liten, men påvirker lønnsomheten. Oljeprisen svinger mye og det er stor usikkerhet rundt prisutviklingen framover, noe som kan ha betydelig større effekt på lønnsomheten til prosjektene enn skatteskjerpelsen. Skatteskjerpelsen kan likevel komme til å bidra til at noen mindre lønnsomme felt kan bli skrinlagt eller forskjøvet i tid. Vi har lagt til grunn at skatteendringen i liten grad påvirker de samlede oljeinvesteringene innenfor vår prognosehorisont.

Figur 2.8. **Investeringer i Fastlands-næringer.** Sesongjustert, mrd. 2010-kr., kvartal

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Petroleumsutvinningen, målt i oljeekvivalenter, falt klart fra 1. kvartal 2012 til 1. kvartal i år. Redusert produksjon på flere felt bidrar til å trekke utvinningen ned. Etter et klart fall i utvinningen av olje og gass gjennom hele 2000-tallet har utvinningen holdt seg rundt nivået fra 2010 de siste årene. Vi legger til grunn at den samlede utvinningen vil endre seg lite i de kommende årene.

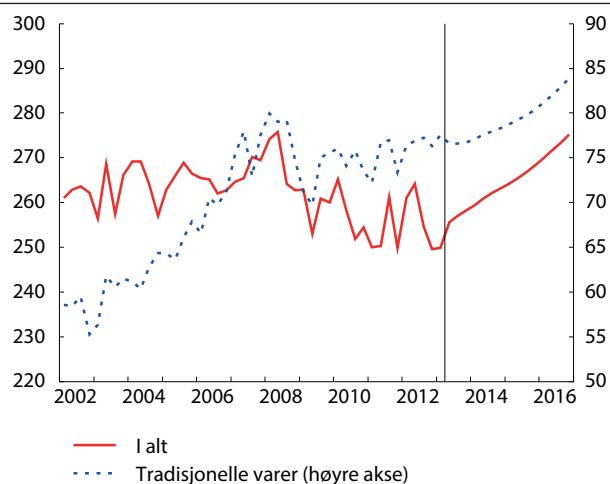
Eksportprisene på olje og gass økte beskjedent i 1. kvartal. Eksportprisen på råolje følger utviklingen til spotprisen, mens eksportprisen på gass er knyttet opp mot spotpriser på både gass og olje. Spotprisen på olje falt klart i vår og vil bidra til at eksportprisen blir lavere i 2013 enn året før. Vi venter at råoljeprisen holder seg rundt dagens nivå i årene framover, slik at det ikke blir noe ytterligere fall i eksportprisen. Gassprisene ventes å følge oljeprisene på lang sikt, men kun i begrenset grad på kort sikt. Vi venter en moderat nedgang i eksportprisen på gass i 2013.

2.6. Stigende næringsinvesteringer

Nesten to år med moderat underliggende vekst i næringsinvesteringene på fastlandet har snudd til nedgang i de siste to kvartalene. Nedgangen er bredt basert. Det er registrert en nedgang i tjenesteinvesteringer i 1. kvartal på 4,0 prosent sammenliknet med kvartalet før. Investeringer innenfor tjenester er nå om lag på nivået fra andre halvår 2009, da gjeninnhentingen etter finanskrisen begynte. Det er spesielt stor nedgang innen utleie av næringsbygg, som utgjør om lag 30 prosent av næringsinvesteringene.

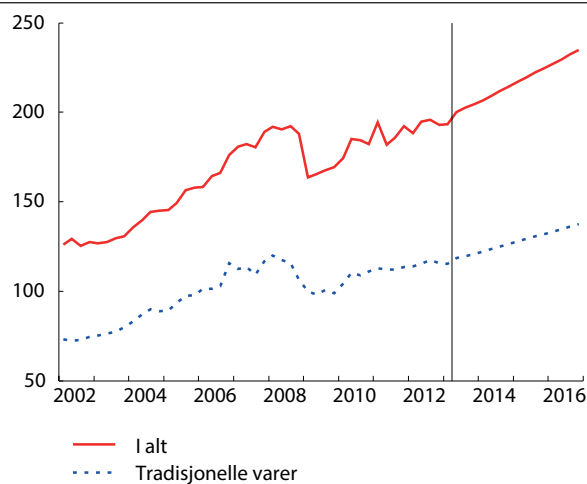
Den store nedgangen innenfor industrien, som i 1. kvartal er på 7,8 prosent sammenliknet med kvartalet før, må ses i sammenheng med sterk vekst i 4. kvartal 2012. Nedgangen i 1. kvartal i år gjenspeiler likevel en svak investeringsutvikling. Også i industrien er investeringsnivået i 1. kvartal 2013 om lag på nivået fra årsskiftet 2009-2010. Investeringstallene for industrien i 1. kvartal bærer bud om moderat utvikling framover og

Figur 2.9. Eksport. Sesongjustert, mrd. 2010-kr, kvartal

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.10. Import. Sesongjustert, mrd. 2010-kr, kvartal

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

er i tråd med SSBs undersøkelse av bedriftenes antakelser om framtidige investeringer. Ved innrapporteringen i 1. kvartal 2013 indikerte industribedriftenes anslag en reduksjon i investeringene på om lag 5 prosent i år.

Innen kraftforsyning har det i lang tid vært høy investeringsvekst. Fra 2000 til 2012 har investeringsnivået blitt firedoblet. De registrerte anslagene fra kraftselskapene i 1. kvartal indikerer om lag uendret investeringsnivå i 2013 sammenliknet med 2012. Det er spesielt investeringer i lokale, sentrale og regionale nett, hovedsakelig på Vestlandet, i Midt- og Nord-Norge, som bidrar til å holde investeringsnivået oppe. Nettselskapene har anslått at investeringene i kraftnettet kan bli på vel 100 milliarder kroner fra 2012 og ti år framover.

Den svake utviklingen internasjonalt demper lønnsomheten av framtidige investeringsprosjekter. Usikkerheten oppleves også større enn normalt. Dette gir seg utslag i lav vekst i næringsinvesteringene i årene som kommer. Vi venter at investeringsveksten vil ta seg opp fra om lag 1 prosent i 2013 til om lag 5 prosent i 2016. Dette er lave vekstrater sammenliknet med tidligere oppgangskonjunkturer. Den forventede oppgangen i investeringstakten skyldes blant annet redusert usikkerhet i internasjonal økonomi mot slutten av prognoseperioden. Spesielt for eksportorienterte industribedrifter vil dette ha betydning. Investeringsveksten i industrien ventes å ta seg opp fra om lag 1 prosent i 2013 til vel 12 prosent i 2016.

2.7. Svak eksportvekst i år

Norges handel med utlandet har vist økende overskudd de siste tre årene. Eksport av olje og gass til stigende og nå høye priser har sammen med vareimport til lave og til dels fallende priser bidratt til betydelige bytteforholdsgevinster. Disse forklarer mye av overskuddene. Utviklingen i volumet av eksport og import har isolert sett bidratt til å redusere overskuddene. Mange norske eksportbedrifter har opplevd en kostnadmessig svekkelse av sin konkurranseevne. Det

har, sammen med svake internasjonale konjunkturer, dempet veksten i etterspørselen etter norske eksportvarer. Samtidig har vekst i innenlandsk etterspørsel holdt importveksten oppe.

Eksporten av olje og gass, tradisjonelle varer og tjenester var høyere i 2012 enn i 2011 målt i faste priser. Men eksportveksten var svak gjennom fjoråret. Eksporten av olje og gass falt i siste halvdel av 2012 og sesongjusterte KNR-tall viser at nedgangen fortsatte i 1. kvartal i år med 3,7 prosent. Volumet av tradisjonell vareeksport samlet sett endret seg lite gjennom året. Store varegrupper som metaller, oppdrettsfisk, kjemiske produkter og elektrisitet viste tendenser til fallende eksport i fjor. Tendensen manifesterte seg med nedgang i 1. kvartal i år for oppdrettsfisk, kjemiske produkter og elektrisitet. Blant viktige eksportvarer med vekst gjennom fjoråret og inn i 1. kvartal i år er verkstedsprodukter og farmasøytiske produkter. Veksten i eksport av tradisjonelle varer i 1. kvartal i år var 1,6 prosent. Som tradisjonell vareeksport holdt også samlet eksport av tjenester grovt sett et tilnærmet konstant volum gjennom 2012, men vokste i 1. kvartal i år med hele 4,2 prosent. Eksporten av tjenester knyttet til utvinning av olje og gass samt transport av olje og gass i rør vokste for andre kvartal på rad. Utenriks sjøfart fortsetter å svinge rundt fjorårets nivå, med en økning i fraktvolumet i 1. kvartal i 2013 etter en tilsvarende nedgang kvartalet før.

De svake internasjonale konjunkturerne, ikke minst i et krisepreget EU, og norske eksportbedrifters kostnadmessige konkurranseevne peker i retning av laber vekst i eksporten i år, både for tradisjonelle varer og for tjenester. Fra og med 2014 venter vi noe bedre internasjonale konjunkturer og at en gradvis høyere markedsvekst vil rette seg også mot norske eksportprodukter. En svekking av kronekursen gjør isolert sett norske eksportvarer mer konkurransedyktige. Veksten i eksporten blir neppe like sterk som markedsveksten. Det betyr at norsk eksport vil fortsette å tape

markedsandeler. Eksporten av olje og gass er i stor grad bestemt av produksjonssiden, og her forventer vi om lag uendret nivå de nærmeste årene.

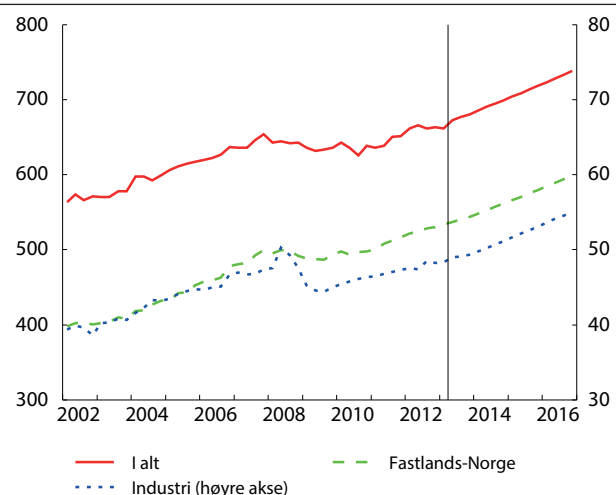
En relativt sterk vekst i norsk økonomi og en svekket kostnadsmessig konkurranseevne har de siste tre årene holdt importveksten oppe. Tradisjonell vareimport vokste imidlertid svakt i 2012, med betydelig nedgang i importen av store varegrupper som metaller, tekstiler, klær og skotøy, kjemiske råvarer, sivile skip og båter samt store militære anskaffelser. Tjenesteimporten er stor, og økte med godt over 6 prosent i fjor. Sesongjusterte tall for 1. kvartal i år fortsatte imidlertid en svak utviklingstendens gjennom andre halvår i fjor. Tradisjonell vareimport falt med 0,5 prosent, mens tjenesteimporten vokste med 0,2 prosent. Importveksten ventes å øke de neste årene i takt med veksten i innenlandsk etterspørsel. Prisindeksen for tradisjonell eksport falt i 2012, og vi forventer ingen vekst før i 2014. Oljeprisen har allerede falt en del i år, og ventes ikke å vokse før godt ute i prognoseperioden. Importprisveksten vil bli svak i år som i fjor, og vil først stige litt med kronessvekkelsen og den internasjonale konjunkturoppgangen fra 2014.

Stigende oljepris bidro mye til at handelsoverskuddet gjennom de siste tre årene vokste til 384 milliarder kroner i 2012. Forventet oljeprisutvikling vil ikke lenger bidra til å øke handelsoverskuddet, verken i år eller de neste to årene. Redusert nettoeksport og bytteforholdstap ventes å redusere handelsoverskuddet til under 300 milliarder kroner i år, og videre til under 230 milliarder kroner i 2016. Rente- og stønadsbalansen ventes å vise økende overskudd, med bidrag fra utbytte fra et stadig større oljefond. Det vil bremse nedgangen i overskuddet på driftsbalansen. Overskuddet som andel av BNP anslås å falle fra 10-11 prosent i år til ned mot 7 prosent i 2016.

2.8. Hvileskjær i konjunkturoppgangen

Aktivitetsveksten i norsk økonomi tok seg opp i 1. kvartal 2013. Regnet som årlig rate økte BNP Fastlands-Norge med 2,7 prosent etter bare 0,8 prosent i 4. kvartal i fjor. Mens kraftproduksjonen bidro til å øke veksten i BNP Fastlands-Norge i 2012 som årsgjennomsnitt med 0,3 prosentpoeng, har den trukket veksten ned gjennom de tre siste kvartalene. BNP Fastlands-Norge uten kraftproduksjon økte med 3,1 prosent i 1. kvartal i år og 1,2 prosent i 4. kvartal i fjor, fremdeles regnet som årlig rate. Utviklingen gjennom de to siste kvartalene er samlet sett dermed noe under trendveksten på rundt 2,5 prosent, selv om man ser bort fra det negative vekstbidraget fra kraftproduksjonen. Etter knappe to år med moderat konjunkturoppgang fra og med starten av 2011, kan det se ut til at oppgangen har tatt et hvileskjær. Vi regner ikke med at veksten vil komme klart over trendvekst før til neste år. Den markerte veksten gjennom fjorårets tre første kvartaler bidrar til at BNP Fastlands-Norge på årsbasis likevel anslås å øke med 2,4 prosent i år.

Figur 2.11. **Bruttonasjonalprodukt. Sesongjustert, mrd. 2010-kr, kvartal**

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

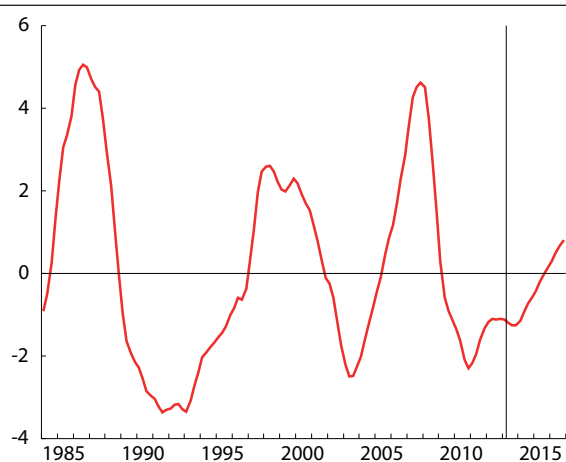
Det er relativt store forskjeller i aktivitetsutviklingen mellom næringene. I næringer som leverer mye til petroleumsvirksomheten er veksten relativt høy. I 1. kvartal økte bruttoproduktet i verksteder, verft og i reparasjon og installasjon av maskiner samlet med 2,3 prosent. Aktiviteten i den øvrige industrien falt derimot med 1,7 prosent. Samlet økte bruttoproduktet i industrien med 0,3 prosent. Innen annen vareproduksjon var det høy vekst i bygg og anlegg, mens øvrige næringer som kraftforsyning og akvakultur viste klar nedgang.

I markedsrettet tjenesteyting, som står for over halvparten av verdiskapingen på fastlandet, økte bruttoproduktet i 1. kvartal med 0,6 prosent etter litt lavere vekst i kvartalet før. I 1. kvartal falt aktiviteten innen post og distribusjon, overnatting og servering, finans og forsikring samt eiendomsdrift, mens det i øvrige næringer var klar oppgang. Produksjonsutviklingen i fastlandsnæringene er ganske representativ for utviklingen gjennom de fire siste kvartalene.

Veksten i bruttoproduktet i offentlig forvaltning var i 1. kvartal om lag den samme som gjennomsnittet for øvrige næringer, slik den også var gjennom de fire siste kvartalene. Tidligere i konjunkturoppgangen har veksten i offentlig forvaltning imidlertid vært klart lavere enn for fastlandsnæringene.

Bruttoproduktet i utvinningsnæringen gikk klart ned i 1. kvartal, og fortsatte dermed tendensen gjennom andre halvår i fjor. De foreløpige KNR-tallene for tjenester tilknyttet utvinningen viser også et fall i 1. kvartal, om enn ytterst beskjedent. Dette representerer imidlertid et brudd med en meget klar tendens til vekst gjennom de foregående to og et halvt årene. BNP totalt falt med 0,2 prosent i 1. kvartal. Framover regner vi med at utvinningen vil holde seg bedre oppe, slik at BNP i alt ikke vil vokse så mye mindre enn fastlandsøkonomien.

Figur 2.12. **BNP Fastlands-Norge. Avvik fra beregnet trend i prosent**

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Vi regner med en moderat aktivitetsutvikling gjennom resten av 2013. Positive etterspørselsimpulser antas først og fremst å komme fra offentlig etterspørsel og petroleumsvirksomheten i tillegg til husholdningenes konsum. Fra 2014 ventes investeringsetterspørselen å ta seg noe opp i flere næringer. En gradvis økning i etterspørselen i norske eksportmarkeder vil bidra til at også eksporten vil stige. Pausen i konjunkturoppgangen kan dermed ta slutt rundt kommende årsskifte. Våre beregninger peker mot en vekst i BNP Fastlands-Norge på rundt 3 prosent i årene 2014 til 2016. Fra og med 2015 regner vi med at BNP Fastlands-Norge kommer over trendnivået og økonomien kan dermed sies å være i høykonjunktur.

I resten av 2013 regner vi fortsatt med at næringer som leverer mye til petroleumsvirksomheten kommer til å vokse mer enn andre, mens særlig i eksportintensive næringer vil produksjonen vokse lite eller falle. Aktivitetsveksten i tjenesteytende næringer antas å holde seg godt oppe, mens produksjonen i offentlig forvaltning vokser litt mindre enn gjennomsnittet for fastlandsnæringene.

Vi tror at mange av disse trendene vil fortsette også framover i tid, men aktiviteten i eksportorienterte næringer vil etter hvert ta seg opp som følge av utviklingen i internasjonal økonomi. Næringer som er rettet mot næringslivets investeringer kan også komme til å oppleve litt høyere vekst. I både industri og fiskeoppdrett kan aktivitetsveksten ta seg opp. Vi legger til grunn en viss vridning i offentlig etterspørsel fra egenproduksjon til kjøp av konsumtjenester. Dermed vil aktiviteten i markedsrettet tjenesteyting øke ytterligere noe, mens aktivitetsveksten i offentlig forvaltning går litt ned.

2.9. Arbeidsmarkedet

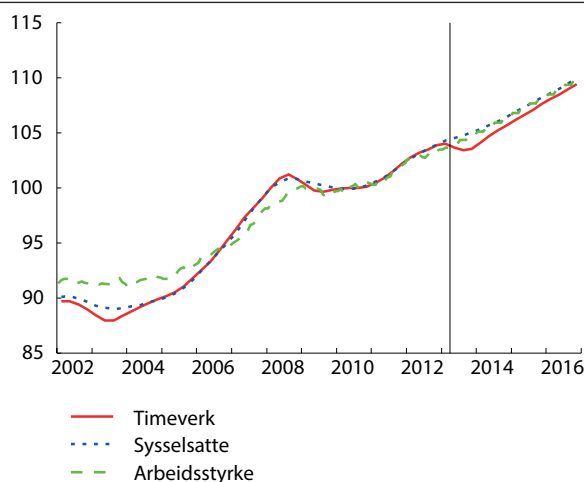
Sysselsettingen har økt siden andre halvår 2010. I 2012 var sysselsettingsveksten 2,2 prosent. Veksten var noe svakere gjennom andre halvår enn i første halvår av 2012 og bare 0,3 prosent i 1. kvartal i år. Ifølge Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) var det i gjennomsnitt 2 000 flere sysselsatte i perioden februar-april enn i den foregående tremånedersperioden. Sammenliknet med sysselsettingsveksten i oppgangskonjunktoren forut for finanskrisen økte sysselsettingen beskjedent i 2012 og i 1. kvartal 2013, og den sterke befolkningsveksten innebærer at veksten i sysselsettingen, som andel av befolkningen mellom 15 og 74 år, er om lag uendret.

Vi ser også betydelige forskjeller i sysselsettingsutviklingen mellom næringene sammenliknet med forrige oppgangskonjunktur hvor sysselsettingsveksten var bredt basert. I bygg og anlegg, annen tjenesteyting, samt utvinning og tjenester tilknyttet utvinning har sysselsettingen økt kraftig de siste to årene. Sysselsettingsveksten i disse næringene var også klart høyere enn gjennomsnittet for 1. kvartal i år. I tillegg bidro sysselsettingen i offentlig forvaltning til å trekke opp sysselsettingsveksten i 1. kvartal. Veksten i industri-sysselsettingen økte med 0,6 prosent i 1. kvartal og var sterkere enn veksten i samlet sysselsetting. Industriasyssettingen tar seg dermed opp igjen etter et fall i 2011 og en svak økning i 2012. Det er imidlertid store forskjeller mellom industrinæringene. Det var om lag uendret sysselsetting i varehandel i 1. kvartal og næringen bidrar dermed til å trekke ned gjennomsnittet slik den også gjorde i 2011 og 2012. Sysselsettingen falt i enkelte andre tjenestenæringer og i utenriks sjøfart.

Gjennomsnittlig vekst i utførte timeverk i Fastlands-Norge var på nivå med veksten i sysselsettingen i 2012. Det var én arbeidsdag mindre i 2012 sammenliknet med 2011, og dette bidrar isolert sett til å trekke ned utførte timeverk per sysselsatt. Reduksjon i både sykefravær og permitteringer, registrert av Arbeids- og velferdsetaten, trekker imidlertid opp utførte timeverk. På den andre siden gikk overtidsbruken ned i flere næringer og den omfattende streiken i forbindelse med fjorårets lønnsoppgjør bidro til å trekke ned utførte timeverk. Det var en svak vekst i utførte timeverk i 1. kvartal i år i likhet med kvartalet før, og lavere enn gjennomsnittet for 2012, men også her er det betydelige forskjeller mellom næringene.

Ledighetsraten økte i kjølvannet av finanskrisen og nådde en topp på 3,6 prosent i 4. kvartal 2010 ifølge AKU, og har deretter holdt seg relativt stabil rundt gjennomsnittet for 2012 på 3,2 prosent inntil i desember i fjor. AKU-ledigheten økte mot slutten av fjoråret, og den var i gjennomsnitt 3,7 prosent i perioden februar-april 2013. Det er den høyeste ledigheten som er observert siden mai 2010.

Figur 2.13. **Arbeidsstyrke, sysselsetting og timeverk.**
Sesongjusterte og glattede indekser, 2010=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

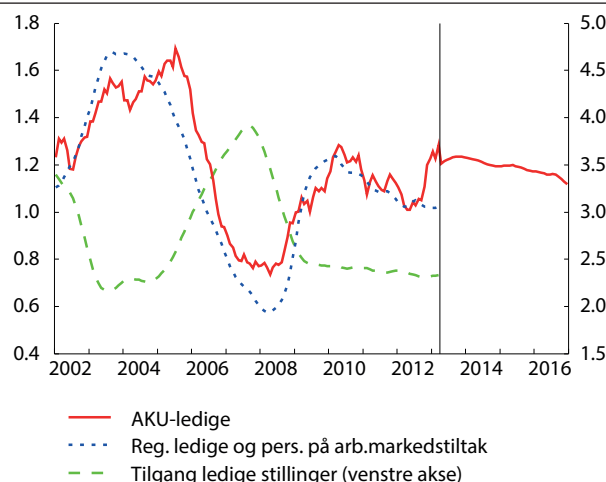
Så langt i år har det vært en mindre økning i ledigheten registrert hos Arbeids- og velferdsetaten. Ved utgangen av april 2013 er vel 84 000 personer enten på tiltak eller registrerte som ledige. Nivået er noe høyere enn i januar og høyere enn gjennomsnittet i 2012. Det har vært en økning i både antall registrerte ledige og antall personer på ordinære arbeidsmarkedstiltak. Arbeids- og velferdsetaten regner arbeidsledige som langtidsledige dersom ledigheten har vart i minst 26 uker. De langtidsledige utgjorde om lag 44 prosent av de arbeidsledige i april 2013 og denne andelen har så langt i år økt noe. Bak dette ligger en svak økning i antall arbeidssøkere som har søkt etter arbeid i mellom 26 og 77 uker, og en nedgang for de som har søkt jobb i lengre tid enn dette.

Utviklingen i arbeidsstyrken i prosent av befolkningen påvirkes av utviklingen i demografiske forhold, som endringer i befolkningens størrelse og sammensetning (inkludert innvandring), men også av endringer i individenes tilpasning. Yrkesdeltagelsen gikk ned i 1. kvartal sammenliknet med samme periode i fjor. Det kan føres tilbake til en nedgang i yrkesdeltagelsen blant personer i gruppen 25 til 74 år. På den andre siden er det en kraftig sysselsettingsøkning blant personer i alderen fra 15 til 24 år. Dette er en konjunkturfølsom aldersgruppe som også hadde det største fallet i yrkesdeltakelsen i etterkant av finanskrisen. Yrkesdeltakelsen var 71,3 prosent i perioden februar-april 2013.

Antall ledige stillinger gikk ned i de tre siste kvartalene i fjor sammenliknet med samme periode året før. Nedgangen i ledige stillinger fortsatte i 1. kvartal i år. I bygg og anlegg og i industrien var det en nedgang i utlyste stillinger i 1. kvartal sammenliknet med samme periode i fjor.

Den svake internasjonale utviklingen tyder på at konkurranseutsatte næringer også vil ha svak sysselsettingsutvikling i inneværende år, men dette kan snus til oppgang mot slutten av prognoseperioden. Videre legger vi til grunn at offentlig sysselsetting ikke vil

Figur 2.14. **Arbeidsledige og tilgangen på ledige stillinger.**
Prosent av arbeidsstyrken. Sesongjustert og glattet

Kilde: Arbeids- og velferdsetaten og Statistisk sentralbyrå.

bidra særlig til sysselsettingsveksten, men at kjøp av offentlige tjenester øker i prognoseperioden. Dette vil bidra til høyere vekst i sysselsettingen i markedsrettet tjenesteyting fra 2014 og framover. Vi anslår at veksten fra 1. kvartal holder seg ut året og at samlet sysselsettingsvekst blir 1,2 prosent i år. Mot slutten av prognoseperioden tar veksten i sysselsettingen seg opp og veksten er anslått til rundt 1½ prosent i 2015 og 2016.

I 1. kvartal i år var befolkningsveksten moderat. Det er imidlertid fortsatt betydelig migrasjon over landegrensene, men antallet innvandrere var noe lavere enn i samme periode i fjor samtidig som antallet utvandrere var høyere. Utviklingen i så vel norsk som internasjonal økonomi tilsier at vi vil få en betydelig arbeidsinnvandring også framover, selv om veksten er antatt å avta noe. Vi legger til grunn at arbeidsstyrken fortsetter å vokse og på årsbasis noe mer enn sysselsettingen slik at ledigheten vil stige noe. Vi anslår AKU-ledigheten til 3,6 prosent i år, men at den faller svakt mot slutten av prognoseperioden i tråd med at både norsk og internasjonal økonomi bedres.

2.10. Noe lavere lønnsvekst

Det er nå tegn til at lønnsveksten dempes noe. Sammenliknet med våre konkurrentland ligger norske industrilønninger på et svært høyt nivå og den kraftige internasjonale konjunkturedgangen har sammen med styrket kronekurs lagt press på lønnsomheten til den utekonkurrerende industrien. Tilleggene ved årets mellomoppgjør har som følge av dette vært beskjedne, og i april kom partene til enighet om en ramme som er anslått til å gi en årslønnsvekst på 3,4 prosent for industriarbeiderne. Flere sentrale oppgjør har fulgt denne rammen, og i offentlig sektor har partene blitt enige om små sentrale tillegg som de anslår vil gi en lønnsvekst på 3,5 prosent. Veksten i årslønn ser derfor ut til å bli noe lavere enn i fjor, men avhenger i tillegg av glidningen som er usikker. Glidningen omfatter all lønnsvekst utenom tariff tillegg og fanger blant annet opp utfallet av lokale tillegg. Den påvirkes også av strukturelle

forhold. Om lag halvparten av lønsmottakerne i industrien betegnes som funksjonærer og forhandler lønnen sin lokalt. Siden deler av industrien går godt og kan by opp lønningene for å tiltrekke seg arbeidskraft, kan glidningen blant funksjonærene bli høyere enn det partene la til grunn i tariffoppgjørene. På den andre siden legger vi til grunn at arbeidsledigheten øker en del i år, og dette trekker i retning av lavere glidning både i og utenfor industrien. Vi anslår lønnsveksten til 3,7 prosent i år for hele økonomien.

Utviklingen i produktivitet og produktpriser er viktige faktorer bak lønnsomheten i næringslivet. Produktivitetsveksten i industrien er for tiden klart høyere enn i øvrig næringsliv, noe som blant annet skyldes at bruttoproduktet i de viktigste leverandørnæringene til oljevirksomheten i industrien vokser mye. Bruttoproduktet i disse næringene utgjør om lag halvparten av bruttoproduktet i industrien og utviklingen her er derfor viktig. Samtidig har veksten i bruttoproduktet i en del eksportorienterte næringer vært lav og til dels negativ. Det har dempet produktivitetsveksten i industrien. I årene 2014-2016 tror vi at veksten i bruttoproduktet blir mer moderat i leverandørindustrien og at industriproduktiviteten vokser litt mindre enn i år. Det bidrar isolert sett til lavere lønnsomhet og dermed til å dempe industri-lønnsveksten. Det økte ledighetsnivået demper lønnsveksten både i og utenfor industrien og i 2014 og 2015 ser vi for oss en lønnsvekst om lag som i år.

Framover venter vi at etterspørselen fra utlandet tar seg opp. En gradvis svekket kronekurs og internasjonal oppgang bidrar til at produktprisene i norske kroner øker for den konkurranseutsatte delen av industrien og trekker opp veksten i produksjonsverdien i den mer pressede delen av industrien. Dette vil også slå ut i økt industrilønnsvekst, men ikke før i 2016. Bidraget fra arbeidsmarkedet er da ganske beskjedent, med små endringer i ledighet og arbeidsinnvandring. Dermed ser vi for oss at lønnsveksten i øvrige deler av økonomien blir om lag som industrilønnsveksten. I 2016 anslår vi lønnsveksten til 4,0 prosent. Med våre prognoser vil reallønnsveksten ligge i underkant av 2 prosent hvert år ut 2016.

2.11. Utsikter til noe høyere prisstigning på kort sikt

Til tross for at gjennomsnittlig timelønn i flere år har økt med vel 4 prosent er den underliggende prisstigningen fortsatt svært lav. 12-månedersveksten i konsumprisindeksen justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE) lå gjennom hele 2012 relativt stabilt rundt årsgjennomsnittet på 1,2 prosent. Deretter krøp 12-månedersveksten i denne indeksen ned til 0,9 prosent i mars, for så å øke til 1,5 prosent i april. En viktig årsak til den lave pristigningen de senere årene har vært et stadig fall i prisene på importerte konsumvarer som følge av lav internasjonal prisvekst og en nær kontinuerlig kronestyrking siden desember 2009. En årsak til økningen i inflasjonstakten i april

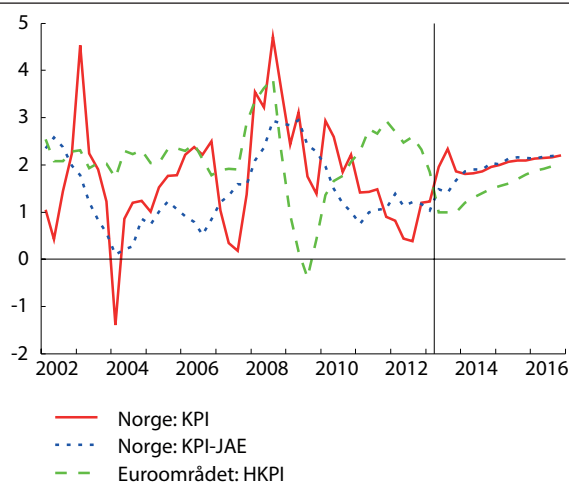
er trolig kronesvekkelsen som er observert de siste månedene. At påsken falt på forskjellige måneder i år og i fjor påvirker også målingen av konsumprisene. Konsumprisindeksen (KPI) steg med 1,9 prosent fra april 2012 til april 2013, mens KPI uten elektrisitet (KPI-JEL) steg 1,2 prosent. En økning i elektrisitetspriser inkludert nettleie sto dermed for 0,7 prosentpoeng av 12-månedersveksten i KPI. Nedgang i prisene på drivstoff og smøremidler som følge av noe lavere råoljepriser trakk veksten ned.

Prisøkningen på matvarer har vært beskjeden de siste årene og har bidratt til å trekke KPI ned. Etter et fall i matvareprisene fra februar til mars 2013 steg prisene i april og var blant de viktigste enkeltårsakene til økningen i KPI-veksten denne måneden. Prisoppgangen på matvarer i april må ses i sammenheng med et prisfall i mars da det ble registrert en rekke påsketilbud. Det er derfor grunn til å tro at deler av prisøkningen er forbigående. I mai kom bondeorganisasjonene og staten til enighet om en jordbruksavtale for 2013-2014. Ifølge Landbruks- og matdepartementet vil årets jordbruksoppgjør isolert sett øke matvareprisene til konsumentene med om lag en halv prosent, som er på linje med utfallet av fjorårets oppgjør. Med importrestriksjoner og en høy andel norskproduserte matvarer er jordbruksoppgjøret viktig for utviklingen i matvareprisene. Det er imidlertid også en betydelig og økende import av matvarer, både ubearbeidet og i form av råvarer som foredles i næringsmiddelindustrien. Konkurransen om markedsandeler mellom kjedene i dagligvaremarkedet bidrar til en moderat prisvekst for denne varegruppen.

KPI-JAE inndelt etter leveringssektor viser at det har vært et stadig fall i prisene på importerte konsumvarer de senere årene. Denne utviklingen har fortsatt inn i 2013, men prisnedgangen for slike produkter var i april langt mindre enn i de foregående månedene. Den svake prisutviklingen for denne produktgruppen kan ikke forklares med utviklingen i internasjonale priser og valutakurser alene. Effektiviseringstiltak og lavere marginer innen varehandel og transport er medvirkende årsaker til prisutviklingen. En betydelig del av husholdningenes varige og halvvarige konsumvarer importeres og har hatt en fallende eller svært moderat prisutvikling. I disse markedene har tradisjonelle forhandlere i økende grad måttet forholde seg til konkurranse fra nettbaserte aktører. Et eksempel på dette er bilbransjen hvor merkevareforhandlerne, i tillegg til den interne konkurransen fra andre bilmerker, nå møter konkurranse fra aktører som har spesialisert seg på import også av nye biler. Lett tilgjengelig prisinformasjon, og en forventet økning i omfanget av nettbasert handel, bidrar til konkurranse i markedene og dermed trolig til å dempe konsumprisveksten.

Betalt og beregnet husleie steg med henholdsvis 3,0 og 2,3 prosent fra april 2012 til april 2013. Betalt husleie økte med 0,2 prosent fra måneden før, mens beregnet husleie gikk svakt ned. For husholdninger som leier bolig måles betalt husleie gjennom utviklingen i

Figur 2.15. **Konsumprisindeksen. Prosentvis vekst fra samme kvartal året før**

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

reelle husleier på både etablerte og nye leieforhold i en utvalgsundersøkelse. Verdien av boligkonsumet for selveiere inngår i beregnet husleie og måles indirekte ved hjelp av leieekvivalensmetoden, som bygger på at prisen på tjenester fra egen bolig måles med leien for tilsvarende bolig i leiemarkedet. Det er husleiene som innhentes i leiemarkedet som legges til grunn for å beregne prisutviklingen for beregnet husleie. Forskjeller i geografiske vekter og i vektfordeling mellom boligstørrelser er en årsak til at utviklingen i indeksene kan avvike. Vi forventer ingen vesentlig økning i husleiene og dermed bidrag til vekst i KPI-JAE fra denne konsumgruppen fra dagens nivåer i inneværende år, men forventer at prisveksten vil ta seg noe opp i de påfølgende årene med en forventet økning i boliglansrentene og den generelle prisstigningen.

For øvrige tjenestegrupper er det en liten nedgang i prisen på posttjenester i 2013 etter at disse har steget vesentlig i mange år. Det var en prisoppgang på pakketurer fra mars til april på 5,7 prosent. Prisutviklingen for denne konsumgruppen er sesongpreget og 12-månedersveksten i prisene er negativ. En svak nedgang i råoljeprisen vil påvirke drivstoffprisene og trolig dempe prisøkningen på ulike former for transport framover.

Kraftmarkedet var i 2012 preget av høy magasinfylling og lave priser. Tørre og kaldere værtyper denne vinteren enn i fjor har medført en økning i elektrisitetsforbruket og redusert tilsiget til vannmagasinene. En svakere ressursituasjon har ført til at systemprisen i Nord Pool-området har kommet opp på et høyere nivå. Denne trenden ser ut til å fortsette, og selv om våtere værtyper den siste tiden har brakt framtidsprisene ned, er denne prisen i 3. kvartal fremdeles om lag dobbelt så høy som fjorårets systempris for samme periode. Nettleie og elektrisitetsavgiftene demper effektene av svingningene i kraftprisene i konsumentenes samlede kjøperpriser. Vi forventer at husholdningenes elektrisitetspriser inklusive nettleie øker med noe under

15 prosent som årsgjennomsnitt fra 2012 til 2013. På lengre sikt knytter det seg usikkerhet til hvordan de nordiske kraftprisene vil påvirkes av økt produksjonskapasitet i kraftmarkedet. Gjennom den felles norsk-svenske støtteordningen med elsertifikater for fornybar energi antas det at 26,4 TWh ny kraftproduksjon vil bli etablert i Norge og Sverige i perioden 2012-2020. Sammen med det nye kjernekraftverket Olkiluoto 3 i Finland, med planlagt oppstart i 2016, vil dette medføre en økning i kraftproduksjonen på om lag 40 TWh i et normalår. Utvidet produksjonskapasitet i Nord Pool området bidrar i retning av lave priser. I motsatt retning trekker investeringskostnadene for pågående og planlagt opprustning og utbygging av overføringsnettet som må dekkes av forbrukerne gjennom nettleie, samt en årlig økning i kraftprisen knyttet til elsertifikatordningen. Vi anslår at elektrisitetsprisene inkludert nettleie vil gå ytterligere noe opp i 2014, men ser ikke for oss vesentlige prisendringer for årene deretter.

Vi har nedjustert rentebanen siden forrige konjunkturrapport og den importveide kronekursen utvikler seg nå klart svakere enn i vår forrige prognose. Selv om lønnsveksten går noe ned vil inflasjonen likevel øke. Ifølge våre beregninger vil veksten i KPI-JAE bli 1,4 prosent som årsgjennomsnitt i 2013. Veksten i KPI-JAE forventes deretter gradvis å øke til 2,2 prosent i 2016. Vi er da fremdeles under inflasjonsmålet. Med anslagene våre for utviklingen i energiprisene vil KPI-veksten i 2013 bli 0,4 prosent høyere enn veksten i KPI-JAE. Med utgangspunkt i våre antagelser om energiprisene, og at vi har lagt til grunn at det samlet sett ikke blir noen reelle endringer i avgiftene, vil veksten i KPI være lik veksten i KPI-JAE i årene 2014-2016.

Tabell 2.3. **Makroøkonomiske hovedstørrelser. Sesongjustert. Faste 2010- priser. Millioner kroner**

	Ujustert		Sesongjustert							
	2011	2012	11.2	11.3	11.4	12.1	12.2	12.3	12.4	13.1
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	1 117 099	1 150 637	279 019	280 079	282 731	284 865	287 703	289 552	290 704	293 673
Konsum i husholdninger	1 066 563	1 099 147	266 460	267 380	270 024	271 889	274 812	276 730	277 943	281 030
Varekonsum	539 517	551 161	135 029	135 633	136 522	136 695	138 937	138 799	139 103	141 560
Tjenestekonsum	485 440	500 618	121 016	121 432	122 449	123 742	124 466	125 860	126 333	126 638
Husholdningenes kjøp i utlandet	70 184	76 988	17 557	17 560	18 224	18 840	18 830	19 466	19 911	20 135
Utlendingers kjøp i Norge	-28 577	-29 620	-7 142	-7 245	-7 170	-7 388	-7 422	-7 395	-7 405	-7 303
Konsum i ideelle organisasjoner	50 535	51 490	12 559	12 699	12 706	12 976	12 891	12 822	12 761	12 642
Konsum i offentlig forvaltning	568 702	578 964	142 218	143 433	143 189	142 791	144 526	145 095	145 715	146 489
Konsum i statsforvaltningen	287 460	292 616	71 823	72 432	72 517	72 067	72 974	73 392	73 664	74 290
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	250 557	255 804	62 617	63 080	63 206	62 896	63 794	64 172	64 445	65 173
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	36 903	36 812	9 206	9 353	9 311	9 171	9 180	9 220	9 219	9 117
Konsum i kommuneforvaltningen	281 241	286 348	70 394	71 000	70 672	70 724	71 552	71 703	72 051	72 199
Bruttoinvestering i fast realkapital	518 409	560 035	124 955	133 239	132 089	133 776	138 813	142 592	145 126	146 551
Utvinning og rørtransport	141 612	162 108	34 042	37 445	36 973	37 909	40 344	40 595	43 288	45 690
Tjenester tilknyttet utvinning	-4 013	1 823	-4 081	243	-75	148	407	694	580	692
Utenriks sjøfart	12 190	13 748	2 743	3 016	3 144	3 763	3 479	3 309	3 276	3 778
Fastlands-Norge	368 621	382 356	92 252	92 534	92 047	91 956	94 584	97 994	97 983	96 391
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	285 297	299 505	72 678	71 888	71 961	71 344	74 609	77 006	76 721	75 579
Næringer	165 914	171 258	42 484	41 716	41 370	41 124	43 406	43 658	43 272	41 340
Industri og bergverk	21 205	21 354	5 232	5 714	5 441	5 103	5 917	5 026	5 487	5 078
Annen vareproduksjon	42 230	43 581	10 787	10 828	10 454	10 755	10 617	10 990	11 221	10 756
Tjenester	102 479	106 324	26 464	25 174	25 475	25 265	26 873	27 642	26 563	25 507
Boliger (husholdninger)	119 384	128 247	30 195	30 172	30 591	30 220	31 202	33 348	33 449	34 238
Offentlig forvaltning	83 324	82 851	19 574	20 646	20 086	20 612	19 975	20 988	21 262	20 813
Lagerendring og statistiske avvik	113 523	108 038	24 056	18 792	36 085	27 803	26 002	26 087	24 899	18 718
Bruttoinvestering i alt	631 932	668 073	149 011	152 031	168 174	161 578	164 816	168 679	170 025	165 269
Innenlandsk sluttanvendelse	2 317 733	2 397 673	570 248	575 543	594 093	589 235	597 045	603 326	606 443	605 430
Etterspørsel fra Fastlands-Norge (ekskl. lagerendring)	2 054 421	2 111 957	513 489	516 046	517 966	519 612	526 813	532 641	534 401	536 553
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	652 025	661 815	161 792	164 079	163 274	163 403	164 501	166 083	166 976	167 302
Eksport i alt	1 011 430	1 029 148	250 313	261 179	249 907	261 048	264 174	254 558	249 541	249 925
Tradisjonelle varer	299 237	307 083	76 709	76 949	73 374	76 369	76 881	77 228	76 303	77 496
Råolje og naturgass	441 961	445 968	105 039	116 507	106 770	115 370	116 248	108 987	105 674	101 801
Skip, plattformer og fly	13 768	8 761	6 609	3 026	2 613	2 086	3 187	2 089	1 399	1 668
Tjenester	256 465	267 336	61 955	64 697	67 150	67 223	67 858	66 255	66 165	68 960
Samlet sluttanvendelse	3 329 163	3 426 821	820 561	836 722	844 001	850 283	861 219	857 884	855 985	855 356
Import i alt	753 912	771 962	181 936	185 882	192 348	188 295	194 971	195 782	192 908	193 449
Tradisjonelle varer	451 068	463 109	112 017	112 214	113 710	113 978	115 508	117 692	115 915	115 385
Råolje og naturgass	11 964	11 258	2 461	2 560	2 741	2 776	3 905	2 488	2 035	3 027
Skip, plattformer og fly	36 025	25 855	6 335	7 080	6 122	5 570	7 073	6 661	6 649	6 625
Tjenester	254 855	271 741	61 123	64 028	69 775	65 971	68 485	68 942	68 309	68 411
Bruttonasjonalprodukt (markedsverdi)	2 575 251	2 654 859	638 625	650 840	651 653	661 988	666 248	662 102	663 077	661 907
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge (markedsverdi)	2 036 566	2 106 327	508 297	512 732	516 502	521 405	524 716	528 972	529 980	533 544
Oljevirkksomhet og utenriks sjøfart	538 685	548 532	130 328	138 108	135 151	140 583	141 532	133 129	133 097	128 363
Fastlands-Norge (basisverdi)	1 747 295	1 809 747	436 163	440 228	443 243	448 413	450 820	453 582	455 060	457 752
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	1 337 315	1 391 837	333 636	337 283	339 777	344 496	346 728	348 981	349 760	351 790
Industri og bergverk	187 309	191 891	46 784	47 063	47 311	47 583	47 422	48 481	48 238	48 365
Annen vareproduksjon	224 074	244 364	55 301	57 592	58 348	60 697	62 058	60 781	60 481	60 691
Tjenester inkl. boligjenester	925 932	955 583	231 552	232 629	234 118	236 216	237 248	239 719	241 041	242 734
Offentlig forvaltning	409 980	417 909	102 527	102 945	103 466	103 917	104 092	104 601	105 300	105 962
Produktavgifter og -subsider	289 271	296 581	72 134	72 504	73 259	72 991	73 896	75 390	74 920	75 792

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 2.4. **Makroøkonomiske hovedstørrelser. Sesongjustert. Faste 2010-priser. Prosentvis endring fra foregående kvartal**

	Ujustert		Sesongjustert							
	2011	2012	11.2	11.3	11.4	12.1	12.2	12.3	12.4	13.1
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	2,5	3,0	0,8	0,4	0,9	0,8	1,0	0,6	0,4	1,0
Konsum i husholdninger	2,5	3,1	0,8	0,3	1,0	0,7	1,1	0,7	0,4	1,1
Varekonsum	1,3	2,2	0,9	0,4	0,7	0,1	1,6	-0,1	0,2	1,8
Tjenestekonsum	2,4	3,1	0,5	0,3	0,8	1,1	0,6	1,1	0,4	0,2
Husholdningenes kjøp i utlandet	12,0	9,7	3,8	0,0	3,8	3,4	-0,1	3,4	2,3	1,1
Utlendingers kjøp i Norge	0,4	3,7	2,1	1,4	-1,0	3,1	0,4	-0,4	0,1	-1,4
Konsum i ideelle organisasjoner	2,5	1,9	0,0	1,1	0,1	2,1	-0,7	-0,5	-0,5	-0,9
Konsum i offentlig forvaltning	1,8	1,8	1,5	0,9	-0,2	-0,3	1,2	0,4	0,4	0,5
Konsum i statsforvaltningen	0,9	1,8	1,5	0,8	0,1	-0,6	1,3	0,6	0,4	0,8
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	1,0	2,1	1,4	0,7	0,2	-0,5	1,4	0,6	0,4	1,1
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	0,2	-0,2	2,2	1,6	-0,4	-1,5	0,1	0,4	0,0	-1,1
Konsum i kommuneforvaltningen	2,8	1,8	1,5	0,9	-0,5	0,1	1,2	0,2	0,5	0,2
Bruttoinvestering i fast realkapital	7,6	8,0	-2,4	6,6	-0,9	1,3	3,8	2,7	1,8	1,0
Utvinning og rørtransport	14,1	14,5	2,4	10,0	-1,3	2,5	6,4	0,6	6,6	5,5
Tjenester tilknyttet utvinning	..	..	..	-106,0	-130,7	-298,6	174,6	70,5	-16,4	19,3
Utenriks sjøfart	-27,2	12,8	-18,2	10,0	4,2	19,7	-7,5	-4,9	-1,0	15,3
Fastlands-Norge	8,5	3,7	0,8	0,3	-0,5	-0,1	2,9	3,6	0,0	-1,6
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	10,5	5,0	5,8	-1,1	0,1	-0,9	4,6	3,2	-0,4	-1,5
Næringer	3,5	3,2	5,4	-1,8	-0,8	-0,6	5,5	0,6	-0,9	-4,5
Industri og bergverk	4,5	0,7	8,7	9,2	-4,8	-6,2	15,9	-15,1	9,2	-7,5
Annen vareproduksjon	8,4	3,2	6,8	0,4	-3,5	2,9	-1,3	3,5	2,1	-4,1
Tjenester	1,5	3,8	4,2	-4,9	1,2	-0,8	6,4	2,9	-3,9	-4,0
Boliger (husholdninger)	21,9	7,4	6,4	-0,1	1,4	-1,2	3,3	6,9	0,3	2,4
Offentlig forvaltning	2,2	-0,6	-14,1	5,5	-2,7	2,6	-3,1	5,1	1,3	-2,1
Lagerendring og statistiske avvik	3,0	-4,8	-31,8	-21,9	92,0	-23,0	-6,5	0,3	-4,6	-24,8
Bruttoinvestering i alt	6,7	5,7	-8,7	2,0	10,6	-3,9	2,0	2,3	0,8	-2,8
Innenlandsk sluttanvendelse	3,4	3,5	-1,7	0,9	3,2	-0,8	1,3	1,1	0,5	-0,2
Etterspørsel fra Fastlands-Norge (ekskl. lagerendring)	3,3	2,8	1,0	0,5	0,4	0,3	1,4	1,1	0,3	0,4
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	1,9	1,5	-0,7	1,4	-0,5	0,1	0,7	1,0	0,5	0,2
Eksport i alt	-1,8	1,8	0,1	4,3	-4,3	4,5	1,2	-3,6	-2,0	0,2
Tradisjonelle varer	0,0	2,6	6,2	0,3	-4,6	4,1	0,7	0,5	-1,2	1,6
Råolje og naturgass	-6,2	0,9	-7,5	10,9	-8,4	8,1	0,8	-6,2	-3,0	-3,7
Skip, plattformer og fly	59,6	-36,4	331,9	-54,2	-13,6	-20,2	52,8	-34,5	-33,0	19,3
Tjenester	2,2	4,2	-1,1	4,4	3,8	0,1	0,9	-2,4	-0,1	4,2
Samlet sluttanvendelse	1,8	2,9	-1,1	2,0	0,9	0,7	1,3	-0,4	-0,2	-0,1
Import i alt	3,8	2,4	-6,4	2,2	3,5	-2,1	3,5	0,4	-1,5	0,3
Tradisjonelle varer	3,6	2,7	-0,8	0,2	1,3	0,2	1,3	1,9	-1,5	-0,5
Råolje og naturgass	0,6	-5,9	-49,8	4,0	7,1	1,3	40,7	-36,3	-18,2	48,8
Skip, plattformer og fly	20,1	-28,2	-61,9	11,8	-13,5	-9,0	27,0	-5,8	-0,2	-0,4
Tjenester	2,3	6,6	1,9	4,8	9,0	-5,5	3,8	0,7	-0,9	0,2
Bruttonasjonalprodukt (markedsverdi)	1,2	3,1	0,5	1,9	0,1	1,6	0,6	-0,6	0,1	-0,2
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge (markedsverdi)	2,5	3,4	1,5	0,9	0,7	0,9	0,6	0,8	0,2	0,7
Oljevirkosomhet og utenriks sjøfart	-3,3	1,8	-3,5	6,0	-2,1	4,0	0,7	-5,9	0,0	-3,6
Fastlands-Norge (basisverdi)	2,6	3,6	1,7	0,9	0,7	1,2	0,5	0,6	0,3	0,6
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	2,6	4,1	1,8	1,1	0,7	1,4	0,6	0,6	0,2	0,6
Industri og bergverk	2,1	2,4	0,6	0,6	0,5	0,6	-0,3	2,2	-0,5	0,3
Annen vareproduksjon	2,2	9,1	3,5	4,1	1,3	4,0	2,2	-2,1	-0,5	0,3
Tjenester inkl. boligjenester	2,8	3,2	1,6	0,5	0,6	0,9	0,4	1,0	0,6	0,7
Offentlig forvaltning	2,4	1,9	1,4	0,4	0,5	0,4	0,2	0,5	0,7	0,6
Produktavgifter og -subsidier	2,0	2,5	0,6	0,5	1,0	-0,4	1,2	2,0	-0,6	1,2

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 2.5. **Makroøkonomiske hovedstørrelser. Sesongjustert. Prisindekser. 2010=100**

	Ujustert		Sesongjustert							
	2011	2012	11.2	11.3	11.4	12.1	12.2	12.3	12.4	13.1
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	101,3	101,3	102,1	101,5	101,2	101,3	102,3	101,5	101,7	102,5
Konsum i offentlig forvaltning	103,9	103,9	107,0	103,2	104,0	105,5	106,0	106,5	107,2	108,6
Bruttoinvestering i fast kapital	103,5	103,5	106,8	102,4	103,6	106,0	105,6	106,3	106,9	108,1
Fastlands-Norge	103,8	103,8	107,2	103,0	104,1	105,5	106,0	106,6	107,6	108,4
Innenlandsk sluttanvendelse	102,9	102,9	105,2	103,2	102,9	103,5	104,5	105,3	105,2	106,0
Etterspørsel fra Fastlands-Norge	102,5	102,5	104,4	102,2	102,5	103,2	103,9	103,8	104,3	105,3
Eksport i alt	112,8	112,8	114,9	112,3	111,7	116,8	117,8	114,6	113,9	113,7
Tradisjonelle varer	105,7	105,7	101,0	106,9	104,8	104,7	102,5	101,0	99,9	101,0
Samlet sluttanvendelse	105,9	105,9	108,1	106,0	105,6	107,4	108,6	108,2	107,8	108,3
Import i alt	102,9	102,9	103,5	103,4	102,6	103,7	102,1	104,4	104,3	104,2
Tradisjonelle varer	104,2	104,2	104,9	104,3	103,7	104,7	104,4	104,8	105,4	105,4
Bruttonasjonalprodukt (markedsverdi)	106,8	106,8	109,5	106,7	106,5	108,5	110,4	109,3	108,9	109,4
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge (markedsverdi)	102,6	102,6	104,5	102,9	102,8	102,8	103,6	104,1	104,6	105,7

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 2.6. **Makroøkonomiske hovedstørrelser. Sesongjustert. Prisindeks. Prosentvis endring fra foregående kvartal**

	Ujustert		Sesongjustert							
	2011	2012	11.2	11.3	11.4	12.1	12.2	12.3	12.4	13.1
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	1,3	0,8	0,9	-0,2	0,1	0,9	-0,8	0,2	0,8	0,5
Konsum i offentlig forvaltning	3,9	3,0	0,3	0,8	1,4	0,5	0,5	0,7	1,3	1,8
Bruttoinvestering i fast kapital	3,5	3,1	0,6	1,2	2,3	-0,3	0,6	0,6	1,2	1,3
Fastlands-Norge	3,8	3,3	0,6	1,0	1,4	0,4	0,6	1,0	0,7	2,0
Innenlandsk sluttanvendelse	2,9	2,2	1,6	-0,4	0,6	1,0	0,8	-0,1	0,7	1,4
Etterspørsel fra Fastlands-Norge	2,5	1,9	0,7	0,3	0,7	0,7	-0,2	0,5	0,9	1,1
Eksport i alt	12,8	1,9	1,2	-0,5	4,5	0,9	-2,7	-0,6	-0,2	-1,6
Tradisjonelle varer	5,7	-4,5	-0,3	-2,0	-0,1	-2,1	-1,5	-1,1	1,1	0,4
Samlet sluttanvendelse	5,9	2,1	1,5	-0,3	1,7	1,1	-0,4	-0,4	0,4	0,5
Import i alt	2,9	0,5	0,6	-0,7	1,1	-1,5	2,3	-0,2	0,0	-1,5
Tradisjonelle varer	4,2	0,7	0,0	-0,5	0,9	-0,3	0,4	0,6	0,0	-0,8
Bruttonasjonalprodukt (markedsverdi)	6,8	2,5	1,8	-0,2	1,9	1,8	-1,0	-0,4	0,5	1,0
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge (markedsverdi)	2,6	1,8	1,2	-0,1	0,0	0,7	0,5	0,4	1,1	1,5

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Innholdsfortegnelse for Økonomiske analyser (ØA) de siste 12 måneder

Innholdsfortegnelse for tidligere utgivelser av Økonomiske analyser kan fås ved henvendelse til Aud Walseth,

Statistisk sentralbyrå, telefon: 21 09 47 57, telefax: 21 09 00 40, E-post: Aud.Walseth@ssb.no

Økonomiske analyser

ØA 3/2012:

Konjunkturtendensene, 3-29.

Andreas Ravndal Kostøl og Magne Mogstad: Betydningen av økonomiske insentiver for arbeidsmarkedsdeltakelsen til uførepensjonister, 30-36.

Erling Holmøy: Gjør innvandring det lettere å finansiere velferdsstaten? 37-45.

Torstein Bye og Eirik S. Amundsen: Grønne og hvite sertifikater iblandt det sort, 46-53.

Hege Marie Gjefsen, Marit Linnea Gjelsvik, Kristian Roksvaag og Nils Martin Stølen: Utdannes det riktig kompetanse for fremtiden? 54-63.

ØA 4/2012:

Konjunkturtendensene, 3-31.

Helge Brunborg, Inger Texmon og Marianne Tønnesen: Befolkningsframskrivninger 2012-2100: Modell og forutsetninger, 32-40.

Marianne Tønnesen, Helge Brunborg, Ådne Cappelen, Terje Skjerpen og Inger Texmon: Befolkningsframskrivninger 2012-2100: Inn- og utvandring, 41-52.

Helge Brunborg, Inger Texmon og Marianne Tønnesen: Befolkningsframskrivninger 2012-2040: Resultater, 53-58.

Tor Skoglund: Fra nasjonalinntekt til nasjonalregnskap, 59-61.

ØA 5/2012:

Torstein Bye og Torbjørn Hægeland: AKU 40 år, 3-4.

Torstein Bye og Helge Næsheim: Fra arbeidsmarkedsstudier til struktur- og konjunkturstatistikk på arbeidsmarkedet, 5-8.

Marit Getz Wold og Inger Håland: Eldre i arbeidslivet, 9-12.

Tor Petter Bø og Inger Håland: Sysselsatte med ekstra lange arbeidsuker, 13-15.

Helge Næsheim og Ole Sandvik: Supplerende mål på arbeidsledighet, 16-20.

Victoria Sparrman: Arbeidsledighet som konjunkturindikator og forklaringsfaktor i makromodeller, 21-25.

Manudeep Bhuller og Rolf Aaberge: Utviklingen av arbeidstilbudet i Norge, 26-32.

Lars Skage Engebretsen, Kjell G. Salvanes og Jon Fredrik Vassengen: Midlertidige stillinger - et springbrett til permanente stillinger? 33-37.

Erik Barth og Kristine von Simson: Ungdomsarbeidsledighet og konjunkturer, 38-45.

Oddbjørn Raaum, Knut Røed og Bernt Bratsberg: Gjør registerdata AKU overflødig? 46-52.

ØA 6/2012:

Konjunkturtendensene, 3-32.

Erling Holmøy og Hans Henrik Scheel: Brukes det mye helsetjenester i Norge? 33-38.

Taran Fæhn: Utviklingen av klimateknologier - hvordan kan Norge bidra? 39-43.

Tor Skoglund: Nasjonalregnskapet - et 60-årsjubileum, 44-46.

Ingunn Sagelvmo, Achraf Bougroug og Steinar Tødsen: Reviderte nasjonalregnskapstall for 2010 og 2011: Små endringer av BNP Fastlands-Norge, 47-50.

Ingvild Johansen: Bruk av strekkodedata i matvareindeksen 51-56.

ØA 1/2013

Økonomisk utsyn over året 2012, 3-84.

ØA 2/2013

Helge Brunborg og Marianne Tønnesen: Befolkningsutviklingen, 3-13.

Edita Zahirovic og Øystein Berge: Fylkesfordelt nasjonalregnskap 2010: Verdiskapningen i Oslo og Rogaland på topp, 14-20.

Bente Halvorsen og Bodil M. Larsen: Hvem eier varmepumpe og hva gjør det med strømforbruket, 21-27.

Bente Halvorsen: Vi fryser for å spare energi, 28-33.

Economic Survey

Economic trends for the Norwegian economy is published electronically.

http://www.ssb.no/kt_en/

Contact:

Andreas Benedictow,
andreas.benedictow@ssb.no,
tel. +47 21 09 47 98

Temabokser i Konjunkturtendensene. 2006-2013

OA 1/2013

- Strengere krav til bankenes egenkapital, 18
- Virkninger av en tilstramming av kreditten til husholdningene, 21
- Direkte og indirekte importandeler, 26
- Innvandringens betydning for virkemåten til norsk økonomi, 30

OA 6/2012

- Myk landing i boligmarkedet, 18
- Todelingen i industrien er tydelig i lønnsandelene, 25

OA 4/2012

- Norsk oppgang: Noen faktorer bak forskjellen til konjunkturutviklingen ute, 22-23

OA 1/2012

- Importveid kronekurs og industriens effektive kronekurs, 18
- Prognoser for renta på rammelån, 19
- Hva skal til av renteøkning for å kvele boligveksten?, 21
- Direkte og indirekte importandeler, 25

OA 6/2011

- Bankkrise - igjen?, 6
- Krisetiltak rettet mot finansmarkedene, 15
- Revisjoner i husholdningenes finansielle stilling, 17

OA 4/2011

- Europas gjeldsstruktur til besvær, 10
- Den spanske og italienske statsgjeldskrisen, 11
- Betydningen av sterkere kronekurs, 17
- Bedriftenes finansielle stilling, 27

OA 3/2011

- Husholdningenes gjelds- og rentebelastning, 14
- Hva er konsumveksten per innbygger?, 16
- Hva er husholdningenes finansielle stilling?, 17
- Renteøkningenes bidrag til å dempe konjunkturoppgangen, 26

OA 1/2011

- Statsgjeldskrisen i Europa, 9
- Mer aktiv bruk av finans- og pengepolitikken i konjunkturstabilisering 2012-2014, 17
- En finanspolitikk som følger 4-prosentbanen i 2011-2014, 18
- Kraftmarkedet framover, 31
- Direkte og indirekte importandeler, 37

ØA 6/2010

- Omlegging av KPI, 25
- Hva skjer med norsk økonomi med kraftigere nedgang internasjonalt?, 26

ØA 3/2010

- Gjeldskrisen i Europa, 10-11

ØA 1/2010

- Faktorer bak vekst og fall i konsumet 2005-2009, 18
- Lagerendringer og statistiske avvik, 23

- Fra lønn per normalårsverk til årslønn, 26
- Kraftmarkedet framover, 27
- Direkte og indirekte importandeler, 33

ØA 6/2009

- Inkludering og konjunkturer påvirker sykefraværet, 22
- Det kan gå verre, 25

ØA 4/2009

- Effekter på norsk økonomi av en mer markert internasjonal lavkonjunktur, 24-25
- Betydningen av den ekspansive finanspolitikken for utviklingen i norsk økonomi, 26

ØA 3/2009

- "Boligpriskrakk" – Hvilke effekter kan det få for norsk økonomi?, 17

ØA 1/2009

- Virkninger av lavere oljeinvesteringer, 19
- Kraftmarkedet framover, 26
- Direkte og indirekte importandeler, 32

ØA 6/2008

- Virkninger av alternative finanspolitiske tiltak, 24.

ØA 4/2008

- Virkninger av økte investeringer i offentlig infrastruktur, 11

ØA 3/2008

- Virkninger av økte energipriser, 23

ØA 1/2008

- Hvilken rentebane vil gi 2,5 prosent inflasjon?, 14.
- Realøkonomiske effekter av et kraftig børsfall, 21.
- Kraftmarkedet framover, 24.
- Verdensmarkedspriser på matvarer og prisutviklingen for matvarer i Norge, 25.
- Direkte og indirekte importandeler, 31.

ØA 6/2007

- Virkninger på norsk økonomi av et kraftigere internasjonalt tilbakeslag, 22-23.

ØA 4/2007

- Uro i internasjonale finansmarkeder, 9.
- Betydningen av renta i boligmarkedet, 15.
- ØA 3/2007
- Virkninger av å "følge" handlingsregelen, 11.
- Virkninger av økt arbeidsinnvandring, 20-21.

ØA 1/2007

- Betydningen av internasjonale priser for norsk økonomi, 21.
- Kraftmarkedet framover, 22.
- Direkte og indirekte importandeler, 29.

ØA 6/2006

- Valutakursen med Norges Banks rentebane og SSBs modeller, 11.
- Betydningen av nedgangen i ledighet for lønnsvekst og inflasjon, 19.

Konjunkturindikatorer for Norge

Tabell Side

Konjunkturbarometeret

1.1. Konjunkturbarometer, industri og bergverk. Sesongjustert og glattet 2*

Ordre

2.1. Ordretilgang. Sesongjusterte og glattede verdiindekser 2*
2.2. Ordreserver. Sesongjusterte og glattede verdiindekser 2*

Arbeidskraft

3.1. Arbeidsmarked. 1 000 personer og prosent. Sesongjustert 4*

Produksjon

4.1. Produksjon. Sesongjusterte volumindekser. 2005=100 4*
4.2. Produksjon og omsetning. Indekser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før 6*

Investeringer

5.1. Antatte og utførte investeringer ifølge SSBs investeringsstatistikk. Mrd. kroner 6*
5.2. Investeringer. Mrd. kroner. Næringslivets samlede årsanslag for investeringsåret gitt på ulike tidspunkter 6*
5.3. Igangsetting av nye bygg og bygg under arbeid 8*

Forbruk

6.1. Forbruksindikatorer 8*

Priser

7.1. Pris- og kostnadsindekser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før 10*
7.2. Produktpriser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før 10*
7.3. Prisindekser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før 12*
7.4. Månedstjeneste og avtalt lønn. Indeks 12*

Finansmarked

8.1. Utvalgte norske rentesatser. Prosent 12*
8.2. Eurorenter og effektiv rente på statsobligasjoner. Prosent .. 13*
8.3. Valutakurser, penge- og kredittindikatorer og aksjekursindeks for Oslo Børs 13*

Utenrikshandel

9.1. Eksport og import av varer. Mill. kroner. Sesongjustert 14*
9.2. Utenriksregnskap. Mill. kroner 14*

Figur Side

Konjunkturbarometeret

1.1. Konjunkturbarometer i industri og bergverk. Produksjon og sysselsetting, faktisk utvikling 3*
1.2. Konjunkturbarometer i industri og bergverk. Generell bedømmelse av utsiktene, neste kvartal 3*
1.3. Konjunkturbarometer. Kapasitetsutnyttingsgraden ved nåværende produksjonsnivå 3*
1.4. Konjunkturbarometer. Faktorer som begrenser produksjonen i industrien 3*

Ordre

2.1. Ordretilgang og ordreserver i industri ialt 3*
2.2. Ordretilgang og ordreserver i bygg og anlegg i alt 3*

Arbeidskraft

3.1. Arbeidsstyrke, sysselsatte og ukeverk fra AKU 5*
3.2. Arbeidsledige og beholdning av ledige stillinger 5*

Produksjon

4.1. Produksjon. Olje og naturgass 5*
4.2. Produksjon. Industri og kraftforsyning 5*
4.3. Produksjon. Innsatsvarer og energivarer 5*
4.4. Produksjon. Investerings- og konsumvarer 5*
4.5. Produksjonsindeks for bygg og anlegg 7*
4.6. Hotellovernattinger 7*

Investeringer

5.1. Antatte og utførte investeringer i industri 7*
5.2. Årsanslag for investeringer i industri og bergverk gitt på ulike tidspunkter 7*
5.3. Årsanslag for investeringer i oljevirksomheten gitt på ulike tidspunkter 7*
5.4. Årsanslag for investeringer i kraftforsyning gitt på ulike tidspunkter 7*
5.5. Bygg satt i gang. Boliger 9*
5.6. Bygg satt i gang. Driftsbygg 9*
5.7. Bygg under arbeid 9*

Forbruk

6.1. Detaljomsetning 9*
6.2. Varekonsumindeks 9*
6.3. Førstegangsregistrerte nye personbiler 9*

Priser

7.1. Pris- og kostnadsindekser. Nivå og endring 11*
7.2. Produktpriser. Nivå og endring 11*
7.3. Boligpriser 11*
7.4. Spotpris elektrisk kraft 11*
7.5. Spotpris råolje, Brent Blend 11*
7.6. Spotpris aluminium og eksportprisindeks for treforedlingsprodukter 11*

Finansmarked

8.1. 3 måneders eurorente 15*
8.2. Utlånsrente og innskuddsrente 15*
8.3. Valutakursindekser 15*
8.4. Norges Banks penge- og kredittindikator 15*

Utenrikshandel

9.1. Utenrikshandel 15*
9.2. Driftsbalansen 15*

1.1. Konjunkturbarometer, industri og bergverk. Sesongjustert og glattet

	Faktisk utvikling fra foregående kvartal og forventet utvikling i kommende kvartal. Diffusjonsindeks ¹				Kapasitets- utnyttning Prosent	Generell be- dømmelse av utsiktene i komende kvartal	Faktorer som begrenser produksjonen. Prosent av foretakene			
	Produksjon		Sysselsetting				Etter- spørsel	Kapasitet	Arbeids- kraft	Råstoff
	Faktisk	Forventet	Faktisk	Forventet						
2010										
3. kvartal	52,1	59,3	47,2	50,9	78,5	58,9	71	5	2	4
4. kvartal	53,5	61,0	50,6	53,4	79,1	61,0	67	6	3	4
2011										
1. kvartal	55,6	60,1	54,0	53,9	79,6	60,2	64	6	5	4
2. kvartal	55,9	58,7	54,9	53,4	79,9	57,5	64	6	6	4
3. kvartal	55,0	58,1	54,2	52,8	79,7	56,2	65	6	6	4
4. kvartal	54,2	57,7	53,9	52,2	79,6	56,1	65	6	7	4
2012										
1. kvartal	52,8	58,6	53,8	52,7	79,8	56,3	64	7	7	4
2. kvartal	52,1	58,4	54,0	52,3	79,7	56,1	63	7	8	4
3. kvartal	51,7	57,8	53,8	51,5	79,7	55,7	64	7	8	3
4. kvartal	51,1	57,7	52,7	50,8	79,8	55,1	64	6	7	3
2013										
1. kvartal	50,2	57,6	51,7	49,8	79,8	55	65	6	6	2

¹ Beregnet som summen av andelen av foretakene som har svart STØRRE og halvparten av andelen av foretakene som har svart UENDRET.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

2.1. Ordretilgang. Sesongjusterte og glattede verdiindekser

	Ordrebasert industri. 2005=100					Bygg og anlegg. 2005=100			
	I alt	Metaller og metallvarer	Maskin-industri	Bygging av skip og olje-plattformer	Kjemiske råvarer	I alt	Anlegg	Bolig-bygg	Andre bygg
2010									
3. kvartal	116,9	111,9	122,0	103,3	154,2	107	107	90	119
4. kvartal	131,0	121,2	153,0	117,5	162,7	112	106	100	126
2011									
1. kvartal	142,0	130,8	181,2	125,6	167,7	132	156	109	134
2. kvartal	147,5	137,1	199,1	127,8	166,5	133	140	102	153
3. kvartal	147,1	137,9	202,2	125,2	158,7	117	142	82	129
4. kvartal	143,1	133,6	194,5	120,2	145,8	148	186	122	143
2012									
1. kvartal	138,5	126,2	184,5	116,7	131,2	143	197	111	134
2. kvartal	136,0	118,9	179,3	118,7	118,8	156	221	109	151
3. kvartal	135,6	113,4	180,3	127,1	109,9	120	130	107	122
4. kvartal	136,0	109,9	185,1	137,5	104,6	142	152,0	120	149,0
2013									
1. kvartal	136,8	107,9	190,2	147,0	102,0	..	..	..	..

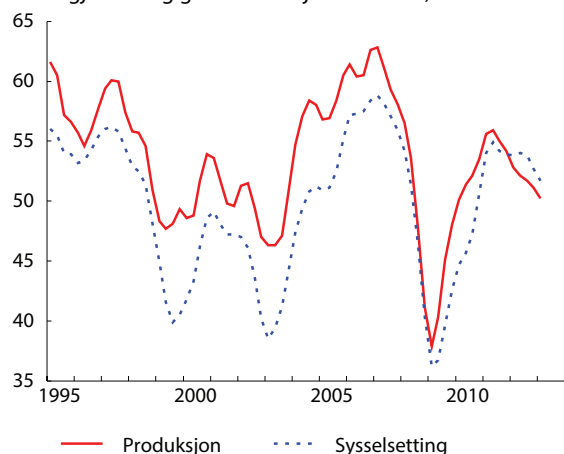
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

2.2. Ordresreserve. Sesongjusterte og glattede verdiindekser

	Ordrebasert industri. 2005=100					Bygg og anlegg. 2005=100			
	I alt	Metaller og metallvarer	Maskin-industri	Bygging av skip og olje-plattformer	Kjemiske råvarer	I alt	Anlegg	Bolig-bygg	Andre bygg
2010									
3. kvartal	136,7	128,5	219,4	104,1	304,3	136	148	88	171
4. kvartal	143,2	130,0	220,7	114,7	309,6	135	137	95	174
2011									
1. kvartal	152,1	132,5	234,3	126,7	300,6	150	160	112	180
2. kvartal	160,6	134,1	255,1	138,4	270,5	159	166	121	194
3. kvartal	167,2	133,7	279,2	148,9	220,0	159	168	119	194
4. kvartal	172,0	131,0	304,3	158,7	160,6	176	211	130	196
2012									
1. kvartal	176,2	126,6	329,0	168,8	105,0	186	238	137	196
2. kvartal	181,0	121,5	354,2	179,7	66,1	193	257	134	204
3. kvartal	186,5	117,3	379,9	190,8	44,7	188	233	140	200
4. kvartal	191,4	114,3	404,4	200,4	35,4	184	214	144	202
2013									
1. kvartal	194,9	112,6	425,4	206,9	35,0	..	..	..	..

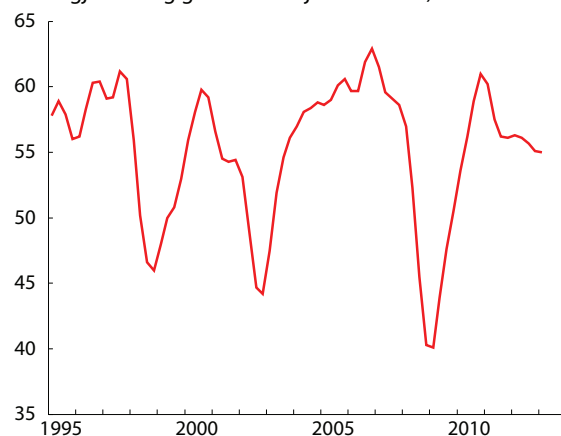
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 1.1 Konjunkturbarometer: Industri og bergverk
Produksjon og sysselsetting, faktisk utvikling, kvartal.
Sesongjustert og glattet diffusjonsindeks 1). Prosent

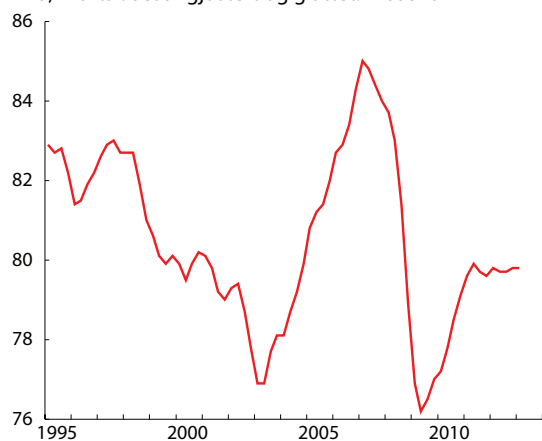
1) Se fotnote 1) til tabell 1.1
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 1.2 Konjunkturbarometer: Industri og bergverk
Generell bedømmelse av utsiktene, neste kvartal.
Sesongjustert og glattet diffusjonsindeks 1). Prosent

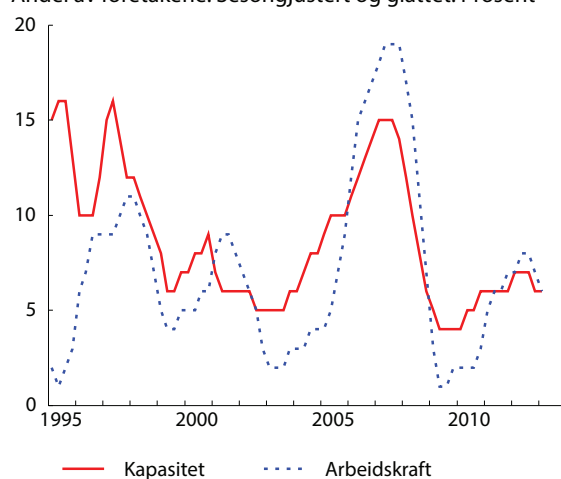
1) Se fotnote 1) til tabell 1.1
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 1.3 Konjunkturbarometer: Industri og bergverk
Kapasitetsutnyttingsgraden ved nåværende produksjons-
nivå, kvartal. Sesongjustert og glattet. Prosent

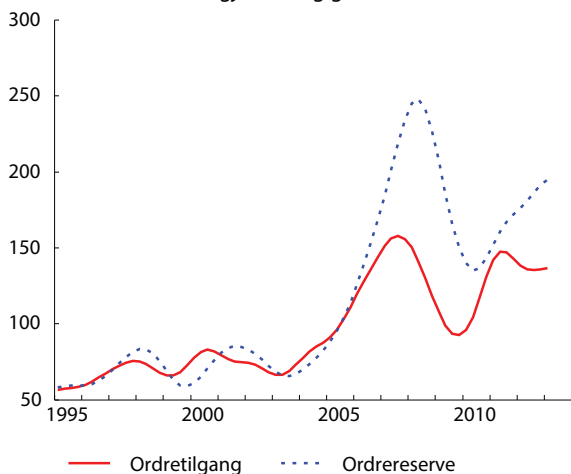
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 1.4 Konjunkturbarometer: Industri og bergverk
Faktorer som begrenser produksjonen, kvartal.
Andel av foretakene. Sesongjustert og glattet. Prosent

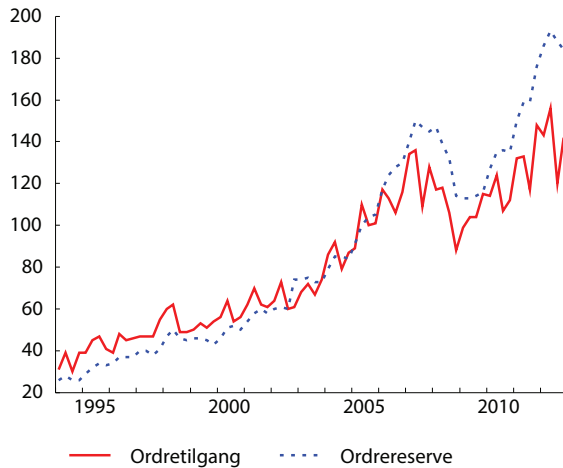
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 2.1 Ordre (kvartal). Ordrebaseret industri ialt
Ordretilgang og ordreserve.
Verdiindekser. Sesongjustert og glattet. 2005=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 2.2 Ordre (kvartal). Bygg og anlegg ialt
Ordretilgang og ordreserve.
Verdiindekser. 2005=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

3.1. Arbeidsmarked. 1000 personer og prosent. Sesongjustert

	Arbeidskraftundersøkelsen ¹					NAV				Sykefravær- statistikk
	Sysselsatte	Utførte ukeverk (37,5 timer)	Arbeids- styrken	Arbeids- ledige	Arbeids- ledighet. Prosent av arbeids- styrken	Registrerte ledige	Registrerte ledige og personer på tiltak	Tilgang på ledige stillinger	Beholdning av ledige stillinger	Syke- fravær- prosent ²
2008	2 524	1 951	2 591	67	2,6	42,5	53,4	29,7	26,6	7,0
2009	2 508	1 884	2 590	82	3,2	69,3	86,9	21,6	23,8	7,5
2010	2 508	1 897	2 602	94	3,6	74,6	91,3	19,6	24,3	6,8
2011	2 543	1 942	2 629	86	3,3	69,4	84,4	20,6	26,7	6,7
2012	2 591	1 980	2 677	86	3,2	65,7	82,5	19,6	..	6,5
2011										
November	2 564	1 982	2 652	89	3,3	66,9	84,1	23,8	27,7	6,5
Desember	2 571	1 976	2 658	88	3,3	67,5	84,2	18,7	27,0	6,5
2012										
Januar	2 580	1 978	2 667	87	3,2	65,3	82,6	21,7	..	6,9
Februar	2 583	1 968	2 667	85	3,2	65,4	82,4	19,4	..	6,9
Mars	2 586	1 982	2 668	82	3,1	64,8	81,4	19,5	..	6,9
April	2 595	1 986	2 676	81	3,0	65,0	81,7	17,1	..	6,0
Mai	2 596	1 987	2 677	81	3,0	65,5	81,8	22,0	..	6,0
Juni	2 589	1 983	2 672	83	3,1	66,6	83,8	18,1	..	6,0
Juli	2 588	1 986	2 670	82	3,1	66,9	84,4	22,7	..	6,3
August	2 595	2 000	2 678	84	3,1	65,7	82,6	17,3	..	6,3
September	2 604	1 988	2 688	84	3,1	65,6	82,7	18,9	..	6,3
Oktober	2 603	1 987	2 691	88	3,3	65,1	82,0	21,6	..	6,7
November	2 592	1 966	2 686	94	3,5	65,5	82,2	17,8	..	6,7
Desember	2 593	1 983	2 689	96	3,6	66,1	82,5	19,5	..	6,7
2013										
Januar	2 592	1 978	2 689	98	3,6	65,6	81,4	19,8	..	..
Februar	2 598	1 984	2 694	96	3,6	66,1	81,7	19,9	..	..
Mars	2 595	1 970	2 695	100	3,7	67,2	82,4	13,1	..	..
April	..	..	..	..	..	67,2	83,4	27,4	..	..

¹ Tre måneders glidende sentrert gjennomsnitt. Tallene for februar, mai, august og november gir gjennomsnittet for henholdsvis 1., 2., 3. og 4. kvartal.

² Egen- og legemeldte sykefraværsværk som prosent av avtalte dagsverk, kvartalstall.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og NAV.

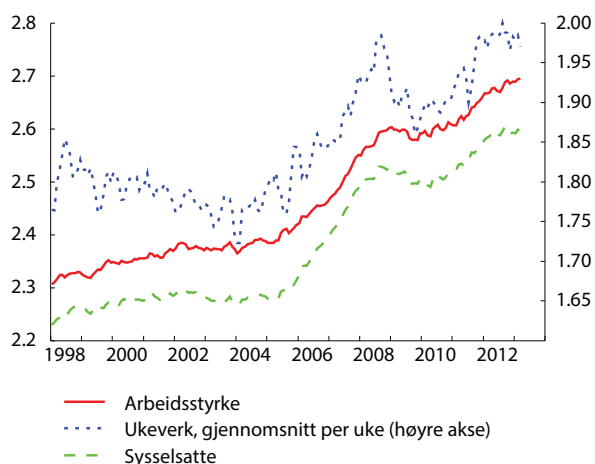
4.1. Produksjon. Sesongjusterte volumindekser. 2005=100

	Etter næring				Etter sluttanvendelse			
	Total indeks ¹	Utvinning og utvinnings- tjenester	Industri	Kraft- forsyning	Innsats- varer	Investerings- varer	Konsum- varer	Energi- varer
2008	97,1	90,2	114,7	103,7	107,7	142,2	100,8	91,1
2009	93,3	87,6	107,6	95,8	99,9	144,7	94,4	87,6
2010	88,1	80,2	110,4	91,0	105,2	143,7	95,9	79,7
2011	83,7	73,6	112,0	93,7	111,4	149,7	93,6	73,1
2012	85,2	73,5	114,5	108,6	112,8	162,7	95,4	73,8
2011								
November	86,5	74,9	113,3	102,7	114,4	156,1	91,9	74,7
Desember	83,7	72,6	113,1	90,0	113,2	158,1	91,7	72,8
2012								
Januar	87,5	74,8	114,2	105,9	116,2	158,9	92,9	75,7
Februar	87,9	74,9	113,3	112,8	117,4	157,4	92,2	75,7
Mars	87,2	74,4	113,3	109,5	110,3	158,8	94,3	74,6
April	89,3	75,7	114,4	120,5	110,4	155,4	95,3	77,0
Mai	90,1	76,8	115,2	121,6	113,5	162,4	96,1	74,8
Juni	90,5	77,8	116,2	115,6	112,5	165,3	97,5	77,9
Juli	87,4	73,7	116,7	108,8	113,0	165,1	97,4	73,0
August	87,5	73,1	117,8	112,0	115,7	168,2	98,8	72,5
September	82,6	66,8	116,7	105,8	113,6	168,3	95,5	65,4
Oktober	86,4	73,3	116,2	99,1	116,2	169,3	95,0	71,4
November	83,4	69,0	116,1	97,0	113,2	170,1	96,4	68,1
Desember	84,4	69,7	116,5	102,6	113,9	170,8	96,6	70,1
2013								
Januar	80,4	68,4	117,0	101,0	116,2	172,0	94,4	67,6
Februar	78,8	66,0	118,0	99,9	114,3	176,5	95,3	65,3
Mars	79,6	66,8	117,2	106,8	117,7	175,9	95,7	68,2

¹ Olje- og gassutvinning, industri, bergverk og kraftforsyning.

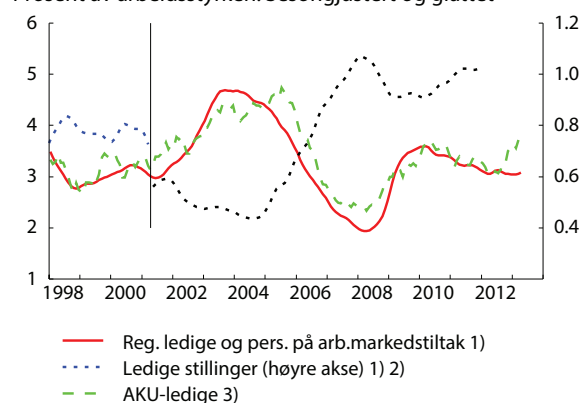
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 3.1 Arbeidsstyrke, sysselsatte og ukeverk
Millioner. Sesongjusterte og glattede månedstall.

Kilde: Arbeidskraftundersøkelsen, Statistisk sentralbyrå.

Fig. 3.2 Arbeidsledige og beholdning av ledige
stillinger, månedstall
Prosent av arbeidsstyrken. Sesongjustert og glattet

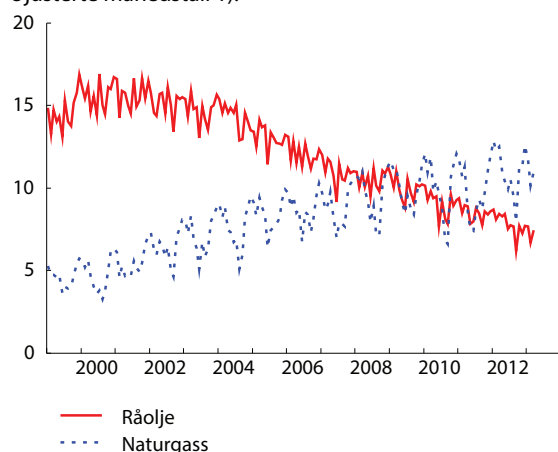
1) Justert bakover for brudd i serien fra januar 99.

2) Brudd i serien fom. mai 2001.

3) Brudd i serien fom. 2006.

Kilde: NAV og Statistisk sentralbyrå.

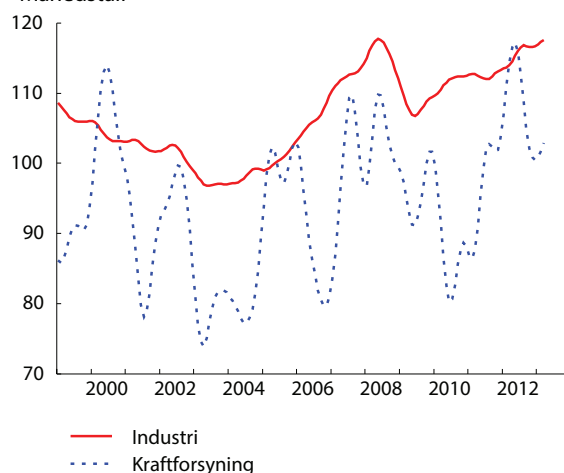
Fig. 4.1 Produksjon: Olje og naturgass
Råolje (mill Sm3) og naturgass (mrd. Sm3)
Ujusterte månedstall 1).

1) Brudd i seriene fra og med 2004.

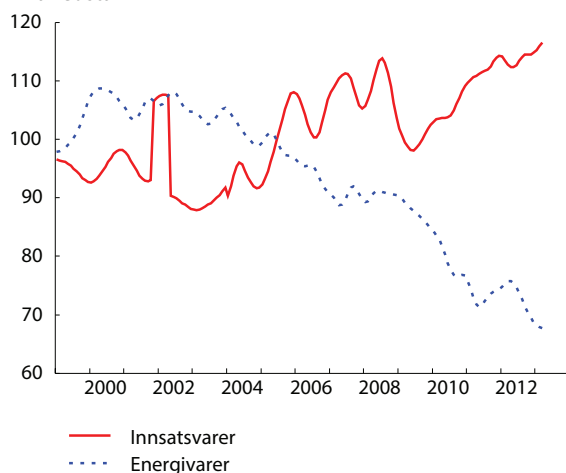
Kilde: Oljedirektoratet.

Fig. 4.2 Produksjon: Industri og kraftforsyning
Sesongjusterte og glattede volumindekser. 2005=100
Månedstall

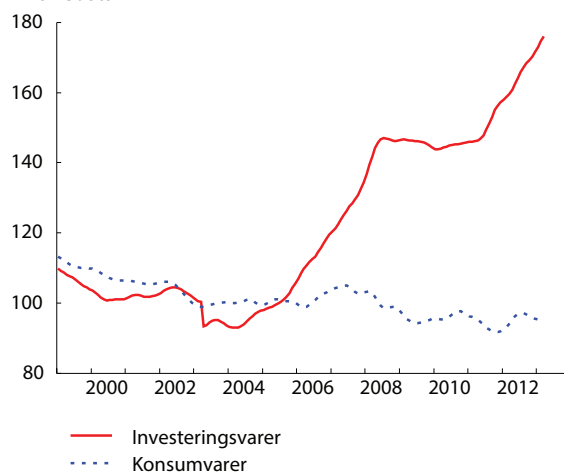
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 4.3 Produksjon: Innsatsvarer og energivarer
Sesongjusterte og glattede volumindekser. 2005=100
Månedstall

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 4.4 Produksjon: Investerings- og konsumvarer
Sesongjusterte og glattede volumindekser. 2005=100
Månedstall

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

4.2. Produksjon og omsetning. Indekser

	Bygge- og anleggsproduksjon. Volum						Næringslivstjenester og omsetning og drift av fast eiendom. Verdi			Hotellomsetning. Verdi
	I alt		Bygg i alt		Anlegg		Omsetning og drift av fast eiendom. Nivå	Faglig, vitenskaplig og teknisk tjenesteyting. Nivå	Forretningsmessig tjenesteyting. Nivå	Nivå
	Sesongjustert nivå	Trend. Endring fra forrige periode. Årlig rate. Prosent	Sesongjustert nivå	Trend. Endring fra forrige periode. Årlig rate. Prosent	Sesongjustert nivå	Trend. Endring fra forrige periode. Årlig rate. Prosent				
	2005=100						2005=100			1992=100
2010	104,2	0,1	104,5	0,4	101,9	-1,5	187,7	161,7	158,9	229,1
2011	107,4	3,0	105,2	0,7	113,6	11,1	196,7	168,1	178,4	244,2
2012	115,4	7,6	110,2	4,8	132,5	17,5	208,5	186,5	193,9	255,6
2010										
4. kvartal	106,2	2,7	105,1	2,2	110,4	3,7	196,7	186,2	171,4	204,9
2011										
1. kvartal	102,2	4,4	103,1	4,2	98,2	4,6	190,6	155,6	161,5	220,8
2. kvartal	101,4	0,2	100,2	-1,9	105,5	7,8	195,5	170,6	175,0	249,1
3. kvartal	96,2	1,6	92,6	-1,4	108,9	11,3	197,2	147,8	184,3	284,0
4. kvartal	112,5	5,9	106,9	1,7	133,0	20,5	203,5	198,1	192,3	222,3
2012										
1. kvartal	112,4	10,0	109,0	5,7	124,7	27,0	207,3	171,8	176,9	236,4
2. kvartal	110,5	9,0	106,2	6,0	126,0	19,4	208,6	183,8	189,9	256,9
3. kvartal	103,4	7,5	96,5	4,2	128,5	18,0	209,5	164,4	201,2	296,7
4. kvartal	116,8	3,8	110,2	3,1	140,8	5,9	208,4	225,9	207,2	232,3
2013										
4. kvartal	112,5	0,1	107,5	-1,4	130,8	4,9	.	.	.	227,4

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

5.1. Antatte og utførte investeringer ifølge SSBs investeringsstatistikk.¹ Mrd. kroner

	Industri		Kraftforsyning		Antatte i alt	Oljeverksamhet (ujustert)				
	Antatte, sesongjust.	Utførte, ujustert	Utførte, sesongjust.	Utførte		Utførte				
						I alt	Leting	Utbygging	Felt i drift	Rørtransport
2010	.	18,0	18,0	14,6	.	124,9	25,5	30,4	62,2	0,6
2011	.	18,8	18,8	16,9	.	145,5	27,1	37,5	75,5	0,5
2012	.	19,5	19,5	19,2	.	172,1	27,0	52,0	89,0	0,3
2011										
1. kvartal	5,1	3,6	4,5	2,9	35,3	31,8	6,1	7,2	16,8	0,2
2. kvartal	5,3	4,6	4,6	4,4	38,7	34,6	6,3	9,2	17,6	0,1
3. kvartal	5,6	4,5	4,8	4,2	40,4	38,8	8,1	10,2	19,3	0,1
4. kvartal	5,5	6,2	4,8	5,4	47,1	40,3	6,5	10,8	21,8	0,1
2012										
1. kvartal	5,7	4,0	5,0	3,4	46,9	38,4	6,6	10,5	20,5	0,1
2. kvartal	5,5	5,1	5,1	4,5	48,3	43,0	6,4	12,4	23,2	0,0
3. kvartal	5,2	4,1	4,4	4,9	50,0	43,2	6,0	13,7	22,2	0,1
4. kvartal	5,2	6,3	4,9	6,4	55,8	47,5	7,9	15,4	23,2	0,1
2013										
1. kvartal	4,9	.	.	.	49,4	.	.	.	.	.

¹ Tallene for antatte og utførte investeringer i et kvartal er hentet fra henholdsvis investeringsundersøkelsen forrige og samme kvartal.

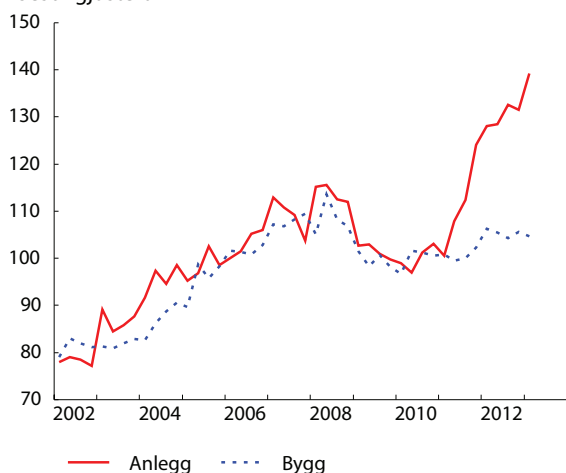
Kilde: Statistisk sentralbyrå

5.2. Investeringer. Mrd. kroner. Næringsens samlede årsanslag for investeringsåret (år t) gitt på ulike tidspunkter i året før investeringsåret (t-1), i investeringsåret (t) og året etter investeringsåret (t+1)

	Industri og bergverksdrift				Kraftforsyning				Oljeverksamhet			
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013
År t-1												
2. kvartal	18,1	15,7	16,0	15,3	14,0	19,0	19,6	21,1	136,1	146,3	143,2	194,3
3. kvartal	18,3	16,4	17,3	16,3	15,4	20,1	20,7	21,4	145,4	149,0	172,0	204,0
4. kvartal	18,7	18,9	18,4	17,0	16,3	18,4	20,0	20,3	138,5	150,8	184,6	207,8
År t												
1. kvartal	20,7	20,2	19,8	18,7	14,5	18,9	22,3	22,2	135,6	141,1	186,0	198,7
2. kvartal	19,6	19,8	21,0	..	14,7	18,7	21,7	..	139,6	144,4	186,7	..
3. kvartal	20,5	20,9	21,2	..	15,1	19,0	20,9	..	139,4	151,7	184,9	..
4. kvartal	20,0	20,1	20,5	..	14,5	17,3	19,4	..	133,0	152,6	180,6	..
År t+1												
1. kvartal	19,7	20,1	20,8	..	14,6	16,9	19,2	..	125,4	146,0	172,5	..

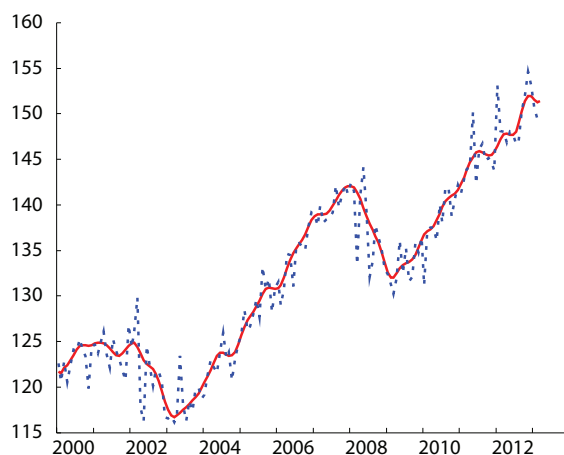
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 4.5 Produksjonsindeks for bygg og anlegg
Kvartalsvis volumindeks. 2005=100.
Sesongjustert

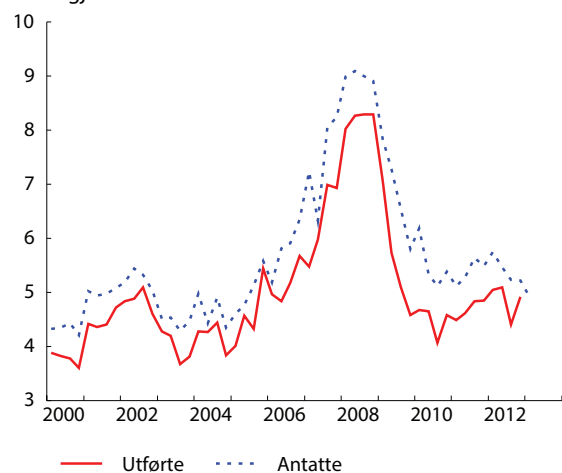
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 4.6 Hotellovernattinger
Månedsindeks. 1992=100. Sesongjustert og trend

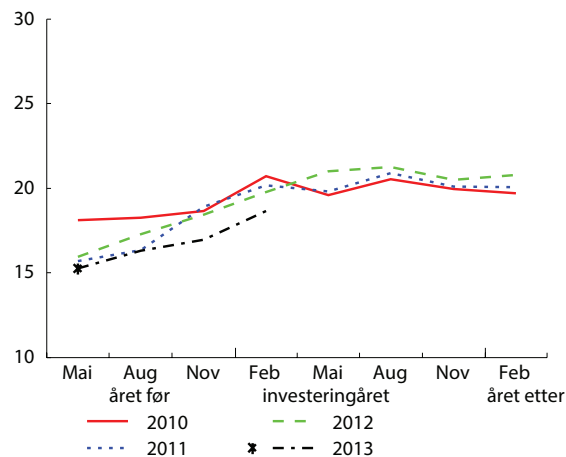
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 5.1 Investeringer: Industri
Antatte og utførte per kvartal. Milliarder kroner.
Sesongjustert

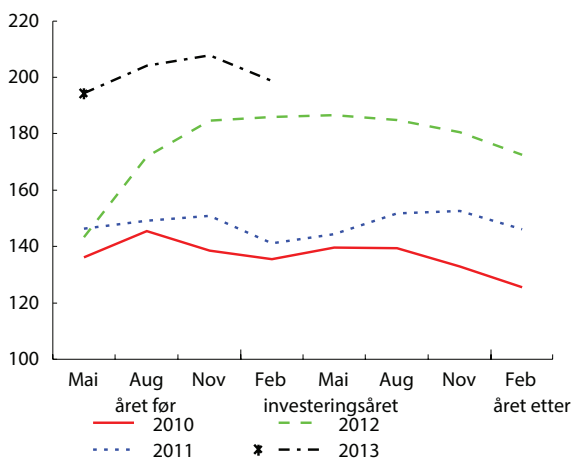
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Fig. 5.2 Investeringer: Industri og bergverksdrift
Årsanslag gitt på ulike tidspunkter. 2010-2013
Milliarder kroner

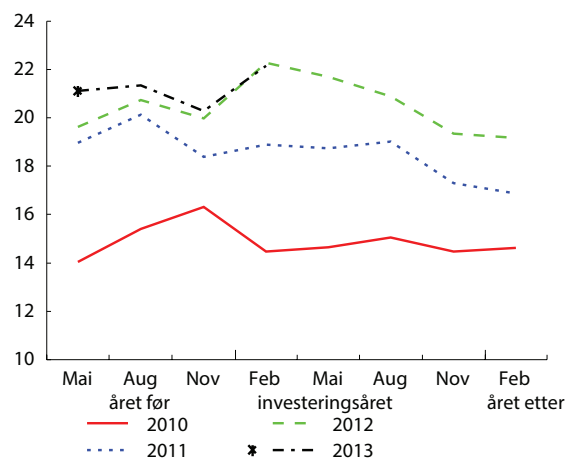
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 5.3 Investeringer: Oljevirkksomhet
Årsanslag gitt på ulike tidspunkter. 2009-2012
Milliarder kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 5.4 Investeringer: Kraftforsyning
Årsanslag gitt på ulike tidspunkter. 2010-2013
Milliarder kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

5.3. Igangsetting av nye bygg og bygg under arbeid

	Bygg satt igang				Bygg under arbeid. Bruksareal. 1000 kvm. Utgangen av perioden		
	Antall boliger		Bolig bruksareal. 1000 kvm.		Andre bygg. Bruksareal. 1000 kvm. Trend ¹	Boliger. Trend	Andre bygg. Trend
	Sesongjustert nivå	Trend. Endring fra forrige periode. Årlig rate. Prosent	Sesongjustert nivå	Trend. Endring fra forrige periode. Årlig rate. Prosent			
2009	19 748	-24,0	2 749	-19,0	5 043	4 723	8 948
2010	21 145	7,0	3 059	11,0	5 727	5 112	10 227
2011	27 735	31,0	3 805	24,0	5 491	5 796	9 687
2012	30 189	9,0	4 039	6,0	5 505	5 966	9 483
2011							
November	2 037	5,9	281	-2,4	404	5 798	9 484
Desember	2 257	26,0	300	12,2	411	5 829	9 469
2012							
Januar	1 985	46,1	278	27,0	420	5 855	9 416
Februar	1 836	60,4	286	38,4	429	5 876	9 367
Mars	2 549	64,8	304	44,2	436	5 894	9 355
April	2 349	60,0	320	44,2	440	5 911	9 380
Mai	2 683	49,4	357	39,6	438	5 929	9 424
Juni	3 011	34,7	374	32,2	432	5 951	9 470
Juli	2 825	19,2	352	21,8	420	5 976	9 510
August	2 778	6,4	367	13,5	405	6 002	9 545
September	2 969	-3,1	385	6,7	386	6 024	9 569
Oktober	2 343	-10,2	317	1,0	367	6 042	9 578
November	2 366	-12,7	322	-0,3	348	6 059	9 582
Desember	2 742	-12,4	375	0,0	331	6 073	9 598
2013							
Januar	2 364	-11,7	343	1,0	315	..	..
Februar	2 882	-16,7	365	-0,7	300	..	..
Mars	2 335	-12,4	355	-4,3	284	..	..

¹ Tallene omfatter ikke bygg til jordbruk, skogbruk og fiske.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

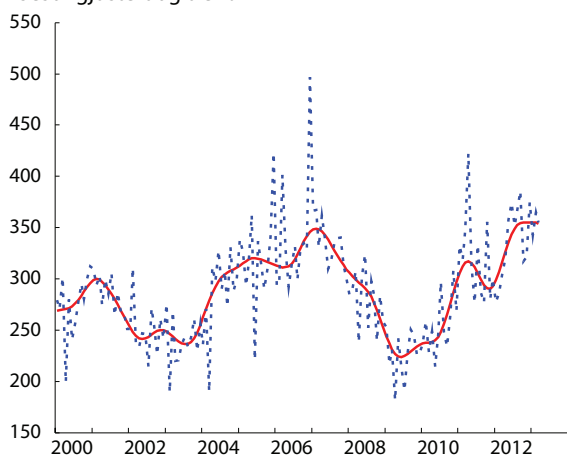
6.1. Forbruksindikatorer

	Detaljomsætningsvolum		Varekonsumindeks ¹		Førstegangsregistrerte personbiler		Hotellovernattinger, ferie og fritid	
	Sesongjustert indeks	Trend. Prosent endring fra forrige periode. Årlig rate	Sesongjustert indeks	Trend. Prosent endring fra forrige periode. Årlig rate	Sesongjustert nivå. 1000 biler	Trend. Prosent endring fra forrige periode. Årlig rate	Sesongjustert nivå. 1000 overnattinger	Trend. Prosent endring fra forrige periode. Årlig rate
	2005=100		2005=100					
2008	114,7	2,2	113,6	1,4	11,5	-14,6	8 358,0	-3,1
2009	115,4	0,4	113,3	-0,4	10,5	-4,4	8 355,0	2,0
2010	117,3	1,7	119,3	5,3	13,3	30,5	8 911,0	7,6
2011	119,7	2,2	121,0	1,6	14,1	6,2	9 382,0	4,9
2012	..	3,2	123,8	2,5	14,3	2,0	9 568,0	3,8
2011								
Desember	120,8	3,9	122,1	2,6	14,4	5,1	744,0	-1,5
2012								
Januar	122,3	4,3	122,1	3,2	14,1	0,8	806,0	-1,5
Februar	123,0	4,9	123,2	3,9	14,1	-0,7	794,0	0,0
Mars	123,9	5,0	122,7	3,9	15,0	-0,3	791,0	1,5
April	123,6	4,2	124,5	3,4	14,1	0,8	770,0	1,5
Mai	125,7	2,9	125,7	2,5	14,7	3,3	874,0	3,1
Juni	123,8	1,1	124,0	1,4	14,1	4,4	786,0	3,1
Juli	123,9	-0,3	124,2	0,6	14,4	3,2	790,0	4,7
August	123,8	-0,9	124,4	0,3	14,5	1,8	770,0	3,1
September	124,6	-0,5	125,9	0,8	14,6	2,4	799,0	1,5
Oktober	123,3	1,0	124,7	1,9	14,6	3,1	803,0	1,5
November	123,8	-1,3	124,9	2,9	14,3	3,8	830,0	1,5
Desember	124,1	4,8	125,3	4,0	13,0	6,4	811,0	-1,5
2013								
Januar	125,4	5,9	126,2	3,7	15,0	9,5	788,0	-1,5
Februar	126,1	6,0	127,3	6,4	15,6	14,6	785,0	-3,0
Mars	126,4	5,3	127,4	6,6	14,7	17,5	725,0	-3,0
April	..	..	..	..	15,4	16,7	..	..

¹ Indikatoren bygger på informasjon om detaljomsætningsvolum, førstegangsregistrering av personbiler (antall) og volumindikatorer for omsetning av tobakk, øl, mineralvann, elektrisk kraft, bensin, brensel og fjernvarme. Vektene er hentet fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR).

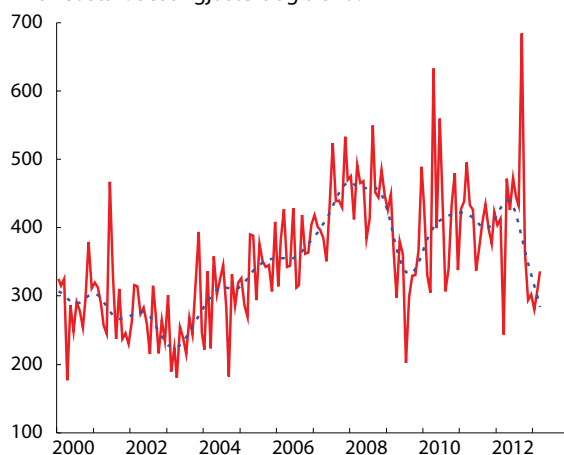
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 5.5 Bygg satt igang. Boliger
Bruksareal. 1000 kvm. månedstall
Sesongjustert og trend

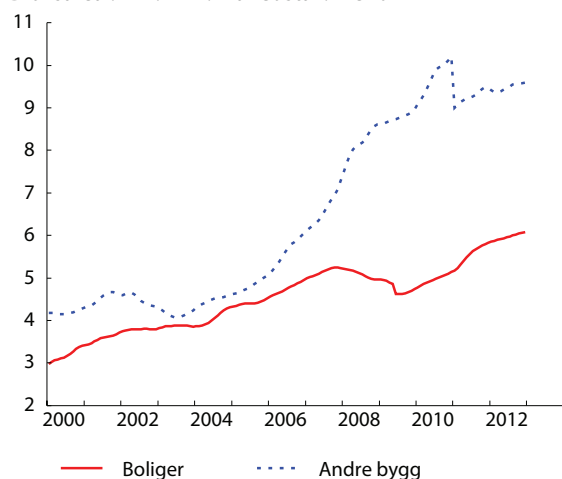
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 5.6 Bygg satt igang. Driftsbygg
Bruksareal. 1000 kvm.
Månedstall. Sesongjustert og trend.

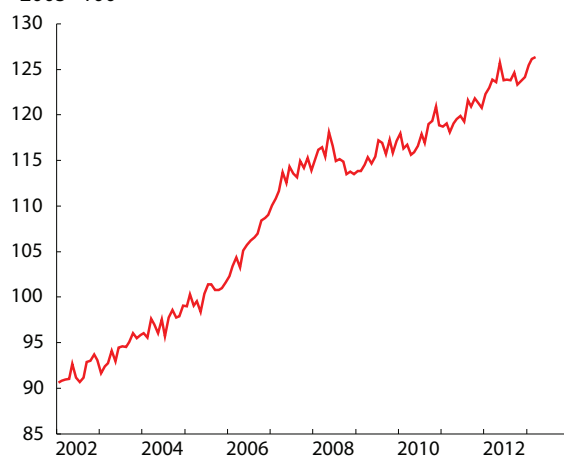
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 5.7 Bygg under arbeid
Bruksareal. Mill. kvm. Månedstall. Trend

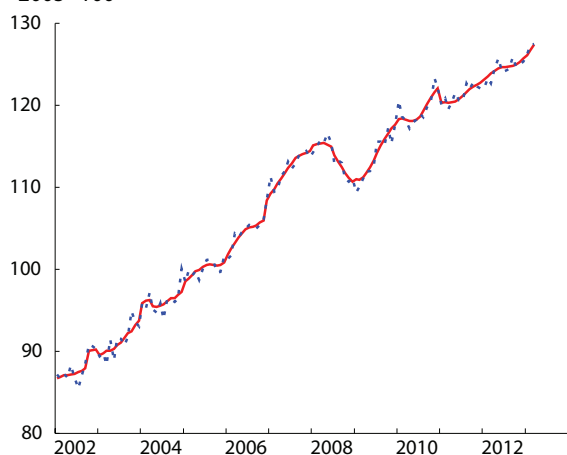
1) Brudd i statistikken for andre bygg fom. 2011.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 6.1 Detaljomsetning
Volumindeks. Månedstall. Sesongjustert
2005=100

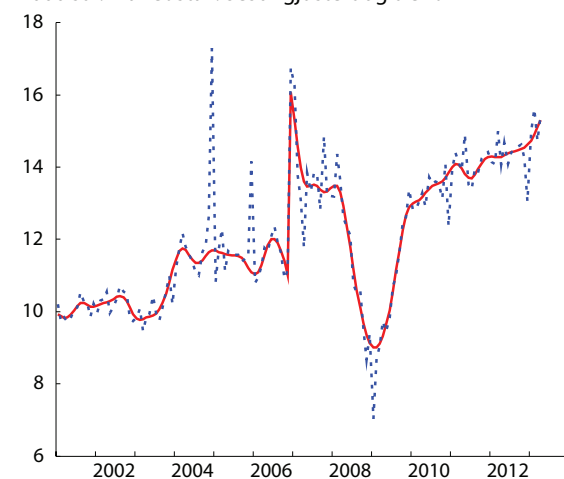
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 6.2 Varekonsumindeks
Volum. Månedstall. Sesongjustert og trend
2005=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 6.3 Førstegangsregistrerte personbiler
1000 stk. Månedstall. Sesongjustert og trend

Kilde: Vegdirektoratet og Statistisk sentralbyrå.

7.1. Pris- og kostnadsindekser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før

	Konsumprisindeks (KPI)		KPI ekskl. energiprodukter		KPI-JAE ¹	Harmonisert konsumprisindeks		Førstegangsomsetning innenlands		Byggekostnadsindeks for boliger	
	Nivå	Endring	Nivå	Endring		Norge	Euroomr.	Nivå	Endring	Nivå	Endring
	1998=100		1998=100			Endring	Endring	2000=100		2000=100	
2008	123,1	3,8	118,2	2,5	2,6	3,4	3,3	130,3	9,0	139,9	5,7
2009	125,7	2,1	121,4	2,7	2,6	2,3	0,3	130,1	-0,2	143,2	2,3
2010	128,8	2,5	123,1	1,4	1,4	2,4	1,6	137,8	5,9	147,7	3,2
2011	130,4	1,2	124,4	1,1	0,9	1,2	2,7	144,8	5,1	153,1	3,6
2012	131,4	0,8	126,2	1,4	1,2	0,4	2,5	144,3	-0,4	157,9	3,1
2011											
November	130,5	1,2	125,0	1,2	1,0	1,2	3,0	144,2	2,9	155,1	3,5
Desember	130,6	0,2	125,2	1,2	1,0	-0,1	2,7	143,3	-0,4	155,2	3,5
2012											
Januar	130,4	0,5	124,7	1,5	1,3	0,3	2,7	144,6	-0,1	155,7	3,3
Februar	131,7	1,2	125,6	1,5	1,3	1,0	2,7	146,5	0,5	156,2	3,3
Mars	131,6	0,8	126,0	1,6	1,5	0,5	2,7	145,3	-1,2	156,7	3,2
April	131,7	0,3	126,2	1,0	0,7	-0,1	2,6	145,3	-0,9	157,1	3,2
Mai	131,7	0,5	126,6	1,5	1,4	0,2	2,4	144,0	-1,6	157,5	2,9
Juni	131,1	0,5	126,2	1,4	1,2	0,0	2,4	142,9	-1,6	157,6	2,8
Juli	130,5	0,2	126,3	1,5	1,3	-0,2	2,4	142,2	-1,7	157,8	2,9
August	130,0	0,5	125,4	1,4	1,2	0,0	2,6	143,5	0,1	158,5	3,3
September	131,2	0,5	126,7	1,3	1,1	0,1	2,6	143,2	-0,1	158,6	3,3
Oktober	131,9	1,1	126,7	1,3	1,1	0,8	2,5	144,1	0,5	159,0	3,0
November	132,0	1,1	126,8	1,4	1,3	0,9	2,2	144,6	0,3	159,8	3,0
Desember	132,4	1,4	126,6	1,1	1,1	1,1	2,2	145,1	1,3	159,8	3,0
2013											
Januar	132,1	1,3	126,1	1,1	1,2	1,2	2,0	145,4	0,6	160,5	3,1
Februar	133,0	1,0	126,9	1,0	1,1	0,6	1,9	145,5	-0,7	161,0	3,1
Mars	133,4	1,4	127,2	1,0	0,9	1,1	1,7	146,2	0,6	161,0	2,7
April	134,2	1,9	127,9	1,3	1,5	1,8	1,2	145,7	0,3	161,3	2,7

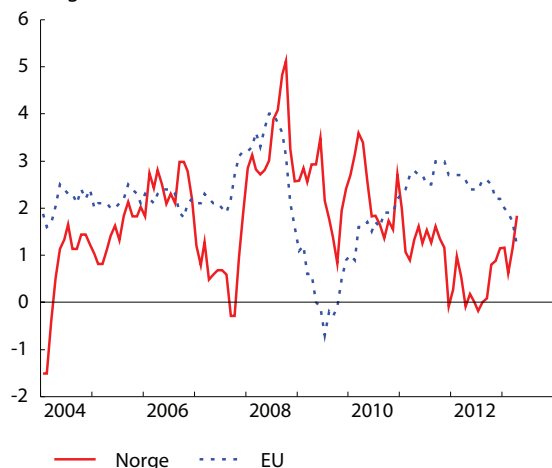
¹ Justert for avgiftsendringer og uten energivarer.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

7.2. Produktpriser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før der det framgår

	Produsentprisindeks ¹ . Industri		Elektrisk kraft, systempris. Øre pr. kWh	Spotpriser			Eksportprisindeks, treforedlingsprodukter. 2000=100	Eksportpris, laks. Nivå. NOK pr. kg
	Nivå. 2000=100	Endring		Brent Blend. NOK pr. fat	Brent Blend. USD pr. fat	Aluminium. NOK pr. tonn		
2007	127,9	5,9	22,4	422,5	72,7	12 847,9	136,8	26,6
2008	135,9	6,3	36,9	536,4	98,4	12 322,5	137,1	27,0
2009	136,0	0,2	30,7	388,1	62,6	8 995,0	154,0	30,9
2010	145,0	6,6	42,5	484,3	80,3	12 510,6	174,4	37,3
2011	155,7	7,5	36,7	620,5	110,9	12 662,5	221,3	33,0
2012	157,8	1,3	23,4	648,7	111,7	11 726,8	208,7	27,6
2011								
November	155,2	5,1	32,0	634,5	110,5	11 403,5	221,1	25,1
Desember	155,0	3,1	26,1	634,5	107,7	11 412,0	225,7	26,9
2012								
Januar	157,0	3,3	28,6	662,3	111,5	12 708,6	225,8	25,7
Februar	157,9	2,4	37,2	679,2	119,1	12 641,2	221,7	28,1
Mars	159,6	1,7	22,0	710,1	124,5	12 449,9	209,9	28,1
April	160,5	1,3	24,0	692,4	120,5	11 730,4	206,9	29,2
Mai	158,4	0,6	21,6	652,6	110,3	11 793,9	224,8	29,6
Juni	156,9	0,4	18,9	576,3	95,9	11 374,6	221,3	26,8
Juli	157,6	0,6	10,3	622,4	102,7	11 405,7	222,2	27,0
August	158,0	1,7	17,3	664,8	112,7	10 893,0	207,8	28,0
September	158,9	2,1	18,8	649,5	113,0	11 755,0	200,2	26,3
Oktober	157,4	1,3	25,7	636,7	111,5	11 170,6	189,8	25,7
November	156,0	0,5	25,1	625,8	109,5	11 134,0	188,5	27,0
Desember	155,3	0,2	31,6	612,6	109,2	11 694,5	186,3	30,1
2013								
Januar	155,1	-1,2	30,6	623,4	112,3	11 376,9	205,0	34,7
Februar	156,1	-1,1	29,5	645,9	116,1	11 369,9	203,7	36,4
Mars	157,7	-1,2	33,6	633,6	109,6	11 026,4	204,2	37,6
April	156,7	-2,4	34,6	599,1	103,4	10 786,0	..	42,0

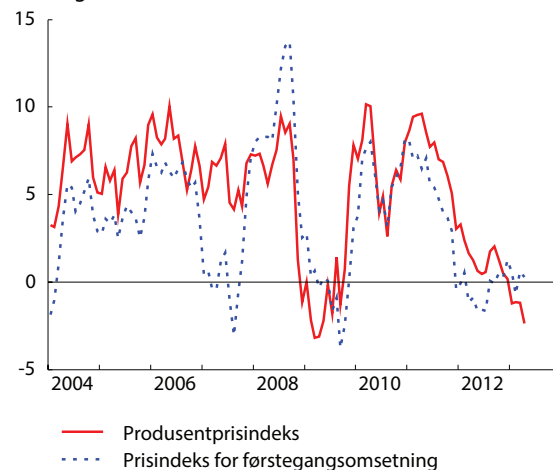
¹ I motsetning til den ordinære produsentprisindeksen, kan denne revideres i etterkant. Den helt korrekte betegnelsen på denne statistikken er vareprisindeksen.
Kilde: Statistisk sentralbyrå og Reuters EcoWin.

Fig. 7.1 Harmonisert konsumprisindeks
Norge og EU
Endring fra samme måned året før. Prosent

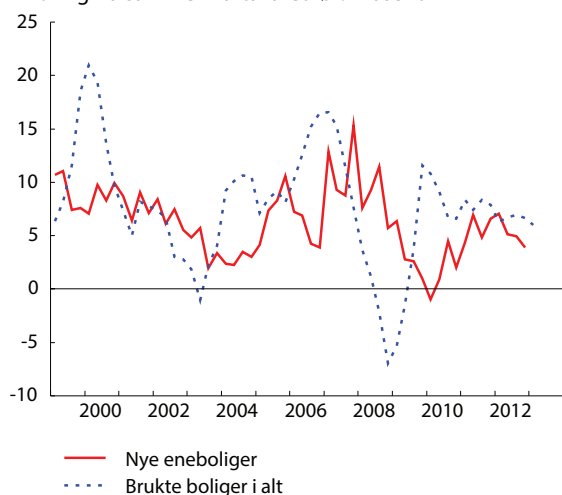
Kilde: Eurostat.

Fig. 7.2 Produsentprisindeks for industri og
prisindeks for førstegangsomsetning innenlands
Endring fra samme måned året før. Prosent

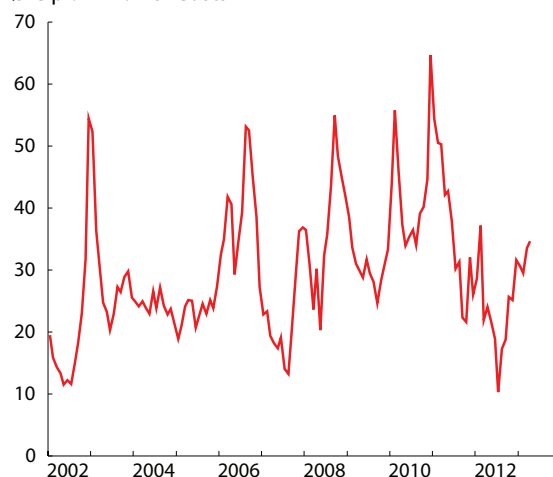
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 7.3 Boligpriser
Endring fra samme kvartal året før. Prosent

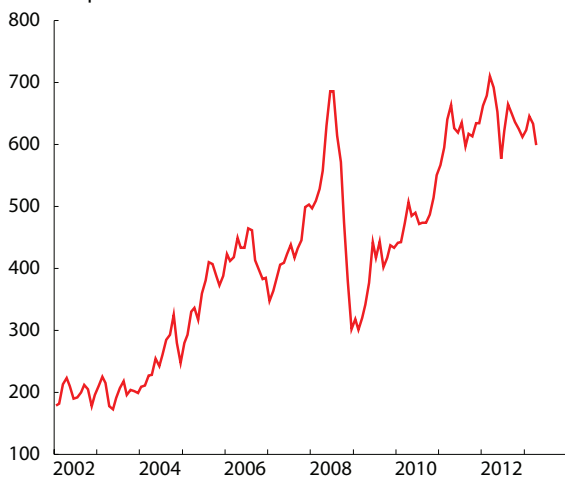
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 7.4 Spotpris elektrisk kraft, systempris
Øre pr. kWh. Månedstall

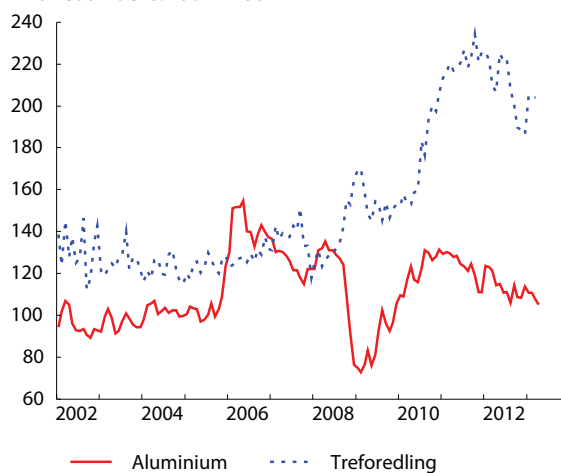
Kilde: Nord Pool.

Fig. 7.5 Spotpris råolje, Brent Blend
Kroner pr. fat. Månedstall

Kilde: Reuters EcoWin.

Fig. 7.6 Spotpris aluminium og eksportpris for
treforedlingsprodukter
Månedsindeks. 1994=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

7.3. Prisindekser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før

	Engroshandel		Nye eneboliger		Boligpriser (brukte boliger)							
	Nivå	Endring	Nivå	Endring	Alle boligtyper		Enebolig		Småhus		Blokkleilighet	
					Nivå	Endring	Nivå	Endring	Nivå	Endring	Nivå	Endring
	2005=100		2000=100		2005=100		2005=100		2005=100		2005=100	
2009	113,7	-0,5	174,4	3,2	129,1	2,2	130,1	1,5	129,4	1,9	126,3	4,6
2010	118,8	4,4	177,2	1,6	139,7	8,3	140,6	8,1	141,6	9,5	135,6	7,4
2011	126,6	6,6	187,3	5,7	150,9	8,0	150,6	7,2	152,9	8,0	149,4	10,2
2012	128,9	1,9	197,1	5,3	160,9	6,7	159,5	5,9	162,6	6,4	162,8	9,0
2010												
4. kvartal	120,7	5,2	178,6	2,0	140,5	6,6	140,5	6,4	143,3	7,7	137,5	5,4
2011												
1. kvartal	126,2	8,4	179,6	4,4	147,7	8,4	147,5	7,5	150,4	9,1	145,3	9,7
2. kvartal	127,9	8,0	187,9	6,9	151,8	7,4	152,8	6,5	152,9	7,8	148,1	9,5
3. kvartal	125,6	5,1	191,1	4,8	152,3	8,3	151,7	7,6	154,1	7,7	152,0	10,9
4. kvartal	126,6	4,9	190,4	6,6	151,6	7,9	150,5	7,1	154,0	7,5	152,2	10,7
2012												
1. kvartal	128,4	1,7	192,3	7,1	157,0	6,3	155,5	5,4	160,0	6,4	157,7	8,5
2. kvartal	128,9	0,8	197,5	5,1	162,0	6,7	161,6	5,8	163,1	6,7	161,6	9,1
3. kvartal	129,9	3,4	200,6	5,0	162,9	7,0	161,4	6,4	163,6	6,2	166,2	9,3
4. kvartal	128,5	1,5	197,8	3,9	161,7	6,7	159,4	5,9	163,8	6,4	165,7	8,9
2013												
1. kvartal	129,7	1,0	.	.	166,4	6,0	163,8	5,3	169,1	5,7	170,5	8,1

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

7.4. Månedsførtjeneste og avtalt lønn. Indeks. 2005=100

	Månedsførtjeneste ialt ¹					Avtalt lønn ²				
	Industri	Olje- og gassutvinning og bergverksdrift	Bygge- og anleggsvirksomhet	Samferdsel	Forretningsmessig tj. yting og eienomsdrift	Industri	Olje- og gassutvinning og bergverksdrift	Bygge- og anleggsvirksomhet	Samferdsel	Forretningsmessig tj. yting og eienomsdrift
2010										
3. kvartal	125,8	125,6	121,6	126,4	124,0	125,7	128,2	124,3	127,8	124,4
4. kvartal	127,2	125,7	123,7	126,3	122,4	126,9	129,8	125,2	128,7	125,9
2011										
1. kvartal	132,8	140,0	124,7	129,0	129,1	127,1	129,8	125,9	129,4	126,9
2. kvartal	130,5	129,8	126,2	128,2	127,1	128,6	131,5	126,9	129,5	127,9
3. kvartal	132,6	131,5	125,1	130,9	127,8	131,9	134,1	129,1	132,3	128,0
4. kvartal	132,3	125,8	125,3	132,1	125,1	133,7	135,2	129,6	133,7	129,7
2012										
1. kvartal	138,9	150,5	128,6	133,3	130,8	134,6	136,2	130,7	133,7	130,1
2. kvartal	137,6	133,9	131,3	134,6	132,6	134,7	137,8	131,7	133,8	130,3
3. kvartal	135,7	127,2	129,3	133,4	126,8	136,6	137,6	133,2	136,7	130,4
4. kvartal	139,4	135,3	131,4	135,3	130,0	138,9	141,9	133,9	138,0	132,0

¹ Månedslønn omfatter avtalt månedslønn, uregelmessige tillegg og bonus. ² Avtalt lønn ved utgangen av kvartalet.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

8.1. Utvalgte norske rentesatser. Prosent

	Utlånsrente ¹				Innskuddsrente ²	NOK 3mnd eurorente ³	Effektiv rente på statsobligasjoner ³		
	Bankutlån i alt	Statlige låneinstitutter	Forsikrings-selskap	Kredittforetak	Bankinnskudd i alt		3 år	5 år	10 år
2009	4,9	4,0	4,2	4,0	2,4	2,3	2,7	3,3	4,0
2010	4,5	2,8	3,8	3,5	2,1	2,4	2,5	2,8	3,5
2011	4,7	2,9	4,0	3,7	2,4	2,8	2,2	2,6	3,1
2012	4,8	2,7	3,9	3,7	2,4	2,1	1,4	1,6	2,1
2011									
1. kvartal	4,6	2,8	3,9	3,5	2,3	2,5	2,8	3,2	3,8
2. kvartal	4,7	2,8	4,0	3,6	2,3	2,6	2,7	3,0	3,5
3. kvartal	4,9	2,8	4,0	3,8	2,5	2,9	2,0	2,2	2,7
4. kvartal	5,0	2,9	4,0	4,0	2,6	3,0	1,6	1,9	2,5
2012									
1. kvartal	4,9	2,8	3,9	3,9	2,5	2,5	1,5	1,8	2,4
2. kvartal	4,8	2,7	3,8	3,7	2,3	2,2	1,4	1,6	2,1
3. kvartal	4,8	2,6	3,8	3,6	2,3	2,0	1,3	1,4	1,9
4. kvartal	4,7	2,5	3,9	3,6	2,3	1,8	1,5	1,6	2,0
2013									
1. kvartal	4,7	2,5	3,8	3,6	2,3	1,8	1,5	1,8	2,3

¹ Gjennomsnittlige (veide) rentesatser inkl. provisjoner på utlån til publikum fra banker og andre finansforetak. Kvartalstall er ved utgangen av perioden, årstall er beregnet som gjennomsnitt over året via tall for gjennomsnittet over kvartalet. ² Gjennomsnittlige (veide) rentesatser på innskudd i banker fra publikum i NOK ved utgangen av kvartalet.³ Gjennomsnitt over perioden.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank.

8.2. Eurorenter og effektiv rente på statsobligasjoner. Prosent

	3 mnd eurorente ¹					Effektiv rente på 10 års statsobligasjon			
	Norge	Euro	USA	Japan	Storbritannia	Norge	Tyskland	USA	Japan
2008	6,08	4,61	3,22	1,10	5,48	4,46	4,00	3,65	1,49
2009	2,30	1,20	0,95	0,56	1,15	4,00	3,27	3,24	1,35
2010	2,37	0,75	0,50	0,31	0,78	3,53	2,78	3,19	1,18
2011	2,75	1,38	0,42	0,35	0,92	3,13	2,65	2,77	1,12
2012	2,13	0,51	0,41	0,21	0,84	2,10	1,57	1,79	0,86
2011									
Desember	2,90	1,43	0,55	0,41	1,09	2,38	2,01	1,97	1,01
2012									
Januar	2,61	1,14	0,48	0,26	1,08	2,22	1,86	1,96	0,98
Februar	2,57	1,02	0,40	0,28	1,02	2,40	1,90	1,97	0,97
Mars	2,31	0,77	0,41	0,19	0,99	2,48	1,88	2,17	1,01
April	2,20	0,68	0,40	0,19	1,03	2,34	1,72	2,05	0,96
Mai	2,20	0,62	0,38	0,19	0,98	2,05	1,47	1,80	0,86
Juni	2,23	0,59	0,43	0,25	0,99	1,94	1,43	1,62	0,84
Juli	2,13	0,41	0,48	0,25	0,84	1,73	1,31	1,53	0,78
August	2,02	0,27	0,45	0,25	0,76	1,92	1,42	1,68	0,81
September	1,85	0,17	0,42	0,21	0,65	2,07	1,54	1,72	0,80
Oktober	1,81	0,14	0,33	0,19	0,57	1,98	1,52	1,74	0,77
November	1,82	0,14	0,35	0,17	0,64	2,01	1,39	1,65	0,74
Desember	1,77	0,12	0,38	0,13	0,59	2,08	1,36	1,72	0,74
2013									
Januar	1,76	0,15	0,38	0,13	0,58	2,31	1,56	1,90	0,78
Februar	1,80	0,17	0,41	0,14	0,60	2,49	1,60	1,98	0,74
Mars	1,76	0,15	0,41	0,12	0,60	2,24	1,40	1,95	0,59
April	1,72	0,16	0,40	0,16	0,60	2,07	1,25	1,76	0,57

¹ Midtrente (bortsett fra for Euro).

Kilde: Norges Bank og Reuters EcoWin.

8.3. Valutakurser, penge- og kredittindikatorer og aksjekursindeks for Oslo Børs

	Valutakurser ¹		Importveid valutakurs (44 land) 1995=100	Industriens effektive valutakurs ² 1990=100	Pengemengdeindikator (M2)		Kredittindikator (K2)		Aksjekursindeks totalt. Oslo Børs. ² 1995=100
	NOK/Euro	NOK/USD			Mrd. kroner. Sesongjustert	Trend. Prosent endring fra forrige periode. Årlig rate	Mrd. kroner. Sesongjustert	Trend. Prosent endring fra forrige periode. Årlig rate	
2008	8,22	5,64	90,79	97,07	1 459,7	9,16	3 147,2	12,97	379,47
2009	8,73	6,28	93,79	99,90	1 511,6	3,58	3 373,2	7,23	285,46
2010	8,01	6,05	90,28	95,74	1 559,4	3,13	3 524,5	4,41	375,10
2011	7,79	5,61	88,07	93,88	1 664,8	6,83	3 740,0	6,12	406,25
2012	7,47	5,82	87,06	92,39	1 733,3	4,07	3 990,6	6,72	422,94
2011									
November	7,79	5,75	88,01	93,78	1 703,1	4,30	3 832,7	8,11	374,11
Desember	7,75	5,88	88,47	94,03	1 703,4	2,83	3 860,6	7,86	375,70
2012									
Januar	7,68	5,95	88,88	94,15	1 708,7	2,35	3 886,4	6,99	395,30
Februar	7,55	5,71	87,24	92,53	1 714,7	2,54	3 903,7	5,94	418,68
Mars	7,53	5,71	86,80	92,10	1 713,8	2,16	3 919,2	5,43	426,74
April	7,57	5,75	87,32	92,76	1 716,7	2,30	3 936,7	5,80	418,90
Mai	7,57	5,91	87,64	92,91	1 698,3	2,84	3 959,9	6,53	401,03
Juni	7,54	6,02	87,75	93,02	1 728,3	3,80	3 983,0	6,92	387,52
Juli	7,46	6,07	88,18	93,34	1 736,4	4,15	4 006,1	6,70	416,34
August	7,32	5,91	86,96	92,24	1 739,1	3,84	4 022,4	6,33	432,17
September	7,39	5,75	86,52	92,02	1 746,9	3,84	4 042,9	5,88	448,42
Oktober	7,41	5,71	86,27	91,75	1 751,5	4,28	4 061,3	5,29	447,24
November	7,34	5,72	85,71	91,04	1 777,0	4,37	4 085,0	4,93	438,94
Desember	7,35	5,60	85,18	90,66	1 766,8	4,28	4 087,6	5,13	444,06
2013									
Januar	7,38	5,56	85,00	90,58	1 769,3	3,99	4 108,0	5,91	462,63
Februar	7,42	5,56	85,10	90,83	1 771,3	4,09	4 137,6	6,74	471,02
Mars	7,49	5,77	86,72	92,35	1 782,6	4,46	4 158,0	7,08	476,42
April	7,54	5,79	87,17	92,83	.	.	.	.	470,30

¹ Representativ markedskurs (midtkurs). ² Månedsgjennomsnitt av daglige noteringer.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank.

9.1. Eksport og import av varer. Millioner kroner. Sesongjustert

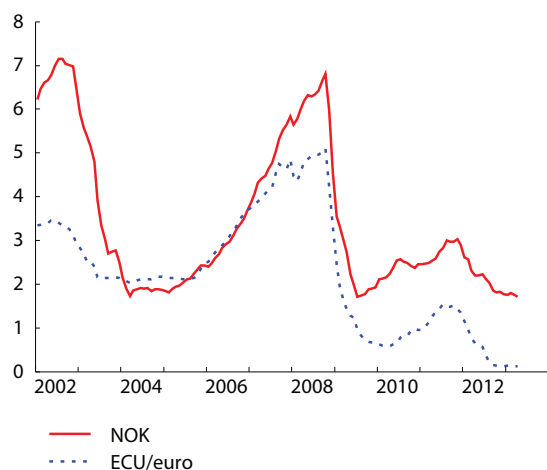
	Varer i alt, u/skip og plattformer	Olje- og gass	Varer i alt u/skip, plattf. og råolje	Eksport					Import
				Metaller	Verkstedsprodukter	Treforedlingsprodukter	Kjemiske produkter	Fisk og fiskeprodukter	
2007	786 853	451 826	334 808	79 930	44 896	10 727	39 861	35 708	455 382
2008	942 944	586 216	356 891	73 696	56 099	10 557	43 804	36 978	478 527
2009	721 399	415 264	305 131	2 260	1 997	9 305	37 133	43 487	418 847
2010	781 976	447 494	333 099	3 696	1 928	9 922	44 898	52 343	442 954
2011	888 231	526 061	361 468	4 371	1 733	9 960	45 830	52 327	486 777
2012	922 160	562 842	360 113	3 961	1 718	8 076	40 723	50 895	493 011
2011									
Desember	78 117	46 977	31 039	371	79	778	3 760	4 218	41 654
2012									
Januar	78 520	47 888	30 391	178	136	720	3 404	4 381	39 250
Februar	79 943	52 027	30 231	290	140	689	3 444	4 156	40 422
Mars	80 246	49 856	30 596	349	221	663	3 387	4 211	39 168
April	74 151	47 506	30 295	142	127	794	3 296	4 174	41 190
Mai	88 402	54 108	30 498	275	142	702	3 297	4 114	40 464
Juni	77 490	46 470	30 249	152	139	717	3 510	4 384	42 258
Juli	75 519	45 592	28 529	416	113	690	3 541	4 268	43 566
August	79 349	47 782	30 182	560	136	607	3 457	4 461	41 370
September	68 035	38 510	30 247	118	82	683	3 503	3 971	42 116
Oktober	77 959	48 877	29 743	245	158	647	3 349	4 157	41 181
November	72 289	42 086	29 722	1 299	169	635	3 443	4 344	41 184
Desember	70 387	42 105	29 474	76	146	529	3 094	4 276	40 784
2013									
Januar	71 425	40 382	30 309	1 224	166	620	3 535	4 643	41 612
Februar	70 368	41 136	30 263	450	165	632	3 388	4 006	41 631
Mars	67 889	40 856	30 439	387	170	663	3 626	4 494	41 211
April	70 487	41 758	28 799	1 271	170	620	3 619	4 550	40 805

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

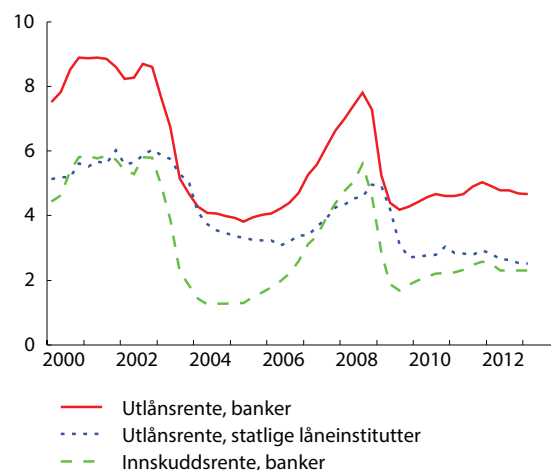
9.2. Utenriksregnskap. Millioner kroner

	Eksport i alt	Import i alt	Vare og tjeneste-balanse	Rente- og stønads-balanse	Drifts-balanse	Netto kapital-overføringer	Netto finans-investeringer	Utenlandske investering i Norge
2009	953 870	660 408	293 462	-14 178	279 284	-1 120	-216 632	-477 286
2010	1 029 969	726 317	303 652	-474	303 178	-1 268	606 193	368 817
2011	1 140 920	776 098	364 821	-13 385	351 436	-1 499	561 114	157 068
2012	1 189 133	804 119	385 014	28 987	414 001	-1 279	555 146	202 008
2008								
2. kvartal	311 212	189 122	122 090	-13 784	108 306	-146	212 415	116 683
3. kvartal	296 680	194 028	102 652	-5 435	97 217	-577	196 801	77 834
4. kvartal	299 324	197 404	101 920	10 915	112 835	-95	288 019	168 060
2009								
2. kvartal	228 345	164 008	64 337	17 248	81 585	-564	-92 766	-167 168
3. kvartal	233 351	169 909	63 442	2 881	66 323	-71	26 293	-50 773
4. kvartal	252 506	167 203	85 303	902	86 205	-145	-27 831	-24 697
2010								
1. kvartal	257 312	165 157	92 156	-9 897	82 259	-685	183 722	99 015
2. kvartal	249 574	185 552	64 022	7 319	71 341	-196	338 289	217 682
3. kvartal	242 398	186 897	55 501	6 762	62 263	-73	-50 337	-84 556
4. kvartal	280 685	188 712	91 973	-4 658	87 315	-314	134 519	136 676
2011								
1. kvartal	285 254	194 829	90 425	-14 630	75 795	-254	281 870	165 904
2. kvartal	276 517	186 339	90 178	-2 452	87 726	-122	14 290	-103 608
3. kvartal	277 844	192 966	84 878	2 891	87 769	-154	371 620	219 827
4. kvartal	301 304	201 964	99 340	806	100 146	-969	-106 666	-125 055
2012								
1. kvartal	319 566	189 508	130 058	6 503	136 561	-710	312 851	194 863
2. kvartal	294 598	201 142	93 456	-15 415	78 041	-199	132 121	-29 509
3. kvartal	273 950	205 217	68 733	25 420	94 153	-160	116 911	104 274
4. kvartal	301 019	208 252	92 767	12 479	105 246	-210	-6 737	-67 620

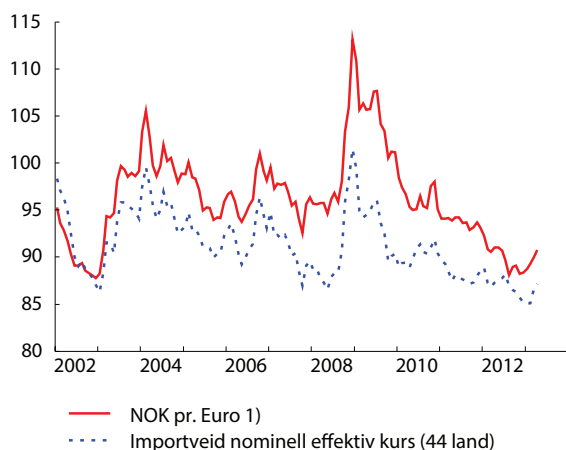
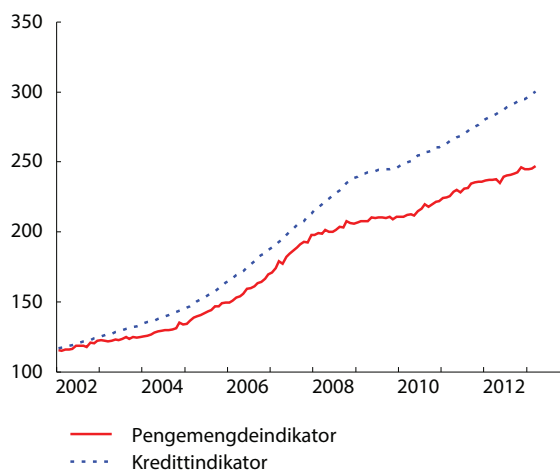
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 8.1 3 måneders eurorente
Månedstill. Prosent

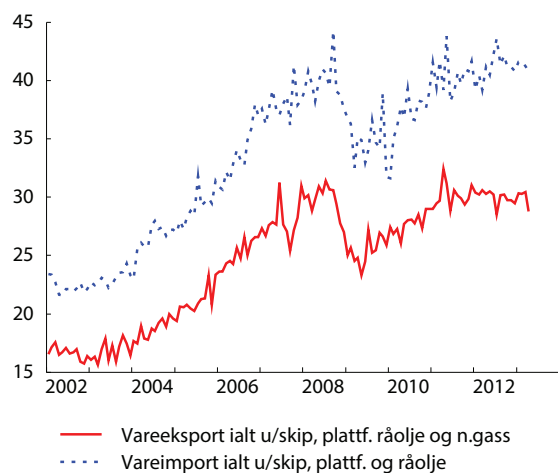
Kilde: Norges Bank.

Fig. 8.2 Utlånsrente og innskuddsrente
Prosent

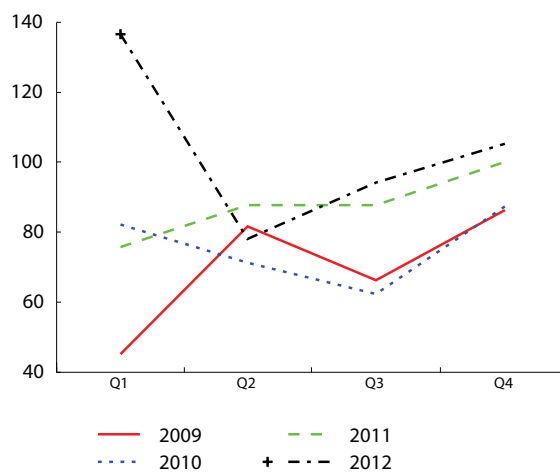
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 8.3 Valutakursindekser
1999=100. Månedstill1) Representative markedskurser (midtkurser).
Kilde: Norges Bank.Fig. 8.4 Penge- og kredittindikator
Sesongjustert indeks. Månedstill. 2000=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 9.1 Utenrikshandel
Milliarder kroner. Sesongjusterte månedstill

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 9.2 Driftsbalansen
Kvartalstill. Milliarder kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Nasjonalregnskap for Norge

Tabell	Side
1. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Løpende priser. Millioner kroner	18*
2. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Faste 2010-priser. Millioner kroner.....	19*
3. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	20*
4. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	21*
5. Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi. Løpende priser. Millioner kroner	22*
6. Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi. Faste 2010-priser. Millioner kroner	23*
7. Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	24*
8. Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	25*
9. Hovedtall for konsum. Løpende priser. Millioner kroner	26*
10. Hovedtall for konsum. Faste 2010-priser. Millioner kroner	26*
11. Hovedtall for konsum. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	27*
12. Hovedtall for konsum. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	27*
13. Konsum i husholdninger. Løpende priser. Millioner kroner	28*
14. Konsum i husholdninger. Faste 2010-priser. Millioner kroner	28*
15. Konsum i husholdninger. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	29*
16. Konsum i husholdninger. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	29*
17. Bruttoinvestering i fast realkapital. Løpende priser. Millioner kroner.....	30*
18. Bruttoinvestering i fast realkapital. Faste 2010-priser. Millioner kroner.....	31*
19. Bruttoinvestering i fast realkapital. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	32*
20. Bruttoinvestering i fast realkapital. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	33*
21. Eksport. Løpende priser. Millioner kroner	34*
22. Eksport. Faste 2010-priser. Millioner kroner.....	35*
23. Eksport. Prosentvis volumendring fra samme periode året før.....	36*
24. Eksport. Prosentvis prisendring fra samme periode året før.....	37*
25. Import. Løpende priser. Millioner kroner.....	38*
26. Import. Faste 2010-priser. Millioner kroner.....	39*
27. Import. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	40*
28. Import. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	41*
29. Sysselsatte personer. Lønnstakere og selvstendige. 1000	42*
30. Sysselsatte personer. Lønnstakere og selvstendige. Prosentvis endring fra samme periode året før	43*
31. Utførte timeverk. Lønnstakere og selvstendige. Millioner	44*
32. Lønnskostnader etter næring. Løpende priser. Millioner kroner	45*

Tabell 1. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Løpende priser. Millioner kroner

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	1 131 732	1 174 992	286 302	295 540	280 263	290 412	297 722	306 595	289 953
Konsum i husholdninger	1 079 392	1 119 843	273 635	281 972	266 105	276 891	284 444	292 403	275 627
Varekonsum	542 556	549 886	133 644	148 032	130 369	135 033	134 224	150 261	131 731
Tjenestekonsum	494 999	523 621	126 812	125 875	124 389	130 802	135 088	133 342	131 317
Husholdningenes kjøp i utlandet	71 163	77 511	21 553	15 315	17 152	19 978	23 902	16 478	18 354
Utlendingers kjøp i Norge	-29 326	-31 176	-8 374	-7 250	-5 805	-8 922	-8 770	-7 679	-5 776
Konsum i ideelle organisasjoner	52 340	55 149	12 666	13 568	14 157	13 521	13 278	14 192	14 326
Konsum i offentlig forvaltning	590 783	619 484	150 076	151 093	151 893	153 084	156 221	158 286	160 888
Konsum i statsforvaltningen	297 850	312 651	75 746	76 042	76 438	77 368	79 117	79 728	81 410
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	259 512	273 562	66 058	66 185	66 764	67 660	69 288	69 850	71 547
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	38 338	39 089	9 688	9 857	9 674	9 708	9 829	9 878	9 863
Konsum i kommuneforvaltningen	292 934	306 833	74 330	75 050	75 455	75 715	77 104	78 558	79 478
Bruttoinvestering i fast realkapital	536 754	598 017	136 102	149 730	134 990	146 016	150 335	166 677	153 735
Utvinning og rørtransport	145 456	171 823	38 802	40 382	38 215	42 941	43 089	47 578	47 234
Tjenester tilknyttet utvinning	-3 997	1 897	270	291	153	97	754	893	701
Utenriks sjøfart	12 562	14 397	2 682	3 769	4 034	3 678	2 970	3 716	4 506
Fastlands-Norge	382 733	409 900	94 349	105 287	92 589	99 300	103 522	114 489	101 294
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	295 935	320 736	72 601	80 342	73 492	79 027	80 546	87 671	79 841
Næringer	170 606	180 929	41 635	47 117	40 821	45 015	44 977	50 117	41 919
Industri og bergverk	21 780	22 518	5 286	7 291	4 584	5 945	4 684	7 305	4 606
Annen vareproduksjon	43 463	46 025	11 355	11 797	9 450	11 711	11 825	13 039	9 675
Tjenester	105 362	112 386	24 994	28 030	26 786	27 359	28 468	29 773	27 638
Boliger (husholdninger)	125 329	139 807	30 966	33 225	32 671	34 012	35 569	37 555	37 922
Offentlig forvaltning	86 798	89 164	21 748	24 946	19 097	20 273	22 976	26 818	21 453
Lagerendring og statistiske avvik	125 872	130 133	16 559	38 775	44 587	29 974	26 287	29 285	23 939
Bruttoinvestering i alt	662 627	728 150	152 661	188 505	179 577	175 989	176 622	195 961	177 674
Innenlandsk sluttanvendelse	2 385 142	2 522 626	589 039	635 137	611 733	619 485	630 565	660 843	628 515
Etterspørsel fra Fastlands-Norge (ekskl. lagerendr.)	2 105 248	2 204 376	530 726	551 920	524 744	542 795	557 465	579 371	552 135
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	677 581	708 648	171 823	176 038	170 990	173 357	179 197	185 104	182 341
Eksport i alt	1 140 919	1 182 974	277 844	301 304	319 504	295 755	273 574	294 140	287 408
Tradisjonelle varer	316 420	310 250	79 123	79 100	78 803	76 210	75 656	79 581	77 139
Råolje og naturgass	562 367	604 434	133 491	151 300	176 690	149 122	131 459	147 163	144 966
Skip, plattformer og fly	13 642	8 956	2 954	2 140	2 137	3 089	2 499	1 230	1 636
Tjenester	248 490	259 334	62 276	68 764	61 874	67 334	63 960	66 166	63 667
Samlet sluttanvendelse	3 526 061	3 705 599	866 883	936 442	931 237	915 240	904 139	954 983	915 923
Import i alt	776 098	798 785	192 966	201 964	188 824	201 665	205 405	202 891	191 661
Tradisjonelle varer	470 105	485 960	113 832	123 598	118 205	120 136	120 735	126 884	115 914
Råolje og naturgass	14 745	14 626	3 617	3 578	3 240	5 297	3 596	2 493	3 329
Skip, plattformer og fly	36 124	25 455	6 311	6 779	5 824	6 934	5 962	6 735	7 281
Tjenester	255 124	272 744	69 206	68 009	61 555	69 298	75 112	66 779	65 137
Bruttonasjonalprodukt ¹	2 749 963	2 906 814	673 917	734 478	742 413	713 575	698 734	752 092	724 262
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge ¹	2 089 746	2 200 324	517 817	548 742	541 252	539 255	542 373	577 444	558 274
Petroleumsvirksomhet og utenriks sjøfart	660 217	706 490	156 101	185 735	201 161	174 320	156 361	174 648	165 988
Fastlands-Norge(basisverdi)	1 794 701	1 891 493	443 404	470 944	467 757	462 511	465 133	496 093	480 804
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	1 365 088	1 438 068	334 820	360 270	356 269	350 716	351 237	379 846	362 471
Industri og bergverk	195 201	204 908	47 545	50 097	52 218	49 993	50 106	52 590	52 110
Annen vareproduksjon	227 607	235 297	54 775	60 405	63 878	52 163	55 388	63 868	65 386
Tjenester inkl. boligjenester	942 280	997 864	232 500	249 768	240 173	248 560	245 743	263 388	244 975
Offentlig forvaltning	429 612	453 426	108 584	110 675	111 488	111 795	113 895	116 247	118 333
Produktavgifter og -subsider	295 045	308 830	74 412	77 798	73 494	76 744	77 240	81 352	77 470

1 Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi.

Tabell 2. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Faste 2010-priser. Millioner kroner

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	1 117 099	1 150 637	283 322	292 073	275 669	283 699	291 821	299 447	280 403
Konsum i husholdninger	1 066 563	1 099 147	271 139	279 104	262 234	270 944	279 524	286 444	267 324
Varekonsum	539 517	551 161	133 751	148 170	130 756	134 393	135 341	150 671	132 047
Tjenestekonsum	485 440	500 618	124 127	122 896	120 009	125 250	128 802	126 557	122 486
Husholdningenes kjøp i utlandet	70 184	76 988	21 410	15 080	17 042	19 763	23 686	16 497	18 251
Utlendingers kjøp i Norge	-28 577	-29 620	-8 149	-7 042	-5 573	-8 462	-8 305	-7 280	-5 460
Konsum i ideelle organisasjoner	50 535	51 490	12 183	12 969	13 435	12 755	12 297	13 003	13 079
Konsum i offentlig forvaltning	568 702	578 964	144 040	143 211	143 802	143 567	145 634	145 961	145 119
Konsum i statsforvaltningen	287 460	292 616	72 986	72 473	72 467	72 480	73 934	73 735	73 517
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	250 557	255 804	63 658	63 100	63 303	63 346	64 714	64 442	64 439
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	36 903	36 812	9 328	9 373	9 164	9 134	9 220	9 294	9 078
Konsum i kommuneforvaltningen	281 241	286 348	71 054	70 738	71 335	71 087	71 701	72 226	71 601
Bruttoinvestering i fast realkapital	518 409	560 035	130 973	141 775	127 942	137 143	140 340	154 609	140 639
Utvinning og rørtransport	141 612	162 108	37 569	37 798	36 574	40 820	40 593	44 120	44 387
Tjenester tilknyttet utvinning	-4 013	1 823	244	267	143	68	743	868	660
Utenriks sjøfart	12 190	13 748	2 614	3 507	3 921	3 367	2 890	3 570	4 079
Fastlands-Norge	368 621	382 356	90 546	100 203	87 304	92 887	96 113	106 052	91 513
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	285 297	299 505	69 799	76 528	69 342	73 979	74 922	81 262	73 166
Næringer	165 914	171 258	40 552	45 318	38 882	42 736	42 507	47 134	39 064
Industri og bergverk	21 205	21 354	5 165	7 035	4 382	5 653	4 439	6 881	4 319
Annen vareproduksjon	42 230	43 581	11 045	11 327	9 027	11 116	11 184	12 254	8 986
Tjenester	102 479	106 324	24 342	26 957	25 473	25 967	26 884	28 000	25 758
Boliger (husholdninger)	119 384	128 247	29 247	31 209	30 460	31 244	32 415	34 128	34 103
Offentlig forvaltning	83 324	82 851	20 747	23 675	17 962	18 907	21 191	24 790	18 347
Lagerendring og statistiske avvik	113 523	108 038	14 653	33 425	39 172	24 157	21 213	23 495	19 844
Bruttoinvestering i alt	631 932	668 073	145 625	175 200	167 114	161 300	161 553	178 105	160 483
Innenlandsk sluttanvendelse	2 317 733	2 397 673	572 988	610 484	586 585	588 566	599 009	623 513	586 005
Etterspørsel fra Fastlands-Norge (ekskl. lagerendr.)	2 054 421	2 111 957	517 908	535 488	506 775	520 153	533 569	551 460	517 035
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	652 025	661 815	164 787	166 886	161 764	162 474	166 825	170 751	163 466
Eksport i alt	1 011 430	1 029 148	249 086	261 757	267 398	257 912	242 162	261 676	252 519
Tradisjonelle varer	299 237	307 083	75 476	77 268	76 203	74 690	75 630	80 561	74 814
Råolje og naturgass	441 961	445 968	107 039	112 917	123 851	110 977	99 137	112 003	109 384
Skip, plattformer og fly	13 768	8 761	3 073	2 354	2 108	3 384	2 140	1 130	1 678
Tjenester	256 465	267 336	63 498	69 217	65 236	68 861	65 256	67 982	66 643
Samlet sluttanvendelse	3 329 163	3 426 821	822 074	872 241	853 983	846 478	841 172	885 189	838 524
Import i alt	753 912	771 962	188 715	195 305	182 988	194 943	198 570	195 462	185 410
Tradisjonelle varer	451 068	463 109	110 201	118 088	112 283	115 090	115 293	120 442	110 598
Råolje og naturgass	11 964	11 258	2 827	2 847	2 390	4 069	2 765	2 034	2 671
Skip, plattformer og fly	36 025	25 855	6 500	6 594	5 967	6 781	6 078	7 030	7 198
Tjenester	254 855	271 741	69 187	67 777	62 349	69 003	74 434	65 955	64 942
Bruttonasjonalprodukt ¹	2 575 251	2 654 859	633 359	676 936	670 995	651 535	642 602	689 727	653 115
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge ¹	2 036 566	2 106 327	504 487	535 721	522 051	515 144	518 639	550 494	518 679
Petroleumsvirksomhet og utenriks sjøfart	538 685	548 532	128 872	141 215	148 944	136 392	123 963	139 233	134 436
Fastlands-Norge(basisverdi)	1 747 295	1 809 747	431 476	459 615	450 986	441 797	444 144	472 819	446 455
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	1 337 315	1 391 837	328 649	356 071	346 312	338 190	339 851	367 483	341 627
Industri og bergverk	187 309	191 891	44 223	48 822	49 845	46 335	45 548	50 162	48 277
Annen vareproduksjon	224 074	244 364	56 247	62 690	64 674	55 000	59 379	65 311	62 589
Tjenester inkl. boligjenester	925 932	955 583	228 179	244 559	231 794	236 856	234 924	252 010	230 761
Offentlig forvaltning	409 980	417 909	102 827	103 544	104 674	103 607	104 293	105 336	104 828
Produktavgifter og -subsider	289 271	296 581	73 011	76 105	71 065	73 347	74 495	77 674	72 224

1 Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi.

Tabell 3. Makroøkonomiske hovedstørrelser.
Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
Konsum i husholdninger									
og ideelle organisasjoner	2,5	3,0	3,0	1,9	4,2	2,4	3,0	2,5	1,7
Konsum i husholdninger	2,5	3,1	3,0	1,8	4,2	2,4	3,1	2,6	1,9
Varekonsum	1,3	2,2	2,3	0,0	4,6	1,4	1,2	1,7	1,0
Tjenestekonsum	2,4	3,1	2,3	2,7	2,9	2,8	3,8	3,0	2,1
Husholdningenes kjøp i utlandet	12,0	9,7	10,8	12,7	11,8	7,1	10,6	9,4	7,1
Utlendingers kjøp i Norge	0,4	3,7	1,9	-0,0	6,5	3,8	1,9	3,4	-2,0
Konsum i ideelle organisasjoner	2,5	1,9	3,0	2,6	3,8	2,5	0,9	0,3	-2,7
Konsum i offentlig forvaltning	1,8	1,8	3,1	3,0	2,4	1,8	1,1	1,9	0,9
Konsum i statsforvaltningen	0,9	1,8	2,1	2,8	2,4	1,8	1,3	1,7	1,4
Konsum i statsforvaltningen, sivil	1,0	2,1	2,0	2,6	2,5	2,1	1,7	2,1	1,8
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	0,2	-0,2	2,4	4,3	1,3	-0,2	-1,2	-0,8	-0,9
Konsum i kommuneforvaltningen	2,8	1,8	4,2	3,1	2,5	1,8	0,9	2,1	0,4
Bruttoinvestering i fast realkapital	7,6	8,0	12,5	6,6	4,8	11,0	7,2	9,1	9,9
Utvinning og rørtransport	14,1	14,5	26,8	15,9	15,0	18,5	8,1	16,7	21,4
Tjenester tilknyttet utvinning	..	..	474,6	-57,3	..	..	204,9	225,1	360,6
Utenriks sjøfart	-27,2	12,8	-37,1	-13,6	16,8	24,2	10,6	1,8	4,0
Fastlands-Norge	8,5	3,7	9,6	4,7	0,3	2,3	6,1	5,8	4,8
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	10,5	5,0	12,3	6,9	4,0	2,3	7,3	6,2	5,5
Næringer	3,5	3,2	5,4	0,2	2,6	1,4	4,8	4,0	0,5
Industri og bergverk	4,5	0,7	18,8	6,9	10,5	12,2	-14,1	-2,2	-1,4
Annen vareproduksjon	8,4	3,2	7,1	5,5	6,6	-2,4	1,3	8,2	-0,5
Tjenester	1,5	3,8	2,2	-3,4	0,1	0,9	10,4	3,9	1,1
Boliger (husholdninger)	21,9	7,4	23,5	18,4	5,9	3,6	10,8	9,4	12,0
Offentlig forvaltning	2,2	-0,6	1,6	-1,9	-11,9	2,1	2,1	4,7	2,1
Lagerendring og statistiske avvik	3,0	-4,8	-37,4	35,4	-18,4	38,5	44,8	-29,7	-49,3
Bruttoinvestering i alt	6,7	5,7	5,0	8,0	-1,8	14,4	10,9	1,7	-4,0
Innenlandsk sluttanvendelse	3,4	3,4	3,5	3,8	2,0	5,3	4,5	2,1	-0,1
Etterspørsel fra Fastlands-Norge (ekskl. lagerendr.)	3,3	2,8	4,1	2,7	3,0	2,2	3,0	3,0	2,0
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	1,9	1,5	2,9	2,2	0,6	1,8	1,2	2,3	1,1
Eksport i alt	-1,8	1,8	3,6	-2,1	4,7	5,2	-2,8	-0,0	-5,6
Tradisjonelle varer	0,0	2,6	2,1	-0,5	5,9	0,2	0,2	4,3	-1,8
Råolje og naturgass	-6,2	0,9	3,1	-6,0	2,1	10,2	-7,4	-0,8	-11,7
Skip, plattformer og fly	59,6	-36,4	73,1	50,8	35,4	-50,1	-30,4	-52,0	-20,4
Tjenester	2,2	4,2	4,3	1,7	7,6	9,1	2,8	-1,8	2,2
Samlet sluttanvendelse	1,8	2,9	3,5	2,0	2,8	5,3	2,3	1,5	-1,8
Import i alt	3,8	2,4	0,6	5,5	-2,9	7,4	5,2	0,1	1,3
Tradisjonelle varer	3,6	2,7	2,9	2,5	0,5	3,6	4,6	2,0	-1,5
Råolje og naturgass	0,6	-5,9	-26,3	10,0	-38,3	68,4	-2,2	-28,5	11,8
Skip, plattformer og fly	20,1	-28,2	-14,7	-1,5	-64,3	9,1	-6,5	6,6	20,6
Tjenester	2,3	6,6	0,3	11,8	11,1	11,7	7,6	-2,7	4,2
Bruttonasjonalprodukt ¹	1,2	3,1	4,2	1,7	4,5	4,6	1,5	1,9	-2,7
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge ¹	2,5	3,4	3,5	3,4	5,0	3,2	2,8	2,8	-0,6
Petroleumsvirksomhet og utenriks sjøfart	-3,3	1,8	7,4	-4,4	2,8	10,2	-3,8	-1,4	-9,7
Fastlands-Norge(basisverdi)	2,6	3,6	3,5	3,6	5,2	3,4	2,9	2,9	-1,0
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	2,6	4,1	3,5	3,6	5,8	4,0	3,4	3,2	-1,4
Industri og bergverk	2,1	2,4	2,0	1,4	2,5	1,5	3,0	2,7	-3,1
Annen vareproduksjon	2,2	9,1	5,7	6,0	14,5	13,0	5,6	4,2	-3,2
Tjenester inkl. boligjenester	2,8	3,2	3,3	3,5	4,3	2,5	3,0	3,0	-0,4
Offentlig forvaltning	2,4	1,9	3,3	3,5	3,0	1,6	1,4	1,7	0,1
Produktavgifter og -subsidier	2,0	2,5	3,6	2,3	3,7	2,4	2,0	2,1	1,6

1 Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi.

Tabell 4. Makroøkonomiske hovedstørrelser.
Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	1,3	0,8	1,2	0,5	0,4	0,6	1,0	1,2	1,7
Konsum i husholdninger	1,2	0,7	1,1	0,4	0,2	0,5	0,8	1,0	1,6
Varekonsum	0,6	-0,8	0,8	-0,3	-1,7	-0,7	-0,7	-0,2	0,1
Tjenestekonsum	2,0	2,6	1,6	1,6	2,6	2,2	2,7	2,9	3,4
Husholdningenes kjøp i utlandet	1,4	-0,7	0,4	-1,0	-1,0	-0,8	0,2	-1,6	-0,1
Utlendingers kjøp i Norge	2,6	2,6	3,0	2,4	3,0	2,2	2,8	2,5	1,6
Konsum i ideelle organisasjoner	3,6	3,4	3,1	2,9	2,8	2,7	3,9	4,3	4,0
Konsum i offentlig forvaltning	3,9	3,0	3,3	3,5	3,1	3,2	3,0	2,8	5,0
Konsum i statsforvaltningen	3,6	3,1	2,9	2,8	2,8	3,5	3,1	3,1	5,0
Konsum i statsforvaltningen, sivil	3,6	3,3	2,9	2,8	2,8	3,7	3,2	3,3	5,3
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	3,9	2,2	3,2	3,1	2,9	2,3	2,7	1,1	2,9
Konsum i kommuneforvaltningen	4,2	2,9	3,8	4,2	3,4	2,8	2,8	2,5	4,9
Bruttoinvestering i fast realkapital	3,5	3,1	3,1	4,9	3,8	3,7	3,1	2,1	3,6
Utvinning og rørtransport	2,7	3,2	0,9	6,7	4,9	4,8	2,8	0,9	1,8
Tjenester tilknyttet utvinning	-0,4	4,5	-24,8	7,3	-9,0	40,7	-8,4	-5,7	-0,3
Utenriks sjøfart	3,1	1,6	3,4	11,2	3,3	6,9	0,2	-3,1	7,4
Fastlands-Norge	3,8	3,3	3,9	4,0	3,5	3,4	3,4	2,7	4,4
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	3,7	3,2	3,7	4,0	3,5	3,4	3,4	2,8	3,0
Næringer	2,8	2,7	2,6	3,3	2,8	2,9	3,1	2,3	2,2
Industri og bergverk	2,7	2,7	2,6	3,2	2,7	2,6	3,1	2,4	1,9
Annen vareproduksjon	2,9	2,6	3,0	3,0	2,7	2,7	2,8	2,2	2,8
Tjenester	2,8	2,8	2,5	3,4	2,8	3,0	3,1	2,3	2,0
Boliger (husholdninger)	5,0	3,8	5,2	5,0	4,3	4,0	3,6	3,4	3,7
Offentlig forvaltning	4,2	3,3	4,5	4,2	3,8	3,3	3,4	2,7	10,0
Lagerendring og statistiske avvik	10,9	8,6	3,9	6,1	5,9	14,2	9,7	7,4	6,0
Bruttoinvestering i alt	4,9	3,9	1,9	8,5	4,1	5,5	4,3	2,3	3,0
Innenlandsk sluttanvendelse	2,9	2,2	1,9	3,5	2,1	2,6	2,4	1,9	2,8
Etterspørsel fra Fastlands-Norge (ekskl. lagerendr.)	2,5	1,9	2,2	2,0	1,7	1,8	2,0	1,9	3,1
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	3,9	3,0	3,5	3,6	3,2	3,2	3,0	2,8	5,5
Eksport i alt	12,8	1,9	10,7	9,7	7,0	1,6	1,3	-2,3	-4,7
Tradisjonelle varer	5,7	-4,5	3,9	-1,0	-4,2	-5,5	-4,6	-3,5	-0,3
Råolje og naturgass	27,2	6,5	25,4	21,5	16,8	4,5	6,3	-1,9	-7,1
Skip, plattformer og fly	-0,9	3,2	6,8	-7,9	-9,5	-9,0	21,5	19,8	-3,9
Tjenester	-3,1	0,1	-5,0	1,8	-0,2	3,2	-0,1	-2,0	0,7
Samlet sluttanvendelse	5,9	2,1	4,5	5,3	3,8	2,3	1,9	0,5	0,2
Import i alt	2,9	0,5	2,6	1,4	-0,2	0,8	1,2	0,4	0,2
Tradisjonelle varer	4,2	0,7	3,9	2,4	0,4	0,4	1,4	0,7	-0,4
Råolje og naturgass	23,2	5,4	27,6	16,9	13,3	8,0	1,7	-2,5	-8,1
Skip, plattformer og fly	0,3	-1,8	-1,3	7,2	-3,8	4,7	1,0	-6,8	3,6
Tjenester	0,1	0,3	-0,1	-1,4	-1,2	0,3	0,9	0,9	1,6
Bruttonasjonalprodukt ¹	6,8	2,5	5,3	5,7	4,8	2,8	2,2	0,5	0,2
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge ¹	2,6	1,8	1,9	1,1	1,4	1,5	1,9	2,4	3,8
Petroleumsvirksomhet og utenriks sjøfart	22,6	5,1	18,2	22,8	15,4	6,2	4,1	-4,6	-8,6
Fastlands-Norge(basisverdi)	2,7	1,8	2,0	1,2	1,3	1,4	1,9	2,4	3,8
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	2,1	1,2	1,3	0,1	0,5	0,7	1,4	2,2	3,1
Industri og bergverk	4,2	2,5	5,2	3,4	2,8	2,6	2,3	2,2	3,0
Annen vareproduksjon	1,6	-5,2	-1,3	-7,5	-9,5	-9,2	-4,2	1,5	5,8
Tjenester inkl. boligjenester	1,8	2,6	1,1	1,5	2,8	2,7	2,7	2,3	2,5
Offentlig forvaltning	4,8	3,5	4,5	4,8	3,8	3,7	3,4	3,2	6,0
Produktavgifter og -subsidier	2,0	2,1	1,1	0,4	2,4	1,8	1,7	2,5	3,7

1 Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi.

**Tabell 5. Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi.
Løpende priser. Millioner kroner**

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
Bruttonasjonalprodukt¹	2 749 963	2 906 814	673 917	734 478	742 413	713 575	698 734	752 092	724 262
Jordbruk og skogbruk	14 423	15 266	6 683	3 972	3 507	36	7 589	4 134	3 260
Fiske, fangst og akvakultur	20 293	14 768	4 445	4 025	4 828	3 205	2 863	3 872	5 659
Bergverksdrift	5 347	5 775	1 528	1 463	1 409	1 512	1 424	1 431	1 270
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tjenester	628 866	678 753	148 276	177 166	193 819	166 897	149 445	168 591	158 877
Utvinning av råolje og naturgass	579 230	620 204	135 254	160 550	180 942	153 120	134 779	151 363	144 506
Tjenester tilknyttet utvinning av råolje og naturgass	49 636	58 549	13 022	16 615	12 878	13 777	14 666	17 228	14 371
Industri	189 854	199 132	46 017	48 634	50 809	48 482	48 683	51 159	50 841
Nærings-, drikkevarer- og tobakksindustri	33 972	37 088	8 530	9 002	9 024	9 215	9 449	9 400	9 245
Tekstil-, beklednings- og lærvareindustri	2 225	2 159	496	594	596	552	476	535	532
Trelast- og trevareindustri, unntatt møbler	6 352	6 295	1 489	1 638	1 641	1 513	1 510	1 631	1 418
Produksjon av papir og papirvarer	2 413	1 699	670	609	474	389	447	389	385
Trykking og reproduksjon av innspilte opptak	4 863	4 695	1 165	1 340	1 289	1 132	1 082	1 192	1 115
Oljeraffinering, kjemisk og farmasøytisk industri	24 150	24 581	5 959	4 936	5 668	6 541	6 284	6 088	5 609
Prod av kjemiske råvarer	10 379	8 422	2 426	2 440	2 274	2 173	2 001	1 973	1 870
Gummivare- og plastindustri, mineralproduktindustri	10 532	10 576	2 602	2 687	2 588	2 716	2 603	2 669	2 382
Produksjon av metaller	11 108	7 986	2 781	2 375	2 133	2 362	1 951	1 540	1 803
Produksjon av metallvarer, elektrisk utstyr og maskiner	54 533	59 904	13 185	14 823	15 810	14 139	14 247	15 708	15 949
Verftsindustri og annen transportmiddelindustri	20 496	24 215	4 859	5 408	6 206	5 319	5 952	6 739	6 840
Produksjon av møbler og annen industriproduksjon	5 495	5 089	1 225	1 491	1 416	1 222	1 158	1 293	1 279
Reparasjon og installasjon av maskiner og utstyr	13 716	14 845	3 055	3 731	3 963	3 383	3 523	3 977	4 284
Elektrisitets-, gass- og varmtvannsforsyning	57 747	52 681	11 814	14 998	17 419	11 022	9 138	15 101	17 399
Vannforsyning, avløp og renovasjon	14 761	15 569	3 701	4 096	3 539	3 976	3 905	4 149	3 521
Bygge- og anleggsvirksomhet	135 144	152 582	31 834	37 410	38 125	37 900	35 798	40 760	39 068
Varehandel og reparasjon av motorvogner	187 653	188 149	45 884	49 579	45 275	47 712	45 588	49 573	43 448
Rørtransport	14 230	14 107	3 202	3 673	3 662	3 184	3 316	3 945	3 966
Utenriks sjøfart	17 121	13 631	4 623	4 896	3 680	4 239	3 600	2 111	3 146
Transport utenom utenriks sjøfart	62 273	65 562	15 945	15 649	14 534	16 428	17 597	17 002	15 358
Post og distribusjonsvirksomhet	10 722	10 101	2 536	2 866	2 694	2 486	2 344	2 577	2 376
Overnattings- og serveringsvirksomhet	30 906	33 107	8 624	7 797	7 025	8 464	9 213	8 405	7 369
Informasjon og kommunikasjon	89 998	93 487	20 581	24 368	23 872	22 697	21 415	25 503	24 024
Finansierings- og forsikringsvirksomhet	101 473	113 763	24 948	26 750	28 663	28 739	27 697	28 664	29 245
Omsetning og drift av fast eiendom	67 563	72 831	17 107	17 717	18 047	18 106	18 389	18 289	18 375
Boligtjenester	105 129	107 602	26 336	26 184	26 842	26 762	26 850	27 148	28 037
Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	108 343	122 170	24 698	31 881	28 371	30 016	27 682	36 101	29 811
Forretningsmessig tjenesteyting	66 131	72 501	17 949	17 626	16 052	17 869	19 360	19 220	16 618
Offentlig administrasjon og forsvar	133 870	140 253	33 811	34 618	34 715	34 719	35 258	35 560	37 100
Undervisning	108 467	114 408	27 225	27 617	28 104	28 111	28 636	29 558	29 592
Helse- og omsorgstjenester	239 599	253 913	60 697	61 920	62 329	62 453	63 880	65 250	66 274
Kultur, underholdning og annen tjenesteyting	45 006	47 873	11 043	11 775	11 599	11 817	11 824	12 633	12 161
Totalt for næringer (basisverdi)	2 454 918	2 597 984	599 505	656 680	668 919	636 831	621 494	670 741	646 792
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge¹	2 089 746	2 200 324	517 817	548 742	541 252	539 255	542 373	577 444	558 274
Produktavgifter og -subsidier	295 045	308 830	74 412	77 798	73 494	76 744	77 240	81 352	77 470

Offentlig forvaltning	429 612	453 426	108 584	110 675	111 488	111 795	113 895	116 247	118 333
Statsforvaltningen	185 779	196 258	46 752	47 688	48 308	48 491	49 395	50 064	51 310
Sivil forvaltning	165 560	175 404	41 668	42 469	43 104	43 302	44 157	44 841	45 995
Forsvar	20 219	20 854	5 084	5 219	5 204	5 189	5 238	5 223	5 315
Kommuneforvaltningen	243 833	257 168	61 832	62 987	63 181	63 304	64 500	66 183	67 023

Fastlands-Norge (basisverdi)	1 794 701	1 891 493	443 404	470 944	467 757	462 511	465 133	496 093	480 804
Markedsrettet virksomhet Fastlands-Norge (basisverdi)	1 235 692	1 304 382	301 974	327 745	323 172	318 116	317 311	345 783	327 847
Markedsrettet virksomhet (basisverdi)	1 895 909	2 010 872	458 075	513 480	524 334	492 436	473 672	520 431	493 835
Ikke markedsrettet virksomhet (basisverdi)	559 009	587 111	141 430	143 200	144 585	144 395	147 822	150 309	152 957

¹ Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

**Tabell 6. Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi.
Faste 2010-priser. Millioner kroner**

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
Bruttonasjonalprodukt¹	2 575 251	2 654 859	633 359	676 936	670 995	651 535	642 602	689 727	653 115
Jordbruk og skogbruk	14 638	14 780	6 700	3 993	3 574	2	7 071	4 133	3 553
Fiske, fangst og akvakultur	23 156	25 995	5 906	6 559	6 829	5 925	6 145	7 096	6 552
Bergverksdrift	4 703	4 849	1 155	1 236	1 248	1 239	1 097	1 265	1 108
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tjenester	491 051	496 806	117 526	128 807	135 301	123 438	111 720	126 347	120 635
Utvinning av råolje og naturgass	444 111	444 837	105 713	116 581	122 922	110 645	98 759	112 510	106 635
Tjenester tilknyttet utvinning av råolje og naturgass	46 940	51 969	11 813	12 227	12 380	12 793	12 960	13 836	14 000
Industri	182 606	187 042	43 068	47 587	48 597	45 097	44 452	48 897	47 169
Nærings-, drikkevare- og tobakksindustri	32 569	33 798	8 083	8 689	8 439	7 982	8 271	9 105	7 923
Tekstil-, beklednings- og lærvareindustri	2 542	2 397	563	671	680	611	528	578	582
Trelast- og trevareindustri, unntatt møbler	6 628	6 569	1 479	1 691	1 725	1 711	1 491	1 642	1 462
Produksjon av papir og papirvarer	2 291	1 898	568	570	480	477	460	481	484
Trykking og reproduksjon av innspilte opptak	4 430	4 138	1 030	1 135	1 140	986	973	1 039	1 001
Oljeraffinering, kjemisk og farmasøytisk industri	21 466	20 257	4 898	5 155	5 061	5 107	4 955	5 133	4 990
Prod av kjemiske råvarer	8 675	7 067	2 078	2 013	1 881	1 693	1 753	1 740	1 771
Gummivare- og plastindustri, mineralproduktindustri	10 590	10 350	2 545	2 684	2 656	2 688	2 476	2 531	2 314
Produksjon av metaller	9 559	9 320	2 255	2 283	2 430	2 383	2 268	2 238	2 213
Produksjon av metallvarer, elektrisk utstyr og maskiner	54 227	57 860	12 757	14 395	15 361	13 667	13 537	15 294	15 225
Verftsindustri og annen transportmiddelindustri	20 031	22 365	4 678	5 448	5 768	5 221	5 294	6 083	6 134
Produksjon av møbler og annen industriproduksjon	5 332	4 944	1 170	1 406	1 364	1 180	1 104	1 296	1 261
Reparasjon og installasjon av maskiner og utstyr	12 942	13 147	3 042	3 460	3 493	3 083	3 094	3 477	3 579
Elektrisitets-, gass- og varmtvannsforsyning	59 549	67 647	14 152	17 516	19 677	15 188	14 583	18 200	18 564
Vannforsyning, avløp og renovasjon	14 011	14 421	3 518	3 767	3 295	3 674	3 620	3 831	3 265
Bygge- og anleggsvirksomhet	126 731	135 942	29 489	34 622	34 593	33 885	31 581	35 882	33 920
Varehandel og reparasjon av motorvogner	186 151	190 615	45 674	49 889	45 692	47 131	46 400	51 393	45 569
Rørtransport	17 518	19 511	3 923	4 880	5 566	4 614	4 118	5 213	5 619
Utenriks sjøfart	30 116	32 215	7 423	7 528	8 076	8 340	8 125	7 673	8 182
Transport utenom utenriks sjøfart	65 935	67 242	16 967	17 561	15 803	16 522	17 259	17 658	15 748
Post og distribusjonsvirksomhet	10 770	10 411	2 543	2 878	2 753	2 553	2 386	2 719	2 502
Overnattings- og serveringsvirksomhet	30 472	31 432	8 473	7 622	6 850	7 969	8 712	7 901	6 907
Informasjon og kommunikasjon	90 059	92 645	20 727	24 649	23 780	22 491	21 192	25 181	23 364
Finansierings- og forsikringsvirksomhet	101 476	105 912	25 073	26 516	26 953	26 571	25 823	26 565	25 090
Omsetning og drift av fast eiendom	62 950	63 794	15 529	15 755	15 851	16 185	15 974	15 784	15 384
Boligtjenester	103 043	104 428	25 699	25 626	26 140	26 100	26 025	26 163	26 928
Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	103 836	110 698	23 744	29 516	25 659	27 405	25 311	32 324	26 293
Forretningsmessig tjenesteyting	63 154	67 803	16 969	16 781	15 031	16 351	18 415	18 006	15 305
Offentlig administrasjon og forsvar	127 338	129 688	31 992	32 320	32 737	32 213	32 327	32 412	32 141
Undervisning	105 977	107 388	26 542	26 448	26 932	26 498	26 642	27 316	27 132
Helse- og omsorgstjenester	227 422	232 369	56 957	57 542	57 971	57 703	58 168	58 527	58 758
Kultur, underholdning og annen tjenesteyting	43 317	44 645	10 602	11 233	11 021	11 098	10 962	11 565	11 202
Totalt for næringer (basisverdi)	2 285 980	2 358 278	560 349	600 830	599 930	578 189	568 107	612 053	580 891
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge¹	2 036 566	2 106 327	504 487	535 721	522 051	515 144	518 639	550 494	518 679
Produktavgifter og -subsidier	289 271	296 581	73 011	76 105	71 065	73 347	74 495	77 674	72 224

Offentlig forvaltning	409 980	417 909	102 827	103 544	104 674	103 607	104 293	105 336	104 828
Statsforvaltningen	177 233	180 326	44 249	44 725	45 261	44 686	45 111	45 267	45 122
Sivil forvaltning	157 906	160 911	39 405	39 827	40 362	39 874	40 284	40 391	40 289
Forsvar	19 326	19 415	4 844	4 898	4 899	4 812	4 827	4 876	4 833
Kommuneforvaltningen	232 747	237 584	58 578	58 819	59 412	58 920	59 181	60 069	59 706

Fastlands-Norge (basisverdi)	1 747 295	1 809 747	431 476	459 615	450 986	441 797	444 144	472 819	446 455
Markedsrettet virksomhet Fastlands-Norge (basisverdi)	1 211 305	1 264 129	296 844	324 555	314 359	306 778	307 627	335 365	308 899
Markedsrettet virksomhet (basisverdi)	1 749 990	1 812 661	425 716	465 770	463 303	443 169	431 590	474 598	443 334
Ikke markedsrettet virksomhet (basisverdi)	535 990	545 618	134 632	135 061	136 627	135 019	136 517	137 455	137 556

¹ Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

Tabell 7. Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi.
Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
Bruttonasjonalprodukt¹	1,2	3,1	4,2	1,7	4,5	4,6	1,5	1,9	-2,7
Jordbruk og skogbruk	-7,6	1,0	-13,1	-1,7	-1,5	-99,5	5,5	3,5	-0,6
Fiske, fangst og akvakultur	5,1	12,3	7,9	13,5	21,0	17,4	4,1	8,2	-4,1
Bergverksdrift	6,0	3,1	2,6	8,0	13,1	2,5	-5,0	2,4	-11,2
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tjenester	-3,8	1,2	7,3	-4,9	2,1	10,0	-4,9	-1,9	-10,8
Utvinning av råolje og naturgass	-5,7	0,2	5,6	-6,9	1,1	10,4	-6,6	-3,5	-13,2
Tjenester tilknyttet utvinning av råolje og naturgass	18,4	10,7	24,7	19,0	14,0	6,2	9,7	13,2	13,1
Industri	2,0	2,4	2,0	1,2	2,3	1,5	3,2	2,8	-2,9
Nærings-, drikkevarer- og tobakksindustri	-1,5	3,8	1,2	0,0	5,4	2,4	2,3	4,8	-6,1
Tekstil-, beklednings- og lærvareindustri	2,8	-5,7	1,8	4,8	-0,9	-1,7	-6,3	-13,8	-14,5
Trelast- og trevareindustri, unntatt møbler	-4,4	-0,9	-13,6	-7,4	3,6	-4,5	0,8	-2,9	-15,2
Produksjon av papir og papirvarer	-12,1	-17,2	-10,7	-14,3	-24,9	-7,5	-18,9	-15,5	0,9
Trykking og reproduksjon av innspilte opptak	1,3	-6,6	2,8	3,0	-0,9	-11,5	-5,5	-8,4	-12,2
Oljeraffinerer, kjemisk og farmasøytisk industri	1,7	-5,6	-4,1	-12,4	-12,9	-8,9	1,2	-0,4	-1,4
Prod av kjemiske råvarer	0,2	-18,5	-5,8	-10,2	-17,5	-26,6	-15,6	-13,6	-5,8
Gummivare- og plastindustri, mineralproduktindustri	0,6	-2,3	-2,4	-5,1	0,0	-0,7	-2,7	-5,7	-12,9
Produksjon av metaller	-2,2	-2,5	-6,9	-6,7	-5,3	-2,9	0,6	-2,0	-8,9
Produksjon av metallvarer, elektrisk utstyr og maskiner	6,9	6,7	10,2	8,5	7,4	7,0	6,1	6,2	-0,9
Verftsindustri og annen transportmiddelindustri	4,0	11,7	5,9	9,8	12,0	9,8	13,2	11,7	6,4
Produksjon av møbler og annen industriproduksjon	-2,5	-7,3	-4,1	-4,0	-9,5	-5,5	-5,6	-7,8	-7,5
Reparasjon og installasjon av maskiner og utstyr	1,2	1,6	2,5	6,6	2,9	1,2	1,7	0,5	2,5
Elektrisitets-, gass- og varmtvannsforsyning	2,0	13,6	28,0	5,7	25,7	24,2	3,0	3,9	-5,7
Vannforsyning, avløp og renovasjon	2,4	2,9	1,7	3,0	1,0	6,1	2,9	1,7	-0,9
Bygge- og anleggsvirksomhet	3,1	7,3	1,7	5,8	9,7	9,0	7,1	3,6	-1,9
Varehandel og reparasjon av motorvogner	2,5	2,4	3,3	2,2	4,4	0,7	1,6	3,0	-0,3
Rørtransport	-3,9	11,4	16,5	-5,6	8,6	28,5	5,0	6,8	0,9
Utenriks sjøfart	6,8	7,0	3,9	6,0	11,9	4,9	9,5	1,9	1,3
Transport utenom utenriks sjøfart	2,6	2,0	3,0	3,6	4,0	1,9	1,7	0,6	-0,3
Post og distribusjonsvirksomhet	-2,1	-3,3	1,1	-4,5	2,9	-4,5	-6,2	-5,5	-9,1
Overnattings- og serveringsvirksomhet	4,2	3,1	2,0	6,5	4,6	1,8	2,8	3,7	0,8
Informasjon og kommunikasjon	3,6	2,9	4,6	3,5	4,0	3,1	2,2	2,2	-1,8
Finansierings- og forsikringsvirksomhet	0,1	4,4	-1,1	4,1	7,9	6,7	3,0	0,2	-6,9
Omsetning og drift av fast eiendom	-1,0	1,3	-1,5	-2,1	0,9	1,4	2,9	0,2	-2,9
Boligtjenester	2,3	1,3	2,9	2,0	1,1	0,9	1,3	2,1	3,0
Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	5,6	6,6	7,9	6,4	6,4	3,5	6,6	9,5	2,5
Forretningsmessig tjenesteyting	9,4	7,4	9,5	11,7	8,6	5,0	8,5	7,3	1,8
Offentlig administrasjon og forsvar	2,0	1,8	3,4	4,5	4,2	1,9	1,0	0,3	-1,8
Undervisning	1,7	1,3	3,0	1,5	1,6	0,1	0,4	3,3	0,7
Helse- og omsorgstjenester	3,0	2,2	3,5	3,7	3,0	1,9	2,1	1,7	1,4
Kultur, underholdning og annen tjenesteyting	1,5	3,1	2,0	2,0	2,8	3,1	3,4	3,0	1,6
Totalt for næringer (basisverdi)	1,1	3,2	4,3	1,6	4,6	4,9	1,4	1,9	-3,2
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge ¹	2,5	3,4	3,5	3,4	5,0	3,2	2,8	2,8	-0,6
Produktavgifter og -subsidier	2,0	2,5	3,6	2,3	3,7	2,4	2,0	2,1	1,6

Offentlig forvaltning	2,4	1,9	3,3	3,5	3,0	1,6	1,4	1,7	0,1
Statsforvaltningen	1,7	1,7	2,2	3,7	2,9	0,9	1,9	1,2	-0,3
Sivil forvaltning	1,8	1,9	2,2	3,6	2,8	1,1	2,2	1,4	-0,2
Forsvar	0,9	0,5	2,2	4,3	3,3	-0,6	-0,4	-0,4	-1,4
Kommuneforvaltningen	2,9	2,1	4,2	3,3	3,2	2,0	1,0	2,1	0,5

Fastlands-Norge (basisverdi)	2,6	3,6	3,5	3,6	5,2	3,4	2,9	2,9	-1,0
Markedsrettet virksomhet Fastlands-Norge (basisverdi)	2,7	4,4	3,7	3,8	6,3	4,3	3,6	3,3	-1,7
Markedsrettet virksomhet (basisverdi)	0,8	3,6	4,8	1,2	5,2	6,0	1,4	1,9	-4,3
Ikke markedsrettet virksomhet (basisverdi)	2,3	1,8	3,0	3,1	2,6	1,4	1,4	1,8	0,7

¹ Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

Tabell 8. Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi.
Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
Bruttonasjonalprodukt¹	6,8	2,5	5,3	5,7	4,8	2,8	2,2	0,5	0,2
Jordbruk og skogbruk	-1,5	4,8	0,3	-3,5	-1,8	..	7,6	0,5	-6,5
Fiske, fangst og akvakultur	-12,4	-35,2	-27,6	-45,5	-40,5	-46,7	-38,1	-11,1	22,2
Bergverksdrift	13,7	4,8	37,7	18,7	15,4	15,6	-1,9	-4,5	1,5
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tjenester	28,1	6,7	25,0	25,2	17,7	6,8	6,0	-3,0	-8,1
Utvinning av råolje og naturgass	30,4	6,9	29,3	23,9	18,1	5,2	6,7	-2,3	-7,9
Tjenester tilknyttet utvinning av råolje og naturgass	5,7	6,5	-9,3	45,0	17,0	25,3	2,7	-8,4	-1,3
Industri	4,0	2,4	4,4	3,0	2,5	2,2	2,5	2,4	3,1
Nærings-, drikkevarer- og tobakksindustri	4,3	5,2	2,4	6,5	6,6	7,0	8,2	-0,4	9,1
Tekstil-, beklednings- og lærvareindustri	-12,5	2,9	-13,1	-12,2	-2,3	8,2	2,4	4,5	4,4
Trelast- og trevareindustri, unntatt møbler	-4,2	-0,0	-1,9	-0,5	4,6	-7,3	0,6	2,6	2,0
Produksjon av papir og papirvarer	5,3	-15,0	1,8	6,0	5,9	-21,8	-17,8	-24,4	-19,6
Trykking og reproduksjon av innspilte opptak	9,8	3,4	11,0	17,0	9,3	9,7	-1,7	-2,9	-1,5
Oljeraffinering, kjemisk og farmasøytisk industri	12,5	7,9	17,7	3,4	4,0	2,6	4,2	23,9	0,4
Prod av kjemiske råvarer	19,6	-0,4	15,9	15,5	2,9	4,4	-2,2	-6,4	-12,7
Gummivare- og plastindustri, mineralproduktindustri	-0,5	2,7	2,3	9,1	3,2	-0,1	2,8	5,3	5,7
Produksjon av metaller	16,2	-26,3	9,6	-13,7	-23,8	-18,8	-30,2	-33,9	-7,2
Produksjon av metallvarer, elektrisk utstyr og maskiner	0,6	3,0	0,4	2,2	4,6	6,1	1,8	-0,3	1,8
Verftsindustri og annen transportmiddelindustri	2,3	5,8	7,0	-0,2	1,3	1,8	8,2	11,6	3,6
Produksjon av møbler og annen industriproduksjon	3,1	-0,1	4,0	3,9	5,2	0,1	0,2	-5,9	-2,3
Reparasjon og installasjon av maskiner og utstyr	6,0	6,5	4,3	8,4	1,8	6,1	13,4	6,1	5,5
Elektrisitets-, gass- og varmtvannsforsyning	-3,0	-19,7	-6,2	-19,8	-24,4	-29,6	-24,9	-3,1	5,9
Vannforsyning, avløp og renovasjon	5,4	2,5	4,3	6,2	3,8	4,4	2,5	-0,4	0,4
Bygge- og anleggsvirksomhet	6,6	5,3	6,7	6,5	5,5	5,5	5,0	5,1	4,5
Varehandel og reparasjon av motorvogner	0,8	-2,1	0,9	0,2	-1,4	-1,6	-2,2	-2,9	-3,8
Rørtransport	-18,8	-11,0	-37,5	-17,8	-9,1	-32,0	-1,3	0,5	7,3
Utenriks sjøfart	-43,1	-25,6	-44,8	-2,7	-26,6	29,4	-28,9	-57,7	-15,6
Transport utenom utenriks sjøfart	-5,6	3,2	-5,2	-7,2	1,0	-4,3	8,5	8,1	6,0
Post og distribusjonsvirksomhet	-0,4	-2,6	0,3	0,5	-2,3	-1,4	-1,5	-4,8	-3,0
Overnattings- og serveringsvirksomhet	1,4	3,9	1,8	3,2	2,3	5,0	3,9	4,0	4,0
Informasjon og kommunikasjon	-0,1	1,0	-1,9	-0,6	-1,2	1,0	1,8	2,4	2,4
Finansierings- og forsikringsvirksomhet	-0,0	7,4	-1,5	1,6	7,0	8,0	7,8	7,0	9,6
Omsetning og drift av fast eiendom	7,3	6,4	6,2	7,9	11,0	7,3	4,5	3,0	4,9
Boligtjenester	2,0	1,0	1,8	0,3	1,1	0,6	0,7	1,6	1,4
Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	4,3	5,8	4,6	4,4	7,7	7,3	5,1	3,4	2,5
Forretningsmessig tjenesteyting	4,7	2,1	2,0	4,1	2,6	5,3	-0,6	1,6	1,7
Offentlig administrasjon og forsvar	5,1	2,9	4,5	5,1	3,0	3,0	3,2	2,4	8,9
Undervisning	2,3	4,1	1,3	2,2	3,2	4,7	4,8	3,6	4,5
Helse- og omsorgstjenester	5,4	3,7	5,7	5,4	4,7	3,6	3,1	3,6	4,9
Kultur, underholdning og annen tjenesteyting	3,9	3,2	3,0	2,8	2,0	3,0	3,6	4,2	3,1
Totalt for næringer (basisverdi)	7,4	2,6	5,8	6,4	5,1	2,9	2,3	0,3	-0,1
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge ¹	2,6	1,8	1,9	1,1	1,4	1,5	1,9	2,4	3,8
Produktavgifter og -subsidier	2,0	2,1	1,1	0,4	2,4	1,8	1,7	2,5	3,7

Offentlig forvaltning	4,8	3,5	4,5	4,8	3,8	3,7	3,4	3,2	6,0
Statsforvaltningen	4,8	3,8	4,5	4,0	3,7	4,3	3,6	3,7	6,5
Sivil forvaltning	4,8	4,0	4,6	3,9	3,8	4,4	3,7	4,1	6,9
Forsvar	4,6	2,7	4,1	5,1	3,4	3,5	3,4	0,5	3,5
Kommuneforvaltningen	4,8	3,3	4,5	5,5	4,0	3,3	3,3	2,9	5,6

Fastlands-Norge (basisverdi)	2,7	1,8	2,0	1,2	1,3	1,4	1,9	2,4	3,8
Markedsrettet virksomhet Fastlands-Norge (basisverdi)	2,0	1,1	1,2	0,1	0,4	0,7	1,4	2,1	3,2
Markedsrettet virksomhet (basisverdi)	8,3	2,4	6,4	7,1	5,5	2,8	2,0	-0,5	-1,6
Ikke markedsrettet virksomhet (basisverdi)	4,3	3,2	4,0	4,0	3,4	3,1	3,1	3,1	5,1

¹ Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

Tabell 9. Hovedtall for konsum. Løpende priser. Millioner kroner

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
Konsum i alt.	1 722 515	1 794 476	436 378	446 632	432 155	443 496	453 943	464 882	450 841
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner . .	1 131 732	1 174 992	286 302	295 540	280 263	290 412	297 722	306 595	289 953
Konsum i husholdninger	1 079 392	1 119 843	273 635	281 972	266 105	276 891	284 444	292 403	275 627
Konsum i ideelle organisasjoner	52 340	55 149	12 666	13 568	14 157	13 521	13 278	14 192	14 326
Konsum i offentlig forvaltning.	590 783	619 484	150 076	151 093	151 893	153 084	156 221	158 286	160 888
Konsum i statsforvaltningen	297 850	312 651	75 746	76 042	76 438	77 368	79 117	79 728	81 410
Konsum i statsforvaltningen, individuelt.	154 973	163 496	39 672	39 564	39 950	40 170	41 493	41 884	42 074
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt	142 877	149 155	36 073	36 479	36 488	37 199	37 624	37 844	39 336
Konsum i kommuneforvaltningen	292 934	306 833	74 330	75 050	75 455	75 715	77 104	78 558	79 478
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt. . . .	233 098	245 206	59 102	59 344	60 283	60 574	61 587	62 763	63 337
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt	59 835	61 627	15 228	15 707	15 173	15 142	15 517	15 795	16 141
Personlig konsum	1 519 803	1 583 694	385 076	394 447	380 495	391 155	400 802	411 242	395 364
Kollektivt konsum	202 712	210 781	51 302	52 185	51 661	52 340	53 141	53 639	55 477

Tabell 10. Hovedtall for konsum. Faste 2010-priser. Millioner kroner

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
Konsum i alt.	1 685 800	1 729 601	427 363	435 285	419 471	427 266	437 456	445 408	425 522
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner . .	1 117 099	1 150 637	283 322	292 073	275 669	283 699	291 821	299 447	280 403
Konsum i husholdninger	1 066 563	1 099 147	271 139	279 104	262 234	270 944	279 524	286 444	267 324
Konsum i ideelle organisasjoner	50 535	51 490	12 183	12 969	13 435	12 755	12 297	13 003	13 079
Konsum i offentlig forvaltning.	568 702	578 964	144 040	143 211	143 802	143 567	145 634	145 961	145 119
Konsum i statsforvaltningen	287 460	292 616	72 986	72 473	72 467	72 480	73 934	73 735	73 517
Konsum i statsforvaltningen, individuelt.	150 000	152 457	38 313	37 767	37 787	37 504	38 686	38 480	38 210
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt	137 461	140 158	34 674	34 706	34 680	34 976	35 248	35 255	35 307
Konsum i kommuneforvaltningen	281 241	286 348	71 054	70 738	71 335	71 087	71 701	72 226	71 601
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt. . . .	223 854	228 682	56 445	55 860	56 980	56 842	57 202	57 658	57 588
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt	57 387	57 666	14 609	14 878	14 355	14 245	14 499	14 567	14 013
Personlig konsum	1 490 952	1 531 776	378 080	385 701	370 437	378 045	387 709	395 586	376 201
Kollektivt konsum	194 848	197 824	49 282	49 584	49 035	49 221	49 747	49 822	49 320

Tabell 11. Hovedtall for konsum. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
Konsum i alt.	2,3	2,6	3,0	2,2	3,6	2,2	2,4	2,3	1,4
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner . .	2,5	3,0	3,0	1,9	4,2	2,4	3,0	2,5	1,7
Konsum i husholdninger	2,5	3,1	3,0	1,8	4,2	2,4	3,1	2,6	1,9
Konsum i ideelle organisasjoner	2,5	1,9	3,0	2,6	3,8	2,5	0,9	0,3	-2,7
Konsum i offentlig forvaltning.	1,8	1,8	3,1	3,0	2,4	1,8	1,1	1,9	0,9
Konsum i statsforvaltningen	0,9	1,8	2,1	2,8	2,4	1,8	1,3	1,7	1,4
Konsum i statsforvaltningen, individuelt.	1,7	1,6	2,0	2,3	2,8	1,0	1,0	1,9	1,1
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt	0,1	2,0	2,2	3,5	1,9	2,7	1,7	1,6	1,8
Konsum i kommuneforvaltningen	2,8	1,8	4,2	3,1	2,5	1,8	0,9	2,1	0,4
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt.	2,6	2,2	4,2	2,2	2,3	1,7	1,3	3,2	1,1
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt	3,4	0,5	3,9	6,7	2,9	2,1	-0,8	-2,1	-2,4
Personlig konsum	2,4	2,7	3,1	1,9	3,8	2,1	2,5	2,6	1,6
Kollektivt konsum	1,0	1,5	2,7	4,4	2,2	2,5	0,9	0,5	0,6

Tabell 12. Hovedtall for konsum. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
Konsum i alt.	2,2	1,5	1,9	1,5	1,3	1,5	1,6	1,7	2,8
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner . .	1,3	0,8	1,2	0,5	0,4	0,6	1,0	1,2	1,7
Konsum i husholdninger	1,2	0,7	1,1	0,4	0,2	0,5	0,8	1,0	1,6
Konsum i ideelle organisasjoner	3,6	3,4	3,1	2,9	2,8	2,7	3,9	4,3	4,0
Konsum i offentlig forvaltning.	3,9	3,0	3,3	3,5	3,1	3,2	3,0	2,8	5,0
Konsum i statsforvaltningen	3,6	3,1	2,9	2,8	2,8	3,5	3,1	3,1	5,0
Konsum i statsforvaltningen, individuelt.	3,3	3,8	2,9	3,0	3,1	4,6	3,6	3,9	4,2
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt	3,9	2,4	2,9	2,6	2,4	2,4	2,6	2,1	5,9
Konsum i kommuneforvaltningen	4,2	2,9	3,8	4,2	3,4	2,8	2,8	2,5	4,9
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt.	4,1	3,0	3,7	4,1	3,7	3,0	2,8	2,5	4,0
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt	4,3	2,5	4,0	4,5	2,5	2,2	2,7	2,7	9,0
Personlig konsum	1,9	1,4	1,7	1,3	1,2	1,4	1,5	1,7	2,3
Kollektivt konsum	4,0	2,4	3,2	3,2	2,5	2,3	2,6	2,3	6,8

Tabell 13. Konsum i husholdninger. Løpende priser. Millioner kroner

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
Konsum i husholdninger	1 079 392	1 119 843	273 635	281 972	266 105	276 891	284 444	292 403	275 627
Matvarer og alkoholholdige drikkevarer	137 620	143 203	35 021	36 496	34 147	36 068	35 525	37 464	34 388
Alkoholholdige drikkevarer og tobakk mv.	44 294	45 011	11 058	12 063	10 332	11 437	11 011	12 231	10 724
Klær og skotøy.	55 299	57 212	13 715	16 448	12 317	14 163	14 165	16 567	11 748
Bolig, lys og brensel.	224 812	227 157	52 512	56 580	59 303	54 773	53 299	59 782	63 301
Møbler og husholdningsartikler mv.	59 215	60 850	15 238	17 375	13 861	14 209	15 460	17 319	13 671
Helse	29 115	30 378	7 245	7 732	7 312	7 532	7 566	7 969	7 528
Transport	155 685	160 608	40 176	38 441	37 863	41 246	41 991	39 507	38 809
Post- og teletjenester	27 177	26 928	6 747	7 168	6 750	6 432	6 577	7 170	6 661
Kultur og fritid	128 954	133 565	34 190	34 875	29 471	32 891	35 793	35 410	29 924
Utdanning	4 679	4 963	1 075	1 281	1 269	1 206	1 126	1 363	1 383
Overnattings- og serveringstjenester	62 711	66 233	16 930	16 274	14 333	16 815	17 821	17 264	15 033
Andre varer og tjenester	107 994	117 399	26 548	29 173	27 802	29 062	28 978	31 557	29 879
Husholdningenes kjøp i utlandet.	71 163	77 511	21 553	15 315	17 152	19 978	23 902	16 478	18 354
Utlendingers kjøp i Norge.	-29 326	-31 176	-8 374	-7 250	-5 805	-8 922	-8 770	-7 679	-5 776
Varekonsum ¹	542 556	549 886	133 644	148 032	130 369	135 033	134 224	150 261	131 731
Tjenestekonsum ¹	494 999	523 621	126 812	125 875	124 389	130 802	135 088	133 342	131 317
Boligtjenester	181 307	189 069	45 434	45 817	46 748	47 096	47 402	47 823	48 915
Andre tjenester.	313 692	334 553	81 378	80 057	77 641	83 706	87 686	85 520	82 403

1 Konsumet av varer og tjenester inkluderer utlendingers kjøp i Norge, men ikke husholdningenes kjøp i utlandet

Tabell 14. Konsum i husholdninger. Faste 2010-priser. Millioner kroner

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
Konsum i husholdninger	1 066 563	1 099 147	271 139	279 104	262 234	270 944	279 524	286 444	267 324
Matvarer og alkoholholdige drikkevarer	137 587	141 520	34 692	36 485	33 735	35 568	34 906	37 311	34 320
Alkoholholdige drikkevarer og tobakk mv.	41 565	40 945	10 329	11 265	9 446	10 428	9 985	11 086	9 436
Klær og skotøy.	56 925	59 733	14 670	16 315	13 095	14 465	15 266	16 907	12 819
Bolig, lys og brensel.	221 201	227 519	52 157	56 970	59 291	54 890	53 604	59 734	61 512
Møbler og husholdningsartikler mv.	59 657	61 208	15 457	17 402	14 030	14 228	15 706	17 244	13 894
Helse	28 372	28 689	7 051	7 474	6 932	7 137	7 135	7 485	6 962
Transport	151 919	152 875	39 136	37 761	36 376	39 177	39 653	37 670	36 648
Post- og teletjenester	27 663	29 155	6 825	7 339	7 143	6 941	7 202	7 869	7 287
Kultur og fritid	129 225	133 514	34 270	35 043	29 613	32 599	35 848	35 453	30 089
Utdanning	4 548	4 586	1 045	1 214	1 202	1 142	1 038	1 204	1 211
Overnattings- og serveringstjenester	60 887	62 300	16 390	15 619	13 679	15 840	16 719	16 061	13 871
Andre varer og tjenester	105 407	109 735	25 857	28 180	26 223	27 227	27 081	29 204	26 485
Husholdningenes kjøp i utlandet.	70 184	76 988	21 410	15 080	17 042	19 763	23 686	16 497	18 251
Utlendingers kjøp i Norge.	-28 577	-29 620	-8 149	-7 042	-5 573	-8 462	-8 305	-7 280	-5 460
Varekonsum ¹	539 517	551 161	133 751	148 170	130 756	134 393	135 341	150 671	132 047
Tjenestekonsum ¹	485 440	500 618	124 127	122 896	120 009	125 250	128 802	126 557	122 486
Boligtjenester	177 058	181 189	44 280	44 471	45 076	45 257	45 358	45 497	46 053
Andre tjenester.	308 382	319 429	79 848	78 425	74 934	79 993	83 444	81 059	76 433

1 Konsumet av varer og tjenester inkluderer utlendingers kjøp i Norge, men ikke husholdningenes kjøp i utlandet

Tabell 15. Konsum i husholdninger. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
Konsum i husholdninger	2,5	3,1	3,0	1,8	4,2	2,4	3,1	2,6	1,9
Matvarer og alkoholholdige drikkevarer	3,8	2,9	4,7	3,8	6,8	2,2	0,6	2,3	1,7
Alkoholholdige drikkevarer og tobakk mv.	-3,6	-1,5	-2,4	-1,1	3,9	-4,2	-3,3	-1,6	-0,1
Klær og skotøy	3,8	4,9	4,0	-1,4	9,1	3,8	4,1	3,6	-2,1
Bolig, lys og brensel	-0,6	2,9	1,5	-2,9	0,5	3,4	2,8	4,9	3,7
Møbler og husholdningsartikler mv.	2,7	2,6	3,3	2,6	7,0	3,9	1,6	-0,9	-1,0
Helse	1,6	1,1	1,8	2,5	2,4	0,8	1,2	0,1	0,4
Transport	3,2	0,6	1,5	3,2	2,1	-0,5	1,3	-0,2	0,7
Post- og teletjenester	1,0	5,4	0,0	-1,4	3,8	4,9	5,5	7,2	2,0
Kultur og fritid	3,8	3,3	4,5	4,0	6,5	1,5	4,6	1,2	1,6
Utdanning	2,2	0,8	3,9	1,3	2,4	2,4	-0,7	-0,8	0,8
Overnattings- og serveringstjenester	3,7	2,3	2,0	6,5	3,3	1,3	2,0	2,8	1,4
Andre varer og tjenester	0,1	4,1	0,6	0,1	3,5	4,6	4,7	3,6	1,0
Husholdningenes kjøp i utlandet	12,0	9,7	10,8	12,7	11,8	7,1	10,6	9,4	7,1
Utlendingers kjøp i Norge	0,4	3,7	1,9	-0,0	6,5	3,8	1,9	3,4	-2,0
Varekonsum ¹	1,3	2,2	2,3	0,0	4,6	1,4	1,2	1,7	1,0
Tjenestekonsum ¹	2,4	3,1	2,3	2,7	2,9	2,8	3,8	3,0	2,1
Boligtjenester	2,0	2,3	2,1	2,0	2,2	2,4	2,4	2,3	2,2
Andre tjenester	2,6	3,6	2,4	3,1	3,4	3,1	4,5	3,4	2,0

1 Konsumet av varer og tjenester inkluderer utlendingers kjøp i Norge, men ikke husholdningenes kjøp i utlandet

Tabell 16. Konsum i husholdninger. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
Konsum i husholdninger	1,2	0,7	1,1	0,4	0,2	0,5	0,8	1,0	1,6
Matvarer og alkoholholdige drikkevarer	0,0	1,2	0,5	0,2	1,9	1,7	0,8	0,4	-1,0
Alkoholholdige drikkevarer og tobakk mv.	6,6	3,2	6,4	5,7	3,3	3,4	3,0	3,0	3,9
Klær og skotøy	-2,9	-1,4	-2,8	0,5	-0,3	-1,2	-0,8	-2,8	-2,6
Bolig, lys og brensel	1,6	-1,8	1,8	-1,5	-4,3	-2,1	-1,2	0,8	2,9
Møbler og husholdningsartikler mv.	-0,7	0,2	-0,9	-0,2	0,3	-0,1	-0,2	0,6	-0,4
Helse	2,6	3,2	2,1	1,9	3,4	3,3	3,2	2,9	2,5
Transport	2,5	2,5	2,6	0,8	2,8	1,2	3,2	3,0	1,7
Post- og teletjenester	-1,8	-6,0	-0,9	0,1	-3,8	-5,7	-7,6	-6,7	-3,3
Kultur og fritid	-0,2	0,2	-0,9	-0,8	0,0	0,5	0,1	0,4	-0,1
Utdanning	2,9	5,2	2,3	3,2	4,0	4,0	5,5	7,3	8,2
Overnattings- og serveringstjenester	3,0	3,2	2,8	2,6	3,0	3,5	3,2	3,2	3,4
Andre varer og tjenester	2,5	4,4	2,0	3,3	5,0	4,2	4,2	4,4	6,4
Husholdningenes kjøp i utlandet	1,4	-0,7	0,4	-1,0	-1,0	-0,8	0,2	-1,6	-0,1
Utlendingers kjøp i Norge	2,6	2,6	3,0	2,4	3,0	2,2	2,8	2,5	1,6
Varekonsum ¹	0,6	-0,8	0,8	-0,3	-1,7	-0,7	-0,7	-0,2	0,1
Tjenestekonsum ¹	2,0	2,6	1,6	1,6	2,6	2,2	2,7	2,9	3,4
Boligtjenester	2,4	1,9	2,3	2,2	1,9	1,8	1,9	2,0	2,4
Andre tjenester	1,7	3,0	1,3	1,3	3,1	2,3	3,1	3,4	4,1

1 Konsumet av varer og tjenester inkluderer utlendingers kjøp i Norge, men ikke husholdningenes kjøp i utlandet

Tabell 17. Bruttoinvestering i fast realkapital. Løpende priser. Millioner kroner

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
I alt	536 754	598 017	136 102	149 730	134 990	146 016	150 335	166 677	153 735
Bygg og anlegg	267 951	290 245	67 780	72 952	66 296	69 216	75 408	79 325	72 839
Oljeboring, oljeleting, olje- og gassrørledning	73 810	81 465	19 933	18 535	18 985	21 109	18 431	22 939	23 725
Oljeutvinningsplattformer, borerigger og moduler	62 647	87 791	18 146	20 807	18 401	20 861	24 106	24 424	22 967
Skip og båter	19 635	17 430	3 268	4 556	4 706	4 333	3 561	4 829	5 513
Andre transportmidler	19 713	23 165	4 564	5 593	4 952	5 834	5 577	6 802	5 658
Maskiner og utstyr	92 999	97 920	22 411	27 286	21 650	24 662	23 251	28 357	23 033
Jordbruk og skogbruk	8 143	7 355	2 442	1 833	1 226	2 257	2 220	1 651	1 246
Fiske, fangst og akvakultur	3 479	3 190	1 094	688	862	805	681	842	1 022
Bergverksdrift	637	631	163	247	107	147	106	271	270
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tjenester	140 989	173 384	38 961	40 559	38 255	42 990	43 790	48 348	47 648
Utvinning av råolje og naturgass	144 986	171 487	38 691	40 267	38 103	42 893	43 036	47 455	46 947
Tjenester tilknyttet utvinning av råolje og naturgass	-3 997	1 897	270	291	153	97	754	893	701
Industri	21 144	21 887	5 123	7 044	4 477	5 797	4 579	7 034	4 336
Nærings-, drikkevarer- og tobakksindustri	7 230	6 383	1 557	2 136	1 582	1 588	1 284	1 929	1 229
Tekstil-, beklednings- og lærvareindustri	271	228	53	107	45	59	45	79	53
Trelast- og trevareindustri, unntatt møbler	743	766	182	266	204	151	207	203	150
Produksjon av papir og papirvarer	533	622	130	218	126	191	78	228	106
Trykking og reproduksjon av innspilte opptak	140	105	38	77	20	64	12	9	101
Oljeraffinering, kjemisk og farmasøytisk industri	3 429	4 694	857	1 152	669	1 437	936	1 652	742
Prod av kjemiske råvarer	1 961	3 025	517	688	417	877	593	1 138	508
Gummivare- og plastindustri, mineralproduktindustri	1 214	1 358	406	273	267	314	255	522	245
Produksjon av metaller	1 685	1 804	392	678	342	556	318	588	327
Produksjon av metallvarer, elektrisk utstyr og maskiner	3 208	3 176	773	1 278	632	772	704	1 068	771
Verftsindustri og annen transportmiddelindustri	882	1 137	197	418	234	202	323	378	221
Produksjon av møbler og annen industriproduksjon	219	199	37	49	50	42	29	78	65
Reparasjon og installasjon av maskiner og utstyr	1 590	1 416	502	393	305	422	388	301	326
Elektrisitets-, gass- og varmtvannsforsyning	16 891	19 211	4 235	5 400	3 417	4 470	4 948	6 376	3 488
Vannforsyning, avløp og renovasjon	9 430	10 193	2 054	2 521	2 642	2 986	1 856	2 708	2 732
Bygge- og anleggsvirksomhet	12 700	13 919	3 027	3 282	3 399	3 582	3 376	3 562	3 377
Varehandel og reparasjon av motorvogner	9 051	9 778	2 048	2 708	2 061	2 403	2 538	2 777	2 334
Rørtransport	470	336	111	115	112	48	53	123	287
Utenriks sjøfart	12 562	14 397	2 682	3 769	4 034	3 678	2 970	3 716	4 506
Transport utenom utenriks sjøfart	13 731	15 061	3 009	3 786	3 092	3 686	3 939	4 344	4 083
Post og distribusjonsvirksomhet	1 981	1 985	469	528	518	490	464	513	455
Overnattings- og serveringsvirksomhet	1 890	2 215	484	531	509	512	580	614	519
Informasjon og kommunikasjon	13 448	14 303	3 162	3 614	3 623	3 461	3 395	3 824	3 638
Finansierings- og forsikringsvirksomhet	4 409	4 449	1 068	1 181	1 132	1 097	1 098	1 123	1 230
Omsetning og drift av fast eiendom	36 933	38 218	8 930	9 233	9 421	9 228	9 884	9 685	9 042
Boligtjenester	125 329	139 807	30 966	33 225	32 671	34 012	35 569	37 555	37 922
Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	5 291	6 107	1 200	1 542	1 430	1 504	1 410	1 762	1 466
Forretningsmessig tjenesteyting	7 369	8 673	1 896	2 028	2 126	2 126	2 250	2 171	2 033
Offentlig administrasjon og forsvar	54 218	55 385	12 903	15 888	11 417	11 880	14 898	17 190	12 936
Undervisning	15 210	14 737	4 556	4 417	3 194	3 028	4 194	4 321	3 443
Helse- og omsorgstjenester	14 461	15 567	3 880	3 856	3 353	4 041	3 795	4 377	3 857
Kultur, underholdning og annen tjenesteyting	6 989	7 229	1 641	1 736	1 910	1 786	1 743	1 791	1 867
Fastlands-Norge	382 733	409 900	94 349	105 287	92 589	99 300	103 522	114 489	101 294

Offentlig forvaltning	86 798	89 164	21 748	24 946	19 097	20 273	22 976	26 818	21 453
Statsforvaltningen	37 356	38 704	8 700	11 171	7 603	7 782	10 470	12 849	8 862
Sivil forvaltning	29 437	34 108	7 800	9 593	6 916	6 828	9 367	10 997	8 045
Forsvar	7 919	4 596	900	1 578	687	954	1 103	1 852	817
Kommuneforvaltningen	49 442	50 460	13 048	13 775	11 494	12 491	12 506	13 969	12 591

Tabell 18. Bruttoinvestering i fast realkapital. Faste 2010-priser. Millioner kroner

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
I alt	518 409	560 035	130 973	141 775	127 942	137 143	140 340	154 609	140 639
Bygg og anlegg	255 103	266 104	63 998	68 513	61 792	63 554	68 695	72 063	64 273
Oljeboring, oljeleting, olje- og gassrørledning	70 812	74 991	18 969	16 487	17 808	19 653	16 987	20 542	21 947
Oljeutvinningsplattformer, borerigger og moduler	62 003	84 746	17 914	20 321	17 986	20 257	23 106	23 398	21 952
Skip og båter	19 042	16 615	3 169	4 212	4 571	3 900	3 504	4 639	4 923
Andre transportmidler	20 223	23 508	4 782	5 669	4 917	6 023	5 701	6 867	5 638
Maskiner og utstyr	91 226	94 070	22 140	26 573	20 869	23 755	22 346	27 100	21 906
Jordbruk og skogbruk	7 866	6 899	2 348	1 760	1 164	2 122	2 067	1 546	1 155
Fiske, fangst og akvakultur	3 387	3 014	1 071	654	824	730	668	791	900
Bergverksdrift	619	593	158	239	102	138	96	256	253
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tjenester	137 147	163 623	37 709	37 968	36 611	40 844	41 288	44 880	44 776
Utvinning av råolje og naturgass	141 160	161 800	37 465	37 701	36 468	40 775	40 545	44 012	44 116
Tjenester tilknyttet utvinning av råolje og naturgass	-4 013	1 823	244	267	143	68	743	868	660
Industri	20 585	20 761	5 007	6 796	4 280	5 515	4 342	6 624	4 067
Nærings-, drikkevarer- og tobakksindustri	7 003	6 020	1 507	2 049	1 503	1 501	1 211	1 804	1 148
Tekstil-, beklednings- og lærvareindustri	265	218	52	104	43	57	43	75	50
Trelast- og trevareindustri, unntatt møbler	722	727	177	256	196	144	196	190	140
Produksjon av papir og papirvarer	520	591	127	212	120	182	73	215	99
Trykking og reproduksjon av innspilte opptak	137	99	38	75	19	60	11	8	96
Oljeraffinering, kjemisk og farmasøytisk industri	3 318	4 423	832	1 102	634	1 361	880	1 548	690
Prod av kjemiske råvarer	1 902	2 849	504	659	396	835	556	1 062	471
Gummivare- og plastindustri, mineralproduktindustri	1 190	1 295	401	264	257	301	243	495	231
Produksjon av metaller	1 643	1 716	385	656	328	529	301	558	306
Produksjon av metallvarer, elektrisk utstyr og maskiner	3 128	3 009	757	1 238	603	736	667	1 003	720
Verftsindustri og annen transportmiddelindustri	857	1 080	192	404	224	190	309	357	206
Produksjon av møbler og annen industriproduksjon	214	189	36	47	48	40	27	74	61
Reparasjon og installasjon av maskiner og utstyr	1 589	1 393	502	388	303	414	380	297	320
Elektrisitets-, gass- og varmtvannsforsyning	16 297	17 982	4 087	5 148	3 236	4 191	4 615	5 940	3 227
Vannforsyning, avløp og renovasjon	9 056	9 464	1 962	2 396	2 480	2 772	1 715	2 497	2 483
Bygge- og anleggsvirksomhet	12 486	13 452	2 992	3 190	3 281	3 503	3 264	3 404	3 197
Varehandel og reparasjon av motorvogner	8 916	9 375	2 049	2 643	1 983	2 326	2 428	2 639	2 207
Rørtransport	452	307	104	97	106	45	49	108	271
Utenriks sjøfart	12 190	13 748	2 614	3 507	3 921	3 367	2 890	3 570	4 079
Transport utenom utenriks sjøfart	13 729	14 879	3 015	3 733	3 013	3 641	3 907	4 318	3 981
Post og distribusjonsvirksomhet	1 957	1 923	469	518	501	478	451	493	435
Overnattings- og serveringsvirksomhet	1 832	2 080	471	508	482	483	544	571	480
Informasjon og kommunikasjon	13 175	13 694	3 118	3 514	3 484	3 323	3 248	3 639	3 444
Finansierings- og forsikringsvirksomhet	4 292	4 198	1 045	1 139	1 077	1 040	1 033	1 048	1 151
Omsetning og drift av fast eiendom	35 174	34 984	8 433	8 662	8 769	8 446	8 996	8 773	8 118
Boligtjenester	119 384	128 247	29 247	31 209	30 460	31 244	32 415	34 128	34 103
Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	5 178	5 842	1 183	1 498	1 374	1 445	1 349	1 674	1 386
Forretningsmessig tjenesteyting	7 327	8 441	1 919	1 987	2 065	2 092	2 200	2 084	1 928
Offentlig administrasjon og forsvar	52 080	51 476	12 312	15 087	10 734	11 083	13 745	15 914	10 562
Undervisning	14 572	13 679	4 345	4 179	3 013	2 830	3 864	3 972	3 158
Helse- og omsorgstjenester	13 944	14 572	3 728	3 680	3 172	3 798	3 531	4 072	3 555
Kultur, underholdning og annen tjenesteyting	6 765	6 801	1 587	1 661	1 811	1 687	1 633	1 669	1 726
Fastlands-Norge	368 621	382 356	90 546	100 203	87 304	92 887	96 113	106 052	91 513

Offentlig forvaltning	83 324	82 851	20 747	23 675	17 962	18 907	21 191	24 790	18 347
Statsforvaltningen	35 997	36 143	8 352	10 638	7 173	7 299	9 712	11 959	7 400
Sivil forvaltning	28 250	31 664	7 463	9 103	6 508	6 381	8 648	10 127	6 626
Forsvar	7 746	4 479	888	1 535	665	918	1 063	1 832	774
Kommuneforvaltningen	47 327	46 708	12 395	13 037	10 789	11 609	11 479	12 831	10 947

Tabell 19. Bruttoinvestering i fast realkapital.
Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
I alt	7,6	8,0	12,5	6,6	4,8	11,0	7,2	9,1	9,9
Bygg og anlegg	9,5	4,3	10,0	7,0	3,9	0,7	7,3	5,2	4,0
Oljeboring, oljeleting, olje- og gassrørledning	2,9	5,9	16,1	-9,3	0,2	11,8	-10,4	24,6	23,2
Oljeutvinningsplattformer, borerigger og moduler	25,5	36,7	56,1	57,4	46,0	77,0	29,0	15,1	22,1
Skip og båter	1,5	-12,7	-34,1	-9,0	-45,4	18,4	10,6	10,2	7,7
Andre transportmidler	5,0	16,2	17,2	-2,0	26,2	2,5	19,2	21,1	14,7
Maskiner og utstyr	-1,8	3,1	2,6	-3,2	2,9	6,9	0,9	2,0	5,0
Jordbruk og skogbruk	-7,1	-12,3	-8,4	-5,6	-12,0	-12,8	-12,0	-12,2	-0,8
Fiske, fangst og akvakultur	69,5	-11,0	105,5	36,3	6,4	-17,7	-37,6	20,9	9,2
Bergverksdrift	-42,4	-4,2	-33,8	-26,0	54,8	-11,5	-39,0	7,2	146,7
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tjenester	9,8	19,3	27,4	14,6	16,1	36,5	9,5	18,2	22,3
Utvinning av råolje og naturgass	14,2	14,6	26,8	16,0	15,4	18,5	8,2	16,7	21,0
Tjenester tilknyttet utvinning av råolje og naturgass	..	..	474,6	-57,3	..	..	204,9	225,1	360,6
Industri	7,1	0,9	21,9	8,5	9,7	12,9	-13,3	-2,5	-5,0
Nærings-, drikkevarer- og tobakksindustri	2,2	-14,0	-9,3	3,1	-9,2	-16,2	-19,6	-11,9	-23,6
Tekstil-, beklednings- og lærvareindustri	28,1	-17,8	-32,2	86,8	-45,2	86,7	-17,2	-27,9	16,2
Trelast- og trevareindustri, unntatt møbler	-14,5	0,7	-13,0	10,9	174,7	-33,6	10,7	-25,7	-28,8
Produksjon av papir og papirvarer	52,5	13,7	106,9	174,8	119,4	45,0	-42,4	1,5	-18,0
Trykking og reproduksjon av innspilte opptak	-13,6	-27,7	276,4	3,2	489,8	194,8	-70,2	-89,2	396,1
Oljeraffinerer, kjemisk og farmasøytisk industri	-5,0	33,3	5,8	0,3	10,0	68,5	5,7	40,5	8,8
Prod av kjemiske råvarer	1,2	49,8	21,8	3,3	23,4	99,8	10,3	61,2	18,9
Gummivare- og plastindustri, mineralproduktindustri	-7,9	8,9	106,6	-50,4	-0,7	13,1	-39,4	87,2	-10,3
Produksjon av metaller	2,0	4,4	36,3	-8,2	33,9	48,3	-21,8	-15,0	-6,7
Produksjon av metallvarer, elektrisk utstyr og maskiner	21,6	-3,8	59,7	41,8	37,7	5,9	-11,9	-19,0	19,4
Verftsindustri og annen transportmiddelindustri	35,8	26,0	112,1	28,7	112,9	21,6	60,9	-11,6	-7,7
Produksjon av møbler og annen industriproduksjon	-14,9	-11,5	-22,9	-44,9	-21,1	-42,1	-24,9	56,4	27,5
Reparasjon og installasjon av maskiner og utstyr	66,2	-12,3	127,3	78,2	-13,7	18,7	-24,3	-23,5	5,7
Elektrisitets-, gass- og varmtvannsforsyning	11,9	10,3	5,3	6,9	14,9	-1,3	12,9	15,4	-0,3
Vannforsyning, avløp og renovasjon	-1,6	4,5	6,2	3,1	13,9	10,0	-12,6	4,2	0,1
Bygge- og anleggsvirksomhet	6,6	7,7	6,5	6,7	7,9	7,3	9,1	6,7	-2,6
Varehandel og reparasjon av motorvogner	-14,4	5,2	1,9	-35,3	-24,1	44,4	18,5	-0,2	11,3
Rørtransport	-18,2	-32,0	31,4	-5,0	-45,7	-20,0	-53,1	11,4	155,3
Utenriks sjøfart	-27,2	12,8	-37,1	-13,6	16,8	24,2	10,6	1,8	4,0
Transport utenom utenriks sjøfart	-6,8	8,4	-13,2	-4,2	19,0	-18,2	29,6	15,7	32,1
Post og distribusjonsvirksomhet	10,6	-1,7	13,2	8,6	4,6	-2,6	-3,8	-4,9	-13,3
Overnattings- og serveringsvirksomhet	-1,0	13,6	-3,6	23,3	14,8	11,5	15,7	12,4	-0,4
Informasjon og kommunikasjon	-1,6	3,9	-0,4	-0,8	5,0	3,1	4,2	3,6	-1,2
Finansierings- og forsikringsvirksomhet	0,7	-2,2	0,6	-2,5	-0,0	0,9	-1,1	-8,0	6,9
Omsetning og drift av fast eiendom	3,0	-0,5	2,4	-3,1	-6,3	-3,1	6,7	1,3	-7,4
Boligtjenester	21,9	7,4	23,5	18,4	5,9	3,6	10,8	9,4	12,0
Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	26,6	12,8	27,8	28,1	14,6	11,3	14,0	11,8	0,9
Forretningsmessig tjenesteyting	29,3	15,2	27,6	37,5	24,5	18,7	14,6	4,8	-6,6
Offentlig administrasjon og forsvar	7,7	-1,2	1,3	7,2	-19,7	-2,0	11,6	5,5	-1,6
Undervisning	-9,9	-6,1	-9,9	-13,0	-4,1	-2,6	-11,1	-5,0	4,8
Helse- og omsorgstjenester	-0,6	4,5	17,6	-18,8	-2,2	15,3	-5,3	10,6	12,1
Kultur, underholdning og annen tjenesteyting	1,2	0,5	0,7	-5,5	3,3	-4,3	2,9	0,5	-4,7
Fastlands-Norge	8,5	3,7	9,6	4,7	0,3	2,3	6,1	5,8	4,8

Offentlig forvaltning	2,2	-0,6	1,6	-1,9	-11,9	2,1	2,1	4,7	2,1
Statsforvaltningen	9,4	0,4	6,4	-0,6	-27,1	1,8	16,3	12,4	3,2
Sivil forvaltning	-0,8	12,1	9,3	0,9	26,7	-2,5	15,9	11,2	1,8
Forsvar	75,1	-42,2	-13,1	-8,6	-85,9	47,7	19,7	19,4	16,4
Kommuneforvaltningen	-2,7	-1,3	-1,4	-3,0	2,3	2,3	-7,4	-1,6	1,5

Tabell 20. Bruttoinvestering i fast realkapital.
Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
I alt	3,5	3,1	3,1	4,9	3,8	3,7	3,1	2,1	3,6
Bygg og anlegg	5,0	3,8	5,2	5,1	4,3	4,1	3,6	3,4	5,6
Oljeboring, oljeleting, olje- og gassrørledning	4,2	4,2	1,2	12,1	6,7	7,4	3,3	-0,7	1,4
Oljeutvinningsplattformer, borerigger og moduler	1,0	2,5	0,7	2,7	3,5	2,4	3,0	1,9	2,3
Skip og båter	3,1	1,7	3,6	12,2	2,1	8,6	-1,5	-3,8	8,8
Andre transportmidler	-2,5	1,1	-3,9	-0,6	0,1	0,9	2,5	0,4	-0,3
Maskiner og utstyr	1,9	2,1	1,7	1,8	2,0	1,8	2,8	1,9	1,4
Jordbruk og skogbruk	3,5	3,0	4,3	2,8	3,0	3,0	3,3	2,5	2,5
Fiske, fangst og akvakultur	2,7	3,1	1,9	4,9	3,1	7,3	-0,2	1,2	8,5
Bergverksdrift	2,8	3,4	2,7	2,8	2,2	4,3	6,4	2,4	2,3
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tjenester	2,8	3,1	0,9	6,7	4,9	4,8	2,7	0,8	1,8
Utvinning av råolje og naturgass	2,7	3,2	1,0	6,7	4,8	4,8	2,8	1,0	1,9
Tjenester tilknyttet utvinning av råolje og naturgass	-0,4	4,5	-24,8	7,3	-9,0	40,7	-8,4	-5,7	-0,3
Industri	2,7	2,6	2,6	3,2	2,7	2,6	3,1	2,4	1,9
Nærings-, drikkevarer- og tobakksindustri	3,2	2,7	3,4	3,4	2,9	2,7	2,6	2,6	1,8
Tekstil-, beklednings- og lærvareindustri	2,1	2,3	1,8	2,0	1,9	2,0	3,4	2,4	1,4
Trelast- og trevareindustri, unntatt møbler	2,9	2,3	2,3	2,9	1,3	2,5	2,8	3,1	3,0
Produksjon av papir og papirvarer	2,4	2,7	1,9	2,3	2,2	2,6	3,8	2,7	2,6
Trykking og reproduksjon av innspilte opptak	2,2	3,5	2,8	2,6	-7,4	2,5	8,5	4,4	-0,2
Oljeraffinerer, kjemisk og farmasøytisk industri	3,3	2,7	3,4	3,4	3,2	2,7	3,3	2,0	2,0
Prod av kjemiske råvarer	3,1	3,0	3,2	3,0	3,1	2,4	4,0	2,6	2,5
Gummivare- og plastindustri, mineralproduktindustri	2,0	2,7	-1,3	3,7	1,9	2,3	3,5	2,2	2,3
Produksjon av metaller	2,5	2,5	2,3	2,5	2,3	2,6	3,7	2,1	2,6
Produksjon av metallvarer, elektrisk utstyr og maskiner	2,6	2,9	1,9	2,9	2,8	2,5	3,4	3,1	2,2
Verftsindustri og annen transportmiddelindustri	2,9	2,3	6,1	1,5	2,8	3,5	2,1	2,2	2,3
Produksjon av møbler og annen industriproduksjon	2,4	2,6	-3,0	6,5	1,9	2,3	4,1	2,4	1,1
Reparasjon og installasjon av maskiner og utstyr	0,1	1,6	4,8	6,8	1,7	2,4	2,0	0,1	1,1
Elektrisitets-, gass- og varmtvannsforsyning	3,6	3,1	3,6	3,7	3,3	3,4	3,5	2,3	2,4
Vannforsyning, avløp og renovasjon	4,1	3,4	4,1	4,1	3,8	3,6	3,3	3,1	3,3
Bygge- og anleggsvirksomhet	1,7	1,7	1,5	1,6	2,0	1,0	2,3	1,7	2,0
Varehandel og reparasjon av motorvogner	1,5	2,7	0,3	2,4	1,9	2,1	4,6	2,7	1,7
Rørtransport	4,0	5,1	-5,1	17,5	8,5	11,1	1,8	-4,0	0,4
Utenriks sjøfart	3,1	1,6	3,4	11,2	3,3	6,9	0,2	-3,1	7,4
Transport utenom utenriks sjøfart	0,0	1,2	-0,2	2,0	1,6	2,9	1,0	-0,8	-0,1
Post og distribusjonsvirksomhet	1,3	2,0	1,4	1,0	1,5	1,5	2,8	2,1	1,2
Overnattings- og serveringsvirksomhet	3,2	3,2	2,7	3,4	3,2	3,1	3,7	3,0	2,4
Informasjon og kommunikasjon	2,1	2,3	1,7	2,1	2,1	2,0	3,1	2,2	1,6
Finansierings- og forsikringsvirksomhet	2,7	3,2	2,2	3,5	2,7	2,8	3,9	3,4	1,6
Omsetning og drift av fast eiendom	5,0	4,0	5,0	5,5	4,4	4,3	3,8	3,6	3,7
Boligtjenester	5,0	3,8	5,2	5,0	4,3	4,0	3,6	3,4	3,7
Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	2,2	2,3	4,6	-0,4	2,0	2,0	3,1	2,2	1,6
Forretningsmessig tjenesteyting	0,6	2,2	-2,3	2,8	1,2	1,8	3,6	2,1	2,4
Offentlig administrasjon og forsvar	4,1	3,4	4,5	4,2	3,9	3,3	3,4	2,6	15,2
Undervisning	4,4	3,2	4,7	4,3	3,4	3,0	3,5	2,9	2,9
Helse- og omsorgstjenester	3,7	3,0	3,9	3,7	3,3	2,9	3,3	2,6	2,6
Kultur, underholdning og annen tjenesteyting	3,3	2,9	3,3	3,2	3,1	2,7	3,2	2,7	2,6
Fastlands-Norge	3,8	3,3	3,9	4,0	3,5	3,4	3,4	2,7	4,4

Offentlig forvaltning	4,2	3,3	4,5	4,2	3,8	3,3	3,4	2,7	10,0
Statsforvaltningen	3,8	3,2	4,0	4,1	3,7	2,9	3,5	2,3	13,0
Sivil forvaltning	4,2	3,4	4,2	4,2	4,0	3,1	3,6	3,1	14,3
Forsvar	2,2	0,4	1,6	3,3	1,0	2,2	2,4	-1,7	2,2
Kommuneforvaltningen	4,5	3,4	4,9	4,3	3,8	3,5	3,5	3,0	8,0

Tabell 21. Eksport. Løpende priser. Millioner kroner

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
I alt	1 140 919	1 182 974	277 844	301 304	319 504	295 755	273 574	294 140	287 408
Varer	892 429	923 640	215 568	232 540	257 630	228 421	209 614	227 974	223 741
Råolje og naturgass	562 367	604 434	133 491	151 300	176 690	149 122	131 459	147 163	144 966
Skip, plattformer og fly	13 642	8 956	2 954	2 140	2 137	3 089	2 499	1 230	1 636
Tradisjonelle varer	316 420	310 250	79 123	79 100	78 803	76 210	75 656	79 581	77 139
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	25 954	27 427	5 907	6 580	6 491	6 656	6 520	7 760	7 861
Bergverksprodukter	5 543	6 033	2 000	1 602	1 393	1 332	1 678	1 630	1 100
Industriprodukter	280 644	271 731	69 352	69 462	69 208	66 973	66 500	69 050	67 239
Nærings- og nytelsesmidler	32 696	30 688	7 469	10 029	8 311	6 433	6 478	9 466	7 083
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	2 074	2 295	482	543	574	488	529	704	563
Trevarer	2 253	2 129	519	523	615	520	470	524	532
Treforedlingsprodukter	9 539	7 727	2 332	2 411	1 948	2 010	1 915	1 854	1 719
Grafiske produkter	15	9	2	6	5	2	1	1	-
Raffinerte oljeprodukter	38 341	36 854	10 800	8 557	9 228	9 716	9 347	8 563	9 794
Kjemikalier, kjemiske og mineralske produkter	49 691	44 409	11 648	11 816	11 662	10 871	11 059	10 817	11 538
Metaller	70 817	65 377	17 654	16 280	17 318	17 247	15 408	15 404	14 904
Verkstedprodukter	69 923	76 841	17 202	17 892	18 183	18 433	20 024	20 201	19 866
Andre industriprodukter	5 063	5 183	1 172	1 361	1 312	1 189	1 219	1 463	1 192
Transportmidler mv. u. tilsv norsk prod	232	219	72	44	52	64	50	53	48
Elektrisk kraft	4 279	5 059	1 864	1 456	1 711	1 249	958	1 141	939
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter	278 079	273 396	68 323	70 543	69 575	66 494	66 309	71 018	67 345
Tjenester	248 490	259 334	62 276	68 764	61 874	67 334	63 960	66 166	63 667
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	75 757	77 364	19 288	19 464	19 137	20 523	19 841	17 863	18 986
Oljevirkksomhet, diverse tjenester	25 425	28 055	5 584	8 117	8 008	6 439	5 623	7 985	8 433
Rørtransport	9 902	10 399	2 438	2 503	2 593	2 484	2 432	2 890	2 870
Reisetrafikk	29 326	31 176	8 374	7 250	5 805	8 922	8 770	7 679	5 776
Andre tjenester	108 080	112 340	26 592	31 430	26 331	28 966	27 294	29 749	27 602
Samferdsel	17 079	17 042	4 833	3 859	4 035	4 874	4 508	3 625	4 793
Finans- og forretningstjenester	53 914	58 802	12 601	17 381	13 634	14 807	14 770	15 591	14 472
Tjenester ellers	37 087	36 496	9 158	10 190	8 662	9 285	8 016	10 533	8 337

Tabell 22. Eksport. Faste 2010-priser. Millioner kroner

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
I alt	1 011 430	1 029 148	249 086	261 757	267 398	257 912	242 162	261 676	252 519
Varer	754 966	761 812	185 588	192 540	202 162	189 051	176 906	193 694	185 877
Råolje og naturgass	441 961	445 968	107 039	112 917	123 851	110 977	99 137	112 003	109 384
Skip, plattformer og fly	13 768	8 761	3 073	2 354	2 108	3 384	2 140	1 130	1 678
Tradisjonelle varer	299 237	307 083	75 476	77 268	76 203	74 690	75 630	80 561	74 814
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	29 605	35 879	7 483	9 278	8 418	8 497	8 746	10 218	7 980
Bergverksprodukter	4 582	4 812	1 497	1 284	1 095	1 051	1 266	1 399	952
Industriprodukter	259 016	257 145	63 731	64 424	64 261	62 689	63 016	67 179	64 607
Nærings- og nytelsesmidler	29 424	29 628	6 906	8 690	7 686	6 047	6 306	9 590	7 024
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	2 101	2 285	471	525	596	499	519	672	551
Trevarer	2 177	2 088	498	505	594	490	475	529	529
Treforedlingsprodukter	8 991	7 636	2 219	2 260	1 854	1 943	1 901	1 938	1 781
Grafiske produkter	12	6	2	4	3	2	1	1	-
Raffinerte oljeprodukter	30 085	26 981	8 410	6 696	6 519	7 144	6 665	6 654	7 489
Kjemikalier, kjemiske og mineralske produkter	47 057	42 205	11 113	11 308	11 108	10 198	10 587	10 313	11 467
Metaller	63 927	64 726	15 918	15 260	16 601	16 789	15 481	15 855	14 919
Verkstedprodukter	70 239	76 344	17 022	17 871	18 000	18 349	19 871	20 125	19 620
Andre industriprodukter	4 780	5 042	1 107	1 261	1 251	1 170	1 166	1 455	1 182
Transportmidler mv. u. tilsv norsk prod	223	203	65	44	49	60	45	49	45
Elektrisk kraft	6 035	9 248	2 765	2 282	2 429	2 453	2 602	1 764	1 276
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter	269 152	280 102	67 066	70 572	69 685	67 546	68 965	73 907	67 326
Tjenester	256 465	267 336	63 498	69 217	65 236	68 861	65 256	67 982	66 643
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	86 404	92 442	21 316	21 630	23 152	23 906	23 327	22 057	23 438
Oljevirkksomhet, diverse tjenester	24 092	25 572	5 195	6 763	7 565	5 996	5 110	6 901	7 971
Rørtransport	12 243	13 892	2 720	3 418	3 988	3 258	2 907	3 739	4 288
Reisetrafikk	28 577	29 620	8 149	7 042	5 573	8 462	8 305	7 280	5 460
Andre tjenester	105 149	105 810	26 117	30 363	24 958	27 239	25 607	28 006	25 486
Samferdsel	16 966	16 343	4 811	4 005	4 028	4 656	4 121	3 538	4 533
Finans- og forretningstjenester	52 345	54 808	12 292	16 627	12 746	13 773	13 840	14 449	13 087
Tjenester ellers	35 837	34 658	9 014	9 731	8 183	8 810	7 646	10 019	7 867

Tabell 23. Eksport. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
I alt	-1,8	1,8	3,6	-2,1	4,7	5,2	-2,8	-0,0	-5,6
Varer	-3,1	0,9	3,4	-3,4	3,7	3,9	-4,7	0,6	-8,1
Råolje og naturgass	-6,2	0,9	3,1	-6,0	2,1	10,2	-7,4	-0,8	-11,7
Skip, plattformer og fly	59,6	-36,4	73,1	50,8	35,4	-50,1	-30,4	-52,0	-20,4
Tradisjonelle varer	0,0	2,6	2,1	-0,5	5,9	0,2	0,2	4,3	-1,8
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	9,3	21,2	13,4	17,2	34,1	29,4	16,9	10,1	-5,2
Bergverksprodukter	1,3	5,0	-4,2	-5,4	35,1	6,2	-15,5	9,0	-13,1
Industriprodukter	-2,1	-0,7	-1,5	-4,2	-0,8	-5,1	-1,1	4,3	0,5
Nærings- og nytelsesmidler	-6,3	0,7	-6,5	-3,8	-1,5	0,3	-8,7	10,4	-8,6
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	10,1	8,8	3,2	-5,1	19,4	-17,6	10,1	27,9	-7,6
Trevarer	-1,1	-4,1	-11,0	-8,3	1,6	-16,8	-4,5	4,7	-11,0
Treforedlingsprodukter	-7,6	-15,1	-9,7	-10,5	-21,0	-10,3	-14,3	-14,3	-4,0
Grafiske produkter	-20,0	-46,7	-38,7	-12,4	6,7	-46,7	-60,0	-80,0	..
Raffinerte oljeprodukter	35,4	-10,3	40,5	98,3	-2,7	-13,7	-20,8	-0,6	14,9
Kjemikalier, kjemiske og mineralske produkter	-3,8	-10,3	-6,9	-11,4	-12,7	-14,3	-4,7	-8,8	3,2
Metaller	-6,1	1,2	-3,9	-10,9	4,0	0,0	-2,7	3,9	-10,1
Verktøystykker	-6,2	8,7	-6,5	-10,0	7,1	-1,0	16,7	12,6	9,0
Andre industriprodukter	-4,4	5,5	2,6	-11,9	-3,6	4,9	5,3	15,4	-5,5
Transportmidler mv. u. tilsv norsk prod	-8,2	-9,1	-28,8	5,6	4,3	-11,1	-30,5	11,4	-7,4
Elektrisk kraft	101,2	53,2	165,4	113,3	..	178,4	-5,9	-22,7	-47,5
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter	-2,8	4,1	-1,3	-4,9	6,7	2,0	2,8	4,7	-3,4
Tjenester	2,2	4,2	4,3	1,7	7,6	9,1	2,8	-1,8	2,2
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	6,6	7,0	3,3	5,1	11,8	5,1	9,4	2,0	1,2
Oljevirkksomhet, diverse tjenester	-6,0	6,1	-1,8	-19,6	9,9	14,2	-1,6	2,0	5,4
Rørtransport	-3,4	13,5	20,4	-5,7	9,9	31,6	6,9	9,4	7,5
Reisetrafikk	0,4	3,7	1,8	-0,0	6,5	3,8	1,9	3,4	-2,0
Andre tjenester	1,9	0,6	5,6	7,0	3,2	11,3	-2,0	-7,8	2,1
Samferdsel	0,2	-3,7	18,5	-2,2	-12,6	31,4	-14,3	-11,7	12,5
Finans- og forretningstjenester	1,6	4,7	4,5	8,9	10,6	15,7	12,6	-13,1	2,7
Tjenester ellers	3,3	-3,3	1,4	7,9	1,6	-2,5	-15,2	3,0	-3,9

Tabell 24. Eksport. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
I alt	12,8	1,9	10,7	9,7	7,0	1,6	1,3	-2,3	-4,7
Varer	18,2	2,6	16,2	12,4	9,1	1,5	2,0	-2,5	-5,5
Råolje og naturgass	27,2	6,5	25,4	21,5	16,8	4,5	6,3	-1,9	-7,1
Skip, plattformer og fly	-0,9	3,2	6,8	-7,9	-9,5	-9,0	21,5	19,8	-3,9
Tradisjonelle varer	5,7	-4,5	3,9	-1,0	-4,2	-5,5	-4,6	-3,5	-0,3
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	-12,3	-12,8	-23,6	-31,0	-28,4	-23,3	-5,6	7,1	27,8
Bergverksprodukter	21,0	3,6	40,1	19,2	19,4	16,4	-0,8	-6,6	-9,2
Industriprodukter	8,4	-2,5	7,7	4,4	-0,2	-1,8	-3,0	-4,7	-3,4
Nærings- og nytelsesmidler	11,1	-6,8	7,8	7,5	-1,5	-3,3	-5,0	-14,5	-6,7
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	-1,3	1,7	-2,3	-1,5	-2,3	6,3	-0,3	1,3	6,1
Trevarer	3,5	-1,5	4,7	0,7	0,2	3,0	-5,1	-4,3	-2,8
Treforedlingsprodukter	6,1	-4,6	2,7	4,4	-0,9	-2,9	-4,2	-10,3	-8,1
Grafiske produkter	25,0	12,5	8,7	37,0	17,2	25,0	25,0	-16,7	..
Raffinerte oljeprodukter	27,4	7,2	30,3	21,1	15,9	4,3	9,2	0,7	-7,6
Kjemikalier, kjemiske og mineralske produkter	5,6	-0,4	2,6	2,3	-0,9	-0,4	-0,3	0,4	-4,2
Metaller	10,8	-8,8	9,1	1,3	-8,0	-8,2	-10,3	-8,9	-4,2
Verkstedprodukter	-0,4	1,1	0,4	-0,0	2,1	2,3	-0,3	0,3	0,2
Andre industriprodukter	5,9	-2,9	6,1	2,6	1,4	-4,7	-1,3	-6,8	-3,8
Transportmidler mv. u. tilsv norsk prod	4,0	3,8	9,9	-7,4	6,1	4,3	-0,1	8,1	-0,3
Elektrisk kraft	-29,1	-22,8	-22,8	-42,1	-42,5	-45,8	-45,4	1,4	4,5
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter	3,3	-5,5	0,7	-3,2	-6,2	-6,4	-5,6	-3,9	0,2
Tjenester	-3,1	0,1	-5,0	1,8	-0,2	3,2	-0,1	-2,0	0,7
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	-12,3	-4,5	-12,8	-2,5	-7,0	5,0	-6,0	-10,0	-2,0
Oljevirkksomhet, diverse tjenester	5,5	4,0	-2,9	21,8	9,2	11,6	2,4	-3,6	-0,1
Rørtransport	-19,1	-7,4	-32,2	-21,4	-7,0	-22,1	-6,7	5,6	2,9
Reisetrafikk	2,6	2,6	3,0	2,4	3,0	2,2	2,8	2,5	1,6
Andre tjenester	2,8	3,3	2,1	2,5	3,2	2,7	4,7	2,6	2,7
Samferdsel	0,7	3,6	1,2	-2,6	2,3	-4,3	8,9	6,3	5,6
Finans- og forretningstjenester	3,0	4,2	2,6	3,4	4,8	5,1	4,1	3,2	3,4
Tjenester ellers	3,5	1,8	1,8	2,9	1,0	2,5	3,2	0,4	0,1

Tabell 25. Import. Løpende priser. Millioner kroner

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
I alt	776 098	798 785	192 966	201 964	188 824	201 665	205 405	202 891	191 661
Varer	520 974	526 041	123 760	133 955	127 269	132 367	130 293	136 112	126 524
Råolje og naturgass	14 745	14 626	3 617	3 578	3 240	5 297	3 596	2 493	3 329
Skip, plattformer og fly	36 124	25 455	6 311	6 779	5 824	6 934	5 962	6 735	7 281
Tradisjonelle varer	470 105	485 960	113 832	123 598	118 205	120 136	120 735	126 884	115 914
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	14 396	14 598	2 764	3 814	3 940	3 688	3 099	3 871	3 856
Bergverksprodukter	6 209	6 048	1 442	1 637	1 577	1 404	1 572	1 495	1 411
Industriprodukter	444 419	464 237	109 474	117 819	112 420	114 896	116 026	120 895	109 496
Nærings- og nytelsesmidler	31 931	34 808	8 721	9 121	7 603	8 235	9 285	9 685	7 575
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	26 946	26 089	8 383	6 199	6 934	5 112	8 015	6 028	7 238
Trevarer	10 104	10 818	2 446	2 745	2 560	2 877	2 698	2 683	2 506
Treforedlingsprodukter	8 085	8 030	1 972	2 098	2 084	1 949	1 942	2 055	1 957
Grafiske produkter	60	50	14	16	15	13	9	13	8
Raffinerte oljeprodukter	28 861	36 173	6 682	7 188	8 177	8 959	9 584	9 453	8 699
Kjemikalier, kjemiske og mineralske produkter	69 479	69 671	17 145	17 642	17 352	17 881	17 079	17 359	16 618
Metaller	69 846	66 729	15 836	16 285	16 827	17 346	16 258	16 298	14 717
Verkstedprodukter	147 360	157 717	36 122	41 451	37 902	39 349	38 204	42 262	36 789
Andre industriprodukter	22 628	23 784	5 313	6 649	5 949	5 462	5 636	6 737	5 807
Transportmidler mv. u. tilsv norsk prod	29 119	30 368	6 840	8 425	7 017	7 713	7 316	8 322	7 582
Elektrisk kraft	5 081	1 077	152	328	268	148	38	623	1 151
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter	441 244	449 787	107 150	116 410	110 028	111 177	111 151	117 431	107 215
Tjenester	255 124	272 744	69 206	68 009	61 555	69 298	75 112	66 779	65 137
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Oljevirkosomhet, diverse tjenester	27 795	30 102	7 226	8 843	7 168	7 830	6 928	8 176	7 720
Driftsutgifter utenom bunkers, skipsfart	23 186	23 233	6 036	5 522	5 142	6 005	6 026	6 060	5 392
Reisetrafikk	90 086	98 122	27 284	19 387	21 713	25 291	30 258	20 860	23 235
Andre tjenester	114 057	121 287	28 660	34 257	27 532	30 172	31 900	31 683	28 790
Samferdsel	15 461	16 654	3 870	4 164	3 783	4 059	4 883	3 929	3 862
Finans- og forretningstjenester	51 100	54 986	12 566	15 566	12 194	14 395	14 247	14 150	13 623
Tjenester ellers	47 496	49 647	12 224	14 527	11 555	11 718	12 770	13 604	11 305

Tabell 26. Import. Faste 2010-priser. Millioner kroner

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
I alt	753 912	771 962	188 715	195 305	182 988	194 943	198 570	195 462	185 410
Varer	499 057	500 221	119 528	127 529	120 639	125 940	124 135	129 506	120 467
Råolje og naturgass	11 964	11 258	2 827	2 847	2 390	4 069	2 765	2 034	2 671
Skip, plattformer og fly	36 025	25 855	6 500	6 594	5 967	6 781	6 078	7 030	7 198
Tradisjonelle varer	451 068	463 109	110 201	118 088	112 283	115 090	115 293	120 442	110 598
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	13 727	14 150	2 706	3 608	3 788	3 609	2 979	3 774	3 687
Bergverksprodukter	6 083	5 971	1 404	1 639	1 527	1 362	1 573	1 509	1 488
Industriprodukter	426 520	441 262	105 841	112 311	106 573	109 836	110 630	114 223	103 885
Nærings- og nytelsesmidler	30 663	32 798	8 349	8 763	7 297	7 853	8 705	8 942	6 955
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	25 864	23 750	7 882	5 584	6 404	4 874	7 140	5 332	6 688
Trevarer	9 966	10 644	2 428	2 618	2 536	2 841	2 658	2 609	2 452
Treforedlingsprodukter	7 723	7 710	1 907	1 977	1 994	1 879	1 875	1 962	1 905
Grafiske produkter	56	49	12	14	14	12	7	16	5
Raffinerte oljeprodukter	22 671	26 777	5 222	5 409	5 791	6 671	7 065	7 251	6 661
Kjemikalier, kjemiske og mineralske produkter	67 087	65 975	16 690	16 592	16 591	16 790	16 223	16 371	15 677
Metaller	65 631	67 732	15 073	15 920	16 626	17 753	16 992	16 361	15 054
Verkstedprodukter	146 185	153 385	36 203	40 841	36 779	38 371	37 307	40 928	35 507
Andre industriprodukter	22 221	23 083	5 352	6 422	5 809	5 318	5 557	6 400	5 659
Transportmidler mv. u. tilsv norsk prod	28 453	29 359	6 724	8 171	6 733	7 475	7 099	8 052	7 322
Elektrisk kraft	4 738	1 726	250	530	394	283	111	937	1 539
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter	428 397	436 332	104 980	112 679	106 493	108 420	108 228	113 192	103 937
Tjenester	254 855	271 741	69 187	67 777	62 349	69 003	74 434	65 955	64 942
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Oljevirksomhet, diverse tjenester	28 241	30 153	7 355	8 761	7 266	7 870	6 911	8 105	7 767
Driftsutgifter utenom bunkers, skipsfart	26 411	28 257	6 516	6 612	7 077	7 307	7 130	6 742	7 164
Reisetrafikk	88 847	97 460	27 104	19 090	21 574	25 018	29 984	20 883	23 104
Andre tjenester	111 356	115 871	28 212	33 313	26 432	28 807	30 408	30 224	26 907
Samferdsel	15 314	15 968	3 854	4 246	3 760	3 895	4 529	3 784	3 653
Finans- og forretningstjenester	49 539	51 407	12 233	14 935	11 428	13 394	13 400	13 185	12 325
Tjenester ellers	46 503	48 496	12 126	14 133	11 244	11 517	12 479	13 256	10 929

Tabell 27. Import. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
I alt	3,8	2,4	0,6	5,5	-2,9	7,4	5,2	0,1	1,3
Varer	4,6	0,2	0,8	2,4	-8,8	5,2	3,9	1,6	-0,1
Råolje og naturgass	0,6	-5,9	-26,3	10,0	-38,3	68,4	-2,2	-28,5	11,8
Skip, plattformer og fly	20,1	-28,2	-14,7	-1,5	-64,3	9,1	-6,5	6,6	20,6
Tradisjonelle varer	3,6	2,7	2,9	2,5	0,5	3,6	4,6	2,0	-1,5
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	9,2	3,1	7,0	3,8	-1,5	1,1	10,1	4,6	-2,7
Bergverksprodukter	1,8	-1,8	-4,4	23,1	2,0	-11,7	12,1	-7,9	-2,6
Industriprodukter	3,9	3,5	3,7	3,0	2,9	4,8	4,5	1,7	-2,5
Nærings- og nytelsesmidler	7,9	7,0	7,1	15,2	16,7	7,6	4,3	2,0	-4,7
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	4,5	-8,2	5,8	-4,2	-7,5	-11,0	-9,4	-4,5	4,4
Trevarer	5,9	6,8	3,2	8,3	13,0	6,2	9,5	-0,3	-3,3
Treforedlingsprodukter	0,8	-0,2	1,4	-2,6	1,4	0,3	-1,7	-0,8	-4,4
Grafiske produkter	-17,6	-11,7	-34,2	-29,7	-12,5	-13,3	-37,8	13,3	-64,7
Raffinerte oljeprodukter	-24,5	18,1	-31,8	-27,9	-6,3	13,9	35,3	34,1	15,0
Kjemikalier, kjemiske og mineralske produkter	1,5	-1,7	0,6	-2,1	1,7	-4,0	-2,8	-1,3	-5,5
Metaller	9,4	3,2	10,2	7,1	-5,8	4,5	12,7	2,8	-9,5
Verkstedprodukter	7,2	4,9	8,5	6,8	8,1	9,3	3,1	0,2	-3,5
Andre industriprodukter	1,4	3,9	1,1	1,2	7,9	5,0	3,8	-0,3	-2,6
Transportmidler mv. u. tilsv norsk prod	10,1	3,2	11,9	13,0	2,3	7,2	5,6	-1,5	8,7
Elektrisk kraft	-23,3	-63,6	-76,3	-61,8	-86,0	-75,3	-55,6	76,8	290,1
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter	5,7	1,9	5,5	4,6	0,9	3,0	3,1	0,5	-2,4
Tjenester	2,3	6,6	0,3	11,8	11,1	11,7	7,6	-2,7	4,2
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Oljevirkksomhet, diverse tjenester	-2,2	6,8	-7,0	15,1	18,9	30,8	-6,0	-7,5	6,9
Driftsutgifter utenom bunkers, skipsfart	6,6	7,0	3,3	5,1	11,8	5,1	9,4	2,0	1,2
Reisetrafikk	8,9	9,7	7,7	9,5	11,8	7,1	10,6	9,4	7,1
Andre tjenester	-1,4	4,1	-3,9	14,7	8,4	13,2	7,8	-9,3	1,8
Samferdsel	-6,7	4,3	-10,1	-1,6	5,5	6,7	17,5	-10,9	-2,8
Finans- og forretningstjenester	0,9	3,8	-3,8	19,8	5,3	16,2	9,5	-11,7	7,9
Tjenester ellers	-2,0	4,3	-1,9	15,2	12,8	12,1	2,9	-6,2	-2,8

Tabell 28. Import. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
I alt	2,9	0,5	2,6	1,4	-0,2	0,8	1,2	0,4	0,2
Varer	4,4	0,7	4,2	3,0	0,6	1,1	1,4	0,1	-0,4
Råolje og naturgass	23,2	5,4	27,6	16,9	13,3	8,0	1,7	-2,5	-8,1
Skip, plattformer og fly	0,3	-1,8	-1,3	7,2	-3,8	4,7	1,0	-6,8	3,6
Tradisjonelle varer	4,2	0,7	3,9	2,4	0,4	0,4	1,4	0,7	-0,4
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	4,9	-1,6	3,7	4,6	-2,3	-2,1	1,8	-3,0	0,6
Bergverksprodukter	2,1	-0,8	-0,5	-6,4	-4,1	4,7	-2,7	-0,8	-8,2
Industriprodukter	4,2	1,0	4,0	2,9	1,1	0,5	1,4	0,9	-0,1
Nærings- og nytelsesmidler	4,1	1,9	4,3	0,5	0,4	0,7	2,1	4,1	4,5
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	4,2	5,4	2,9	7,2	7,3	6,8	5,5	1,8	-0,0
Trevarer	1,4	0,3	1,7	1,9	-0,2	2,5	0,8	-1,9	1,2
Treforedlingsprodukter	4,7	-0,5	3,3	2,3	-0,3	-0,6	0,2	-1,3	-1,7
Grafiske produkter	7,1	-5,7	33,0	8,3	14,3	0,0	3,3	-28,3	50,9
Raffinerte oljeprodukter	27,3	6,1	29,3	27,0	17,3	4,3	6,0	-1,9	-7,5
Kjemikalier, kjemiske og mineralske produkter	3,6	2,0	2,2	4,4	2,1	3,6	2,5	-0,3	1,4
Metaller	6,4	-7,4	6,9	-0,8	-8,7	-8,6	-8,9	-2,6	-3,4
Verktøysprodukter	0,8	2,0	1,1	1,0	2,4	1,3	2,6	1,7	0,5
Andre industriprodukter	1,8	1,2	1,7	0,5	0,8	0,0	2,2	1,7	0,2
Transportmidler mv. u. tilsv norsk prod	2,3	1,1	1,5	3,1	1,9	1,0	1,3	0,2	-0,6
Elektrisk kraft	7,2	-41,8	-29,4	-49,6	-44,8	-47,4	-43,7	7,4	10,1
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter	3,0	0,1	2,7	1,2	-0,6	-0,1	0,6	0,4	-0,2
Tjenester	0,1	0,3	-0,1	-1,4	-1,2	0,3	0,9	0,9	1,6
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Oljevirksomhet, diverse tjenester	-1,6	1,4	-3,1	1,6	2,4	2,4	2,0	-0,1	0,8
Driftsutgifter utenom bunkers, skipsfart	-12,2	-6,3	-7,7	-21,8	-18,7	-4,3	-8,8	7,6	3,6
Reisetrafikk	1,4	-0,7	0,4	-1,0	-1,0	-0,8	0,2	-1,6	-0,1
Andre tjenester	2,4	2,2	1,9	1,9	2,0	1,6	3,3	1,9	2,7
Samferdsel	1,0	3,3	1,3	-0,4	2,8	-3,4	7,4	5,9	5,1
Finans- og forretningstjenester	3,2	3,7	2,6	3,3	4,0	4,6	3,5	3,0	3,6
Tjenester ellers	2,1	0,2	1,3	0,9	-0,4	-0,1	1,5	-0,2	0,7

Tabell 29. Sysselsatte personer. Lønnstakere og selvstendige. 1000

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
I alt	2 624,9	2 681,6	2 645,7	2 649,7	2 658,6	2 672,8	2 695,1	2 699,7	2 694,3
Jordbruk og skogbruk	52,9	50,9	56,9	53,0	47,5	50,5	55,0	50,6	47,2
Fiske, fangst og akvakultur	14,8	15,2	15,7	14,5	15,3	15,1	15,4	15,2	14,8
Bergverksdrift	5,1	5,4	5,3	5,2	5,2	5,3	5,6	5,5	5,3
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tjenester	55,8	59,0	55,8	57,9	58,1	58,1	59,0	60,8	60,8
Utvinning av råolje og naturgass	28,4	29,7	28,4	29,4	29,3	29,2	29,8	30,5	30,5
Tjenester tilknyttet utvinning av råolje og naturgass	27,4	29,3	27,4	28,5	28,7	28,9	29,2	30,3	30,3
Industri	245,8	247,7	248,4	248,6	245,3	245,3	250,5	249,8	249,1
Nærings-, drikkevarer- og tobakksindustri	51,2	52,6	51,4	52,5	51,9	51,2	53,5	54,0	53,8
Tekstil-, beklednings- og lærvareindustri	4,7	4,6	4,8	4,7	4,6	4,6	4,5	4,5	4,5
Trelast- og trevareindustri, unntatt møbler	14,4	14,4	14,4	14,6	14,4	14,5	14,5	14,1	13,9
Produksjon av papir og papirvarer	5,3	4,0	5,4	5,1	4,9	3,8	3,7	3,6	3,4
Trykking og reproduksjon av innspilte opptak	6,7	6,4	6,7	6,7	6,5	6,4	6,4	6,2	6,2
Oljeraffinering, kjemisk og farmasøytisk industri	14,6	13,8	14,7	14,6	13,8	14,2	13,9	13,5	13,4
Produksjon av kjemiske råvarer	6,6	5,9	6,7	6,5	5,8	6,2	5,9	5,7	5,6
Gummivare- og plastindustri, mineralproduktindustri	15,4	15,2	15,8	15,6	14,7	15,3	15,6	15,3	14,9
Produksjon av metaller	10,9	11,1	11,2	10,8	11,2	11,0	11,5	10,9	10,9
Produksjon av metallvarer, elektrisk utstyr og maskiner	64,8	66,2	65,5	65,8	65,7	65,4	66,6	67,1	68,1
Verftsindustri og annen transportmiddelindustri	28,7	30,2	29,4	29,6	29,2	29,9	30,8	30,9	30,9
Produksjon av møbler og annen industriproduksjon	9,8	9,4	9,8	9,7	9,5	9,4	9,4	9,4	9,2
Reparasjon og installasjon av maskiner og utstyr	19,1	19,8	19,5	19,1	18,9	19,7	20,1	20,3	20,0
Elektrisitets-, gass- og varmtvannsforsyning	12,7	13,0	12,9	12,8	12,8	12,9	13,2	13,1	13,1
Vannforsyning, avløp og renovasjon	14,3	14,6	14,1	14,0	14,5	14,8	14,8	14,5	14,5
Bygge- og anleggsvirksomhet	192,7	201,4	195,8	198,8	194,8	198,5	204,5	207,8	205,2
Varehandel og reparasjon av motorvogner	371,2	375,3	373,5	372,8	377,3	373,2	376,6	374,2	375,9
Rørtransport	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4
Utenriks sjøfart	45,1	45,9	46,4	44,3	45,9	46,4	46,0	45,5	44,7
Transport utenom utenriks sjøfart	109,9	112,3	110,9	110,1	111,8	111,8	113,0	112,4	113,0
Post og distribusjonsvirksomhet	19,9	20,1	20,1	19,9	20,3	19,9	20,6	19,7	19,5
Overnattings- og serveringsvirksomhet	80,6	82,7	82,1	81,2	80,7	83,0	84,4	82,8	83,0
Informasjon og kommunikasjon	87,3	88,9	85,9	88,7	89,1	89,7	88,6	88,3	88,0
Finansierings- og forsikringsvirksomhet	51,7	52,3	51,5	52,2	51,7	52,7	52,8	52,1	52,2
Omsetning og drift av fast eiendom	23,4	24,0	23,5	23,6	23,5	23,9	24,2	24,3	23,9
Boligtjenester	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	118,8	124,3	119,2	120,6	123,5	124,6	123,9	125,4	124,9
Forretningsmessig tjenesteyting	117,2	123,3	117,8	120,0	122,3	121,4	122,8	126,6	124,0
Offentlig administrasjon og forsvar	185,0	187,6	186,0	188,4	189,9	186,5	186,8	187,2	190,1
Undervisning	196,2	198,1	197,6	194,6	198,0	197,5	196,4	200,4	199,5
Helse- og omsorgstjenester	536,5	549,5	537,4	540,5	542,6	552,4	549,7	553,4	554,4
Kultur, underholdning og annen tjenesteyting	87,8	89,5	88,6	87,7	88,2	88,9	90,8	89,9	90,6

Offentlig forvaltning	789,9	804,0	792,6	796,9	804,3	804,3	800,2	807,4	811,2
Statsforvaltningen	281,8	285,9	281,1	284,3	285,0	286,1	285,4	287,2	288,3
Sivil forvaltning	252,2	256,2	251,6	254,2	255,0	256,8	255,8	257,3	258,8
Forsvar	29,5	29,7	29,5	30,2	30,0	29,4	29,6	30,0	29,5
Kommuneforvaltningen	508,1	518,1	511,5	512,6	519,4	518,1	514,8	520,2	522,9

Fastlands-Norge	2 523,7	2 576,3	2 543,2	2 547,2	2 554,3	2 567,9	2 589,7	2 593,0	2 588,4
Markedsrettet virksomhet Fastlands-Norge	1 658,4	1 696,0	1 675,0	1 674,6	1 674,1	1 687,5	1 713,1	1 709,0	1 700,8
Markedsrettet virksomhet	1 759,6	1 801,3	1 777,6	1 777,1	1 778,5	1 792,3	1 818,5	1 815,6	1 806,7
Ikke markedsrettet virksomhet	865,3	880,3	868,1	872,6	880,2	880,4	876,6	884,0	887,6

Tabell 30. Sysselsatte personer. Lønnstakere og selvstendige.
Prosentvis endring fra samme periode året før

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
I alt	1,3	2,2	1,6	1,6	2,4	2,5	1,9	1,9	1,3
Jordbruk og skogbruk	-3,2	-3,8	-2,6	-1,1	-2,8	-4,4	-3,3	-4,7	-0,5
Fiske, fangst og akvakultur	1,7	2,9	5,5	-3,5	6,6	3,0	-2,1	4,8	-3,0
Bergverksdrift	7,5	6,2	8,5	9,3	8,0	6,7	5,6	4,7	1,6
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tjenester	5,6	5,8	6,3	6,4	6,8	5,8	5,8	5,1	4,8
Utvinning av råolje og naturgass	6,1	4,6	6,1	9,5	5,7	4,4	5,0	3,6	4,0
Tjenester tilknyttet utvinning av råolje og naturgass	5,2	7,1	6,5	3,4	7,9	7,2	6,6	6,7	5,5
Industri	-0,3	0,8	0,7	1,3	1,1	0,7	0,9	0,5	1,6
Nærings-, drikkevarer- og tobakksindustri	-1,9	2,8	-1,4	0,9	2,0	2,0	4,2	2,9	3,8
Tekstil-, beklednings- og lærvareindustri	-2,0	-3,6	-0,9	-1,1	-1,7	-2,8	-5,5	-4,5	-3,8
Trelast- og trevareindustri, unntatt møbler	-0,2	-0,2	-1,0	0,9	1,0	0,9	0,9	-3,4	-3,4
Produksjon av papir og papirvarer	-5,2	-24,5	-3,6	-6,0	-9,1	-28,4	-30,9	-29,7	-30,0
Trykking og reproduksjon av innspilte opptak	-5,0	-5,2	-5,4	-3,4	-4,2	-5,3	-4,6	-6,7	-6,0
Oljeraffinering, kjemisk og farmasøytisk industri	1,8	-5,4	1,2	1,3	-5,5	-3,1	-5,6	-7,5	-2,7
Produksjon av kjemiske råvarer	4,5	-11,1	3,3	1,6	-12,8	-6,9	-11,8	-13,1	-3,7
Gummivare- og plastindustri, mineralproduktindustri	-1,3	-1,1	-1,2	0,5	-1,0	-0,8	-0,9	-1,7	1,6
Produksjon av metaller	-2,3	2,0	-2,1	-3,0	3,1	1,5	2,8	0,5	-2,4
Produksjon av metallvarer, elektrisk utstyr og maskiner	2,2	2,1	3,7	3,6	3,1	1,8	1,7	2,0	3,7
Verftsindustri og annen transportmiddelindustri	-0,1	5,2	3,5	3,4	5,4	6,2	4,8	4,5	5,5
Produksjon av møbler og annen industriproduksjon	-5,4	-4,4	-5,6	-5,4	-5,2	-5,3	-4,2	-3,0	-3,6
Reparasjon og installasjon av maskiner og utstyr	1,7	3,4	3,7	3,6	0,8	3,2	3,3	6,3	5,7
Elektrisitet-, gass- og varmtvannsforsyning	2,7	2,3	2,2	2,5	2,4	2,6	2,6	1,9	2,3
Vannforsyning, avløp og renovasjon	-0,2	2,6	-2,7	-1,8	0,7	1,2	5,3	3,1	0,4
Bygge- og anleggsvirksomhet	3,0	4,5	3,3	4,4	4,7	4,6	4,5	4,5	5,3
Varehandel og reparasjon av motorvogner	0,7	1,1	0,6	0,5	1,2	2,0	0,8	0,4	-0,4
Rørtransport	4,0	2,4	8,4	-0,9	-2,0	-3,4	2,3	12,9	6,5
Utenriks sjøfart	-3,6	1,8	-3,0	-6,9	2,4	3,1	-0,9	2,7	-2,7
Transport utenom utenriks sjøfart	1,5	2,2	2,0	1,0	2,7	2,0	1,9	2,1	1,1
Post og distribusjonsvirksomhet	-5,4	1,3	-8,4	-4,0	0,7	2,7	2,7	-1,0	-3,9
Overnattings- og serveringsvirksomhet	0,7	2,6	1,0	1,4	2,8	3,0	2,8	2,0	2,8
Informasjon og kommunikasjon	1,9	1,9	0,1	2,3	2,5	2,5	3,0	-0,5	-1,2
Finansierings- og forsikringsvirksomhet	0,3	1,2	-0,3	0,2	-0,6	3,4	2,3	-0,2	0,9
Omsetning og drift av fast eiendom	2,0	2,4	1,7	1,3	2,0	1,8	3,0	2,8	1,6
Boligtjenester	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	2,5	4,7	2,7	3,1	5,3	5,6	3,9	4,0	1,1
Forretningsmessig tjenesteyting	3,5	5,2	2,8	4,6	5,8	5,1	4,2	5,6	1,4
Offentlig administrasjon og forsvar	0,7	1,4	1,9	3,2	4,1	1,8	0,5	-0,6	0,1
Undervisning	1,2	0,9	1,6	-0,7	1,0	0,4	-0,6	3,0	0,8
Helse- og omsorgstjenester	2,2	2,4	2,4	1,9	1,9	3,2	2,3	2,4	2,2
Kultur, underholdning og annen tjenesteyting	1,4	2,0	2,1	0,6	0,9	1,9	2,5	2,5	2,8

Offentlig forvaltning	1,9	1,8	2,4	1,9	2,7	2,2	1,0	1,3	0,9
Statsforvaltningen	0,8	1,5	0,3	1,2	1,7	1,6	1,5	1,0	1,2
Sivil forvaltning	0,8	1,6	0,1	0,8	1,6	1,8	1,7	1,2	1,5
Forsvar	0,6	0,6	1,8	5,1	3,0	-0,1	0,1	-0,6	-1,4
Kommuneforvaltningen	2,5	2,0	3,6	2,2	3,2	2,6	0,6	1,5	0,7

Fastlands-Norge	1,3	2,1	1,5	1,6	2,3	2,4	1,8	1,8	1,3
Markedsrettet virksomhet Fastlands-Norge	1,1	2,3	1,2	1,5	2,2	2,6	2,3	2,1	1,6
Markedsrettet virksomhet	1,1	2,4	1,2	1,5	2,3	2,7	2,3	2,2	1,6
Ikke markedsrettet virksomhet	1,8	1,7	2,3	1,8	2,5	2,2	1,0	1,3	0,8

Tabell 31. Utførte timeverk. Lønnstakere og selvstendige. Millioner

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
I alt	3 730,3	3 803,6	870,5	989,2	1 016,1	922,4	874,2	990,9	962,8
Jordbruk og skogbruk	95,8	92,6	25,3	24,2	22,3	22,9	24,3	23,0	21,9
Fiske, fangst og akvakultur	26,0	27,0	6,4	6,7	7,4	6,4	6,1	7,0	6,6
Bergverksdrift	8,2	8,7	2,0	2,2	2,2	2,1	2,1	2,2	2,1
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tjenester	90,8	95,0	21,2	24,6	25,1	22,6	21,9	25,3	24,5
Utvinning av råolje og naturgass	46,4	48,0	11,0	12,4	12,6	11,4	11,4	12,6	12,5
Tjenester tilknyttet utvinning av råolje og naturgass	44,4	47,0	10,2	12,2	12,5	11,2	10,5	12,7	12,1
Industri	383,0	383,6	89,1	102,3	102,9	92,1	88,0	100,6	96,2
Nærings-, drikkevarer- og tobakksindustri	76,2	77,8	17,5	20,7	20,8	18,3	17,9	20,8	19,8
Tekstil-, beklednings- og lærvareindustri	6,8	6,5	1,6	1,8	1,8	1,6	1,4	1,7	1,6
Trelast- og trevareindustri, unntatt møbler	22,1	22,1	5,1	6,0	6,0	5,4	5,0	5,6	5,3
Produksjon av papir og papirvarer	8,0	6,0	1,9	2,0	2,0	1,4	1,2	1,4	1,3
Trykking og reproduksjon av innspilte opptak	10,3	9,7	2,4	2,7	2,7	2,4	2,2	2,4	2,3
Oljeraffinering, kjemisk og farmasøytisk industri	23,0	21,5	5,3	6,1	5,8	5,3	4,9	5,5	5,2
Produksjon av kjemiske råvarer	10,7	9,4	2,5	2,8	2,5	2,4	2,1	2,4	2,2
Gummivare- og plastindustri, mineralproduktindustri	24,2	23,7	5,8	6,4	6,2	5,8	5,6	6,2	5,8
Produksjon av metaller	16,7	17,0	4,0	4,3	4,6	4,1	4,0	4,3	4,2
Produksjon av metallvarer, elektrisk utstyr og maskiner	104,5	105,9	24,4	28,0	28,4	25,4	24,2	27,9	27,2
Verftsindustri og annen transportmiddelindustri	44,9	47,3	10,5	12,3	12,4	11,3	10,9	12,7	12,1
Produksjon av møbler og annen industriproduksjon	15,0	14,2	3,4	3,9	3,9	3,4	3,2	3,7	3,4
Reparasjon og installasjon av maskiner og utstyr	31,1	31,9	7,3	8,3	8,3	7,7	7,3	8,6	8,0
Elektrisitet-, gass- og varmtvannsforsyning	19,9	20,3	4,6	5,3	5,5	4,9	4,7	5,3	5,1
Vannforsyning, avløp og renovasjon	22,6	23,1	5,1	5,9	6,2	5,7	5,3	5,9	5,7
Bygge- og anleggsvirksomhet	308,0	319,0	71,9	84,7	84,0	76,1	73,3	85,6	80,5
Varehandel og reparasjon av motorvogner	492,1	498,5	116,6	128,8	135,4	120,5	115,7	126,9	125,4
Rørtransport	0,6	0,6	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2
Utenriks sjøfart	88,1	89,9	21,2	22,5	24,0	22,1	20,9	22,9	22,1
Transport utenom utenriks sjøfart	171,5	175,5	40,3	45,1	46,8	42,7	40,8	45,3	44,5
Post og distribusjonsvirksomhet	26,6	27,0	6,2	7,1	7,4	6,5	6,3	6,9	6,5
Overnattings- og serveringsvirksomhet	99,2	102,3	24,3	25,6	26,2	25,3	24,9	25,9	26,2
Informasjon og kommunikasjon	141,4	143,7	31,8	38,0	39,1	35,0	32,4	37,2	35,6
Finansierings- og forsikringsvirksomhet	79,6	80,2	18,2	21,2	21,6	19,6	18,3	20,8	20,0
Omsetning og drift av fast eiendom	34,7	35,3	8,0	9,2	9,4	8,5	8,0	9,3	8,8
Boligtjenester	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	191,7	199,6	44,1	51,5	53,9	48,3	44,8	52,6	50,2
Forretningsmessig tjenesteyting	170,5	178,6	39,2	46,3	48,0	42,6	40,1	47,9	44,9
Offentlig administrasjon og forsvar	274,2	276,5	63,1	73,5	76,2	66,5	62,2	71,6	70,0
Undervisning	250,3	253,1	52,2	67,5	70,4	62,0	51,8	68,9	69,4
Helse- og omsorgstjenester	630,6	646,7	149,7	164,3	169,0	158,9	152,2	166,5	164,1
Kultur, underholdning og annen tjenesteyting	124,8	126,9	29,7	32,4	33,1	30,9	30,1	32,9	32,2

Offentlig forvaltning	987,5	1 004,5	225,3	262,2	272,0	244,9	225,5	262,0	259,9
Statsforvaltningen	414,4	419,4	96,0	109,3	113,2	102,0	96,0	108,3	106,2
Sivil forvaltning	366,9	371,8	85,0	96,7	100,3	90,5	85,1	96,0	94,3
Forsvar	47,5	47,6	11,1	12,6	12,9	11,5	10,9	12,4	11,9
Kommuneforvaltningen	573,1	585,1	129,3	152,8	158,9	143,0	129,6	153,6	153,7

Fastlands-Norge	3 550,8	3 618,2	827,9	941,9	966,9	877,5	831,3	942,5	916,0
Markedsrettet virksomhet Fastlands-Norge	2 465,0	2 514,1	578,1	654,9	670,0	607,7	581,0	655,5	631,1
Markedsrettet virksomhet	2 644,5	2 699,5	620,7	702,2	719,2	652,5	623,9	703,9	677,9
Ikke markedsrettet virksomhet	1 085,8	1 104,2	249,8	287,0	296,9	269,8	250,4	287,0	284,9

Tabell 32. Lønnskostnader etter næring. Løpende priser. Millioner kroner

	2011	2012	11:3	11:4	12:1	12:2	12:3	12:4	13:1
I alt	1 223 483	1 303 193	309 596	311 809	323 816	323 352	325 374	330 651	340 481
Jordbruk og skogbruk	5 358	5 403	1 448	1 356	1 227	1 323	1 474	1 380	1 297
Fiske, fangst og akvakultur	3 754	3 758	981	966	870	937	979	972	925
Bergverksdrift	2 837	3 106	737	697	826	753	749	779	861
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tjenester	59 769	66 719	14 918	14 838	18 081	16 099	15 508	17 031	19 698
Utvinning av råolje og naturgass	32 812	36 492	8 185	8 134	9 913	8 794	8 508	9 277	10 782
Tjenester tilknyttet utvinning av råolje og naturgass	26 957	30 227	6 733	6 705	8 168	7 305	7 000	7 754	8 916
Industri	128 297	134 173	32 553	32 609	33 521	33 107	33 562	33 983	35 198
Nærings-, drikkevarer- og tobakksindustri	22 390	24 016	5 687	5 865	5 930	5 850	6 045	6 191	6 341
Tekstil-, beklednings- og lærvareindustri	1 658	1 635	421	424	413	424	401	396	398
Trelast- og trevareindustri, unntatt møbler	5 784	5 938	1 437	1 491	1 446	1 523	1 497	1 473	1 439
Produksjon av papir og papirvarer	2 720	2 076	719	639	664	470	486	455	463
Trykking og reproduksjon av innspilte opptak	3 320	3 209	837	856	822	806	793	788	773
Oljeraffinering, kjemisk og farmasøytisk industri	10 197	9 901	2 564	2 470	2 575	2 511	2 476	2 340	2 515
Produksjon av kjemiske råvarer	4 765	4 374	1 198	1 127	1 111	1 162	1 098	1 005	1 072
Gummivare- og plastindustri, mineralproduktindustri	7 806	7 978	2 069	1 946	1 945	1 990	2 050	1 993	2 032
Produksjon av metaller	5 948	6 404	1 456	1 448	1 715	1 528	1 625	1 537	1 798
Produksjon av metallvarer, elektrisk utstyr og maskiner	37 028	39 150	9 273	9 517	9 884	9 683	9 565	10 018	10 546
Verftsindustri og annen transportmiddelindustri	16 488	18 105	4 403	4 205	4 301	4 453	4 621	4 729	4 775
Produksjon av møbler og annen industriproduksjon	4 154	4 127	1 016	1 004	1 029	1 025	1 035	1 038	1 056
Reparasjon og installasjon av maskiner og utstyr	10 805	11 634	2 671	2 744	2 797	2 844	2 968	3 025	3 063
Elektrisitets-, gass- og varmtvannsforsyning	8 464	8 904	2 142	2 140	2 192	2 230	2 245	2 238	2 314
Vannforsyning, avløp og renovasjon	7 462	8 030	1 840	1 854	1 973	2 002	2 038	2 017	2 082
Bygge- og anleggsvirksomhet	86 964	94 331	22 033	22 546	22 545	23 486	23 755	24 545	24 607
Varehandel og reparasjon av motorvogner	143 109	150 024	36 769	35 401	38 204	37 107	38 019	36 694	39 037
Rørtransport	271	287	72	66	67	67	75	77	73
Utenriks sjøfart	17 676	18 680	4 565	4 419	4 640	4 729	4 641	4 670	4 637
Transport utenom utenriks sjøfart	53 900	56 884	13 703	13 738	14 057	14 258	14 260	14 308	14 517
Post og distribusjonsvirksomhet	7 477	7 864	1 905	1 909	1 970	1 950	2 006	1 939	1 945
Overnattings- og serveringsvirksomhet	23 223	24 554	5 807	6 007	5 971	6 219	6 162	6 203	6 232
Informasjon og kommunikasjon	60 796	65 787	15 066	15 371	16 464	16 790	16 293	16 240	17 043
Finansierings- og forsikringsvirksomhet	42 343	44 409	10 570	10 607	11 043	11 416	10 913	11 038	11 680
Omsetning og drift av fast eiendom	11 842	12 922	3 080	2 964	3 217	3 152	3 287	3 266	3 406
Boligtjenester	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	73 377	81 609	18 396	19 343	20 338	20 328	20 133	20 809	21 000
Forretningsmessig tjenesteyting	46 279	49 992	11 626	11 782	12 490	12 574	12 111	12 817	12 991
Offentlig administrasjon og forsvar	102 911	107 478	26 023	26 721	26 639	26 561	27 022	27 256	27 799
Undervisning	97 321	102 718	24 568	24 645	25 105	25 292	25 865	26 455	26 498
Helse- og omsorgstjenester	210 784	224 518	53 440	54 343	54 871	55 363	56 406	57 878	58 622
Kultur, underholdning og annen tjenesteyting	29 268	31 041	7 355	7 486	7 508	7 607	7 870	8 056	8 018

Offentlig forvaltning	372 678	393 392	94 285	96 042	96 804	96 860	98 825	100 901	102 213
Statsforvaltningen	162 055	171 344	40 811	41 650	42 148	42 284	43 149	43 764	44 470
Sivil forvaltning	146 659	155 466	36 931	37 662	38 194	38 346	39 148	39 779	40 427
Forsvar	15 396	15 878	3 880	3 988	3 954	3 938	4 001	3 985	4 043
Kommuneforvaltningen	210 623	222 048	53 475	54 393	54 657	54 577	55 677	57 138	57 744

Fastlands-Norge	1 145 767	1 217 506	290 041	292 486	301 028	302 456	305 149	308 873	316 073
Markedsrettet virksomhet Fastlands-Norge	742 465	791 766	188 026	188 663	196 410	197 650	198 108	199 598	205 536
Markedsrettet virksomhet	820 181	877 452	207 581	207 987	219 198	218 545	218 333	221 376	229 944
Ikke markedsrettet virksomhet	403 301	425 741	102 015	103 822	104 618	104 806	107 041	109 276	110 537

Makroøkonomiske hovedstørrelser 2003-2016

Regnskap og prognoser. Prosentvis endring fra året før der ikke annet framgår

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*	Prognoser			
											2013	2014	2015	2016
Realøkonomi														
Konsum i husholdninger mv.	3,2	5,4	4,4	5,0	5,4	1,8	0,0	3,8	2,5	3,0	3,5	4,3	4,4	4,0
Konsum i offentlig forvaltning	1,3	1,2	1,4	1,9	2,7	2,7	4,3	1,3	1,8	1,8	2,5	2,4	2,4	2,4
Bruttoinvestering i fast realkapital	0,8	11,1	13,5	9,8	11,4	0,2	-7,5	-8,0	7,6	8,0	5,4	4,0	4,6	4,2
Utvinning og rørtransport	15,9	10,4	19,2	4,0	6,1	5,2	3,4	-9,5	14,1	14,5	8,9	4,2	3,3	4,2
Fastlands-Norge	-2,9	10,6	12,2	10,5	13,3	-1,3	-13,2	-4,5	8,5	3,7	3,9	3,9	5,0	4,3
Næringer	-11,2	10,6	18,6	15,2	21,9	0,8	-23,1	-5,1	3,5	3,2	0,8	4,2	4,1	5,0
Bolig	1,8	16,3	9,7	4,0	2,7	-9,0	-8,2	-1,6	21,9	7,4	6,9	2,2	4,8	2,5
Offentlig forvaltning	12,5	3,9	2,0	9,7	8,0	4,5	7,4	-6,8	2,2	-0,6	5,7	6,1	6,9	5,7
Etterspørsel fra Fastlands-Norge ¹	1,6	5,1	4,9	5,2	6,3	1,4	-1,6	1,5	3,3	2,8	3,3	3,7	4,0	3,6
Lagerendring ²	-1,1	2,3	-0,1	1,1	-0,2	-0,1	-2,8	3,5	0,1	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Eksport	-0,1	1,0	0,5	-0,8	1,4	0,1	-4,2	0,4	-1,8	1,8	-0,3	2,1	1,7	2,4
Råolje og naturgass	-0,8	-0,7	-5,0	-6,6	-2,4	-1,3	-2,0	-6,9	-6,2	0,9	-1,1	1,9	0,0	0,4
Tradisjonelle varer	3,7	3,6	5,3	6,1	9,2	3,5	-8,0	3,4	0,0	2,6	0,0	1,5	2,2	3,7
Import	1,2	9,7	7,9	9,1	10,0	3,9	-12,5	9,0	3,8	2,4	4,5	4,5	5,0	4,5
Tradisjonelle varer	5,7	12,8	8,4	11,6	7,2	1,2	-12,9	9,1	3,6	2,7	2,9	4,6	4,5	4,3
Bruttonasjonalprodukt	1,0	4,0	2,6	2,3	2,7	0,1	-1,6	0,5	1,2	3,1	1,7	2,7	2,7	2,8
Fastlands-Norge	1,3	4,5	4,4	4,8	5,3	1,5	-1,6	1,7	2,5	3,4	2,4	3,0	3,3	3,2
Industri og bergverk	2,9	5,1	3,9	2,6	3,5	2,9	-7,4	2,4	2,1	2,4	2,2	2,9	3,8	3,7
Arbeidsmarked														
Utførte timeverk i Fastlands-Norge	-2,1	1,9	1,5	3,3	4,3	3,5	-2,3	0,0	1,7	1,9	0,6	1,5	1,9	1,9
Sysselsatte personer	-1,2	0,5	1,3	3,5	4,1	3,3	-0,4	-0,5	1,3	2,2	1,2	1,2	1,6	1,5
Arbeidstilbud ³	-0,1	0,3	0,8	1,9	2,5	3,4	0,0	0,5	1,1	1,8	1,3	1,5	1,6	1,5
Yrkesandel (nivå) ³	72,9	72,6	72,4	72,0	72,8	73,9	72,8	71,9	71,4	71,5	71,5	71,5	71,7	71,8
Arbeidsledighetsrate (nivå) ³	4,5	4,5	4,6	3,4	2,5	2,6	3,2	3,6	3,3	3,2	3,6	3,5	3,5	3,4
Priser og lønninger														
Årslønn	4,5	3,5	3,3	4,1	5,4	6,3	4,2	3,7	4,2	4,0	3,7	3,8	3,8	4,0
Konsumprisindeksen (KPI)	2,5	0,4	1,6	2,3	0,8	3,8	2,1	2,5	1,2	0,8	1,8	1,9	2,1	2,2
KPI-JAE ⁴	1,1	0,3	1,0	0,8	1,4	2,6	2,6	1,4	0,9	1,2	1,4	1,9	2,1	2,2
Eksportpris tradisjonelle varer	-1,0	8,4	4,0	11,3	2,4	2,8	-6,0	4,5	5,7	-4,5	-0,2	2,1	2,5	2,3
Importpris tradisjonelle varer	0,0	2,6	0,3	4,0	3,7	3,9	-1,5	0,1	4,2	0,7	0,2	1,6	1,9	1,9
Boligpris ⁵	1,7	10,1	8,2	13,7	12,6	-1,1	1,9	8,3	8,0	6,7	5,3	4,3	3,4	2,9
Inntekter, renter og valuta														
Husholdningenes disponible realinntekt	4,6	3,3	7,8	-6,4	6,3	4,0	4,1	2,7	4,1	3,7	3,3	3,9	3,0	3,2
Husholdningenes sparerate (nivå)	9,0	7,0	9,8	-0,5	0,9	3,8	7,1	5,8	7,3	8,5	8,5	8,3	7,0	6,3
Pengemarkedsrente (nivå)	4,1	2,0	2,2	3,1	5,0	6,2	2,5	2,5	2,9	2,2	1,8	2,0	2,7	3,3
Utlånsrente, rammelån (nivå) ⁶	6,5	4,2	3,9	4,3	5,0	6,8	4,0	3,4	3,6	3,9	3,8	3,9	4,5	5,1
Realrente etter skatt (nivå)	2,2	2,5	1,3	0,7	2,9	1,1	0,7	0,1	1,3	2,1	0,9	1,0	1,2	1,6
Importveid kronekurs (44 land) ⁷	1,3	3,0	-3,9	0,7	-1,8	0,0	3,3	-3,7	-2,4	-1,2	-0,7	1,1	0,9	0,7
NOK per euro (nivå)	8,0	8,4	8,0	8,1	8,0	8,2	8,7	8,0	7,8	7,5	7,5	7,6	7,6	7,7
Utenriksøkonomi														
Driftsbalansen, mrd. kroner	195,2	220,6	322,8	357,7	287,4	408,3	279,3	303,2	351,4	414,0	319,7	274,5	254,5	250,4
Driftsbalansen i prosent av BNP	12,3	12,6	16,5	16,4	12,5	16,0	11,7	11,9	12,8	14,2	10,7	8,9	7,8	7,3
Utlandet														
Eksportmarkedsindikator	2,6	7,7	7,0	9,6	5,6	1,2	-10,4	10,9	5,3	1,4	1,1	3,3	4,6	6,1
Konsumpris euro-området	2,1	2,1	2,2	2,2	2,2	3,3	0,3	1,7	2,7	2,5	1,2	1,4	1,7	1,9
Pengemarkedsrente, euro (nivå)	2,3	2,1	2,2	3,1	4,3	4,6	1,2	0,8	1,4	0,5	0,1	0,5	1,1	1,7
Råoljepris i kroner (nivå) ⁸	201	255	356	423	422	536	388	484	621	649	595	588	600	618

¹ Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner + konsum i offentlig forvaltning + bruttoinvesteringer i fast kapital i Fastlands-Norge.

² Endring i lagerendring i prosent av BNP.

³ Ifølge AKU. Det skjedde en større omlegging av AKU fra januar 2006. Bl.a. ble aldersgrensen senket fra 16 til 15 år.

⁴ KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer.

⁵ Brudd i serien i 2004.

⁶ Gjennomsnitt for året. Utlånsrente, banker tom 2006. Rammelån med pant i bolig fra 2007

⁷ Positivt fortegn innebærer depresiering.

⁸ Gjennomsnittlig spotpris Brent Blend.

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Informasjon t.o.m. 28. mai er benyttet.

NORGE P.P. PORTO BETALT

Returadresse:
Statistisk sentralbyrå
NO-2225 Kongsvinger

Statistisk sentralbyrå

Oslo:

Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo
Telefon: 21 09 00 00
Telefaks: 21 09 49 73

Kongsvinger:

NO-2225 Kongsvinger
Telefon: 62 88 50 00
Telefaks: 62 88 50 30

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no

ISBN 978-82-537-8681-0 (trykt)
ISBN 978-82-537-8682-7 (elektronisk)
ISSN 0800-4110 (trykt)
ISSN 1504-5625 (elektronisk)

Pris (inkl. mva):

Institusjonsabonnement: kr 1 000,- per år
Privatabonnement: kr 540,- per år
Enkeltnummer: kr 170,-

ISBN 978-82-537-8681-0

9 788253 786810

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway